

น้ำพระพุทธรูปมนต์ศักดิ์สิทธิ์

ในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา

๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

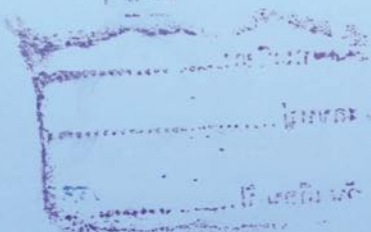

10820

...
...
...

น้ำพระพุทธรูปมนต์ศักดิ์สิทธิ์

ในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา

๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

จัดทำโดย

คณะกรรมการฝ่ายหนังสือห้องสมุดเป็นสมบัติของมนต์ศักดิ์สิทธิ์
ในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา
ส่วนกลาง โปรดช่วยกันรักษา และ
๕ ธันวาคม ๒๕๕๐
ฯสงัดบเพ็ลไต้ประโยชน์ร่ำ

คำนำ

เนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ในวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐ นับเป็นมหามงคลสมัยพิเศษยิ่ง รัฐบาลได้กำหนดจัดงานเฉลิมฉลองครั้งยิ่งใหญ่ให้สมพระเกียรติ และถูกต้องตามราชประเพณี โดยให้ส่วนราชการและหน่วยงานต่างๆ จัดงานเฉลิมฉลองให้สมพระเกียรติ เพื่อให้ประชาชนในทุกภาคส่วนได้แสดงความกตัญญูตเวที น้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ และแสดงความจงรักภักดี ถวายเป็นราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้ทรงสร้างคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติอย่างอเนกอนันต์ รัฐบาลโดย พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี ได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ และกำหนดให้มีพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ คักดีลิตี เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายเป็นน้ำสรงอภิเษกแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสอันเป็นมหามงคลดังกล่าว โดยได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์คักดีลิตี ซึ่งมีปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานอนุกรรมการ ดำเนินการจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์คักดีลิตีเข้าร่วมในงานพระราชพิธี เสด็จออกมหาสมาคมรับการถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

กระทรวงมหาดไทย ถือเป็นเกียรติอย่างยิ่ง ที่ได้รับมอบหมายภารกิจอันยิ่งใหญ่และสำคัญ จึงได้ดำเนินการ ประสานแจ้งทุกจังหวัดและกรุงเทพมหานคร คัดเลือกแหล่งน้ำคักดีลิตีที่นำมาประกอบพิธีอย่างน้อยจังหวัดละ ๑ แห่ง สำหรับการจัดพิธีเสกน้ำพระพุทธมนต์คักดีลิตีในครั้งนี้ สำนักพระราชวังได้กำหนดวันมงคลการพิธีตักน้ำและปลุกเสกน้ำ พระพุทธมนต์ เพื่อเป็นน้ำสรงถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยกำหนดชั้นตอนพิธีตักน้ำและพิธีเสกน้ำพระพุทธมนต์ คักดีลิตีของทุกจังหวัด ๔ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การประกอบพิธีปลุกกรรมตักน้ำ ในวันศุกร์ที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ระหว่างเวลา ๑๕.๔๙ น. ถึง เวลา ๑๖.๑๙ น. บรรจุในภาชนะที่เหมาะสมห่อผ้าขาวพับไว้ที่พระอุโบสถ หรืออุโบสถ พระวิหาร หรือวัดที่สำคัญของจังหวัด

ขั้นตอนที่ ๒ การประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์คักดีลิตี ในวันจันทร์ที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ระหว่าง เวลา ๑๗.๓๙ น. ถึง ๑๘.๐๙ น. ณ พระอุโบสถหรืออุโบสถ พระวิหารหรือวัดที่สำคัญของจังหวัด จากนั้นตักน้ำ พระพุทธมนต์คักดีลิตีจากชั้นน้ำสาคร บรรจุในโถน้ำพระพุทธมนต์คักดีลิตี

ขั้นตอนที่ ๓ การนำน้ำพระพุทธมนต์คักดีลิตีของทุกจังหวัดและกรุงเทพมหานครบรรจุในโถน้ำพระพุทธมนต์ คักดีลิตี จำนวน ๗๖ โถ ส่งให้กระทรวงมหาดไทย ภายในวันพฤหัสบดีที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เพื่อนำไปประกอบ รัฐพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์คักดีลิตีสำหรับทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวันจันทร์ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ ระหว่างเวลา ๑๖.๑๙ น. ถึงเวลา ๑๖.๔๙ น. ณ พระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร ซึ่งประกอบด้วยพิธีสงฆ์และพิธีพราหมณ์ แล้วผู้แทนนายกรัฐมนตรี ผู้แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้แทน ประธานศาลฎีกา ตักน้ำพระพุทธมนต์คักดีลิตีบรรจุลงในพระเต้าปทุมนิมิต ทอง นาก และเงิน ด้วยถ้วยจารึกคาถาแล้ว เก็บพับไว้ ณ พระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร

ขั้นตอนที่ ๔ พิธีแห่เชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ จากพระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร มายังบุษบกหน้าพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายเป็นน้ำสรงอภิเษกแก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการพระราชพิธีเสด็จออกมหาสมาคมรับการถวายพระพรชัยมงคล ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ เวลา ๑๐.๓๐ น.

คณะอนุกรรมการฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในพิธีเสกทำ และอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ในมหามงคลพระราชพิธีครั้งนี้ รัฐพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์เป็นรัฐพิธีที่ยิ่งใหญ่ซึ่งกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ดำเนินงานถือว่าเป็นเกียรติอย่างยิ่ง จึงได้รวบรวมประวัติของแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ แหล่งน้ำเส้นชีพของในแต่ละจังหวัด ซึ่งในครั้งนี้ได้มีแหล่งน้ำจากทุกจังหวัดและกรุงเทพมหานครรวมทั้งสิ้น ๑๐๘ แหล่ง ตลอดจนรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานพิธีพลีกรรมและเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ และพิธีแห่เชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระราชพิธีเสด็จออกมหาสมาคมรับการถวายพระพรชัยมงคล ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ บันทึกไว้ในหนังสือ "น้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐" เพื่อเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ให้อนุชนรุ่นหลังและประชาชนทั่วไปได้ศึกษาต่อไป

(นายพงศ์โพยม วาศภูติ)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ประธานคณะอนุกรรมการฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์
ในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา
๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(๔)
สารบัญ	(๖)
บทนำการเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐	(๘)
แหล่งน้ำสำคัญตามโบราณราชประเพณี	(๑๒)
แหล่งน้ำสำคัญที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำและสถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์	๑
โถน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ การรัฐพิธีแห่เชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์และพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ พระตำบมุนิมิต พระราชพิธีเสด็จออกมหาสมาคม รับการถวายพระพรชัยมงคล	๑๕๕
โถน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์	๑๕๖
การรัฐพิธีแห่เชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์จากกระทรวงมหาดไทยไปยังพระอุโบสถ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร และพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ณ พระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร	๑๕๗
พระตำบมุนิมิต	๑๖๑
ขบวนอิสริยยศแห่เชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์จากวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร เข้าสู่พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐	๑๖๕
พระราชพิธีเสด็จออกมหาสมาคม รับการถวายพระพรชัยมงคล ณ มุขเด็จ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาทในพระบรมมหาราชวัง วันพุธที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐	๑๖๗
ภาคผนวก	๑๗๓
หมายเหตุการพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ (ภาคผนวกที่ ๑)	๑๗๕
ฤกษ์คุ้มครองการพิธีตักน้ำ และปลุกเสกน้ำพระพุทธมนต์ เพื่อเป็นน้ำสรง ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ภาคผนวกที่ ๒)	๑๗๖

	หน้า
แนวทางและขั้นตอนการประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำและเสกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ (ภาคผนวกที่ ๓)	๑๗๗
บัญชีพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์การรัฐพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ในการพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ณ พระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (ภาคผนวกที่ ๔)	๑๘๑
คณະอนุกรรมการฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ (ภาคผนวกที่ ๕)	๑๘๔
คณະทำงานฝ่ายจัดกระบวนแห่อัญเชิญและเสกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ (ภาคผนวกที่ ๖)	๑๘๖
คณະทำงานฝ่ายจัดทำและเก็บรักษาโถน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ (ภาคผนวกที่ ๗)	๑๘๘
คณະทำงานฝ่ายจัดทำหนังสือที่ระลึก (ภาคผนวกที่ ๘)	๑๙๐
คณະทำงานฝ่ายประชาสัมพันธ์ (ภาคผนวกที่ ๙)	๑๙๒

บทนำการเสกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

นางสายไหม จบกมลศึก เรียบเรียง

พระราชพิธีเสด็จออกมหาสมาคมรับการถวายพระพรชัยมงคลวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคม ในมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระเจริญพระชนมพรรษา ๕ รอบ ๖ รอบ และ ๘๐ พรรษา มีการถวายน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ เรียกว่า “น้ำสรองอภิเชก” ซึ่งประกอบพิธีปลุกกรรมเสกทำ ดังเช่นน้ำสรองมูรธาภิเชกเมื่อครั้งพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๔๙๓

มีพิธีพิเศษเพิ่มขึ้นอย่างหนึ่ง ในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ พุทธศักราช ๒๕๓๐ คือ “ถวายน้ำสรองอภิเชก” หรือ “การรดน้ำ” ถือได้ว่าเป็นครั้งแรกในรัชสมัย อภิเชก หมายถึง การรดน้ำ เสมือนผู้น้อยรดน้ำอวยพรผู้ใหญ่ที่อายุ ๖๐ ปี เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติสนองพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงประกอบพระราชกรณียกิจเพื่อชาติและประชาชนอย่างยิ่งใหญ่ ในการพระราชพิธีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออกมหาสมาคม ณ พระที่นั่งชัยมังคลาภิเชก มณฑลพระราชพิธีท้องสนามหลวง

วิธีการถวายน้ำอภิเชก ผู้แทนประชาชนชาวไทย คือ นายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา และประธานศาลฎีกา รินหลังน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์จากพระเต้าปทุมนิมิต ทอง นาก เงิน ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงรับด้วยพระศรอมูรธาภิเชก

ในพุทธศักราช ๒๕๔๒ มหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระเจริญพระชนมพรรษา ๖ รอบ รัฐบาลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตจัดจางานเฉลิมพระเกียรติน้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมถวาย และขอพระราชทานพระมหากรุณา ให้ผู้แทน

ประชาชนชาวไทย คือ นายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา ประธานศาลฎีกา เข้าถวายน้ำสรงอภิเชก ในโอกาสเสด็จออกมหาสมาคม ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม เพื่อทรงรับคำถวายพระพรชัยมงคลของพลกนิกรทุกหมู่เหล่า หากแต่วิธีถวายน้ำสรงอภิเชกเปลี่ยนเป็นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายทั้งพระเต้าที่ประดิษฐานในมณฑป มิได้รินหลังถวายโดยตรงเช่นพระราชพิธีครั้งก่อน

การถวายน้ำสรงอภิเชก ในมหามงคลพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ จะเหมือนกับครั้งพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์

น้ำที่นำมาเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์เพื่อถวายเป็นน้ำสรงอภิเชกทั้ง ๓ โอกาสที่กล่าวมาแล้ว ประกอบด้วยน้ำจากแหล่งน้ำสำคัญ ๓ ประเภท คือ

๑. แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ตามโบราณราชประเพณี
๒. แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ในพระราชพิธีบรมราชาภิเชก
๓. แหล่งน้ำในสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ประชาชนเคารพเลื่อมใสและแหล่งน้ำเส้นชีพสำคัญของจังหวัด

ทั้งนี้ เนื่องจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่เคยใช้ตามโบราณราชประเพณีและพระราชพิธีบรมราชาภิเชก บางแห่งเปลี่ยนสภาพไปจากเดิมจนขาดความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในพระราชพิธีประการหนึ่ง กับรัฐบาลต้องการให้ทุกจังหวัดทั่วพระราชอาณาไทย ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความจงรักภักดีในโอกาสอันสำคัญ อีกประการหนึ่ง ขอบเขตของแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์จึงได้ขยายออกไป รวมถึงแหล่งน้ำในสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของประชาชนและแหล่งน้ำเส้นชีพสำคัญในทุกจังหวัดด้วย

แหล่งน้ำเส้นชีพในที่นี้ หมายถึง แหล่งน้ำที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน ในแต่ละจังหวัดทั้ง ๗๖ จังหวัด

เฉพาะน้ำศักดิ์สิทธิ์ของกรุงเทพมหานคร ใช้น้ำพระพุทธมนต์จากหอศาสตราคม ในพระบรมมหาราชวัง

พิธีพลีกรรมและเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์

น้ำศักดิ์สิทธิ์จากแต่ละแหล่ง จะต้องประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำศักดิ์สิทธิ์ พร้อมกันทุกจังหวัด จากนั้นจึงประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ รวมกัน ณ พระอารามที่สำคัญของจังหวัดเสร็จแล้ว บรรจุน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์จากทุกแหล่งนํ้านั้นรวมลงในโถน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ๑ ใบ เชิญมามอบให้กระทรวงมหาดไทย เพื่อประกอบรัฐพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์อีกครั้ง ที่พระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร

ในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ปีนี้ พิธีพลีกรรมตักน้ำ ฝ่ายโทรพระราชมณเฑียร กองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ได้คำนวณฤกษ์ตามคัมภีร์วิชาโหราศาสตร์นิยม กำหนดฤกษ์ตักน้ำ วันศุกร์ที่ ๒ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๐ เวลา ๑๕ นาฬิกา ๔๙ นาที เป็นปฐมฤกษ์ ไปจนถึงเวลา ๑๖ นาฬิกา ๑๙ นาที เป็นที่สุดแห่งฤกษ์

พิธีเสกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ในส่วนภูมิภาค กำหนดวันจันทร์ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๐ เวลา ๑๗ นาฬิกา ๓๙ นาที เป็นปฐมฤกษ์ ไปจนถึงเวลา ๑๘ นาฬิกา ๐๙ นาที เป็นที่สุดแห่งฤกษ์

และรัฐพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ในกรุงเทพมหานคร กำหนดวันจันทร์ที่ ๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐ เวลา ๑๖ นาฬิกา ๑๙ นาที เป็นปฐมฤกษ์ ไปจนถึงเวลา ๑๖ นาฬิกา ๔๙ นาที เป็นที่สุดแห่งฤกษ์

ในพิธีพลีกรรมตักน้ำ ผู้แทนผู้ว่าราชการจังหวัด แต่งกายชุดนุ่งขาว ท่มขาว มีดอกไม้ธูปเทียนบูชาเทพยดาอารักษ์ ณ แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ กล่าวคำสักการบูชาแล้วตักน้ำบรรจุลงในภาชนะ ห่อด้วยผ้าขาว นำไปพักไว้ ณ วัดสำคัญของจังหวัด

พิธีเสกน้ำทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ในภูมิภาค รวมบรรจุน้ำศักดิ์สิทธิ์จากทุกแหล่งน้ำของจังหวัดลงในบาตร หรือขันสาคร ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานในพิธี พระสงฆ์ ๑๐ รูปเจริญพระพุทธมนต์ เจริญคาถาเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ตักน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์บรรจุลงในโถน้ำพระพุทธมนต์ ปิดฝาผนึก ห่อหุ้มด้วยผ้าขาว ประทับตรา แล้วเชิญมามอบให้กระทรวงมหาดไทย

โถน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์จัดทำขึ้นเป็นพิเศษเหมือนกันทุกจังหวัด มีข้อความจารึกคาถาว่า “อัญญาตฺ เม อุตฺทงฺ วรฺ ๗” ซึ่งมีความหมายว่า “น้ำอันประเสริฐศักดิ์สิทธิ์นี้ เทพยดาเจ้าประสิทธิ์ประสาทแล้ว”

รัฐพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ กระทรวงมหาดไทยแห่งเซียน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่บรรจุในโกน้ำพระพุทธมนต์ ๗๖ ใบ จากกระทรวงมหาดไทยไปยังพระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร นายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา ประธานศาลฎีกา ร่วมกันรินน้ำจาก ๗๖ เต้าลงในขันสาคร นายกรัฐมนตรีจัดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย รับศีล พระครูพรathomณัจจุรูปเทียนบูชาเทพเจ้า อ่านประกาศชุมนุมเทวดา พระสงฆ์ ๘๑ รูป มีสมเด็จพระสังฆราชเป็นประธาน เจริญพระพุทธมนต์ เมื่อถึงบทพระคาถาเสกน้ำ

ทำน้ำศักดิ์สิทธิ์ นายกรัฐมนตรีจัดเทียนที่ครอบพระกริ่งถวาย สมเด็จพระสังฆราชเสกทำน้ำพระพุทธมนต์จบแล้ว สมเด็จพระสังฆราชเสด็จไปทรงหลังน้ำพระพุทธมนต์จากครอบพระกริ่งลงในขันสาคร พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ชาวพนักงานประโคมฆ้องชัย บัณเฑาะว์ สังข์ แตร ดุริยางค์ พระครูพรathomณัจจุหลังน้ำเทพมนต์ของคณะพรathomณัจจุลงในขันสาคร

นายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา ประธานศาลฎีกา ใช้ถ้วยศิลาจารึกคาถา ดักน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์จากขันสาครบรรจุลงในพระเต้าปทุมนิมิต ทอง นาก เงิน เสริ่งแล้ว พระสงฆ์หยุดเจริญพระชัยมงคลคาถา น้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ในพระเต้าปทุมนิมิตทั้ง ๓ องค์ นายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา ประธานศาลฎีกา จะได้นำทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพระราชพิธีเสด็จออกมหาสมาคมรับการถวายพระพรชัยมงคล ในวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐ ต่อไป

แหล่งน้ำสำคัญตามโบราณราชประเพณี

ตามตำราช่างพรหมณ์กล่าวว่า แหล่งน้ำสำคัญและศักดิ์สิทธิ์ที่ใช้ในพิธีกรรมต่างๆ ได้แก่ น้ำจากแม่น้ำห้าสาย ในชมพูทวีป คือ แม่น้ำคงคา แม่น้ำมัทรี แม่น้ำยมนา แม่น้ำจิรวดี และแม่น้ำสรภู ซึ่งรวมเรียกว่า ปัญจมหานที เพราะเชื่อว่าแม่น้ำทั้งห้าสายที่ไหลมาจากเขาไกรลาส ซึ่งเป็นที่สถิตของพระอิศวร ส่วนแหล่งน้ำสำคัญและเป็นสิริมงคลตามโบราณราชประเพณีไทยนั้น จากหลักฐานในราชกิจจานุเบกษา ฉบับจดหมายเหตุ พระราชพิธีราชาภิเษกสมรส พระราชพิธีบรมราชาภิเษก และพระราชพิธีเฉลิมพระราชมนเทียร พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ พุทธศักราช ๒๔๙๓ และจากหนังสือชุดราชประเพณีไทย เรื่อง “พระราชพิธีบรมราชาภิเษกสมัยกรุงรัตนโกสินทร์” เรียบเรียงโดย หม่อมราชวงศ์แสงสุรีย์ ลดาวัลย์ คณะอนุกรรมการจัดทำเอกสารภาษาไทย ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี จัดพิมพ์เผยแพร่ ได้กล่าวถึงแหล่งน้ำสำคัญและสถานที่เสกทำน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่ใช้เป็นน้ำสรงมูรธาภิเษกในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาสืบเนื่องมาจนถึงรัชกาลปัจจุบัน สำหรับน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่ใช้การพระราชพิธีอื่นยังสอไม่พบหลักฐานแน่ชัด แต่อย่างไรก็ตาม ความรู้จากหนังสือทั้งสองเล่มเกี่ยวกับแหล่งน้ำสำคัญและสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ได้รับความเคารพเลื่อมใสกันมาแต่โบราณกาล มีความโดยสังเขป ดังนี้

น้ำสรงมูรธาภิเษกในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีการใช้น้ำจากสระเกษ สระแก้ว สระคงคา สระยมนา ในแขวงเมืองสุพรรณบุรี แต่จะใช้น้ำในปัญจมหานทีในชมพูทวีปด้วยหรือไม่นั้นไม่ปรากฏหลักฐาน

ในสมัยกรุงธนบุรีมีได้มีพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ น้ำสรงมูรธาภิเษกในรัชกาลที่ ๑ ถึงรัชกาลที่ ๔ นอกจากจะใช้น้ำในสระเกษ สระแก้ว สระคงคา สระยมนา ดังเช่นสมัยกรุงศรีอยุธยาแล้ว ยังมีการใช้น้ำในแม่น้ำสำคัญของประเทศเพิ่มเติมอีก ๕ สาย คือ

๑. แม่น้ำบางปะกง	ดักที่บึงพระอาจารย์	แขวงเมืองนครนายก
๒. แม่น้ำป่าสัก	ดักที่ตำบลท่าราบ	แขวงเมืองสระบุรี
๓. แม่น้ำเจ้าพระยา	ดักที่ตำบลบางแก้ว	แขวงเมืองอ่างทอง
๔. แม่น้ำราชบุรี	ดักที่ตำบลดาวดึงส์	แขวงเมืองสมุทรสงคราม
๕. แม่น้ำเพชรบุรี	ดักที่ตำบลท่าไชย	แขวงเมืองเพชรบุรี

น้ำในแม่น้ำทั้ง ๕ สายนี้ มีชื่อเรียกว่า เบญจสุทธคงคา โดยอนุโลมตามปัญจมหานทีในชมพูทวีป น้ำแต่ละแห่งดังกล่าวเมื่อดักแล้วจะตั้งพิธีเสก ณ เจดียสถานสำคัญแห่งแขวงนั้นๆ แล้วจึงจัดส่งเข้ามาทำพิธีที่กรุงเทพมหานครต่อไป

ในรัชกาลที่ ๕ น้ำสรงมูรธาภิเษกในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเมื่อพุทธศักราช ๒๔๑๑ ก็ใช้น้ำเบญจสุทธคงคา และน้ำจากสระ ๔ สระ ในแขวงเมืองสุพรรณบุรี เช่นเดียวกับรัชกาลก่อนๆ จนในพุทธศักราช ๒๔๑๕ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปประเทศอินเดีย ทรงได้นำจากปัญจมหานทีมาด้วย ดังนั้นน้ำสรงมูรธาภิเษกในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกครั้งที่สอง หลังจากทรงลาผนวชในพุทธศักราช ๒๔๑๖ จึงมีน้ำปัญจมหานทีเจือลงในน้ำเบญจสุทธคงคา และน้ำจากสระ ๔ สระ ในแขวงเมืองสุพรรณบุรีด้วย

ในรัชกาลที่ ๖ นำสร้างมูรธาภิเษกในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๓ ใช้น้ำเช่นเดียวกับ
ครั้งรัชกาลที่ ๕ ในพุทธศักราช ๒๔๑๖ ต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกสมโภช
ในพุทธศักราช ๒๔๕๔ ได้มีการพลีกรรมตักน้ำจากแม่น้ำและแหล่งน้ำต่างๆ ที่ถือว่าสำคัญและเป็นสิริมงคล มาตั้งพิธี
เสกทำน้ำพระพุทธมนต์ ณ พระมหาเจดีย์สถานที่เป็นหลักของพระมหานครโบราณ ๗ แห่ง คือ

๑. แม่น้ำป่าสัก ณ ตำบลท่าราบ ทำพิธีเสกน้ำที่พระพุทธรบาท ซึ่งเป็นพระมหาเจดีย์สถานที่หลักในมณฑลประเทศ
ที่ตั้งมหานครละโว้และกรุงศรีอยุธยา พระพุทธรบาท อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี ในปัจจุบัน

๒. ทะเลแก้วและสระแก้ว เมืองพิษณุโลก ทำพิธีเสกน้ำพระวิหารพุทธชินราชวัดพระศรีมหาธาตุ อำเภอเมือง
พิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ในปัจจุบัน

๓. น้ำโขงชมพู น้ำบ่อแก้ว น้ำบ่อทอง เมืองสุวรรณโคโลก ทำพิธีเสกน้ำที่วัดพระบรมธาตุ เมืองสุวรรณโคโลก อันเป็น
มหาเจดีย์สถานที่โบราณราชธานีกรุงสุโขทัย วัดพระบรมธาตุ อำเภอสุวรรณโคโลก จังหวัดสุโขทัย ในปัจจุบัน

๔. แม่น้ำนครชัยศรี ที่ตำบลบางแก้ว ทำพิธีเสกน้ำที่พระปฐมเจดีย์ เมืองนครชัยศรี อันเป็นโบราณมหาเจดีย์
ประเทศที่ตั้งนครศรีวิชัยราชธานี วัดพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ในปัจจุบัน

๕. บ่อวัดหน้าพระลาน บ่อวัดเสมาไชย บ่อวัดเสมาเมือง บ่อวัดประดู่ขาว ห้วยเขามหาชัย และบ่อปากนาคราช
ในเมืองนครศรีธรรมราช ทำพิธีเสกน้ำที่วัดพระมหาธาตุ เมืองนครศรีธรรมราช อันเป็นมหาเจดีย์สถานที่อยู่ในโบราณ
ราชธานีนครศรีธรรมราช วัดพระมหาธาตุ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

๖. บ่อทิพย์ เมืองนครลำพูน ทำพิธีเสกน้ำที่วัดพระธาตุหริภุญไชย อันเป็นมหาเจดีย์สถานที่ในแคว้นแคว้นโบราณ
ราชธานีทั้งหลายในฝ่ายเหนือ คือ นครหริภุญไชย นครเขลางค์ นครเชียงแสน นครเชียงราย นครพะเยา และนครเชียงใหม่
วัดพระธาตุหริภุญไชย อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ในปัจจุบัน

๗. บ่อวัดพระธาตุพนม ทำพิธีเสกน้ำที่พระธาตุพนม เมืองนครพนม มณฑลอุดร อันเป็นมหาเจดีย์สถานที่อยู่ใน
ประเทศที่ตั้งโบราณราชธานีโคตรบูรณหลวง วัดพระธาตุพนม อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ในปัจจุบัน

นอกจากนั้น ยังได้พลีกรรมตักน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ตามมณฑลต่างๆ อีก ๑๐ มณฑล คือ

๑. มณฑลนครสวรรค์	ทำพิธีเสกน้ำ	ณ วัดพระบรมธาตุเมืองชัยนาท
๒. มณฑลเพชรบูรณ์	ทำพิธีเสกน้ำ	ณ วัดมหาธาตุเมืองเพชรบูรณ์
๓. มณฑลนครราชสีมา	ทำพิธีเสกน้ำ	ณ วัดกลางเมืองนครราชสีมา
๔. มณฑลอีสาน	ทำพิธีเสกน้ำ	ณ วัดศรีทองเมืองอุบลราชธานี
๕. มณฑลปราจีนบุรี	ทำพิธีเสกน้ำ	ณ วัดโสธรเมืองฉะเชิงเทรา
๖. มณฑลจันทบุรี	ทำพิธีเสกน้ำ	ณ วัดพลับเมืองจันทบุรี
๗. มณฑลปัตตานี	ทำพิธีเสกน้ำ	ณ วัดदानินรลโมสรเมืองตานี
๘. มณฑลภูเก็ต	ทำพิธีเสกน้ำ	ณ วัดพระทองเมืองภูเก็ต
๙. มณฑลชุมพร	ทำพิธีเสกน้ำ	ณ วัดพระบรมธาตุเมืองไชยา
๑๐. มณฑลราชบุรี	ทำพิธีเสกน้ำ	ณ วัดพระมหาธาตุเมืองเพชรบุรี

รวมเป็นสถานที่เสกน้ำศักดิ์สิทธิ์เพิ่มเติมจากครั้งรัชกาลที่ ๕ อีกจำนวน ๑๗ แห่ง

ในรัชกาลที่ ๗ น้ำสงมูรธาภิเษกในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเมื่อพุทธศักราช ๒๔๖๘ ได้ปลีกรรม
ตักน้ำและทำพิธีเสกน้ำ ณ สถานที่ต่างๆ เหมือนครั้งรัชกาลที่ ๖ แต่มีการเพิ่มเติมอีกแห่งหนึ่ง คือพระธาตุช่อแฮ
จังหวัดแพร่

ในรัชกาลที่ ๘ มิได้มีพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลยุคลเดชฯ น้ำสงมูรธาภิเษกในการพระราชพิธี
บรมราชาภิเษก เมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๓ ทำพิธีเสกน้ำ ณ มหาเจดีย์สถานและพระอารามต่างๆ ในราชอาณาจักร
จำนวน ๑๘ แห่ง เท่าสมัยรัชกาลที่ ๗ แต่เปลี่ยนสถานที่จากเดิม ๒ แห่ง คือ จากวัดพระมหาธาตุเมืองเพชรบูรณ์และ
พระธาตุช่อแฮ จังหวัดแพร่ เป็นบึงพลานชัย จังหวัดร้อยเอ็ด และพระธาตุแห้ง จังหวัดน่าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. จังหวัดสระบุรี ใช้ น้ำจากน้ำท่าราบ และน้ำสงมูรธาภิเษกทำพิธีเสกน้ำ ณ พระมณฑปพระพุทธรูป
จังหวัดสระบุรี

๒. จังหวัดพิษณุโลก ใช้ น้ำจากน้ำทะเลแก้ว น้ำสระแก้ว และน้ำสระสองห้อง ทำพิธีเสกน้ำ ณ วัดพระศรีรัตน-
มหาธาตุ จังหวัดพิษณุโลก

๓. จังหวัดสุโขทัย ใช้ น้ำจากน้ำกระพังทอง น้ำกระพังเงิน น้ำกระพังข้างเผือก น้ำกระพังโพลี น้ำโขงมก
น้ำบ่อแก้ว และน้ำบ่อทอง ทำพิธีเสกน้ำ ณ วัดพระมหาธาตุ จังหวัดสุโขทัย

๔. จังหวัดนครปฐม ใช้ น้ำจากน้ำกลางทาวบของค์พระปฐมเจดีย์ น้ำระน้ำจันทร์ น้ำกลางแม่น้ำนครชัยศรี
และน้ำสระพระปฐมเจดีย์ ทำพิธีเสกน้ำ ณ พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

๕. จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้ น้ำจากบ่อที่วัดหน้าพระลาน น้ำบ่อวัดเสมาไชย น้ำบ่อวัดเสมาเมือง น้ำบ่อ
วัดประตูขาว น้ำห้วยเขมาห้วย และน้ำปากนาคราช ทำพิธีเสกน้ำ ณ วัดพระมหาธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราช

๖. จังหวัดลำพูน ใช้ น้ำจากน้ำบ่อทิพย์ ทำพิธีเสกน้ำ ณ วัดพระธาตุศรีบุญไชย จังหวัดลำพูน

๗. จังหวัดนครพนม ใช้ น้ำจากน้ำบ่อวัดพระธาตุพนม ทำพิธีเสกน้ำ ณ วัดพระธาตุพนม จังหวัดนครพนม

๘. จังหวัดน่าน ใช้ น้ำจากน้ำบ่อแก้ว ทำพิธีเสกน้ำ ณ พระธาตุแห้ง จังหวัดน่าน

๙. จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้ น้ำจากน้ำสระแก้ว น้ำสระทอง และบึงปลาชัย ทำพิธีเสกน้ำ ณ วัดบึงพระลานชัย จังหวัด
ร้อยเอ็ด

๑๐. จังหวัดเพชรบุรี ใช้ น้ำจากแม่น้ำเพชรบุรี ตักที่วัดท่าชัยคีรี ทำพิธีเสกน้ำ ณ วัดมหาธาตุ จังหวัดเพชรบุรี

๑๑. จังหวัดชัยนาท ใช้ น้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยา ตักที่หน้าวัดพระบรมธาตุ และแม่น้ำเจ้าพระยาตักที่หน้าวัด
ธรรมามูล ทำพิธีเสกน้ำ ณ วัดพระบรมธาตุ จังหวัดชัยนาท

๑๒. จังหวัดฉะเชิงเทรา ใช้ น้ำจากน้ำสระมหาชัย (สระล้ามะชัย) และน้ำสระหินตาช ทำพิธีเสกน้ำ ณ วัดโสธร
จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑๓. จังหวัดนครราชสีมา ใช้ น้ำจากน้ำสระแก้ว น้ำสระขวัญ น้ำธารปราสาทและน้ำสระปึกธงชัย ทำพิธีเสกน้ำ
ณ วัดพระนารายณ์มหาราช จังหวัดนครราชสีมา

๑๔. จังหวัดอุบลราชธานี ใช้น้ำจากท่าหอชัย น้ำกุดศรีมังคละ และน้ำกุดพระฤๅชัย ทำพิธีเสกน้ำ ณ วัดศรีทอง จังหวัดอุบลราชธานี

๑๕. จังหวัดจันทบุรี ใช้น้ำจากสระแก้ว และน้ำธารนารายณ์ ทำพิธีเสกน้ำ ณ วัดพลับ จังหวัดจันทบุรี

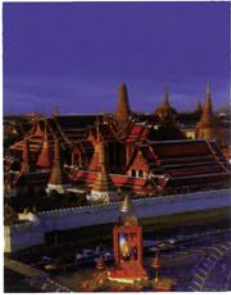
๑๖. จังหวัดสุราษฎร์ธานี ใช้น้ำจากน้ำคลองท่าเพชร น้ำบ่อวัดพระธาตุ น้ำบ่อวัดแก้ว น้ำบ่อเดชราชา (บ่อเขานางเอ) น้ำคลองไชยา น้ำคลองคงคาไชย น้ำคลองท่าชนะ น้ำห้วยเขาแก้ว น้ำคลองราม น้ำคลองไชยคราม น้ำห้วยรัตนโกสัย น้ำแม่น้ำตาปี น้ำคลองเทพา น้ำคลองบางสวัสดิ์ น้ำธารเสด็จ น้ำธารน้ำเมืองไชย น้ำคลองโกรษร น้ำคลองพระแสง น้ำคลองเบญจา น้ำคลองยันต์ น้ำคลองศรีสุข และน้ำคลองนารายณ์ ทำพิธีเสกน้ำ ณ วัดพระธาตุ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๑๗. จังหวัดปัตตานี ใช้น้ำจากน้ำสระวังพลายบัว น้ำบ่อทอง น้ำบ่อไชย น้ำบ่อฤๅษี และน้ำสระแก้วในถ้ำพระ ทำพิธีเสกน้ำ ณ วัดตานีนรสโมสร จังหวัดปัตตานี

๑๘. จังหวัดภูเก็ต ใช้น้ำจากน้ำเขาโต๊ะชะะ และน้ำเขาโดนไทร ทำพิธีเสกน้ำ ณ วัดพระทอง จังหวัดภูเก็ต

แหล่งน้ำสำคัญที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ
และสถานที่ประกอบพิธีเสกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์

กรุงเทพมหานคร

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำศักดิ์สิทธิ์
น้ำพระพุทธมนต์จากหอศาสตราคมในพระบรมมหาราชวัง

เมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระบรมมหาราชวัง ได้โปรดให้มีหอสวดทำน้ำมนต์พุทธปริตรตามแบบอย่างธรรมเนียมกรุงศรีอยุธยา ในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เนื่องจากเกิดเหตุหวาดระแวงเรื่องกูดผีปีศาจ และการไม่เป็นมงคลเกิดขึ้นในพระราชวังบ่อยครั้ง ได้มีการจัดหาพระสงฆ์เกจิอาจารย์มาสวดทำพิธีปิดเป่า ทำน้ำมนต์ประพรมเป็นการขับไล่แต่ก็หาเสื่อมคลายไม่ จึงโปรดให้นิมนต์พระสงฆ์ฝ่ายรามัญนิกายสำนักวัดทองปู้ ๕ รูป (วัดชนะสงคราม) มาทำพิธีสวดพระปริตรเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ ๓ วัน ๓ คืน เหตุการณ์ต่างๆ จึงสงบลง ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหามงกุฎ พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างหอสวดทำน้ำมนต์พุทธปริตรขึ้นใหม่

เรียกว่า “หอศาสตราคม” เพื่อให้พระสงฆ์ฝ่ายรามัญนิกายทำพิธีสวดพระพุทธลัทธิปริตรคาถา เสกน้ำพระพุทธมนต์สำหรับทรงพระพักตร์ และน้ำสรง ตลอดทั้งประพรมรอบพระมหामณเฑียรทุกวันในเวลาบ่าย และยังได้เพิ่มเติมพิธีจากเดิม นอกเหนือจากพิธีของพระสงฆ์ฝ่ายรามัญนิกาย คือ ให้มีพระพิธีธรรม ๔ รูป ซึ่งนิมนต์จากวัดหลวงทั้งเก้าวัด คือ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม วัดสระเกศ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ วัดสุทัศน์เทพวราราม วัดจักรวรรดิราชาวาส วัดระฆังโฆสิตาราม วัดประยูรวงศาวาส วัดอนงคาราม และวัดราชสิทธิาราม มาสวดพระพุทธปริตรในเวลากลางคืนเป็นประจำทุกวัน นอกจากนี้แล้วหอศาสตราคมยังใช้ในการประกอบพิธีปลุกเสกเครื่องรางของขลัง เพื่อมอบเป็นขวัญกำลังใจแก่ทหารในการรบเมื่อมีการศึกสงคราม ด้วยเหตุนี้จึงเขียนลายเครื่องอาวุธโบราณไว้ที่บานประตูหน้าต่างทุกบาน

ปัจจุบันมีพิธีสวดทำน้ำพระพุทธมนต์เฉพาะวันธรรมสวนะเท่านั้น น้ำพระพุทธมนต์นี้เจ้าพนักงานจะตักบรรจุพระเต้าห่อผ้าขาวประทับตรา เชื้อไปทอดถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสำหรับสรงทุกวัน โดยถือเป็นราชประเพณีและปฏิบัติสืบมาจนถึงรัชกาลปัจจุบัน

หอพระปริตรหรือหอศาสตราคมตั้งอยู่ในกำแพงแก้วด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยมโหฬรายพิมาน ตรงข้ามพระที่นั่งดุสิตาภิรมย์ สันนิษฐานว่าเมื่อสมัยรัชกาลที่ ๔ โปรดเกล้าฯ ให้รื้อหอพระปริตรและ

สร้างหอศาสตราคมขึ้นใหม่นั้น เป็นการปรับปรุงเฉพาะส่วนพื้น ผนังซุ้มพระทวารและซุ้มพระบัญชาเท่านั้น สังเกตได้จากลวดลายหน้าบันยังคงใช้รูปเทวดาถือพระขรรค์ มีลายกนกก้านชดเทพนมเป็นลายประกอบ นอกจากนั้นยังมีช่องคล้ายหน้าต่างเป็นทางระบายอากาศหลังคาอีก ๒ ช่อง ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้เป็นแบบที่ปรากฏในงานสถาปัตยกรรมสมัยรัชกาลที่ ๑ เป็นส่วนใหญ่ ต่อมามีการบูรณะปฏิสังขรณ์หลายครั้งจนถึงในรัชกาลปัจจุบัน แต่ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะสถาปัตยกรรมของหอศาสตราคมอีกต่อไป นอกจากบูรณะซ่อมแซมให้คงสภาพเหมือนเดิม

หอศาสตราคมเป็นพระที่นั่งโถง ลักษณะอาคารทรงไทย รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ชั้นเดียว ยกพื้นสูงประมาณ ๑.๕๐ เมตร ระดับเดียวกับพระที่นั่งดุสิตาภิรมย์ ความยาว ๕ ห้อง ช่วงเสามีพญาไลหน้ำและมีบันไดขึ้นทางด้านทิศตะวันตก เป็นบันไดก่ออิฐด้วยหินดินดานนำไปสู่พญาไลหน้ำหลังคามุงด้วยกระเบื้องดินเผาเคลือบสีประดับด้วยช่อฟ้าใบระกา ทางหงส์ ลงรักประดับกระจก หน้าบันเป็นไม้จำหลักลายปิดทองเป็นรูปเทวดา ประทับยืนบนแท่นหัตถ์ขวาทรงตรี หัตถ์ซ้ายทรงพระขรรค์ มีลายกนกก้านชดเทพนมเป็นลายประกอบบนพื้นกระจกลีน้ำเงิน พระทวารด้านหน้าหอ มีซุ้มเวียนแก้วเป็นลายดอกเบญจมาศ ตัวยานเขียนลายทองเป็นเครื่องราชกกุธภัณฑ์ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องประกอบพระบรมราชอิสริยยศ พระแสงอัญญาวุธ และพระแสงราชศัตราวุธต่างๆ ด้านหน้าหอมีพระบัญชา ๓ บาน ด้านทิศเหนือและทิศใต้มีพระบัญชาด้านละ ๒ บาน ภายในแบ่งเป็น ๒ ห้อง ห้องทางด้านทิศเหนือเป็นห้องพิธีที่พระสงฆ์สวดพระพุทธรมณต์ มีพระประธานองค์ใหญ่หันหน้าไปทางทิศเหนือ ที่น่าสนใจคือ เป็นพระประธานที่มีโครงภายในสานด้วยไม้ไผ่ ห้องด้านทิศใต้เป็นห้องเก็บเครื่องพิธี พื้นห้องเป็นพื้นหินอ่อนสีเทาขนาดใหญ่ ปูลายขมยมุมทั้ง ๒ ห้อง

ในการประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำศักดิ์สิทธิ์ของกรุงเทพมหานครเพื่อเสกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ๓ ครั้ง ๓ ถ้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เคยทำพิธีมาแล้วในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา

ครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ และเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ การประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำศักดิ์สิทธิ์ของกรุงเทพมหานครเป็นการต่างจากของจังหวัดอื่นๆ ซึ่งกำหนดฤกษ์ในวันศุกร์ที่ ๒ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๐ ระหว่างเวลา ๑๕.๔๙ - ๑๖.๑๙ น. และพิธีเสกน้ำ กำหนดวันจันทร์ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๐ ระหว่างเวลา ๑๗.๓๙ - ๑๘.๐๙ น. กล่าวคือ กำหนดทำพิธีพลีกรรมตักน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์จากหอศาสตราคมในวันธรรมสวนะ วันอาทิตย์ที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยพระสงฆ์ ๕ รูป จากวัดชนะสงครามทำพิธีสวดพระพุทธรปิตร์ และตักน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ในโถน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ผู้แทนจากกรุงเทพมหานครรับโถน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์แล้วเชิญไปยังกระทรวงมหาดไทยเพื่อเข้าร่วมพิธีเสกน้ำพระพุทธมนต์ร่วมกับน้ำศักดิ์สิทธิ์ของจังหวัดต่างๆ

จังหวัดกระบี่

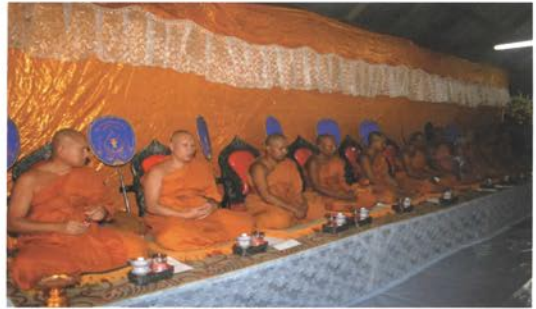
แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
วังเทวดา น้ำตกห้วยไต้

วังเทวดา น้ำตกห้วยไต้ เทือกเขาพนมเบญจา เป็นแหล่งกำเนิดของน้ำตกห้วยไต้ ปัจจุบันชาวบ้านเรียก ลำนํ้าสายนี้ว่า “คลองโตน” มีน้ำตกจากหน้าผาสูง ๑๑ ชั้น แต่ละชั้นมีแอ่งรับน้ำ เรียกว่า “วัง” ทั้งหมดมี ๕ วัง แต่ละวังมีชื่อเรียกต่างกัน ได้แก่ วังสามทาบ วังจงดอย วังดอยปรอง วังเทวดา และวังโตนพลั่ว ทุกวังมีน้ำใสสะอาด และมี ๑ ใน ๕ วัง คือ “วังเทวดา” ชาวบ้านบอกเล่าว่า เคยเป็นวังศักดิ์สิทธิ์ และนำน้ำมาดื่มกิน วังเทวดาอยู่ใน ท้องที่บ้านห้วยไต้ หมู่ที่ ๔ ตำบลทับปดริก อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ เล่ากันว่าเดิมทีชาวบ้านเรียกว่า “วังเทวดา” สมัยก่อนน้ำจะลึกมากประมาณ ๑๕ เมตร ต่อมาเมื่อ พุทธศักราช ๒๕๐๕ บ้านห้วยไต้ได้เกิดวาตภัยและอุทกภัย ครั้งใหญ่ ทำให้งังเทวดาตื้นเขินขึ้นมาเนื่องจากการทับถม ของดิน หิน และโคลน ปัจจุบันมีความลึกประมาณ ๓ - ๔ เมตร

น้ำตกห้วยไต้นี้เป็นต้นกำเนิดของคลองกระบี่ใหญ่ ซึ่งเปรียบเสมือนหลอดเลือดใหญ่ของกระบี่ ชาวจังหวัด กระบี่ถือเป็นแหล่งน้ำสำคัญและศักดิ์สิทธิ์ของจังหวัด เป็นแหล่งน้ำที่ใช้ทำน้ำศักดิ์สิทธิ์ทูลเกล้าฯ ถวายใน พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ และพระราชพิธีมหามงคลเฉลิม พระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

**สถานประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
พระอุโบสถวัดแก้วโกรวาราม**

วัดแก้วโกรวาราม พระอารามหลวง ตั้งอยู่เลขที่ ๘๒ ถนนอิศรา ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย วัดนี้ตั้งเมื่อพุทธศักราช ๒๔๔๓ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อพุทธศักราช ๒๔๘๔ และเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๓ ได้ยกสถานะเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ เนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

พระอุโบสถตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ อยู่นอกกำแพงวัดปัจจุบัน พระอุโบสถนี้ดำเนินการสร้างโดยพระแก้วโกรพ (หมี่ ณ ถลาง) เมื่อพุทธศักราช ๒๔๖๕ ลักษณะเป็นไม้ทั้งหลัง ขนาดกว้าง ๑๒.๖๗ เมตร ยาว ๑๔.๗๑ เมตร แม้จะสร้างมานานถึง ๘๑ ปีแล้ว

พระสงฆ์ยังคงใช้ทำสังฆกรรมต่างๆ ได้เป็นปกติ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทรงบำเพ็ญพระราชกุศลวิสาขบูชา ณ พระอุโบสถวัดแก้วโกรวารามหลังนี้ และเป็นสถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ทูลเกล้าฯ ถวายในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๒

จังหวัดกาญจนบุรี

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
แม่น้ำสามประสบ หน้าวัดวังกวีเวการาม

แม่น้ำสามประสบ หน้าวัดวังกวีเวการาม ตำบลหนองงู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เป็นเขตที่อุดมสมบูรณ์ด้วยแหล่งน้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า แร่ธาตุ และแหล่งน้ำธรรมชาติ นอกจากนี้แม่น้ำและลำห้วยสายสำคัญแล้วยังมีน้ำพุธรรมชาติหลายแห่ง น้ำพุเหล่านี้เกิดจากต้นน้ำผุดขึ้นมาจากพื้นดิน บางแห่งมีน้ำไหลตลอดปีซึ่งเป็นประโยชน์ต่อประชากรในพื้นที่ในการอุปโภคและบริโภค แม่น้ำแควน้อยเป็นแม่น้ำสายที่สำคัญที่สุดของอำเภอสังขละบุรี มีต้นน้ำมาจากแม่น้ำสำคัญ ๓ สาย คือ แม่น้ำบีคลี่ ลำน้ำของกาเลีย และลำน้ำรันตี ไหลมาบรรจบกัน บริเวณที่ลำน้ำสามสายมาบรรจบกัน เรียกว่า “สามประสบ” อยู่ตรงหน้าวัดวังกวีเวการาม เหตุนี้ว่าการอำเภอสังขละบุรี

ตามแนวเส้นทางตั้งแต่บริเวณสามประสบขึ้นไประหว่างลำน้ำของกาเลียกับลำน้ำบีคลี่จะปรากฏซากปรักหักพังของกำแพงเป็นแนวตลอดขนานไปกับลำน้ำบีคลี่ บางแห่งจะมีซากเจดีย์อยู่ ก้อนอิฐที่กองทับถมกันอยู่นั้นเป็นก้อนโตๆ สันนิษฐานว่าที่ตรงนี้เป็นที่ตั้งค่ายพม่า จึงเป็น

ตำบลสำคัญในประวัติศาสตร์แห่งหนึ่ง คือ เคยเป็นที่ตั้งทัพที่ ๗ ของราชบุตรพระเจ้าปะดุง ในพุทธศักราช ๒๓๒๘ ส่วนทัพที่ ๘ ของพระเจ้าปะดุงตั้งที่ปลายแม่น้ำรันตี รุ่งขึ้นพุทธศักราช ๒๓๒๙ พม่ายกเข้ามาตั้งค่ายใหญ่ไม่น้อยหลายค่าย ถูกกองทัพสมเด็จพระราชวังบรมมหาสุรสิงหนาทตีแตกพ่ายไป นอกจากนี้บริเวณตามแนวกำแพงจะเห็นรอยขุดเนินดินเป็นร่องจากลำน้ำขึ้นมาสู่กำแพง เข้าใจว่าจะเป็นทางเดินของทหารขึ้นมายังค่าย ทางเดินลักษณะนี้มีเป็นระยะๆ จนกระทั่งถึงเจดีย์องค์ใหญ่ซึ่งตั้งอยู่บนสันเขาส่วนที่สูงที่สุด ชาวบ้านเรียกว่า “เจดีย์สามสบ” ฐานเจดีย์เป็นสี่เหลี่ยมแบบหักมุม ส่วนบนขึ้นไปเป็นทรงกลม ส่วนยอดหักพังลงมาประมาณครึ่งองค์ เจดีย์สามสบนี้อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอสังขละบุรีประมาณ ๕ กิโลเมตร ไม่มีทางรถยนต์ไปถึง ต้องเดินทางข้ามลำน้ำรันตี ของกาเลีย แล้วเดินตามแนวสันเขาไป ถ้าไปจากฝั่งมอญต้องไปข้ามลำน้ำบีคลี่ที่เหนือค่ายพม่าซึ่งอยู่หลังวัดวังกวีเวการาม

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ : พระอุโบสถวัดไชยชุมพลชนะสงคราม

วัดไชยชุมพลชนะสงคราม หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “วัดใต้” เป็นวัดเก่าแก่คู่บ้านคูเมืองของชาวกาญจนบุรี วัดหนึ่ง อยุธยาฝั่งตะวันออกของแม่น้ำแม่กลอง ตำบลบ้านใต้ อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี วัดไชยชุมพลชนะสงครามเป็นวัดเก่าแก่อีกวัดหนึ่ง จึงไม่สามารถจะหาประวัติอันแน่นอนได้ว่าสร้างขึ้นเมื่อไร ใครเป็นผู้สร้าง แต่เข้าใจว่าสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีคงมีวัดนี้อยู่แล้ว

วัดไชยชุมพลชนะสงคราม (วัดใต้) เคยมีพระเจดีย์เก่าอยู่องค์หนึ่งใกล้ๆ กับอุโบสถหลังเก่า ตั้งอยู่ริมตลิ่ง พระเจดีย์องค์นี้มีชื่อทางโบราณคดีซึ่งกรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานไว้ว่า เจดีย์โบราณวัดไชยชุมพลชนะสงคราม ตามประวัติศาสตร์ไทยรพบมาในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีและในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์กล่าวไว้ว่า กองทัพไทยได้เคยชุมพลเหล่าทหารร่วมกันทำพิธีทางไสยศาสตร์ก่อนที่จะออกไปประจัญกับเหล่าศัตรู ณ ตรงบริเวณพระเจดีย์นี้ แล้วจึงยกไปรบกับข้าศึกได้ชัยชนะกลับมาทุกครั้ง จึงได้สร้างพระเจดีย์ขึ้นไว้ แต่เดิมวัดไชยชุมพลชนะสงครามนี้ตั้งอยู่ใต้จากบริเวณที่ตั้งปัจจุบันนี้ไปอีกครั้งนั้นคงเห็นว่าควรร้ายวัดขึ้นมาอยู่ในบริเวณเดียวกับพระเจดีย์จึงได้โยกย้ายวัดและได้ขนานนามวัดให้เหมาะสมและเป็นนิมิตแก่การชนะสงครามว่า วัดไชยชุมพลชนะสงคราม

ประวัติและความเป็นมาของวัดอีกทางหนึ่งกล่าวว่า พระเจดีย์และวัดไชยชุมพลชนะสงครามสร้างขึ้นโดยพระยาตาแดง ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ โปรดเกล้าฯ ให้สร้างป้อมปราการและกำแพงเมืองกาญจนบุรีขึ้นใหม่ ซึ่งในขณะนั้นเจ้าเมืองกาญจนบุรีคือ พระยาประสิทธิ์สงคราม หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่า พระยาตาแดงหรือเจ้าเมืองตาแดง

ปัจจุบันวัดไชยชุมพลชนะสงครามเป็นวัดที่ได้รับพระราชทานฐานะเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ

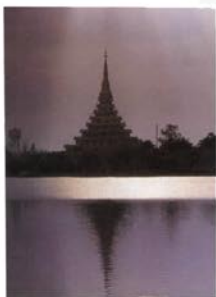
สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ : วัดคูยาง

วัดคูยาง ตั้งอยู่เลขที่ ๑๒๗ ถนนราชดำเนิน ตำบลในเมือง อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา (ขอใหม่) เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๒๔ เป็นวัดเก่าแก่ที่สันนิษฐานว่า สร้างมาแล้วไม่น้อยกว่า ๔๐๐ ปี เมื่อรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ระหว่าง พุทธศักราช ๒๓๙๔ - ๒๓๙๙ ได้มีผู้ก่อสร้างวัดขึ้นใหม่ ในบริเวณที่ตั้งเดิม มีเนื้อที่ประมาณ ๒๔ ไร่เศษ เมื่อ พุทธศักราช ๒๓๒๑ สมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกเป็นแม่ทัพไปปราบเมืองศรีสัตนาคนหุต ได้เมืองเวียงจันทน์ และหลวงพระบาง พวกเชลยที่กวาดต้อนมานั้น ได้จัดให้อยู่ตามหัวเมืองต่างๆ เฉพาะเมืองกำแพงเพชรมีชาวเวียงจันทน์ ขมุ และยาง โดยชาวเวียงจันทน์ตั้งหลักปักฐานอยู่ทางปากคลองสวนหมากลงมาทางใต้ตามลำน้ำแม่ปิง ส่วนชาวขมุและยาง สร้างหลักฐานบ้านเรือนอยู่ทางใต้วัดพระบรมธาตุลงไปถึงคลองกร่าง ชาวขมุและยางได้ขออนุญาตต่อพระยารามณรงค์สงคราม (นุช) เจ้าเมืองกำแพงเพชร เพื่อสร้างวัดคูยางขึ้น โดยย้ายอุโบสถไปทางทิศตะวันออก ซึ่งเป็นที่ลุ่มเรียกว่า “นาทราย” พร้อมกับได้ร่วมมือร่วมใจกันขุดเอาดินขึ้นมาถมพื้นที่ด้านทิศตะวันออก

และทิศใต้ นอกจากขุดดินขึ้นมาถมพื้นที่แล้วยังเอามาทำอิฐ กระเบื้องมุงหลังคาอุโบสถและวิหารด้วย ส่วนด้านทิศใต้ ได้ก่อสร้างหอไตรไว้กลางคูเพื่อป้องกันมดปลวก คูที่ขุดขึ้นมาใหม่กว้างประมาณ ๖ วา ลึก ๒ วา การก่อสร้างใช้เวลาหลายปีเพราะมีอุปสรรคเกิดจากฝนตกน้ำท่วม แต่ด้วยศรัทธาอันแรงกล้า การครั้งนี้จึงได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และได้ขนานนามวัดนี้ว่า “วัดคูยาง” ดังที่ได้เรียกกันอยู่ตราบทุกวันนี้

เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๑๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงบำเพ็ญพระราชกุศล ทรงถวายผ้าพระกฐินต้น และเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๒๗ ได้พระราชทานนามพระพุทธรูปประธาน ซึ่งหล่อเป็นแบบศิลปะสุโขทัย หมวดกำแพงเพชร ขนาดหน้าตัก กว้าง ๖ ศอก ๙ นิ้วว่า “พระพุทธวชิรปรากฏาร”

จังหวัดขอนแก่น

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :

- สระน้ำวัดกุ้ประภายัย
- น้ำศักดิ์สิทธิ์วัดท่าราชไชยศรี
- น้ำศักดิ์สิทธิ์วัดอุทุมพร บ้านท่ามะเดื่อ
- บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ภูทัน วัดป่าภูทันบรรพต
- บ่อน้ำทิพย์ บนภูผาม่าน

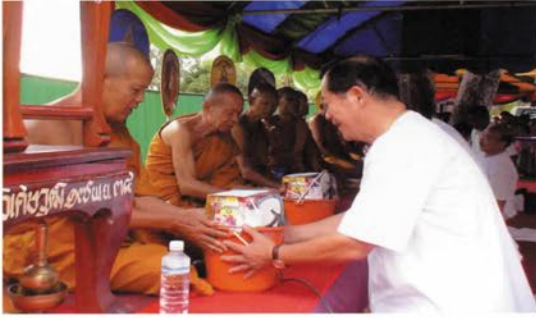
สระน้ำวัดกุ้ประภายัย เป็นสระน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่มีน้ำตลอดปี ตั้งอยู่ที่บ้านนาคำน้อย หมู่ที่ ๑, ๕ ตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น เป็นโบราณสถานที่อาณาจักรขอมโบราณได้สร้างขึ้น กรมศิลปากรสันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ในพุทธศตวรรษที่ ๑๘ (พุทธศักราช ๑๗๒๐ - ๑๗๘๐) มีปรากฏประติมากรรมรูปสี่เหลี่ยม มีมุขยื่นมาด้านหน้า ด้านขวามือเฉียงไปข้างหน้า เป็นอาคารรูปสี่เหลี่ยมที่เรียกว่า “บรรณาลัย” ล้อมรอบด้วยกำแพงแก้ว โดยมีโคปุระหรือซุ้มประตูทางเข้าออกด้านหน้าหรือทางด้านทิศตะวันออกเพียงด้านเดียวทั้งหมด สร้างด้วยศิลาแลง โดยมีเสาประดับประตูทับหลังเป็นหินทราย พบหลักฐานว่าเป็นโอโรคยาศาลหรือสถานพยาบาลในสมัยนั้น

กุ้ประภายัย บ้านคำน้อยนี้ได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานของชาติเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๔ วัดกุ้ประภายัย ก่อตั้งเมื่อพุทธศักราช ๒๔๔๓ และได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๖

แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ของวัดและภูนี้ ได้ใช้ในพิธีสำคัญๆ ของการตักน้ำพระพิพัฒน์สัตยามาโดยตลอด เนื่องจากเป็นน้ำในภูที่สร้างมาหลายศตวรรษ ที่สำคัญที่สุดคือบ่อน้ำแห่งนี้มีน้ำตลอดปี ไม่เคยเหือดแห้งแต่อย่างใด และชาวบ้านถือว่าเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ ใครได้อาบหรือได้ดื่มกินจะปราศจากโรคภัยอันตรายใดๆ ทั้งสิ้น มีแต่ความสุขสวัสดิ์พิพัฒน์มงคลตลอดไป

น้ำศักดิ์สิทธิ์วัดท่าราชไชยศรี วัดท่าราชไชยศรี ก่อตั้งเมื่อพุทธศักราช ๒๔๓๗ โดยพระนครศรีบริรักษ์บรมราชภักดีศรีศุภสุนทร เจ้าเมืองขอนแก่น โดยย้าย

เมืองจากบ้านโนนเมืองดอนพันชาดมาตั้งที่บ้านดอนบม ริมฝั่งแม่น้ำชี ซึ่งได้ตั้งวัดขึ้น ๓ วัด คือ วัดเหนือ (วัด ทหาราชไชยศรี) วัดกลางบุรี และวัดใต้ ซึ่งทั้ง ๓ วัดเป็น วัดประจำเมืองขอนแก่นในสมัยนั้น ก่อนที่จะย้ายเมือง ขอนแก่นมาอยู่ริมบึงบอน เป็นนครขอนแก่นในปัจจุบันนี้ วัดทหาราชไชยศรีได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๒๕

ตั้งแต่โบราณกาล การถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาเพื่อ แสดงความจงรักภักดี จะใช้น้ำจากวัดนี้เป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ ที่ใช้ในพิธี โดยถือว่าแม่น้ำชีเป็นแม่น้ำสายหลักที่เปรียบ เหมือนเส้นโลหิตหล่อเลี้ยงชาวอีสานตอนบน เมืองต่างๆ จะตั้งอยู่ริมแม่น้ำด้วยเหตุผลเพื่อใช้บริโภค อุปโภค ตลอดทั้ง เป็นแหล่งทำมาหากิน เป็นที่เพาะปลูกทำการเกษตรกรรม เส้นทางคมนาคม จัดงานประเพณี ทั้งสงกรานต์ แข่งเรือ ลอยกระทง ฯลฯ

แม่น้ำชีเป็นแม่น้ำที่ได้นำไปใช้ในพิธีสำคัญของ จังหวัดและของประเทศ เป็นต้นว่า ในมหามงคลวโรกาส ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรง เจริญพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา พุทธศักราช ๒๕๓๐ ได้ ใช้น้ำจากแม่น้ำชี หน้าวัดทหาราชไชยศรี บ้านดอนบม ตำบล เมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นไปประกอบพิธี เช่นเดียวกัน

น้ำศักดิ์สิทธิ์วัดอุทุมพร บ้านท่ามะเดื่อ วัดอุทุมพร ก่อตั้งเมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๒ โดยชาวบ้านท่ามะเดื่อ ตำบลท่ากระเสริม อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ได้ พร้อมใจยกที่ดินริมฝั่งแม่น้ำพองให้จัดเป็นวัดประจำหมู่บ้าน

ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๔ สังกัดมหานิกาย ในวัดมีพระพุทธรูป ประประธานในอุโบสถที่ศักดิ์สิทธิ์ หน้าตักกว้าง ๔๐ นิ้ว สูง ๕๔ นิ้ว เป็นที่เคารพเลื่อมใสบูชาของพุทธศาสนิกชน โดยทั่วไป

เนื่องจากวัดนี้ตั้งอยู่ริมแม่น้ำพองซึ่งเป็นแม่น้ำ สายหลักของจังหวัดขอนแก่น ที่หน้าวัดสงบรมริน แม่น้ำ กว้างและน้ำไหลตลอดทั้งปี ชาวบ้านใช้ดื่มกินและ ใช้ในการทำมาหากิน ทั้งทำเกษตรกรรม เพาะปลูก เป็น เส้นทางคมนาคม แต่ที่ใกล้เคียงบริเวณวัด ทุกคนจะไม่จับ สัตว์น้ำเป็นอาหาร เป็นเขต “อภัยทาน” น้าอัศจรรย์ที่ สัตว์น้ำ ปู ปลา จะไม่ถูกรบกวน จึงถือว่าเป็นแหล่งน้ำที่ ศักดิ์สิทธิ์ ผู้คนนำน้ำจากหน้าวัดอุทุมพรนี้ไปประกอบพิธี ที่ศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ เสมอ

บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ภูพัน วัดป่าภูพันบรรพต ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๒ บ้านทูลิง ตำบลวังแสง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น เป็นแหล่งน้ำที่เคยใช้ประกอบพิธีทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ทูลเกล้าฯ ถวายในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ ภูพัน คือภูเขาขนาดเล็ก อยู่ในเทือกเขาระงำ ความสูงประมาณ ๑๐๐ เมตร ลักษณะ ของภูเขาเกิดจากการหดตัวของเปลือกโลก ทำให้เกิดหิน แตกเป็นแนวยาว มีพื้นที่บนหลังเขาประมาณ ๗๕ ไร่ เป็น พื้นที่หินตะปุ่มตะป่ำ ตรงกลางมีบ่อนหินกว้าง ๗๐ เซนติเมตร ลึก ๒.๕ เมตร มีน้ำขังตลอดปี ไม่เคย แห้งเหือดแม้จะเป็นฤดูแล้ง หรือ

จะตักน้ำออกจนเกือบหมด ในวันต่อมาก็จะมีน้ำเต็มเท่าเดิม นับเป็นเรื่องแปลกมหัศจรรย์มาก

บ่อน้ำทิพย์ บณฺฑาม่า ตั้งอยู่ที่บ้านนาน้ำชา หมู่ที่ ๕ ตำบลภูมาม่า อำเภอภูมาม่า จังหวัดขอนแก่น เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๐ มีพระธุดงค์เดินทางมาบริเวณเขาภูมาม่า คือพระครูคำภีรสารคุณ (หลวงปู่คำมัน) ปัจจุบันเป็นเจ้าของวัดศิลาตาส หมู่ที่ ๕ บ้านนาน้ำชา ได้ออกธุดงค์มาปักกลด ถือนสมาธิสวดมนต์ บริเวณเขาภูมาม่าปรากฏว่าได้ยินเสียงสวดมนต์ตอบกลับมาจากด้านบนเขา ต่อมาเมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๙ หลวงปู่มันได้ให้พระลูกศิษย์สำรวจค้นหา จึงพบว่าถ้ำบริเวณดังกล่าว คือ ถ้ำวงเดือน หลวงปู่มันได้นั่งสมาธิสวดมนต์ ตั้งจิตอธิษฐาน นิमितได้ว่าบนถ้ำแห่งนี้มีบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ จึงให้กรรมการหมู่บ้านและชาวบ้านได้สำรวจในถ้ำวงเดือน พบว่าภายในถ้ำมีบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ มีลักษณะเป็นบ่อน้ำเล็กๆ สี เย็นสะอาด และมีน้ำเต็มอยู่ในบ่อ เมื่อตักขึ้นมาจำนวนมากเพียงใด น้ำก็ไม่หมดและเต็มบ่อเหมือนเดิม จึงนำเอาน้ำแห่งนี้มาถวายหลวงปู่ทำเป็นน้ำมนต์ เพื่อให้ผู้คนนำไปบูชา

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ : วัดหนองแวง

วัดหนองแวง ตั้งอยู่ถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น สิ่งที่น่าสนใจภายในวัดนี้ คือ ความงดงามของพระมหาธาตุแก่นนคร สร้างขึ้นเพื่อเทิดพระเกียรติเนื่องในโอกาสสมทวมงคลทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี และมหามงคลลานุสรณ์ ๒๐๐ ปี เมืองขอนแก่น โดยแบ่งออกเป็น ๙ ชั้น ชั้นที่ ๑ มีพระบรมสารีริกธาตุอยู่บนบุษบกตรงกลาง ต้นเสาเขียนลวดลายสีเบญจรงค์ เพดานเขียนภาพเทพนมปิกค่างควา คาล้อมเดือน จตุเทพ ดารา โดยเฉพาะบานประตูใหญ่แกะสลักเป็น ๓ มิติ ชั้นที่ ๒ บานประตูหน้าต่างเขียนลวดลายเบญจรงค์ภาพนิตานเรื่อง สังข์ศิลป์ชัย ชั้นที่ ๓ หอปรียัติ บานประตูหน้าต่างเขียนภาพนิตานเรื่อง นางผมหมอม ชั้นที่ ๔ หอปฏิบัติธรรม บานประตูหน้าต่างเขียนภาพพระประจำวัน ชั้นที่ ๕ หอพิพิธภัณฑ์ บานประตูหน้าต่างแกะสลักภาพพุทธประวัติ ชั้นที่ ๖ หอพระ-

อุปัชฌายจารย์ บานประตูหน้าต่างแกะสลักนิตานชาดกเรื่องพระเวสสันดร ชั้นที่ ๗ หอพระอรหันตสาวก บานประตูหน้าต่างแกะสลักนิตานชาดกเรื่อง เตมียไ้ ชั้นที่ ๘ หอพระธรรม รวบรวมพระธรรมคัมภีร์สำคัญทางพระพุทธศาสนา บานประตูหน้าต่างแกะสลักพรหม ๑๖ ชั้น และชั้นที่ ๙ หอพระพุทธ เป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุตรงกลางบุษบก และยังเป็นชั้นที่สามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์ของเมืองขอนแก่นได้อย่างสวยงาม

จังหวัดจันทบุรี

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :

คลองนารายณ์ บ่อน้ำวัดพลับ

บ่อน้ำสระแก้ว

คลองนารายณ์ ตั้งอยู่ที่ตำบลคลองนารายณ์ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี เกิดจากน้ำตกเขาสระบาป ทางทิศตะวันออกของตัวเมืองในปัจจุบัน มีเรื่องเล่ากันว่าที่ได้ชื่อว่าคลองนารายณ์ก็เพราะต้นธารน้ำไหลออกมาจากถ้ำ ซึ่งภายในถ้ำนั้นมีเทวรูปพระนารายณ์สถิตอยู่ ชื่อนี้เป็นที่รู้จักกันมานานแล้ว ความจริงต้นน้ำของธารน้ำสายนี้ คือ น้ำตกเขาสระบาปที่สูงมากและไหลพุ่งลงมาจากหน้าผาสูงประมาณ ๒๐ เมตรเศษ จากนั้นจึงไหลผ่านลงมาตามลาดเขาและมีอ่างขังน้ำที่อยู่ชั้นล่างที่สำคัญแห่งหนึ่งเรียกว่า “อ่างหงส์” ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ เมื่อครั้งยังทรงผนวชเคยเสด็จประพาสเมื่อพุทธศักราช ๒๔๐๐ (จ.ศ. ๑๒๑๙) และลงทรงน้ำในอ่างนี้กับโปรดให้สร้างเจดีย์และศาลาประทับพักร้อนไว้ด้วย พระราชทานชื่อเจดีย์ว่า “จุลลิมุขมถเจดีย์” เมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เสด็จประพาสจันทบุรี เมื่อพุทธศักราช ๒๔๑๙ ก็ได้เสด็จไปที่น้ำตกเขาสระบาปและทรงสร้างน้ำที่อ่างหงส์แห่งนี้ด้วย น้ำในธารนี้ใช้เป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์มาแต่สมัยใดไม่ทราบชัด

บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์วัดพลับ ตั้งอยู่ที่หมู่ ๑ ตำบลบางกะจะ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี เป็นวัดที่เก่าแก่วัดหนึ่งของจังหวัดจันทบุรีที่ประชาชนได้ร่วมใจกันก่อสร้างขึ้น เมื่อประมาณพุทธศักราช ๒๓๐๐ เดิม เรียกว่า “วัดสุวรรณตมพรอาราม” แปลว่า อารามที่มีผลมะพลับทอง เนื่องจากมีต้นมะพลับสาขาใหญ่โต เมื่อเวลาที่มีผลสุกสีเหลืองอร่ามเหมือนสีทอง อาศัยโคนต้นบำเพ็ญกุศลได้เป็นอย่างดี ต่อมาประชาชนนิยมเรียกกันว่า “วัดพลับ”

สมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช กองทัพของพระองค์ได้เสด็จผ่านทางวัดพลับและพระองค์ได้ประทับแรมอยู่ที่วัดนี้ก่อนที่จะยกทัพเข้าตีเมืองจันทบุรี พระองค์และแม่ทัพนายกองตลอดจนพลทหารได้ทรงรับการประพรมน้ำพระพุทธมนต์และรับถวายพระยอดธงซึ่งทหารทุกคนได้รับแจกด้วย ส่วนพระยอดธงที่เหลือนอกนั้นได้นำไปบรรจุไว้ในเจดีย์ ต่อมาเจดีย์ได้แตกออกปรากฏว่ามีพระยอดธงเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีภิกษุบิณฑบาตป้องกันภัยได้ทั้งภาคพื้นดินและอากาศ จนมีคำพูดในหมู่นักเลงพระว่า พระยอดธงดีต้องพระยอดธงของวัดพลับบางกะจะ

น้ำพระพุทธรมนต์ที่ประกอบพิธีที่วัดพลับถิวว่า เป็นน้ำพระพุทธรมนต์ที่มีความศักดิ์สิทธิ์ ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกของพระมหากษัตริย์ราชวงศ์จักรีทุกพระองค์ น้ำพระพุทธรมนต์สำหรับประกอบพระราชพิธีได้จัดทำขึ้นที่อุโบสถวัดพลับถิวว่านี้

บ่อน้ำสระแก้ว ตั้งอยู่บ้านชำอ้อล่าง หมู่ที่ ๖ ตำบลพลอยแหวน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี มีระยะทางห่างจากตัวจังหวัดจันทบุรีเป็นระยะทางประมาณ ๑๑ กิโลเมตร ตามตำนานกล่าวว่า น้ำที่สระแก้วอยู่ใกล้กับเขาสระแก้ว เมื่อกาลนานหลายชั่วอายุคนมาแล้ว มีผู้ที่ไม่พบสระน้ำแห่งหนึ่งอยู่ในป่าที่ปราศจากบ้านเรือน น้ำในสระเต็มเปี่ยมและใสบริสุทธิ์ มองเห็นเป็นสิมรกด มีปลานานาชนิดอาศัยอยู่ สามารถมองเห็นถนัด ปลาที่อยู่ในสระก็ปราศจากคนรบกวน ช้างสระมีต้นตาลใหญ่ ออกงาม เขียวชุ่มอยู่เป็นนิจ ในสระปรากฏมีแสงสว่างเป็นวงเขียวคล้ายแก้วเป็นวงรอบสระ อีกประการหนึ่ง มีผู้เห็นแสงสว่างจากต้นตาล แล้วแสงสว่างนั้นสะท้อนลงไป ในสระด้วยความใสสะอาดของน้ำในสระนั้น

การที่มีผู้แลเห็นน้ำในสระนี้คล้ายแก้วอยู่กันสระ ประกอบกับเหตุมหัศจรรย์ได้ปรากฏอยู่เนืองๆ ทำให้ชาวบ้านที่ทราบเรื่องต่างก็ถือกันว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ และได้ให้ชื่อสระนี้ว่า “สระแก้ว”

น้ำจากสระแก้วแห่งนี้ได้นำมาประกอบพิธีเสกทำน้ำศักดิ์สิทธิ์เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายเป็นน้ำอภิเษกนับตั้งแต่วันที่ ๕ เป็นต้นมาจนถึงรัชกาลปัจจุบัน ต่อมากรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๓๐

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธรมนต์ศักดิ์สิทธิ์ : ศาลาราชจันททวี วัดไผ่ล้อม

วัดไผ่ล้อม เป็นพระอารามหลวง ตั้งอยู่เลขที่ ๑๗ หมู่ที่ ๖ ตำบลจันทนิมิต อำเภอเมืองจันทบุรี เป็นวัดเก่าแก่ของจังหวัดจันทบุรี สร้างเมื่อพุทธศักราช ๒๓๒๐ ในวัดมีพระอุโบสถรูปทรงจีนและจิตรกรรมฝาผนังประดับพระอุโบสถ ซึ่งกรมศิลปากรได้สำรวจและอนุรักษ์เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๑ ทราบว่าจิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถเป็นจิตรกรรมสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย

วัดไผ่ล้อมเป็นศูนย์กลางของคณะสงฆ์จังหวัดจันทบุรีมาช้านาน เมื่อประมาณ ๘๐ ปีล่วงมาแล้ว เป็นศูนย์กลางการศึกษาระเบียบพระธรรมวินัยของเจ้าอาวาสในเขตอำเภอเมืองจันทบุรีและอำเภอใกล้เคียง ประชาชนในบริเวณใกล้เคียงนิยมให้บุตรหลานของตนมาศึกษาเล่าเรียนหนังสือและพระธรรม

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เคยเสด็จพระราชดำเนินมาทรงประกอบพิธีกรรมสวมพระเกศพระพุทธรูปไสยาสน์ ประจำภาคตะวันออก เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑

ในพุทธศักราช ๒๕๔๒ วัดไผ่ล้อมเคยเป็นสถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธรมนต์ศักดิ์สิทธิ์ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

จังหวัดฉะเชิงเทรา

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
ปากน้ำโจ้โล้

เจ้าโล้ หรือโจ้โล้ ณ บริเวณปากแม่น้ำโจ้โล้นี้เป็นพื้นที่
ยุทธศาสตร์ที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้รับกับพม่า
ถึงขั้นแตกหัก ท้าพม่าแตกหนีกระจัดกระจาย

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
พระอุโบสถวัดโสธรวรารามวรวิหาร

วัดโสธรวรารามวรวิหาร ตั้งอยู่บนถนนมรุพงษ์
ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา ริมน้ำบางปะกง
เป็นที่ประดิษฐาน “หลวงพ่อโสธร” พระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมือง
ของจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นพระพุทธรูปปูนปั้น ปางสมาธิ
หน้าตักกว้าง ๑.๖๕ เมตร สูง ๑.๔๘ เมตร ฝีมือช่างล้านช้าง
ตามประวัติเล่าว่า ได้ปาฏิหาริย์ลอยน้ำมา และมีผู้อุ้มเชิญ
มาประดิษฐานที่วัดแห่งนี้ แต่เดิมเป็นพระพุทธรูปทอง
สัมฤทธิ์ปางสมาธิ หน้าตักกว้างคอกเศษ รูปทรงสวยงาม
มาก แต่พระสงฆ์ในวัดเกรงว่าจะมีผู้ลักลอบพาไปจึงเอา
ปูนพอกเสริมหุ้มองค์เดิมไว้จนมีลักษณะดังที่เห็นในปัจจุบัน
ทุกวันจะมีคนมานมัสการปิดทองหลวงพ่อโสธรกันเป็น
จำนวนมาก

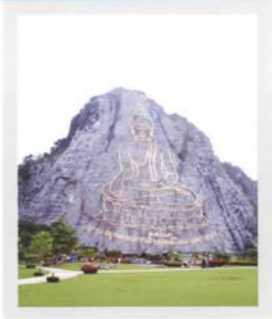
ปากน้ำโจ้โล้ ตั้งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดฉะเชิงเทรา
ประมาณ ๒๔ กิโลเมตร และห่างจากตัวอำเภอบางคล้า
ไปทางทิศตะวันออกประมาณ ๒ กิโลเมตร เป็นสถานที่
สำคัญทางประวัติศาสตร์แห่งหนึ่ง เมื่อครั้งก่อนเสีย
กรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
ได้ฝ่าวงล้อมของพม่ามาตั้งมั่นที่หัวเมืองตะวันออกระหว่าง
เดินทัพได้รับกับทัพของพม่าที่ติดตามมาหลายครั้ง การ
เดินทัพครั้งนั้นได้มาข้ามแม่น้ำบางปะกงตรงปากแม่น้ำ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกวัดโสธรวรารามเป็น พระอารามหลวง เมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๑

ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ในรัชกาลที่ ๖ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งพระราชพิธีบรมราชาภิเษก สมโภชในพุทธศักราช ๒๔๕๔ ได้มีพิธีพลีกรรมตักน้ำจาก แม่น้ำและแหล่งน้ำต่างๆ ที่ถือว่าสำคัญและเป็นสิริมงคล มาทำพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ที่วัดนี้ด้วย

จังหวัดชลบุรี

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ :
สระเจ้าคุณเดมา วัดเขาบางทราย

สระเจ้าคุณเดมา เป็นสระน้ำข้างพระอุโบสถ วัดเขาบางทราย อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ชาวบ้านเรียกกันว่า สระเจ้าคุณเดมา ตามชื่อเจ้าอาวาสองค์แรกของวัดเขาบางทราย เป็นสระน้ำที่สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระวชิรญาณวโรรส โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นในพุทธศักราช ๒๔๕๙ เมื่อครั้งที่พระองค์เสด็จตรวจการคณะสงฆ์ชลบุรี และได้ประทับแรม ณ วัดเขาบางทราย

ในสมัยรัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พุทธศักราช ๒๓๙๐ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ ขณะนั้นดำรงตำแหน่งเจ้าพระยาพระคลัง ว่าที่สมุหพระกลาโหมมาชำระตัวเหยีย ที่วัดคงคาลัย ตำบลบางทราย ได้เห็นปูชนียสถานบนยอดเขาพระพุทธรบาทสง่างามยิ่งนัก เสียหายที่เป็นวัดร้าง จึงโปรดให้ปลัดหัวสถาปนาวัดเขาบางทรายขึ้นใหม่

ในสมัยรัชกาลที่ ๕ เป็นต้นมา พระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาได้ใช้วัดเขาบางทรายเป็นสถานที่ประกอบพิธีติดต่อกันมาจนถึงสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง จึงงดการประกอบพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา ในการถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาแต่ละปีได้ตักน้ำในสระข้างพระอุโบสถวัดเขาบางทราย (สระเจ้าคุณเดมา) นำมาประกอบพิธี เพราะถือว่าเป็นน้ำที่ขลังและศักดิ์สิทธิ์ สระนี้กักขังน้ำฝนที่ไหลมาจากเขาพระพุทธรบาททั้ง ๓ ยอด และไหลผ่านปูชนียสถานต่างๆ มารวมกันที่สระแห่งนี้ และยิ่งไปกว่านี้ น้ำที่ตักนำมาเสกใช้ในพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาแต่ละปีเมื่อเหลือใช้แล้วก็นำไปเทคืนไว้ในสระเพื่อความเป็นสิริมงคล ถือเป็นประเพณีว่าในช่วงเดือน ๖ - ๗ ของทุกปี จะมีการอาราธนาพระสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์ และถวายภัตตาหารเช้าที่ริมสระเป็นเวลา ๓ วัน เพื่อระลึกถึงและอุทิศส่วนกุศลแด่บูรพาจารย์ของวัดเขาบางทราย ตลอดจนเทพยดาผู้รักษาสระนี้

จังหวัดชลบุรีเคยใช้น้ำจากสระเจ้าคุณเดมาข้างพระอุโบสถวัดเขาบางทรายในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ และในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ : พระอุโบสถวัดเขาบางทราย

วัดเขาบางทราย ตั้งอยู่เชิงเขาพระพุทธบาทบางทราย ตำบลบางทราย อำเภอมะเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี อยู่ทางด้านตะวันออกของถนนสุขุมวิท ก่อนถึงศาลากลางจังหวัด ๓ กิโลเมตร ชาวบ้านเรียกว่า “วัดพระพุทธบาทบางทราย” เพราะมีพระพุทธบาทจำลองอยู่บนยอดเขาในบริเวณวัด วัดเขาบางทรายได้รับการยกฐานะเป็นพระอารามหลวง เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๙

สันนิษฐานว่า วัดเขาบางทรายมีมาก่อนกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ด้วยมีพระพุทธบาทอายุแก่กว่ากรุงเก่า ต่อมารกร้างจนถึงสมัยรัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศ บุนนาค) ให้ปลัดทรัพย์สร้างและปฏิสังขรณ์วัดเขาบางทรายขึ้นใหม่ และในช่วงต้นรัชกาลที่ ๕ พระยาวิชิตชลเนตร เจ้าเมืองชลบุรี และพระราชอาคันตุกะหลายรูปได้ซ่อมแซมและสร้างปูชนียวัตถุให้แก่วัดหลายอย่าง อาทิ มณฑปพระพุทธบาท เจดีย์วิหารชั้นล่าง วิหารปัญญาวัคคีย์ ดิग्บาเพัญเจริณธรรมภาวนาที่วิเวกท้ายเขา และบ่อน้ำ เป็นต้น

พระมหากษัตริย์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์หลายพระองค์เสด็จพระราชดำเนินมาประกอบพระราชกรณียกิจและทอดพระเนตรพระอุโบสถวัดนี้ อาทิ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินมาถวายผ้าพระกฐิน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวขณะทรงผนวชเสด็จพระราชดำเนินมานมัสการพระพุทธบาท และเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเยี่ยมเจ้าอาวาส พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี เสด็จพระราชดำเนินมาทอดพระเนตรพระอุโบสถ นอกจากนี้ พระอุโบสถหลังนี้ยังได้ใช้เป็นสถานที่ประกอบถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาของเมืองชลบุรี ในสมัยรัชกาลที่ ๕ รัชกาลที่ ๖ และรัชกาลที่ ๗

จังหวัดชัยนาท

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
แม่น้ำเจ้าพระยา หน้าวัดธรรมามูลวรวิหาร

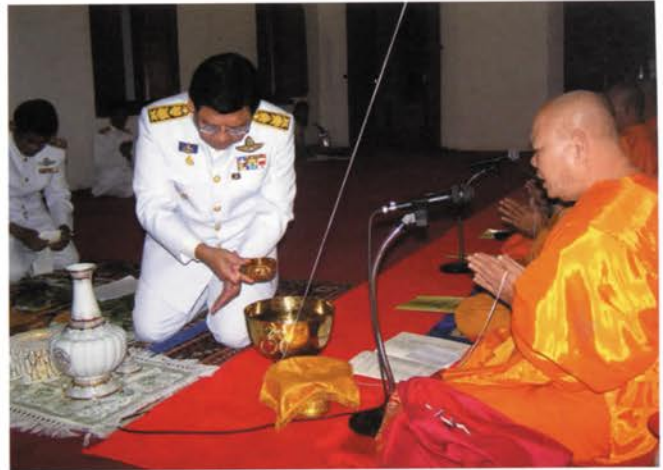

แม่น้ำเจ้าพระยา หน้าวัดธรรมามูลวรวิหาร
แม่น้ำเจ้าพระยาเป็นแหล่งน้ำเส้นชีวิตสำคัญของชาวชัยนาท
ตามตำนานเล่าสืบกันมาแต่โบราณว่า มีพระพุทธรูปลอยมา
ตามแม่น้ำเจ้าพระยาพร้อมกัน ๓ องค์ ได้แก่ หลวงพ่อโสธร
หลวงพ่อบ้านแหลม และหลวงพ่อธรรมจักร หลวงพ่
อธรรมจักรนั้นลอยมาถึงบริเวณหน้าวัดธรรมามูล ปรากฏว่า
ลอยวนเวียนอยู่ พระภิกษุและชาวบ้านจึงได้ทำพิธีอัญเชิญ
ขึ้นมาประดิษฐานที่วัด โดยนำเชือกพร้อมด้วยสายสิญจน์
ผูกกับพระพุทธรูป แต่ไม่สามารถดึงขึ้นมาได้

ครั้งรุ่งเช้ามีผู้พบเห็นพระพุทธรูปประดิษฐานปิด
ขวางประตูวิหารวัด อยู่บริเวณไหล่เขา ซึ่งทำให้เกิดความ
แปลกใจและศรัทธาต่อองค์หลวงพ่อธรรมจักร ชาวบ้าน
จึงร่วมกันสร้างต่อเติมวิหารเพื่อประดิษฐานองค์หลวงพ่
อธรรมจักรเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านเมืองของจังหวัด
ชัยนาท ประชาชนจังหวัดชัยนาทและใกล้เคียงมีความ

เลื่อมใสศรัทธาว่าเป็นพระพุทธรูปที่มีความศักดิ์สิทธิ์มาก
เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนทั่วไป น้ำจากหน้าวัด
ธรรมามูลวรวิหารถือเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ นำไปใช้ในพระ
ราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ : วัดธรรมามูลวรวิหาร

วัดธรรมามูลวรวิหาร เป็นพระอารามหลวง เป็นวัดคู่บ้านคู่เมืองจังหวัดชัยนาทมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ตั้งอยู่บนไหล่เขาธรรมามูล ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาทางทิศตะวันออก ท้องที่หมู่ที่ ๑ ตำบลธรรมามูล อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท ห่างจากตัวจังหวัดไปทางทิศเหนือประมาณ ๘ กิโลเมตร ในวิหารของวัดเป็นที่ประดิษฐานของหลวงพ่อธรรมจักร พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ปางห้ามญาติ ศิลปผสมระหว่างอยุธยาและสุโขทัย มีรูปพระธรรมจักรปรากฏอยู่กลางพระหัตถ์ด้านขวาซึ่งเข้าใจว่าเป็นความคิดของช่างสมัยนั้น ที่ตั้งใจสร้างพระพุทธรูปองค์นี้ให้มีเครื่องหมายแห่งมหาปुरुสลักษณะนั่นเอง หลวงพ่อธรรมจักรเป็นที่เคารพนับถือของประชาชน ชาวชัยนาท และจังหวัดใกล้เคียง ภายในวัดมีโบสถ์มาคู่ ซึ่งสร้างด้วยศิลาทรายแดงสลักลวดลายแบบอยุธยาสวยงามมาก ควรค่าแก่การศึกษา

วัดธรรมามูลวรวิหาร กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถาน เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘

จังหวัดชัยภูมิ

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ (วิศุทธฤฎญาร) วัดโพธิ์พินาศ

บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ (วิศุทธฤฎญาร) ภายในบริเวณ วัดโพธิ์พินาศ (วัดกลางเมืองเก่า) ตั้งอยู่เลขที่ ๓๖๐ ตำบล ในเมือง อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ สังกัดคณะสงฆ์ มหานิกาย ก่อตั้งเมื่อพุทธศักราช ๒๓๑๕ เดิมชื่อ วัด บ้านโนนปอปิด ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นวัดกลาง ได้รับ พระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อพุทธศักราช ๒๓๖๒ และใน พุทธศักราช ๒๕๓๗ ทางวัดจะปลูกอาคารเพิ่มเติมเพื่อให้ ภิกษุสามเณรเรียนปริยัติธรรม แต่เนื่องจากในบริเวณวัด มีใบเสมาธรรมจักรสมัยทวารวดีเป็นคู่ๆ จำนวนมาก ภิกษุ สามเณรและชาวบ้านช่วยกันขุดใบเสมาออก เมื่อขุด ใบเสมาคู่แรกได้ความลึกประมาณ ๖๐ เซนติเมตร ก็พบ เศียรพระพุทธรูปขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๕ เซนติเมตร เมื่อจัดเศียรพระพุทธรูปออก ปรากฏน้ำพุ่งออกมาแรงมาก จนไม่สามารถขุดต่อได้ จึงได้ตกแต่งบ่อน้ำให้เป็นขนาด ๕ เมตร น้ำในบ่อนี้ใสสะอาดเป็นตาตักแทน สามารถ อาบและใช้ได้ไม่เคยแห้ง ชาวบ้านเล่าว่า หากผู้ที่เป็น

โรคผิวหนังมีครีธา อธิษฐานนำไปอาบแล้วจะหายจากโรคผิวหนังได้

สำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้ประกาศเปลี่ยนชื่อวัดกลางเมืองเก่า เป็นวัดไพริพินาศ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๙

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ : วัดทรงศิลา

วัดทรงศิลา อยู่ที่บ้านหินตั้ง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองชัยภูมิ เดิมชาวบ้านเรียกว่า วัดหินตั้ง สร้างขึ้นประมาณพุทธศักราช ๒๔๐๖ - ๒๔๑๘ เป็นพระอารามหลวงแห่งแรกและแห่งเดียวของจังหวัดชัยภูมิ ได้รับการยกฐานะเมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๕ มีพระประธานในพระอุโบสถชาวบ้านเรียกว่า หลวงพ่อโต ขนาดหน้าตักกว้าง ๑๕๐ นิ้ว สูง ๒๐๐ นิ้ว เป็นพระพุทธรูปที่มีพระบรมสารีริกธาตุบรรจุไว้ที่พระเศียรชาวบ้านเชื่อว่าเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ของจังหวัดชัยภูมิ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกวัดทรงศิลาเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๕

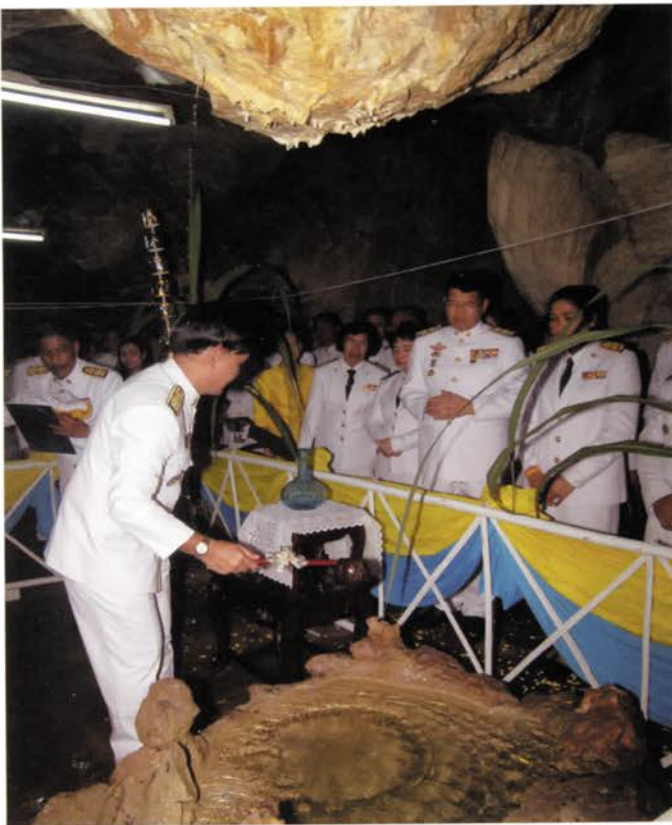

จังหวัดชุมพร

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
วัดถ้ำเขาพลู

แหล่งน้ำวัดถ้ำเขาพลู ตั้งอยู่ในบริเวณวัดถ้ำเขาพลู เป็นแหล่งน้ำที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีลักษณะเป็น แอ่งหิน ซึ่งเกิดจากการตกตะกอนของหินงอกหินย้อย มีความกว้าง ๑๐๐ เซนติเมตร ยาว ๑๕๐ เซนติเมตร ลึก ๕๐ เซนติเมตร ภายในแอ่งจะเป็นที่รองรับน้ำซึ่งหยดลงมาจากหินงอกหินย้อยบนผนังถ้ำตลอดเวลา น้ำในแอ่งจะมีความใสและเย็นเป็นพิเศษ แหล่งน้ำวัดถ้ำเขาพลูจะอยู่ภายในถ้ำของเขาหินลูกหนึ่ง ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า “เขาพลู” บริเวณปากถ้ำจะกว้าง มีส่วนลึกเข้าไปภายในลักษณะ

คล้ายรูปกรวย นอกจากจะมีแอ่งน้ำแล้ว ภายในถ้ำยังมี พระพุทธรูปปูนปั้นแบบมารวิชัย หน้าตักกว้าง ๘๐ เซนติเมตร สูง ๑๒๐ เซนติเมตร สันนิษฐานว่ามีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐๐ ปี ประดิษฐานอยู่ ซึ่งชาวบ้านทั่วไปเรียกว่า “พระหลักเมือง” ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของพุทธศาสนิกชนชาวอำเภอปะทิว และอำเภอใกล้เคียงเป็นอย่างมาก

เนื่องจากแหล่งน้ำวัดถ้ำเขาพลูมีลักษณะเป็นแอ่งน้ำที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ น้ำที่อยู่ในแอ่งจะมีความใสและเย็นเป็นพิเศษและมีน้ำอยู่ตลอดเวลา จึงเชื่อกันว่าเป็นแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ ทั้งนี้ยังเคยเป็นแหล่งน้ำที่ใช้ทำน้ำพระพุทธรณ์ศักดิ์สิทธิ์ทูลเกล้าฯ ถวายในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

สถานที่ประกอบพิธีเสกน้ำทำพระพุทธรณ์ศักดิ์สิทธิ์ : วัดโพธิการาม

วัดโพธิการาม ตั้งอยู่เลขที่ ๑๑๒ หมู่ที่ ๗ ตำบลนาทุ่ง อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร อยู่ทางทิศตะวันออกของเทศบาลเมืองชุมพร เริ่มก่อสร้างเมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๖ ก่อนมีพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช ๒๕๐๕ โดยที่ชาวพุทธบริษัทที่พำนักอยู่ในตลาดชุมพรเห็นว่า วัดในเขตชุมชนในตลาดจังหวัดชุมพรมีน้อย ไม่สะดวกในการเดินทางไปทำบุญบำเพ็ญกุศลต่างๆ จึงได้ริเริ่มสร้างวัดขึ้นโดยที่นายหนู โพธาราส นายไปรษณีย์จังหวัดชุมพร ในขณะนั้น (พุทธศักราช ๒๔๙๖) ผู้เป็นเจ้าของที่ดินมอบ

ถวายให้สร้างวัด จำนวน ๗ ไร่ครึ่ง ได้รับอนุญาตให้สร้างวัดเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๑๑ ชื่อว่า “วัดโพธิการาม” ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๑๒ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๑๓

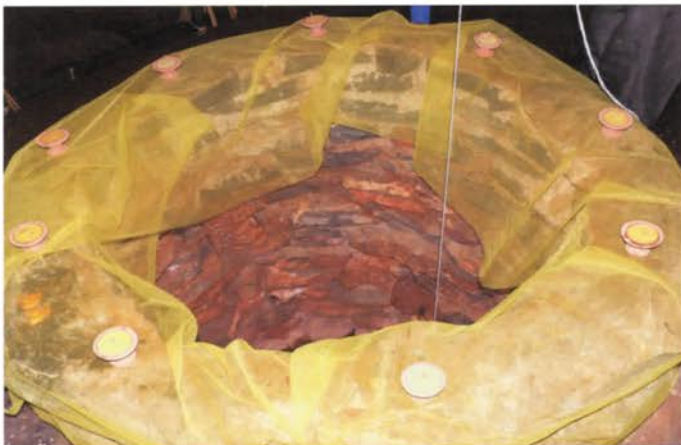
จังหวัดเชียงราย

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :

บ่อน้ำทิพย์ วัดน้อยดอยตุง (วัดมหาชินธาตเจ้าดอยตุง)

บ่อน้ำทิพย์ วัดน้อยดอยตุง (วัดมหาชินธาตเจ้าดอยตุง) ตั้งอยู่ในบริเวณวัดน้อยดอยตุง (วัดมหาชินธาตเจ้าดอยตุง) ตำบลห้วยไคร้ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ไม่ปรากฏชัดเจนว่าพบเมื่อใด แต่จากการสอบถามผู้สูงอายุ ได้ความว่า พบเห็นบ่อน้ำมีมาเนิ่นนานแล้ว โดยชาวบ้านเรียกกันว่า “บ่อน้ำทิพย์” ซึ่งมีความเชื่อสืบทอดกันมา ตั้งแต่สมัยครุบาวัตบ้านแหลม ครุบาวัตกาสา ครุบาแก้ว วัดสลีนุญยืน และครุบาอีกหลายๆ รูปซึ่งได้มรณภาพไปแล้ว

บ่อน้ำทิพย์แห่งนี้มีความอัศจรรย์คือ เป็นบ่อน้ำ ตั้งอยู่บนดอยสูง แต่ไม่ว่าเหตุการณ์ธรรมชาติจะเป็นเช่นใด ก็จะมีน้ำซึ่งใสเย็นอยู่ตลอดเวลา มีคำกล่าวที่ว่า ปรากฏการณ์ที่จะทำให้บ่อน้ำทิพย์แห่งนี้แห้งได้คือ หากผู้หญิงยืนอยู่ บริเวณใกล้ๆ และยืนสูงกว่าบ่อน้ำทิพย์จะทำให้น้ำในบ่อน้ำทิพย์แห้ง เป็นที่น่าอัศจรรย์มาก แต่หากเป็นผู้ชายจะไม่เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้น

นอกจากนี้ยังมีชาวบ้านตลอดจนหน่วยราชการต่างๆ ที่มาตักน้ำจากบ่อน้ำทิพย์ จะต้องตั้งสัจจะอธิษฐาน โดยจุดธูป ๕ ดอก เทียน ๕ เล่ม นำไปใช้ในงานมงคลต่างๆ เช่น ทำนํ้ามนต์ พิธีพุทธาภิเษกวัดอุโมงค์ต่างๆ บ่อน้ำทิพย์แห่งนี้มีข้อห้ามคือ ห้ามใช้น้ำเพื่ออาบ แต่ใช้เพื่อดื่มได้

น้ำจากบ่อน้ำทิพย์แห่งนี้จังหวัดเชียงรายได้ใช้ทำน้ำศักดิ์สิทธิ์ทูลเกล้าฯ ถวายในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ นอกจากนี้ยังได้นำน้ำจากบ่อน้ำทิพย์แห่งนี้ไปผสมมวลสารสร้างองค์พระสมเด็จจิตรลดาด้วย

สถานที่ประกอบพิธีเสกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ : วัดพระสิงห์

วัดพระสิงห์ เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ ตั้งอยู่ถนนสิงห์โคก ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย เป็นวัดที่มีความเก่าแก่ สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยพระเจ้ามหายศ ผู้เป็นพระอนุชาของพระเจ้ากือนาภคิริยเชียงใหม่ พระเจ้ามหายศได้มาครองเมืองเชียงรายระหว่างพุทธศักราช ๑๘๘๘ - ๑๙๔๓ ได้สร้างวัดแห่งนี้ขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๑๙๒๘ ต่อมาได้อัญเชิญพระพุทธรูปทองคำมาจากเมืองเชียงใหม่มาประดิษฐานอยู่ที่วัดนี้เป็นเวลา ๒๐ วัน วัดนี้จึงมีชื่อเรียกสืบต่อกันมาว่า วัดพระสิงห์

จังหวัดเชียงใหม่

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :

อ่างกาหลวง   ขุนน้ำแม่ปิง
บ่อน้ำทิพย์

อ่างกาหลวง เป็นแหล่งน้ำที่อยู่บนยอดสูงสุดของดอยอินทนนท์ ในท้องที่หมู่ที่ ๗ ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ นับว่าเป็นแหล่งน้ำที่อยู่สูงที่สุดในประเทศไทย โดยอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๘,๔๐๐ ฟุต ใกล้กับบริเวณกุหลาบพันปี และพระสถูปพระเจ้าอินทวิชยานนท์ มีประวัติตามตำนานพระบรมธาตุเจ้าจอมทองว่า เมื่อครั้งที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมาเมืองอังครีฎฐะ (อำเภอจอมทองปัจจุบัน) ได้ทรงแสดงพระธรรมเทศนาโปรดสัตว์โลก และพระยาอังครีฎฐะ (เจ้าเมืองจอมทองในสมัยนั้น) แล้วทรงหันพระพักตร์ทอดพระเนตรเมืองอังครีฎฐะ สันนิษฐานว่า พระพุทธเจ้าพร้อมด้วยสาวกทั้งปวงเสวยและสรองน้ำที่อ่างกาหลวงในขณะประทับ ณ เมืองนี้

ในสมัยที่เจ้าอินทวิชยานนท์ครองนครเชียงใหม่ ได้เสด็จฯ ไปที่ดอยอ่างกาหลวงหรือดอยอินทนนท์ ทรงชี้ตำแหน่งที่สูงที่สุดของประเทศไทยว่าอยู่บนยอดดอยอ่างกาหลวงในครั้งนั้น เจ้าอินทวิชยานนท์พร้อมทั้งบริวารได้ใช้น้ำจากอ่างกาหลวงบริโภคและอุปโภคเช่นเดียวกัน

ขุนน้ำแม่ปิง บริเวณอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีต้นกำเนิดจากบริเวณดอยหัวย เทือกเขาแดนลาว ซึ่งเป็นสันเขาแบ่งเขตแดนประเทศไทยกับประเทศสหภาพพม่า แล้วไหลลงสู่ทิศใต้ ผ่านเมืองนะ

ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว มีลำห้วยและลำน้ำไหลมารวม

กันเป็นแม่น้ำปิง ซึ่งเป็นแม่น้ำที่มีความสำคัญสายหนึ่งของประเทศไทย

มีตำนานเล่าสืบต่อกันมาว่า เมื่อครั้งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมาโปรดมนุษย์และสัตว์เดรัจฉานทั้งหลายในสมัยพุทธกาลนั้น พระพุทธองค์เสด็จมายังเทือกเขาแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นที่รวมของแม่น้ำทั้งหลาย สันนิษฐานว่าเป็นดอยหัวย เทือกเขาแดนลาวซึ่งเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำปิง ประทับอยู่ ณ ขุนน้ำแม่ปิง ได้ต้นไม้ใหญ่อันร่มรื่น ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้นต่างพากันมาสักการบูชาด้วยความเลื่อมใสศรัทธา ไม่เพียง

แต่มนุษย์เท่านั้น แม้แต่สัตว์เดรัจฉานก็เช่นกัน ในบรรดาสัตว์เหล่านั้น มีพญาช้างเผือกเชือกหนึ่งเกิดความศรัทธาเก็บเอาผลไม้ป่ามาถวายพระพุทธเจ้า ผลไม้นั้นคือ ผลมะลูกสมอป่า เมื่อพระพุทธเจ้าทรงรับผลมะลูกนั้น ได้กลายเป็นผลมะทองคำตันที่ สถานที่ที่พญาช้างเผือกถวายผลมะลูกนั้นปรากฏเป็นรอยเท้าช้างบนผาหินอยู่จนปัจจุบันนี้ เรียกบริเวณนี้ว่า บ้านเมืองนะ ชาวบ้านเมืองนะเชื่อว่า น้ำที่ไหลออกจากขุนน้ำแม่ปิง เป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์และมีความสำคัญต่อการดำรงชีพอย่างยิ่ง

บ่อน้ำทิพย์ ตั้งอยู่ในบริเวณวัดบุพพาราม ถนนท่าแพ ตำบลช้างคลาน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จากหลักฐานในพงศาวดารเมืองเชียงใหม่กล่าวไว้ว่า พระเจ้าติลกปนัดดาธิราช เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ ทรงสร้างวัดบุพพารามขึ้นในพระราชอุทยานของพระเจ้าศรีสุธรรมดีโลกราช เมื่อพุทธศักราช ๒๐๓๖ และทรงสร้างปูชนียวัตถุสถานในวัด คือ พระวิหาร พระอุโบสถ หอมนัษเทียรธรรมสำหรับประดิษฐานพระไตรปิฎกฉบับลงทองของล้านนาไทย และพระเจดีย์ทรงล้านนาสำหรับบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ พระองค์ได้ทรงนำน้ำในบ่อน้ำซึ่งมีอยู่เดิมในพระราชอุทยานของพระเจ้าศรีสุธรรมดีโลกราช ทรงพระบรมสารีริกธาตุ และได้ส่งวนบ่อน้ำนี้ไว้เป็นพิเศษสำหรับทรงพระบรมสารีริกธาตุโดยเฉพาะ ต่อมาสมัยพระเจ้าอินทวโรรส พระเจ้าอินทวิชยานนท์ได้สร้างหอทรงน้ำพระบรมธาตุไว้ในวัดบุพพาราม ๑ หลัง แล้วได้เชิญพระบรมสารีริกธาตุ วัดพระบรมธาตุจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มาประดิษฐานไว้ในวัดบุพพารามเป็นระยะเวลา ๑ เดือน เพื่อทรงน้ำพระ-

บรมธาตุ โดยใช้ น้ำจากบ่อน้ำในวัดบุพพาราม และพระองค์จะทรงน้ำพระบรมธาตุจอมทองและพระบรมสารีริกธาตุวัดบุพพาราม ในวันเพ็ญกลางเดือน ๔ เป็นประจำทุกปี และให้ประชาชนได้ทรงน้ำพระบรมสารีริกธาตุด้วย จนเป็นประเพณีทรงน้ำพระบรมสารีริกธาตุกระทั่งปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้ จึงถือว่าบ่อน้ำวัดบุพพารามเป็นบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์หรือบ่อน้ำทิพย์ ราษฎรมักจะนำน้ำในบ่อน้ำทิพย์ไปทำเป็นน้ำพระพุทธรูปเพื่อเป็นสิริมงคล

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ : พระวิหารวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร

วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร ตั้งอยู่ที่ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ วัดพระสิงห์เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดวรมหาวิหาร เดิมชื่อวัดหลี่เชียง (หลี่เชียงแปลว่า วัดตลาดเมือง) สร้างขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๑๘๘๘ ปรากฏหลักฐานในชินกาลมาลีปกรณ์และตำนานมูลศาสนากล่าวไว้ตรงกันว่า วัดนี้สร้างขึ้นโดยพระเจ้าผายุกษัตริย์เชียงใหม่องค์ที่ ๖ แห่งราชวงศ์มังราย (พุทธศักราช ๑๘๘๘ - ๑๘๙๘) ในสมัยแรกวัดนี้ชื่อว่า วัดลิเชียงเพราะตั้งอยู่ใกล้ตลาด ซึ่งชาวเมืองเรียกว่า “กาดลิ” เชียงคือ เวียง หรือเมือง วัดที่ตั้งใกล้ตลาดเมืองจึงเรียกว่า ลิเชียงพระ สมัยพระเจ้าแสนเมืองมาเป็นกษัตริย์เชียงใหม่ ได้อัญเชิญพระพุทธรูปหินทรายมาประดิษฐานที่วัดนี้ จึงเรียกว่า วัดพระสิงห์เรื่อยมา ต่อมาในพุทธศักราช ๒๓๓๒ - ๒๓๔๖ พระยาภาววิละโปรดให้สร้างพระวิหารวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร และให้บรรจุพระบรมธาตุในเจดีย์วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร ซึ่งสร้างขึ้นใหม่เมื่อพุทธศักราช ๒๓๖๓

จังหวัดตรัง

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
แม่น้ำตรัง บริเวณวัดประสิทธิชัย

แม่น้ำตรัง ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดตรังเกือบทั้งหมด ยกเว้นตอนบนของแม่น้ำตรังอยู่ในเขตอำเภอทุ่งสงและกิ่งอำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช ความยาวของแม่น้ำตรังวัดจากต้นน้ำในเขตอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ถึงปากแม่น้ำลงสู่ทะเลที่อำเภอกันตัง ยาว ๑๘๐ กิโลเมตร แม่น้ำสายนี้เป็นเส้นชีพที่สำคัญของชาวจังหวัดตรัง

แม่น้ำตรังบริเวณทำน้ำวัดประสิทธิชัย (วัดท่าจีน) ตั้งอยู่ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง เนื่องจากวัดมีประวัติอันยาวนาน มีพระบริสุทธศีลาจารย์ คณะบริหารอริยวงศ์วาที สังฆปาโมกข์ (หลวงพ่อวันมณะโส) อดีตเจ้าอาวาสวัดประสิทธิชัย เป็นพระเถระผู้เคร่งครัดในสิกขาวินัย ทรงวิทยาคุณทางเมตตาสสูง ตั้งอยู่ในคุณูปการ และปฏิบัติอันสูงยิ่ง พุทธศาสนิกชน

ในจังหวัดตรังและจังหวัดใกล้เคียงมีความเลื่อมใสศรัทธาเป็นอย่างมาก และเคารพนับถือกันว่า หลวงพ่อวันมณะโสศักดิ์สิทธิ์ และใช้ทำน้ำแห่งนี้เป็นที่สร่งน้ำเป็นประจำ ชาวบ้านจะตักน้ำที่ทำน้ำแห่งนี้ไปทำนํ้ามนต์เพราะเชื่อว่าเป็นนํ้ามนต์ที่ศักดิ์สิทธิ์ จังหวัดตรังได้ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำจากท่าวัดประสิทธิชัย เสกทำนํ้าศักดิ์สิทธิ์ ทูลเกล้าถวายในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ และในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

สถานที่ประกอบพิธีเสกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ : พระอุโบสถวัดประสิทธิชัย

วัดประสิทธิชัย ตั้งอยู่เลขที่ ๓๐๐ ถนนท่ากลาง ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย สร้างขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๒๓๒๖ เดิมมีนามว่า “วัดปอน” เพราะมีคลองปอนและทุ่งปอนอยู่ติดต่อกับวัด และมีอีกนามหนึ่งว่า “วัดท่าจีน” เพราะแต่เดิมบริเวณนี้เป็นที่อยู่อาศัยของชาวจีน มีท่าจอดเรือขนส่งสินค้าชื่อท่าจีน วัดจึงได้มีนามว่า “วัดท่าจีน” ตามไปด้วย ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อพุทธศักราช ๒๓๓๖ ได้ผูกพัทธสีมาเมื่อประมาณพุทธศักราช ๒๓๔๑

ในด้านการศึกษาเปิดสอนพระปริยัติธรรมเริ่มมาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๖๐

วัดประสิทธิชัยได้เริ่มก่อสร้างพระอุโบสถเมื่อพุทธศักราช ๒๔๓๙ ลักษณะทรงไทย พระประธานในพระอุโบสถเรียกว่า “พระพุทธทิวลิทธิชัย” ในพระเกตุเมาสีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เป็นพระพุทธรูปเก่าแก่สมัยกรุงสุโขทัย ปางมารสะดุ้ง มีพุทธลักษณะสวยงาม มีความศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่เคารพบูชาของพุทธศาสนิกชนทั่วไป

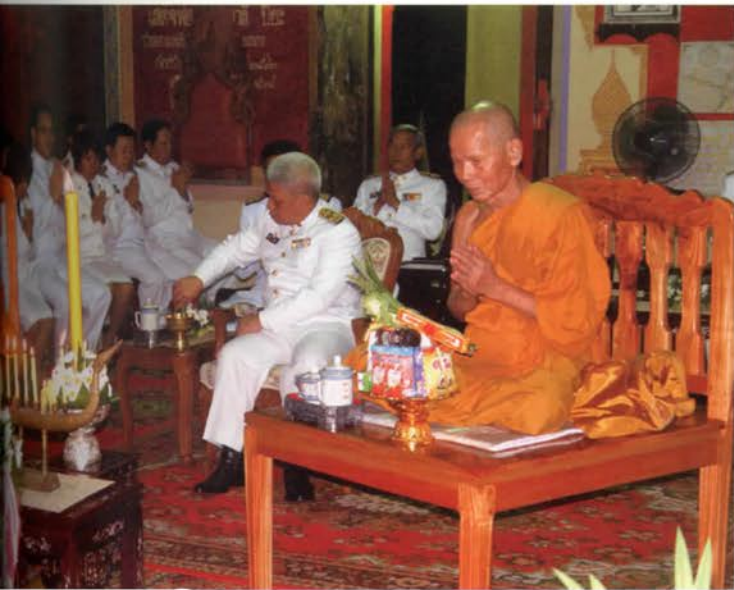

จังหวัดตราด

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
น้ำตกธารมะยม

น้ำตกธารมะยม จัดเป็นน้ำตกขนาดกลาง มี ๓ ชั้น ตั้งอยู่บนเกาะช้างในเขตการปกครองบ้านคลองนนทรีย์ หมู่ที่ ๑ ตำบลเกาะช้าง กิ่งอำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด จุดที่เป็นน้ำตกชั้นที่ ๑ อยู่ห่างจากชายทะเลประมาณ ๕๐๐ เมตร โดยมีทางเดินผ่านเข้าไปในสวนทุเรียนของราษฎร และเดินผ่านตามลำธารขึ้นไปตักน้ำซึ่งมีลักษณะเป็น ธารน้ำไหลลงมาจากป่าเขาของเกาะช้าง ไหลผ่านลงมา เป็นชั้นๆ ตามช่องหินแกรนิตสีดำ มีหน้าผาสูงชันจนเกือบ ตั้งฉาก บริเวณโดยรอบเป็นป่าดิบชื้น อากาศร่มเย็นสบาย พระบรมวงศ์ชั้นผู้ใหญ่หลายพระองค์เคยเสด็จประพาส ปราศภูพระนามาภิไธยอยู่ที่แผ่นผาของหินน้ำตก อาทิ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. ๒๔๕๖) พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. ๒๔๖๕) พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. ๒๔๗๐) และ สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗ (พุทธศักราช ๒๕๑๖)

นำจากน้ำตถารามะยมเคยใช้ทำน้ำพระพุทธมนต์ คักดีลิต์ทูลเกล้าฯ ถวายในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิม พระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์คักดีลิต์ : วัดโยธานิมิต

วัดโยธานิมิต เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ ตั้งอยู่เลขที่ ๗ ตำบลวังกระแจะ อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด เดิมชาวบ้านเรียกว่า “วัดโบสถ์” เพราะมี โบสถ์เป็นศิลปะแบบอยุธยา ตั้งอยู่ในตัวเมืองตราด สร้าง เมื่อประมาณพุทธศักราช ๒๓๙๑ ในรัชสมัยรัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งรัชกาลที่ ๓ ได้ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาพระคลังซึ่งต่อมาได้เป็นสมเด็จพระ ยะยาบรมมหาประยูรวงศ์ ต้นสกุลสุนทร คุมทัพเรือ

ทำสงครามกับเขมรระหว่างพักกองทัพอยู่นั้นได้พร้อมใจกัน สร้างวัดขึ้นวัดหนึ่ง นามว่า “วัดโยธานิมิต” เพื่อเป็น เครื่องระลึกถึงการที่เคยร่วมรบ ร่วมกิน ร่วมนอนด้วยกันมา ต่อมาประมาณพุทธศักราช ๒๕๐๕ ในสมัยรัชกาลที่ ๙ โปรดให้จัดการปฏิสังขรณ์ขึ้นใหม่ และโปรดให้ใช้นามเดิม ภายหลังทางคณะสงฆ์เริ่มทำทะเบียนวัด จึงเปลี่ยนมา ใช้ชื่อว่า “วัดโบสถ์” ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อ วันที่ ๒๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๑๒ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๕ คณะสงฆ์พร้อมด้วย ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ได้ร่วมกันจัดงานผูกพัทธสีมา อุโบสถที่สร้างขึ้นใหม่ พร้อมกันนี้ได้เปลี่ยนนามวัดใหม่เป็น “วัดโยธานิมิต” ดังเดิม และยกฐานะเป็นพระอารามหลวง เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๓

จังหวัดตาก

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพืชมงคลตักน้ำ :
อ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพล

อ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพล บริเวณวัดพุทธบาทเขาหนาม ตั้งอยู่ในท้องที่หมู่ที่ ๕ ตำบลสามเงา อำเภอสามเงา จังหวัดตาก เดิมเป็นแม่น้ำชื่อว่า แม่น้ำปิง มีต้นน้ำเริ่มตั้งแต่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ไหลผ่านจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ตาก กำแพงเพชร และบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาที่จังหวัดนครสวรรค์ ต่อมาภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เป็นต้นมา ประชาชนนิยมใช้ไฟฟ้ากันมากขึ้น ความต้องการใช้พลังงานไฟฟ้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว รัฐบาลได้ตระหนักถึงความจำเป็นในเรื่องนี้ จึงได้ให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๙๔ ที่จะก่อสร้างเขื่อนขนาดใหญ่กั้นแม่น้ำปิงที่เขากแก้ว ตำบลสามเงา อำเภอสามเงา จังหวัดตาก เพื่ออำนวยความสะดวกด้านไฟฟ้า การชลประทาน และเพื่อการอนุรักษ์ประมงด้วย

การก่อสร้างเบื้องต้นได้เริ่มเมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๕ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๐๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระปรมาภิไธยให้เปลี่ยนชื่อเขื่อนว่า “เขื่อนภูมิพล” และดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จในพุทธศักราช ๒๕๐๗ โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเปิดเขื่อนภูมิพล เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๐๗

น้ำจากอ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพลเคยใช้ในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ และพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

**สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
พระอุโบสถวัดมณีบรรพตวรวิหาร**

วัดมณีบรรพตวรวิหาร ตั้งอยู่เลขที่ ๒๘๙ บ้าน
เถาแก้ว ถนนพหลโยธิน ตำบลระแหง อำเภอเมืองตาก
จังหวัดตาก เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร สังกัด
คณะสงฆ์มหานิกาย สร้างขึ้นเมื่อประมาณพุทธศักราช
๒๓๙๐ เดิมเรียกว่า วัดเขาแก้ว ซึ่งคงเรียกตามลักษณะ
ภูมิประเทศ ที่เป็นที่ตั้งของวัดซึ่งเป็นภูเขาและมีแก้วสีขาว
หรือหินเขียวห่มานอยู่เป็นจำนวนมาก

การสร้างวัดในระยะแรกนั้นได้มีหลวงพ่อเนร หรือ
ที่ชาวบ้านเรียกว่า ขรัวเนร หรือขรัวตาเนร ท่านอยู่พำนัก
เป็นรูปแรก ต่อมาจึงได้ชักชวนผู้ที่มีจิตศรัทธาสร้างวัดขึ้น
ตั้งแต่นั้นมาจึงได้มีการบูรณะและพัฒนาวัดให้เจริญเรื่อยมา
จนกระทั่งพุทธศักราช ๒๔๓๕ ได้มีเศรษฐีเจ้าของตลาด
ในจังหวัดสุโขทัยนามว่า ท่านเผือก ได้ทำการก่อสร้าง
พระอุโบสถและเสนาสนะอื่นๆ ขึ้น

วัดมณีบรรพตวรวิหารได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา
เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๓๖ และยก
ฐานะเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร เมื่อวันที่
๒๗ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๐๕ ปรากฏหลักฐาน
ในประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม
พุทธศักราช ๒๕๐๕

จังหวัดนครนายก

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
บึงพระอาจารย์

บึงพระอาจารย์ วัดสุนทรพิชิตาราม หมู่ที่ ๑๐ บ้านบึงพระอาจารย์ ตำบลพระอาจารย์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก เดิมขึ้นอยู่กับตำบลศิระชะกระบือ ต่อมาประมาณพุทธศักราช ๒๔๔๑ ได้แยกตำบล ตั้งชื่อว่า ตำบลพระอาจารย์ อยู่ทางทิศใต้ของตัวอำเภองครักษ์ ห่างจากที่ว่าการอำเภองครักษ์ ประมาณ ๒๖ กิโลเมตร

มีการเล่าขานกันว่า บริเวณดังกล่าวเป็นบึงน้ำที่มีขนาดใหญ่มาก อยู่ติดกับวัด และวัดนี้ก็มีพระอาจารย์อยู่รูปหนึ่งมาจำพรรษาอยู่ที่วัด ชอบศึกษาว่าเรียนทางวิชาคาถาอาคมไสยศาสตร์จนมีความเก่งกล้าสามารถที่จะแปลงร่างเป็นอะไรก็ได้ ชาวบ้านเลื่อมใสศรัทธาในความเก่งกล้า อยู่มาวันหนึ่งพระอาจารย์ผู้ขมังเวทย์ได้นัดหมายลูกศิษย์ว่าจะทดลองวิชาที่ร่ำเรียนมา โดยจะแปลงร่างเป็นจระเข้ และได้บอกกับลูกศิษย์ว่า เมื่ออาจารย์กระโดดลงไปในบึงและโผล่ขึ้นมาเป็นจระเข้ ให้เอาน้ำมนต์ที่เตรียมไว้รดลงไปบนหัวจระเข้ แล้วจระเข้ก็จะกลายเป็นอาจารย์เหมือนเดิม ว่าแล้วอาจารย์ก็กระโดดลงไปในบึง ทันใดนั้นจระเข้ก็โผล่หัวขึ้นมา ด้วยขนาดใหญ่โตผิดปกติกว่าจระเข้ทั่วไป ทำให้ลูกศิษย์ตกใจ ถอยหลังเหยียบชน้ำมนต์ที่เตรียมไว้จนน้ำมนต์หกหมด เป็นเหตุให้พระอาจารย์ที่แปลงร่างเป็นจระเข้ไม่สามารถกลับไปกลายเป็นคนสร้างเดิมได้ จึงเป็นจระเข้อาศัยอยู่ในบึงน้ำนั้นตลอดมา ด้วยความเลื่อมใสศรัทธา ชาวบ้านจึงพากันขนานนามบึงน้ำนี้ว่า “บึงพระอาจารย์” และตั้งชื่อวัดที่อยู่ติดกับบึงว่า “วัดพระอาจารย์” และเมื่อมีการแบ่งแยกตำบลศิระชะกระบือออกมาตั้งอีกตำบลหนึ่งเมื่อพุทธศักราช ๒๔๔๑ จึงตั้งชื่อตำบลนี้ว่า “ตำบลพระอาจารย์” ต่อมาวัดพระอาจารย์

ได้เปลี่ยนชื่อเป็นวัดสุนทรพิชิตารามในปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้ชาวบ้านจึงถือว่า บึงพระอาจารย์ เป็นแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ และในพุทธศักราช ๒๕๔๒ ได้มีการนำน้ำในบึงพระอาจารย์ ทำน้ำพระพุทธรูปมนต์ศักดิ์สิทธิ์ทูลเกล้าฯ ถวายในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน

**สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
พระอุโบสถวัดอุดมธานี**

วัดอุดมธานี ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก เป็นวัดเก่าแก่อายุประมาณ ๒๐๐ กว่าปี เดิมชื่อวัดแก้วตา เล่ากันว่าแม่แก้วตาเป็นผู้สร้าง แม่แก้วตาเป็นชาวเวียงจันทน์ที่อพยพมาในปลายรัชกาลพระเจ้าตากสินมหาราช ประมาณพุทธศักราช ๒๓๒๐ เมื่อครั้งเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกยกทัพไปตีเวียงจันทน์ แล้วกวาดต้อนชาวเวียงจันทน์มายังประเทศไทย โดยส่วนหนึ่งมายังจังหวัดนครนายก และพักอยู่ที่ตำบลบ้านใหญ่ เดิมเรียกว่าตำบลบ้านใหญ่ลาว เพราะเป็นที่อยู่ของลาวอพยพดังกล่าว

ชาวเวียงจันทน์ที่อพยพมาได้สร้างวัด ๕ วัด ได้แก่ วัดแก้วตา วัดใหญ่ วัดรังษีโสภณ (หอมแฝก) วัดโพธิ์ไทย และวัดดง ต่อมาแม่สาวหนู ซึ่งเป็นเชื้อสายชาวเวียงจันทน์ ได้มีศรัทธาสร้างวัดนี้ขึ้นในที่ดินที่ติดกับวัดแก้วตา ชื่อว่าวัดอุดม ถึงสมัยหลวงพ่อใหญ่ ท่านเจ้าคุณพระญาณนายก (ปลื้ม จนุโทภาโส) เป็นเจ้าอาวาส ได้รวมวัดแก้วตากับวัดอุดมเป็นวัดเดียวกัน ให้ชื่อว่าวัดอุดมธานี

จังหวัดนครปฐม

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
สระน้ำจันทร์

สระน้ำจันทร์ ประชาชนทั่วไปเรียกว่า “สระบัว” สันนิษฐานว่าเป็นสระน้ำที่ใช้ในพิธีทางศาสนาพราหมณ์ จึงถือเป็นสระน้ำอันศักดิ์สิทธิ์ เมื่อมีพิธีการของทางสำนักพระราชวังหรือพิธีตักน้ำพิพัฒน์สัตยาจะต้องนำน้ำจากสระดังกล่าวมาผสมรวมกันชำระพระแสงต้น สระน้ำจันทร์ปัจจุบันตั้งอยู่ในเขตบ้านเนินปราสาท ตำบลสนามจันทร์ อำเภอเมืองนครปฐม โดยอยู่ห่างจากองค์พระปฐมเจดีย์ไปทางทิศตะวันตกประมาณ ๒ กิโลเมตร

ในอดีตบริเวณบ้านเนินปราสาทปรากฏมีโคกเนินและซากโบราณสถานอยู่ทั่วไป ซึ่งสันนิษฐานว่าน่าจะเคยเป็นที่ตั้งพระราชวังเก่าของกษัตริย์ผู้ปกครองดินแดนบริเวณเมืองนครปฐมโบราณ และสระน้ำจันทร์ก็น่าจะเป็นสระน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่ใช้ในการประกอบพิธีทางศาสนาพราหมณ์ เช่นเดียวกับน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่สระแก้ว สระคา สระยมนา สระเกศ จากจังหวัดสุพรรณบุรี หรือน้ำจากทะเลชุบศร ที่จังหวัดลพบุรี กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ และกำหนดเขตโบราณสถานเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๐๑

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ : พระวิหารหลวงวัดพระปฐมเจดีย์

พระวิหารหลวงวัดพระปฐมเจดีย์ เป็นวิหารด้านทิศตะวันออกขององค์พระปฐมเจดีย์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ เสด็จพระราชดำเนินมาทรงวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ ๑๔ เดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๐๔ เวลาเช้าเสด็จขึ้นทรงปรนนิบัติพระสงฆ์ฉัน แล้ว

ทรงก่อพระฤกษ์พระวิหาร เป็นพระวิหารทรงไทย หลังคา มุงกระเบื้องเคลือบสามชั้นลด ประดับช่อฟ้าใบระกา ชุ่มประตุนหน้าต่างทำเป็นชุ่มสามชั้น เป็นสองหัวนาคหางชนกัน ตรงกลางเป็นพระมหาพิชัยมงกุฏครอบบนเลข ๖ ไทย อันเป็นพระราชสัญลักษณ์ในรัชกาลที่ ๖

मुखหน้าประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัย “พระพุทธมหาวิชิตมารวิชัย” ประทับบนพระแท่นรัตนบัลลังก์ กางกั้นด้วยฉัตรเบญจา มีผ้าทิพย์จารึกพระนามาภิไธย มาก

หน้าห้องเล็กขนาดสองหน้าต่าง เป็นที่ประดิษฐาน พระพุทธรูปปางตรัสรู้ “พระนิรันตราย” ประทับบนพระแท่นรัตนบัลลังก์มีเรือนแก้ว ภายใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ซึ่งเป็นภาพเขียนประกอบที่ฝาผนังต่างหาก เป็นภาพกึ่งและไบโพร็ประณีตที่สุด นับเป็นฝีมือวิเศษสุดของพระยาอนุศาสน์จิตรกร (จันทร์ จิตรกร) ซึ่งเป็นช่างเขียนในรัชกาลที่ ๖

พระวิหารแห่งนี้ ตามรูปลักษณะที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันได้รับการปฏิสังขรณ์และดัดแปลงตั้งแต่ปลายสมัยรัชกาลที่ ๕ ระหว่างพุทธศักราช ๒๔๕๓ - ๒๔๕๔ สมัยรัชกาลที่ ๖ โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้พระบรมวงศ์เธอ กรมหลวงนเรศวรฤทธิ์ (พระองค์เจ้ากฤษดาภินิหาร) เสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ เป็นผู้ออกแบบและดำเนินการ พระวิหารแห่งนี้เป็นสถานที่สำหรับพระมหากษัตริย์ราชฯ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ทรงประกอบพิธีถวายเครื่องราชสักการบูชาแด่องค์พระปฐมเจดีย์ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๔ เป็นต้นมา และยังเป็นสถานที่ทำน้ำอภิเชกและน้ำศักดิ์สิทธิ์ทูลเกล้าฯ ในพระราชพิธีสำคัญๆ ตลอดมา

จังหวัดนครพนม

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
สระน้ำมูรธาภิเษก (บ่อน้ำพระอินทร์)

รวมทั้งเป็นแหล่งน้ำที่เคยใช้
ทำน้ำศักดิ์สิทธิ์ทูลเกล้าฯ
ถวายในการพระราชพิธีมหา
มงคลเฉลิมพระชนมพรรษา
ครบ ๕ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
พระอุโบสถวัดพระธาตุพนมวรมหาวิหาร

วัดพระธาตุพนมวรมหาวิหาร เป็นพระอารามหลวง
ชั้นเอก ชนิด “วรมหาวิหาร” เมื่อพุทธศักราช ๒๔๘๕
เป็นวัดที่มีปูชนียสถานสำคัญคือ องค์พระธาตุพนม ตาม
ตำนานกล่าวว่าสร้างมานานไม่น้อยกว่า ๒,๓๐๐ ปี ผู้ที่สร้างคือ
พระมหากัสสปะ พร้อมด้วยพระอรหันต์
๕๐๐ องค์ ได้นำพระอัฐิธาตุ หรือ
พระธาตุกระดูกหน้าอกของสมเด็จพระ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าบรรจุไว้ใน
พระธาตุ ผู้ที่ร่วมกันสร้าง
พระธาตุนี้คือ ท้าวพระยา

สระน้ำมูรธาภิเษก
(บ่อน้ำพระอินทร์) บ่อน้ำ
ศักดิ์สิทธิ์โบราณ ตั้งอยู่
ภายในวัดพระธาตุพนม
วรมหาวิหาร อำเภอธาตุพนม
เป็นบ่อน้ำใสสะอาด อยู่ในป่าตาลใกล้กับหอพระพุทธไสยาสน์
น้ำไม่เคยเหือดแห้งตลอดปี เชื่อกันว่าเป็นบ่อน้ำโบราณชุด
พร้อมกันกับสร้างองค์พระธาตุพนม ต่อมาพุทธศักราช
๒๔๙๔ ได้มีการบูรณะบ่อน้ำพระอินทร์ โดยริ้วชุดลิกอีก
พร้อมทั้งได้ก่ออิฐกรุโดยรอบ และพุทธศักราช ๒๕๓๒
ได้บูรณะเพิ่มเติมเป็นครั้งที่ ๒ โดยชุดลิกลงอีก แล้วทำ
หลังคามุงไว้ พร้อมก่อฐานโดยรอบและทำกำแพงล้อม

บ่อน้ำพระอินทร์แห่งนี้ถือเป็นบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ ๑
ใน ๑๘ แห่งที่นำน้ำไปใช้ในการประกอบพิธีบรมราชาภิเษก
ถวายพระมหากษัตริย์ทรงที่เรียกว่า “สรงมูรธาภิเษก”

เมืองต่างๆ ภูยานันทเสน เมืองศรีโคตรบูรณ (เมืองนครพนมเดิม) ภูญาจลณีพรหมทัต ภูญาอินทรปัตนนคร และ ภูญาอำแดง เมืองหนองหารน้อย พากันยกโยธามาช่วยสร้างพระธาตุพนมจนเสร็จ และบรรจุอัฐิธาตุพร้อมของมีค่าไว้ภายในเป็นจำนวนมาก รูปลักษณะพระธาตุเป็นรูปสี่เหลี่ยมก่อด้วยอิฐ มีลวดลายสลักลงบนแผ่นอิฐสวยงามมาก มีซุ้มกันด้านละซุ้มซ้อนกันสามชั้น ลดหลั่นกันลงมา แล้วจึงถึงองค์พระสถูป เบื้องบนยอดพระธาตุหุ้มทองคำประดับพลอยสวยงามมาก

จังหวัดนครราชสีมา

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
สระพระนารายณ์ วัดพระนารายณ์มหาราชวรวิหาร

สระพระนารายณ์ อยู่ในบริเวณวัดพระนารายณ์มหาราชวรวิหาร ถนนจอมพล ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เป็นวัดที่สร้างขึ้นในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา เมื่อปีวอก พุทธศักราช ๒๑๙๙ เป็นวัดตั้งอยู่กลางเมือง จึงมีชื่อว่าวัดกลาง โดยให้มีพระอุโบสถอยู่กลางน้ำเพื่อเป็นมิ่งขวัญแก่ผู้สร้างเอง และเพื่อเป็นการถวายเป็นกุศลแก่พระสงฆ์ในการอุปโภค ตลอดทั้งผู้คนที่อาศัยใกล้วัด ต่อมาวัดกลางนครได้เปลี่ยนชื่อเป็นวัดพระนารายณ์มหาราช เพื่อเป็นการยกย่องพระเกียรติสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ขณะเดียวกันกับการสร้างวัดกลางนครขึ้นนี้ ก็ได้ส่งคนไปป่าวร้อง ชักชวนชาวเสมาและชาวโคราชอพยพมาอยู่บริเวณใกล้วัดกลางนคร กำหนดผู้คนอยู่เป็นหมู่บ้าน (คุ้ม) จัดสรรที่ดิน ทำไร่ ทำนา มีที่ทำกิน มีเหลื่อเก็บไว้เป็นเสบียงอาหาร เพื่อเป็นกำลังในการสร้างเมือง ผู้คนได้อพยพมาเป็นจำนวนมาก จึงได้ขุดสระขึ้นอีก ๑ แห่ง

ปัจจุบันเรียกว่าสระแก้ว โดยอาศัยน้ำจากลำตะคองเข้ามาทางทิศตะวันตกของเมือง ผ่านบ้านมะขามเต่าในปัจจุบันไหลเข้าลำปรุ้ เข้าสระแก้วจนเต็ม แล้วจึงเข้าสระวัดกลางนคร ผู้คนได้อพยพเข้ามาอาศัยเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จึง

ได้ขุดสระเพิ่มอีกด้วย คือ สระขวัญ สระบัว สระแมว สระพระพิเรนทร์ และสระวัง โดยอาศัยน้ำลำตะคอง ผ่านลำปรุเช่นเดียวกัน ปัจจุบันสระแมว สระพระพิเรนทร์ และสระวัง ถูกถมเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่นแล้ว คงเหลือไว้เป็นอนุสรณ์และร่องรอยแห่งความดีให้เห็นเพียงสระพระนารายณ์ สระแก้ว สระขวัญ และสระบัว เท่านั้น

**สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธรณ์ศักดิ์สิทธิ์ :
วิหารหลวงวัดพระนารายณ์มหาราช**

วัดพระนารายณ์มหาราช เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร ตั้งอยู่เลขที่ ๔๑๗ ถนนจอมพล ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เป็นวัดที่ตั้งอยู่ใจกลางเมืองวัดเดียว เรียกว่า วัดกลางบ้านหรือวัดกลางนคร วัดนี้เป็นวัดที่มีพัทธสีมาคู่ปีกสองแผ่นซ้อนบนเชิงฐาน ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๒๐๔ ในพุทธศักราช ๒๔๗๔ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ยกขึ้นเป็นพระอารามหลวง มีนามเต็มว่า วัดกลางนครวรวิหาร ต่อมาพุทธศักราช ๒๔๙๑ วัดได้รับพระราชทานนามใหม่ว่า วัดพระนารายณ์มหาราช ซึ่งเคยเป็นที่กระทำพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา และเคยเป็นที่ตั้งอนุสาวรีย์บรรจุธูปของท้าวสุรนารี

จังหวัดนครศรีธรรมราช

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :

บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ วัดหน้าพระลาน

บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ วัดเสมาไชย

แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ ห้วยเขามหาชัย

บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ วัดเสมาเมือง

บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ วัดประตูลา

แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ ห้วยปากนาคราช

บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ หน้าวัดหน้าพระลาน อยู่ติดกับวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศใต้ บ่อน้ำวัดหน้าพระลานอยู่ทางทิศอีสานของวัด ในครั้งโบราณชาวบ้านเชื่อกันว่าเป็นบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ น้ำใสสะอาด มีความหนาแน่นผิดปกติกว่าบ่ออื่นๆ หากใครได้ตักน้ำในบ่อนี้จะมีสติปัญญาดี มีบุญวาสนา จะได้เป็นขุนนางผู้ใหญ่ นอกจากนั้นชาวบ้านยังเชื่อว่าน้ำในบ่อนี้สามารถใช้ผสมยารักษาโรคและใช้ประพรมขบถุติปีศาจได้ด้วย จึงนิยมตักน้ำในบ่อนี้ไปใช้ตักกินตามความเชื่อของตน

ในพุทธศักราช ๒๔๓๑ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ และได้เสด็จประพาสประทับแรมจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งขณะนั้นเจ้าพระยาสุธรรมมนตรี (หนูพร้อม) เป็นเจ้าเมือง พระองค์ทรงทราบเรื่องราวบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์วัดนี้ จึงได้เสด็จพระราชดำเนินมายังวัดหน้าพระลาน ทรงตักน้ำในบ่อนี้ด้วยภาชนะซึ่งทำด้วยใบจาก (หมาจาก) ด้วยพระองค์เอง และทรงเสวยด้วย หลังจากนั้นก็รับสั่งถามพระครูรอง (มีนามว่า พระศรีจันทร์) เจ้าอาวาส เขาถือว่าถ้าใครได้ตักน้ำจากบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์แห่งนี้แล้ว จะได้เป็นใหญ่เป็นโต เจริญผลลาตักกันจริงหรือประการใด เจ้าอาวาสได้ทูลว่าขอถวายพระพรมหาบพิตร ลูกศิษย์วัดหน้าพระลาน ถ้าได้ตักน้ำในบ่อนี้แล้ว อย่างเลวก็สามารถที่จะคาดว้าวขึ้นน้ำที่ตักขึ้นมาตักนั้นต้องตักเอาน้ำทางทิศอีสานของบ่อจึงจะถือว่าดี

ในอดีตครั้งกรุงศรีอยุธยา เจ้าเมืองนครศรีธรรมราช เคยอัญเชิญน้ำศักดิ์สิทธิ์จากบ่อแห่งนี้เพื่อเข้าสู่พิธีและพระราชพิธีต่างๆ เช่น พิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาของเมือง

นครศรีธรรมราช และอัญเชิญน้ำศักดิ์สิทธิ์จากบ่อแห่งนี้เข้าสู่งานพระราชพิธีทิวาภิเสกเมื่อพุทธศักราช ๒๔๔๗ (รัชกาลที่ ๕) และพระราชพิธีบรมราชาภิเษกพระมหากษัตริย์วชิราธิราช

เจ้าทุกพระองค์ในราชวงศ์จักรี ครั้นล่าสุดทางจังหวัดได้อัญเชิญน้ำศักดิ์สิทธิ์จากบ่อแห่งนี้ซึ่งเป็นหนึ่งใน ๖ แห่งของจังหวัดนครศรีธรรมราชขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระบาท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ วัดเสมาเมือง ตั้งอยู่ทางทิศอีสานของวัด เป็นบ่อน้ำที่สร้างขึ้นพร้อมกับการตั้งวัดเสมาเมือง หมายถึงหลักเมือง เป็นสถานที่บอกเรื่องราวต่างๆ ของจังหวัดนครศรีธรรมราชตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วัดเสมาเมืองตามทะเบียนวัดของจังหวัดนครศรีธรรมราชสร้างขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๑๓๑๘ เป็นวัดที่สร้างขึ้นเป็นอันดับที่ ๒ รองจากวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร มีหลักศิลาจารึกหลักที่ ๒๓ ซึ่งขุดพบที่วัดเสมาเมืองแห่งนี้

ชาวบ้านเชื่อกันว่าบ่อน้ำแห่งนี้ตั้งอยู่ภายในเขตธรณีสงฆ์อันเป็นแดนของพระพุทธศาสนาและในอดีตเคยเป็นศาสนาพราหมณ์ที่ได้เข้าสู่นครศรีธรรมราช ราวศตวรรษที่ ๑๐ - ๑๒ ก่อนกลายเป็นวัดในพระพุทธศาสนา และเชื่อว่าบ่อน้ำนี้มีอายุก่อนตั้งวัดเสมาเมือง เป็นบ่อน้ำในศาสนสถานของศาสนาพราหมณ์ จึงมีความเชื่อว่าใครที่ได้ดื่มกินน้ำในบ่อนี้ ก็สามารถแก้คุณไสย ภูตผีปีศาจได้ จึงเป็นบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ ๑ ใน ๖ แห่งของนครศรีธรรมราช และทางการได้ตักน้ำในบ่อนี้เข้าสู่พิธีและพระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาของเมืองนครศรีธรรมราช และอัญเชิญน้ำศักดิ์สิทธิ์จากบ่อน้ำแห่งนี้เข้าสู่งานพระราชพิธีทวีกาภิเษกในรัชกาลที่ ๕ และพระราชพิธีบรมราชาภิเษกพระมหากษัตริย์ราชเจ้าทุกพระองค์ในราชวงศ์จักรี

บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ วัดเสมาไชย ซึ่งอยู่ทางด้านทิศเหนือของวัดเสมาเมือง บ่อน้ำตั้งอยู่ทางทิศอีสานของวัดเช่นเดียวกับวัดเสมาเมือง เสมาไชยหมายถึงเครื่องหมายของการชนะ ในอดีตพระเจ้าศรีธรรมโศกราช กษัตริย์เมืองนครได้สร้างวัดนี้ขึ้น หลังจากได้กรีธาทัพไปตีหัวเมืองฝ่ายใต้และได้รับชัยชนะกลับมา จึงได้บูรณะวัดเสมาไชยเป็นที่ระลึกเพื่อเป็นสิริมงคลแก่บ้านเมือง จึงทำน้ำศักดิ์สิทธิ์ในบ่อน้ำวัดเสมาไชย และถูกนำไปใช้เป็นบ่อพระพุทธมนต์ ประพรมให้แก่ทหารหรือให้ทหารดื่มน้ำเพื่อออกสงคราม ในคราวที่เจ้าพระยานครน้อยได้กรีธาทัพไปตีไทรบุรี ก็ได้นำน้ำศักดิ์สิทธิ์บ่อนี้เข้าสู่พิธีพุทธาภิเษก ประพรมให้ทหาร และให้ทหารดื่มน้ำบ่อนี้เพื่อไปทำสงคราม

กับเมืองไทรบุรี และได้รับชัยชนะกลับมา ชาวนครจึงเชื่อว่าบ่อน้ำนี้ ผู้ใดได้ดื่มกินจะได้รับชัยชนะในทุกคราว

ในอดีตจังหวัดนครศรีธรรมราชได้อัญเชิญน้ำศักดิ์สิทธิ์จากบ่อแห่งนี้เพื่อเข้าพิธีและพระราชพิธีต่างๆ เช่นพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาของเมืองนครศรีธรรมราช และอัญเชิญน้ำศักดิ์สิทธิ์จากบ่อน้ำแห่งนี้เข้าประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกพระมหากษัตริย์ราชทุกพระองค์ในราชวงศ์จักรี ครั้งหลังสุดจังหวัดได้อัญเชิญน้ำศักดิ์สิทธิ์จากบ่อแห่งนี้ ซึ่งเป็น ๑ ใน ๖ แห่งของจังหวัดนครศรีธรรมราชขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ วัดประตู่ขาว ตั้งอยู่ที่ตำบลคลังอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ปัจจุบันเป็นวัดร้าง ทางราชการได้ใช้สถานที่วัดเป็นโรงเรียนอนุบาลนครศรีธรรมราชไปแล้ว บ่อน้ำที่วัดประตู่ขาวเดิม

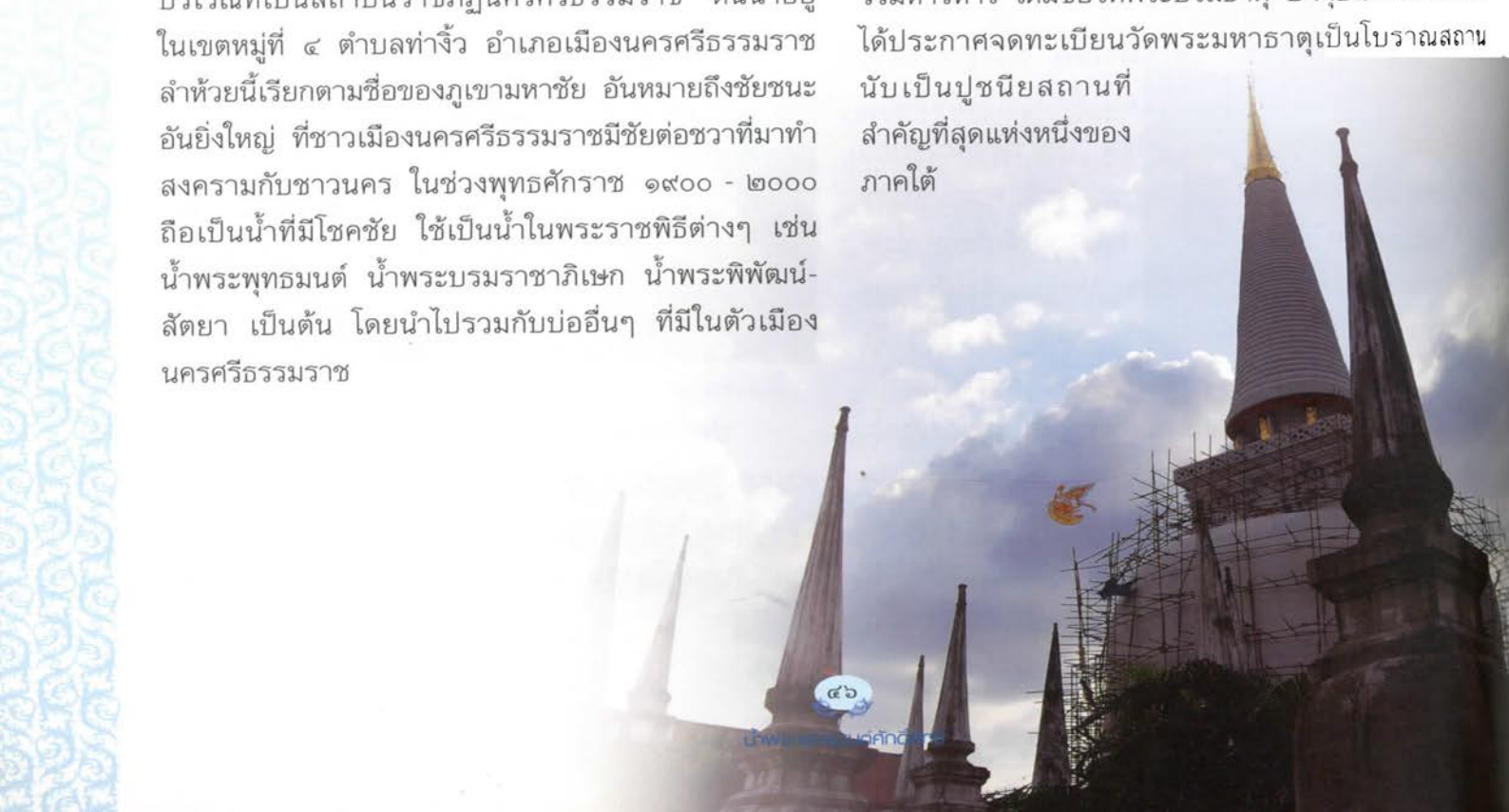
เป็นบ่อน้ำลึกอยู่หลังโรงเรียนอนุบาลนครศรีธรรมราช แต่ครั้งโบราณน้ำในบ่อนี้ได้รับการปลุกเสกโดยเจ้าอาวาสรูปสำคัญของวัดนี้ เป็นเจ้าอาวาสที่มีอิทธิฤทธิ์มากเชี่ยวชาญทางไสยศาสตร์ น้ำในบ่อนี้เป็นน้ำที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นสิริมงคลใช้ในการทำน้ำพระพุทธรูปในพระราชพิธีต่างๆ เช่น น้ำอภิเษก พระราชพิธีบรมราชาภิเษก และน้ำพระพิพัฒน์สัตยา เป็นต้น รวมทั้งน้ำในบ่ออื่นๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทั้งสามบ่อ

แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ ห้วยเขามหาชัย เป็นลำห้วยที่มีน้ำไหลมาจากเขามหาชัย ผ่านลงมาทางแนวป่าในบริเวณที่เป็นสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ต้นน้ำอยู่ในเขตหมู่ที่ ๔ ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช ลำห้วยนี้เรียกตามชื่อของภูเขาเขาชัย อันหมายถึงชัยชนะอันยิ่งใหญ่ ที่ชาวเมืองนครศรีธรรมราชมีชัยต่อชาวที่มาทำสงครามกับชาวนคร ในช่วงพุทธศักราช ๑๙๐๐ - ๒๐๐๐ ถือเป็นน้ำที่มีโชคชัย ใช้เป็นน้ำในพระราชพิธีต่างๆ เช่น น้ำพระพุทธรูป น้ำพระบรมราชาภิเษก น้ำพระพิพัฒน์สัตยา เป็นต้น โดยนำไปรวมกับบ่ออื่นๆ ที่มีในตัวเมืองนครศรีธรรมราช

แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ ห้วยปากนาคราช ห้วยปากนาคราชเป็นห้วยที่มีความคดเคี้ยวเหมือนตัวพระยานาคราช อยู่ที่ตำบลเขาแก้ว อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช น้ำจากลำห้วยนี้ไหลออกมาจากแอ่งหินที่มีลักษณะเหมือนปากพระยานาค มีน้ำไหลตลอดปี ตั้งแต่โบราณมาเชื่อว่าน้ำในห้วยนาคราชเป็นน้ำที่ศักดิ์สิทธิ์ และสำคัญเหมือนกับน้ำจากแหล่งอื่นๆ ๕ แหล่งข้างต้น น้ำจากลำห้วยนี้ใช้เป็นน้ำพระพุทธรูปและใช้เป็นน้ำในพระราชพิธีต่างๆ รวมทั้งน้ำทุกแหล่งที่กล่าวมา ตรงจุดที่ตกน้ำในห้วยปากนาคราชมีลักษณะเป็นแอ่งน้ำที่มีทางน้ำเล็กๆ หลายสายไหลมารวมกัน ที่ใกล้จุดนี้มีต้นไม้อยู่สามชนิดคือ ต้นไບเร็ด ๑ หมู กอไผ่ลำเล็ก ๑ กอ และหวาย ๑ กอ เจ้าเมืองนครเคยจัดให้มีคนเฝ้ามิให้ใครตัดต้นไม้ทั้งสามชนิดนี้โดยเด็ดขาด ทั้งนี้เพราะเมื่อเวลาใช้น้ำมาเสวยหรือใช้ในพระราชพิธีนั้น ให้ตัดไผ่มาทำกระบอกลใส่ น้ำ ใช้ไບเร็ดทำกบปิดปากกระบอกล และใช้หวายมัดกระบอกลเข้าด้วยกัน

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์: พระวิหารหลวงวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร

วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ตั้งอยู่ริมถนนราชดำเนิน ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชั้นวรมหาวิหาร เดิมชื่อวัดพระบรมธาตุ ปัจจุบันกรมศิลปากรได้ประกาศจดทะเบียนวัดพระมหาธาตุเป็นโบราณสถาน นับเป็นปูชนียสถานที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของภาคใต้

ตามตำนานกล่าวว่า สร้างเมื่อพุทธศักราช ๘๕๔ สร้างมามากกว่า ๑,๕๐๐ ปี มีศิลปะการก่อสร้างแบบศรีวิชัย โดยเจ้าชายธนกุมารและพระนางเหมชาลาและบาคู (นักบวช) ชาวลังกา เป็นผู้นำเสด็จพระบรมธาตุมาประดิษฐาน ณ หาดทรายแก้วและสร้างเจดีย์องค์เล็กๆ เพื่อเป็นที่หมายไว้

ต่อมาพุทธศักราช ๑๐๙๓ พระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎก (พระเจ้าจันทรภาณุ) ได้ทำการสร้างเมืองนครศรีธรรมราช ขึ้น พร้อมการก่อสร้างเจดีย์ขึ้นใหม่เป็นทรงศาลาจิ และในพุทธศักราช ๑๗๗๐ พระองค์จึงได้รับเอาพระภิกษุจากลังกามาตั้งคณะสงฆ์และบูรณะพระบรมธาตุเจดีย์ให้เป็นไปตามแบบสถาปัตยกรรมทรงลังกา อันเป็นแบบที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันคือ เป็นทรงระฆังคว่ำ หรือโอคว่ำ มีปล้องโฉน ๕๒ ปล้อง รอบพระมหาธาตุมีเจดีย์ ๑๕๘ องค์ สูงจากฐานถึงยอด ๓๗ วา ๒ ศอก ยอดสุดของปล้องโฉนหุ้มทองคำเหลืองอร่าม สูง ๖ วา ๑ ศอก แผ่นเป็นแผ่นหนาเท่าใบลานหุ้มไว้ น้ำหนัก ๘๐๐ ชั่ง (หรือ ๙๖๐ กิโลกรัม)

พระวิหารหลวง อยู่ทางทิศใต้ขององค์พระมหาธาตุ พระวิหารหลวงเชื่อกันว่าสร้างตั้งแต่สมัยสุโขทัย เป็นของคู่กับพระมหาธาตุเจดีย์ซึ่งพวกลังกาเข้ามาก่อสร้างและบำรุงรักษาตลอดมาในสมัยกรุงศรีอยุธยาได้ซ่อมแซมและขยายให้กว้างออกไป ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์พระบาท

สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ได้ทรงปฏิสังขรณ์วัดนี้ ต่อมาในพุทธศักราช ๒๕๑๕ มีการปฏิสังขรณ์อีกครั้ง พระวิหารหลวงเป็นอาคารสูงใหญ่ ยาว ๑ ศอก ๕ นิ้ว กว้าง ๗ วา ๑๐ นิ้ว สูง ๑๒ วา ๓ ศอก ๔ นิ้ว ลักษณะการตั้งเสาเอนลายเข้าหากัน ทำให้ดูสวยงามไม่แข็งกระด้าง เป็นแบบอาคารที่นิยมสร้างในกรุงศรีอยุธยา หน้าบันโดพระวิหารหลวงด้านหน้าแกะสลักเป็นรูปช้างสามเศียร หน้าบันโดด้านหลังเป็นรูปพระนารายณ์ทรงครุฑเสารอบนอกมี ๔๐ ต้น ด้านหน้ามีประตู ๓ ประตู ด้านหลังมี ๒ ประตู บนเพดานเขียนลายไทยปิดทอง มีลายดาวเป็นแฉกมีรัศมีสวยงามมาก พระประธานในวิหารหลวงชื่อ พระศรีศากยมุนีธรรมราช ปางมารวิชัย สมัยอยุธยาตอนต้น เบื้องหน้าพระประธานมีพระพุทธรูป พระสาวกนั่งซ้าย - ขวา

จังหวัดนครสวรรค์

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
บึงบอระเพ็ด

บึงบอระเพ็ด เป็นบึงขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทย ซึ่งเกิดขึ้นตามธรรมชาติ อยู่ในท้องที่ตำบลแควใหญ่ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ มีบริเวณติดต่อไปจนถึงอำเภอท่าตะโก และอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๓๒,๗๓๗ ไร่

นอกจากเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลา ซึ่งกรมประมงได้มาจัดตั้งสถานีประมงขึ้นที่บึงบอระเพ็ดแล้ว ในบริเวณบึงเป็นที่อาศัยของนกนานาชนิด อาทิ นกกวัก นกกวักฝน นกอีโก้ นกกระจาบ นกค้ำแค นกเป็ดน้ำ นกนางนวล และนกที่สำคัญ คือ นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร ที่มีประวัติว่า พบที่บึงบอระเพ็ดเป็นครั้งแรก โดยผู้เชี่ยวชาญด้านปักษีวิทยา

สันนิษฐานว่ามีอยู่แห่งเดียวเท่านั้น เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๖ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนิน ณ บริเวณวัดเกาะท่าเหล็กซึ่งอยู่ติดบริเวณใกล้สระตือบึงบอระเพ็ด ซึ่งเป็นบริเวณที่จังหวัดนครสวรรค์จัดเป็นสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำในครั้งนี้

**สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
วัดนครสวรรค์**

วัดนครสวรรค์ เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ ตั้งอยู่เลขที่ ๗๐๒ ถนนโกสีย์ ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมืองนครสวรรค์ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย เดิมมีนามว่า “วัดหัวเมือง” เพราะตั้งอยู่ตอนต้นของตัวเมือง ก่อนจะเข้าถึงตัวเมืองจะต้องผ่านวัดนี้ก่อน สร้างขึ้นราวพุทธศักราช ๑๙๗๒ โดยประมาณ เดิมหน้าวัดอยู่ทางริมแม่น้ำเจ้าพระยา มีต้นโพธิ์และพระปรารักษ์มองเห็นเด่นชัดสำหรับผู้สัญจรทางน้ำ ต่อมาสายน้ำได้เปลี่ยนทิศทางห่างออกไปจากวัดประมาณ ๑๐๐ เมตร ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาแต่เดิม ประมาณพุทธศักราช ๑๙๗๒ ตรงกับรัชสมัยของสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๒ (พระเจ้าสามพระยา) ภายในวัดมีพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ “หลวงพ่อศรีสวรรค์” เป็นพระประธานในอุโบสถ มีความสวยงามเป็นสง่าราศีของวัดนครสวรรค์

ทางราชการได้เคยใช้สถานที่นี้ประกอบพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา (มีคิลลาจารึกเป็นหลักฐาน) เป็นที่พำนักอยู่จำพรรษาของเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ เป็นสถานที่สภธรรมและบาลีสนามหลวงตลอดมา เมื่อพุทธศักราช ๒๒๐๓ ชาวบ้านได้พบช้างเผือกที่เมืองนครสวรรค์ ได้ประกอบพิธีทางศาสนาที่วัดนี้แล้วนำถวายสมเด็จพระนารายณ์มหาราชที่เมืองลพบุรี ซึ่งได้พระราชทานนามว่า “เจ้าพระยาบรมนครรัตนโกสินทร์” จึงนับว่าเป็นวัดคู่บ้านคู่เมืองมาแต่โบราณกาล

เมื่อพุทธศักราช ๒๔๔๔ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เมื่อคราวเสด็จเททองหล่อพระพุทธชินราชจำลอง ที่จังหวัดพิษณุโลก ได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังวัดนี้ด้วย

จังหวัดนนทบุรี

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
แม่น้ำเจ้าพระยา หน้าวัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร

แม่น้ำเจ้าพระยา เป็นแม่น้ำสำคัญในการอุปโภคบริโภค และการเกษตรกรรมของจังหวัดนนทบุรี จังหวัดนนทบุรีได้ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำจากกลางแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณหน้าวัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร เนื่องจากเป็นวัดที่สำคัญคู่บ้านคู่เมือง และที่บริเวณหน้าวัดได้ใช้เป็นที่พักกองทัพและประกอบพิธีกรรมในการยกทัพไปทางเหนือหลายคราว

เมื่อพุทธศักราช ๒๓๙๕ สมัยรัชกาลที่ ๔ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงศาธิราชสนิท เสด็จยกทัพไปตีเมืองเชียงตุง ได้เสด็จมาพักพลรอรับการเสด็จพระราชดำเนินที่วัดนี้ เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินมาส่งเรือเรียบร้อยแล้ว จึงยกพลเดินทางต่อไป

เมื่อพุทธศักราช ๒๔๑๘ สมัยรัชกาลที่ ๕ เจ้าพระยาภูธราภัย (นุช บุญยรัตนพันธุ์) ยกทัพไปปราบฮ่อ ได้เคลื่อนทัพมาพักและเปลี่ยนขบวนทัพใหม่

เมื่อพุทธศักราช ๒๔๒๘ เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม แสงชูโต) ครั้งยังเป็นจหมื่นไวยวรนาถยกทัพไปปราบฮ่อ ได้มาพักพลที่วัดนี้

เมื่อพุทธศักราช ๒๔๓๐ เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี ยกทัพไปปราบฮ่ออีกครั้งหนึ่งได้มาพักพลที่วัดนี้เช่นเดียวกัน

**สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
พระอุโบสถวัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร**

วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร ตั้งอยู่ที่ซอยเฉลิมพระเกียรติ ๑๕ เป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิดวรวิหาร ตั้งอยู่ริมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ ทรงสร้างขึ้นในที่ประสูติของสมเด็จพระศรีสุลาไลย พระบรมราชชนนีในพระองค์ และพระราชทานนามว่า "วัดเฉลิมพระเกียรติ" เมื่อพุทธศักราช ๒๓๙๐

ภายในพระวิหารหลวง หรือเรียกกันว่า วิหารพระศิลาขาว อยู่ด้านทิศใต้ของพระอุโบสถประดิษฐานพระประธานศิลา พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้อัญเชิญมาเมื่อพุทธศักราช ๒๔๐๑ เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย พร้อมด้วยพระอัครสาวกซ้ายขวาเป็นพระศิลา นั่งพับเพียบซึ่งปัจจุบันเหลืออยู่เพียงองค์เดียว นอกจากนี้ พระเจดีย์อยู่ทางทิศตะวันตกของพระอุโบสถ เป็นเจดีย์ทรงกลมหรือทรงระฆัง มักเรียกกันว่า ทรงลังกา เนื่องจาก

ได้รับแบบอย่างมาจากลังกา พร้อมกับการเผยแพร่เข้ามาของพุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์ มีฐานแปดเหลี่ยมสองชั้นสูง ๔๕ เมตร ภายในบรรจุพระบรมธาตุ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยเจ้าหญิงอเล็กซานดราแห่งแคนท์ ไปทรงลอยพระทีปที่หน้าวัด เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๐๔

จังหวัดนราธิวาส

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
น้ำตกลีรินธร

น้ำตกลีรินธร ตั้งอยู่ที่บ้านบालา ตำบลโลละจูด อำเภอกแว้ง จังหวัดนราธิวาส ระยะทางห่างจากจังหวัดนราธิวาสประมาณ ๑๐๐ กิโลเมตร เดิมชาวบ้านเรียกว่า “ลาดตอยีอรา” ซึ่งมีความหมายเป็นภาษาไทยว่า น้ำตกต้นไทร ในอดีตบริเวณน้ำตกแห่งนี้มีการทำไม้ เป็นพื้นที่สีชมพู มีโจรจีนคอมมิวนิสต์มาลายา (จคม.) ต่อมาเจ้าหน้าที่ทหารไทยนำโดย พ.ท. สาโรจน์ รบบำรุง และ นายเจ๊ะปอ ลอดิง กำนันตำบลโลละจูด ได้ร่วมมือกับชาวบ้านบ้านบาลา ตำบลโลละจูด อำเภอกแว้ง จังหวัดนราธิวาส ช่วยกันสร้างถนนจากบ้านบาลาถึงบริเวณน้ำตก มีจุดประสงค์เพื่อสร้างความเจริญให้กับหมู่บ้านและลดอิทธิพลของโจรจีนคอมมิวนิสต์มาลายา (จคม.) เมื่อวันที่

๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๒๕ น้ำตกลาดตอยีอราได้รับพระราชทานนามว่า “น้ำตกลีรินธร” และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทำพิธีเปิดน้ำตกลีรินธร เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๒๖

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ : พระอุโบสถวัดเขากง

วัดเขากง ตั้งอยู่เลขที่ ๑๐๒ หมู่ที่ ๗ ถนนระแงะ-มรรคา ตำบลลำภู อำเภอมือเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย วัดเขากงสร้างขึ้นเป็นวัดมาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๒๑ โดยมีหลวงพ่อบ่อเลาะห์ เติณฐดงค์มาพำนักและได้นำชาวบ้านสร้างเป็นวัดขึ้นมา ต่อมาภายหลังจากที่หลวงพ่อบ่อเลาะห์ได้ย้ายไปอยู่ที่รัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย ทำให้วัดเขากงได้ว่างเว้นพระสงฆ์อยู่จำพรรษา จนกระทั่งถึงพุทธศักราช ๒๕๐๐ ได้มีการบูรณะขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง

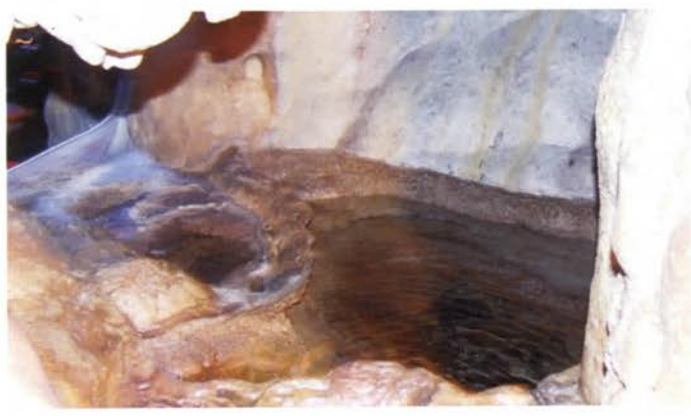
ต่อมาพุทธศักราช ๒๕๐๙ ได้มีการสร้างหลวงพ่อกั๊กฉิมมิ่งมงคล และได้กระทำพิธีพุทธาภิเษกเมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๒ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จมาทรงเบิกพระเนตร และวัดเขากงได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๙

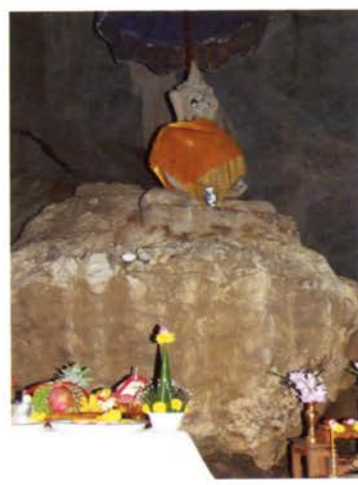

จังหวัดน่าน

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
ถ้ำบ่อน้ำทิพย์

ถ้ำบ่อน้ำทิพย์ ตั้งอยู่ในภูเขาห่างจาก ที่ทำการวนอุทยานถ้ำ ผาตูป ประมาณ ๒ กิโลเมตร อยู่สูงกว่า ระดับพื้นดินประมาณ ๒๐๐ เมตร ภายในถ้ำ เป็นห้องโถงมีลานกว้าง ประมาณ ๓๐ ตารางวา มีช่องลมทะลุยอดเขา มีปล่อง เพดานให้แสงสว่าง ตามเพดานถ้ำมีหินย้อย หินระย้า รอบ ถ้ำผนังด้านหนึ่งมีชอกเว้าลึกเป็นโพรงมีแอ่งน้ำรูปไข่ป้อม เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๕๐ เซนติเมตร ในแอ่งมีน้ำ ชิงเต็มเปี่ยมเสมอปากแอ่งตลอดปี และไมไหลล้นออกมา ถือเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ อันเป็นสัญลักษณ์ของถ้ำนี้ และมี พระพุทธรูปประดิษฐานอยู่องค์หนึ่ง เรียกกันว่า พระพุทธรูป ทันใจเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สักการบูชา

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
วัดพระธาตุช้างค้ำวรวิหาร

วัดพระธาตุช้างค้ำวรวิหาร เป็นวัดหลวงประจำเมือง ที่เจ้าเมืองใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีสำคัญทางพระพุทธศาสนาและพิธีสำคัญของบ้านเมือง เช่น ถือน้ำพระพิพัฒน์ สัตยา และเนื่องจากวัดอยู่กลางใจเมือง ด้วยเหตุนี้จึงมีชื่อ เรียกวัดนี้มาแต่เดิมว่า “วัดหลวง” บ้าง “วัดหลวงกลางเวียง” บ้าง และ “วัดหลวงกลางเมือง” บ้าง ส่วนชื่อ “วัดช้างค้ำ”

หรือ “วัดพระธาตุช้างค้ำ” ในปัจจุบันนี้เรียกกัน สืบต่อมาเพราะว่า วัดมีพุทธเจดีย์หรือ พระธาตุหลวงก่อเป็น รูปช้างล้อม สันฐาน สี่เหลี่ยมจัตุรัสยกฐาน สูงก่ออิฐถือปูนและปั้น รูปช้างครึ่งตัวโผล่หน้า

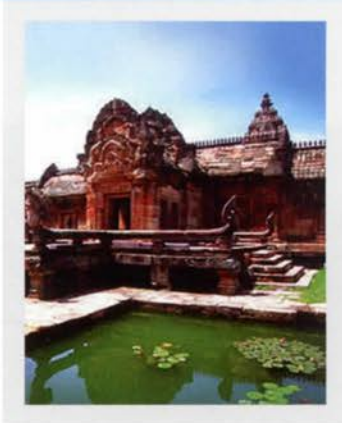
ออกมาโดยรอบองค์พระเจดีย์ทั้ง ๔ ด้าน ด้านละ ๖ เชือก รวม ๒๔ เชือก ชื่อวัดหลวงกัณฑ์ วัดหลวงกลางเวียงหรือ วัดหลวงกลางเมืองกัณฑ์ ได้เรียกกันอยู่เป็นเวลานานมา เพิ่งจะมาเรียกว่า “วัดช้างค้ำ” เมื่อต้นกรุงรัตนโกสินทร์ สมัยของเจ้าฟ้าอัครวรปัญญาปุกครองซึ่งตรงกับรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกนึ่งเอง

ไม่ปรากฏหลักฐานว่าวัดพระธาตุช้างค้ำและพระเจดีย์ก่อสร้างสมัยใด และเจ้าผู้ครองนครน่านพระองค์ใดเป็นผู้สร้าง จึงอนุมานและสันนิษฐานจากประวัติศาสตร์การสร้างเมืองน่านจากรูปแบบทางสถาปัตยกรรมและความสัมพันธ์กับสุโขทัย สันนิษฐานว่าน่าจะเป็น “พญาผากอง” แห่งราชวงศ์ภูคาเป็นผู้สร้างพระบรมธาตุองค์นี้เพื่อประกาศพุทธศาสนาเถรวาทสายสุโขทัย

วัดพระธาตุช้างค้ำวรวิหาร เป็นสถานที่ถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาของขุนนางและประชาชนในสมัยโบราณแห่งแรก เมื่อตีม้มน้ำที่วัดพระธาตุช้างค้ำแล้วจะต้องไปตีม้มน้ำที่วัดภูมินทร์อีกครั้งหนึ่ง ถือเป็นประเพณีที่สำคัญอย่างยิ่ง ครั้นเมื่อยกเลิกการปกครองแบบมีเจ้าเมืองแล้วก็เลิกตีม้มน้ำพระพิพัฒน์สัตยาไปโดยปริยาย

จังหวัดบุรีรัมย์

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
สระน้ำวัดกลาง

สระน้ำวัดกลาง ตั้งอยู่ติดกับเขตพุทธสีมาวัดกลาง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นพระอารามหลวงสระน้ำศักดิ์สิทธิ์แห่งนี้ได้ก่อเกิดขึ้นพร้อมกับการก่อตั้งวัดกลาง ซึ่งเป็นวัดที่ทางราชการได้ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๑ เป็นต้นมา เมื่อครั้งจังหวัดบุรีรัมย์ยังชื่อ เมืองแปะ ในอดีตวัดกลางแห่งนี้เป็นที่ตั้งของกองกำลังพระยาเจ้าเมืองแปะ ที่มีหน้าที่คอยปกป้องดูแลข้าศึกจากเขมร ลาว และกบฏจากเจ้าเมืองต่างๆ ในเขตมณฑลอีสาน และทุกครั้งที่มีการออกศึกสงคราม หรือแม้กระทั่งประเทศไทยมีภัยอันตรายจากโรคร้ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นสำนักพระราชวังจะมีบัญชาให้นำน้ำศักดิ์สิทธิ์จากหัวเมืองต่างๆ นำเข้าเพื่อประกอบพิธีเสกน้ำศักดิ์สิทธิ์เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้แก่คณะทหารหาญและประชาชนคนไทยทั่วประเทศมาโดยตลอด

สระน้ำแห่งนี้ได้รับการปรับปรุงภูมิทัศน์และดูแลจากส่วนราชการและวัดเป็นอย่างดีมาโดยตลอด ระยะทางห่างจากศาลากลางถึงสระน้ำในวัดประมาณ ๑.๕ กิโลเมตร

ลักษณะพิเศษของน้ำแห่งนี้ คือสีของน้ำจะเป็นสีเขียวอ่อนอยู่ตลอดเวลา ถึงแม้จะมีฝนหรือโคลนตมมาเล็กน้อยเพียงใด น้ำก็ยังคงเป็นสีเขียวอ่อนโดยไม่เปลี่ยนแปลง

**สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
พระอุโบสถวัดกลาง**

วัดกลาง เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี อยู่ในเขต ตำบลในเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้รับการสถาปนาเป็นวัดหลวงเมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๓ เป็นวัดเก่าแก่คู่บ้านคูเมืองบุรีรัมย์มาแต่โบราณ มีประวัติเล่าว่า สมัยกรุงธนบุรี เจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกนำทัพไปปราบเจ้าเมืองนางรอง ซึ่งเป็นกบฏ และได้หยุดพักทัพที่บริเวณนี้ ซึ่งมีสระน้ำขนาดใหญ่แห่งหนึ่ง ปัจจุบันเชื่อกันว่าเป็นสระน้ำศักดิ์สิทธิ์อยู่ในวัดกลาง สร้างเมื่อประมาณพุทธศักราช ๒๓๐๐ เศษ เมื่อพุทธศักราช ๒๓๑๙ เจ้าพระยาจักรีเคยนำทัพมาหยุดพักแรมใกล้ๆ กับวัดกลาง ภายในวัดมีสระโบราณเรียกว่า สระสิงห์โต เป็นสถานที่ถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาของขุนนางเจ้าเมืองในสมัยนั้น โดยนำน้ำในสระนี้ไปกระทำพิธีในพระอุโบสถหลังเก่า

ในการประกอบพิธีตักน้ำและเสกน้ำศักดิ์สิทธิ์นี้ จะใช้บริเวณขอบสระด้านข้างพระอุโบสถเป็นสถานที่ประกอบพิธีทุกครั้ง

จังหวัดปทุมธานี

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
แม่น้ำเจ้าพระยา หน้าวัดศาลเจ้า

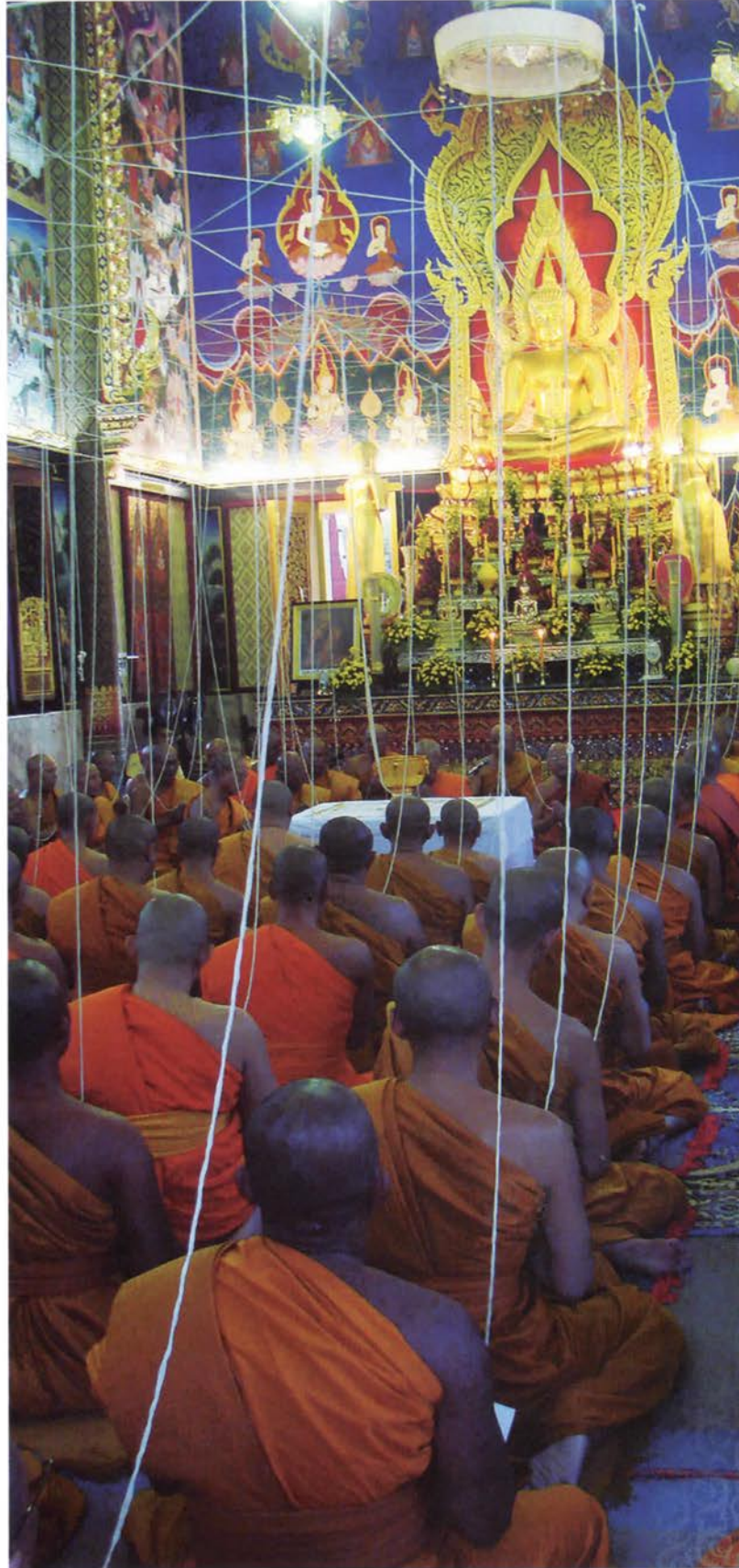
แม่น้ำเจ้าพระยา เป็นแม่น้ำเส้นชีพสำคัญของ จังหวัดปทุมธานีที่ประชาชนได้ใช้อุปโภคบริโภค ตลอดจนใช้เป็นเส้นทางคมนาคม แม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณหน้าวัด ศาลเจ้าทางทิศตะวันออก ตรงปากคลองเชียงรากด้านเหนือ (แม่น้ำเจ้าพระยาเก่า) หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านกลาง อำเภอ เมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี เดิมเป็นศาลเจ้ามาแต่ครั้ง โบราณสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี จังหวัดปทุมธานี ในราวแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ถือกันว่าเป็น น้ำศักดิ์สิทธิ์มาแต่โบราณ

เจ้าเมืองปทุมธานีคนก่อนๆ เชื่อว่าน้ำที่หน้าวัด ศาลเจ้านี้ศักดิ์สิทธิ์ ได้มาทำพิธีตักน้ำที่หน้าวัดศาลเจ้า ไปประกอบพิธีศรีสังฆปานกาล คือตักน้ำพระพิพัฒน์สัตยา ปิละ ๒ ครั้ง เช่น พระอารักษ์ประชาราษฎร์ (จำปี) หม่อมเจ้าจรศักดิ์ศุภสวัสดิ์ และพระยาพิทักษ์ทวยหาญ (ทองคำ กฤษณะมาร) ซึ่งนำไปประกอบพิธีในอุโบสถ

วัดบางหลวง เอน้ำใสชั้นสาครทองเหลืองขนาดใหญ่ ๒ หู มีผู้อ่านโองการเสร็จแล้ว คณะกรรมการเมืองกระทำพิธี กล่าวคำสัตย์ปฏิญาณ และตักน้ำพระพิพัฒน์สัตยาโดยทั่วกัน

สถานที่ประกอบเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
พระอุโบสถวัดเขียนเขต

วัดเขียนเขต เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ ตั้งอยู่เลขที่ ๔๓ ถนนรังสิต - นครนายก หมู่ที่ ๒ ตำบล บึงยี่โถ อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี สังกัดคณะสงฆ์ มหานิกาย ตั้งวัดเมื่อพุทธศักราช ๒๔๓๘ ได้รับพระราชทาน วิสุงคามสีมาครั้งแรกเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๔๕ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๒๔ ได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นพระอารามหลวงเมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๔

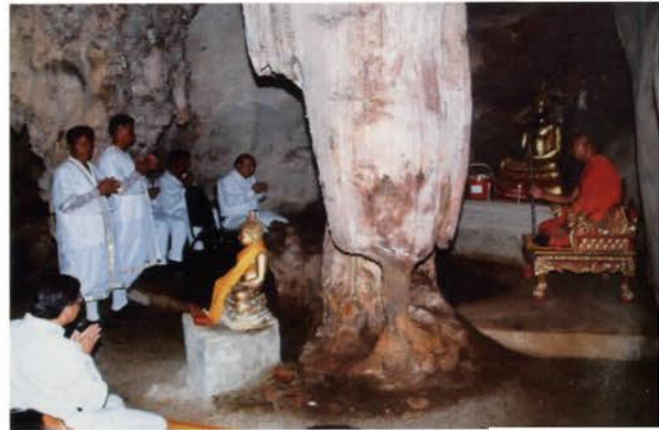
วัดเขียนเขตเป็นวัดเก่าแก่วัดหนึ่ง ตั้งเมื่อพุทธศักราช ๒๔๓๘ ตั้งแต่รัชกาลที่ ๕ โดยหม่อมเขียน หม่อมในพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสาย สนิทวงศ์ มอบที่ดินให้สร้างวัด และมีหลวงพ่อดำเป็นเจ้าของอาวาสรูปแรก หม่อมเขียน พร้อมด้วยเครือญาติและประชาชนในท้องถิ่นได้ช่วยกันสร้าง และทำนุบำรุงบูรณะปฏิสังขรณ์เพื่อเป็นศาสนสมบัติในพระพุทธศาสนา เดิมเชื่อว่า วัดสาเลิเขตดาราม หมายถึง อารามที่เป็นเนื้อนาบุญแห่งข้าว เพราะวัดนี้ตั้งอยู่ในทุ่งรังสิต ซึ่งเต็มไปด้วยข้าวกล้าและพืชพันธุ์ธัญญาหาร เป็นเมืองอุดมสมบูรณ์อย่างยิ่ง

ต่อมาพุทธศักราช ๒๔๔๕ หม่อมเขียนได้ทูลขอพระบรมราชานุญาต ขอพระราชทานวิสุงคามสีมา และได้รับพระบรมราชานุญาตเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๔๕ (ร.ศ. ๑๒๑)

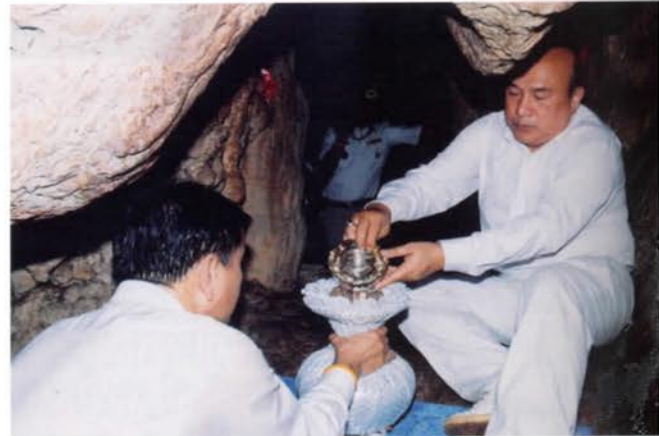
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
บ่อน้ำทิพย์เขาม้าร้อง

บ่อน้ำทิพย์เขาม้าร้อง อยู่ในบริเวณส่วนกลางของถ้ำน้ำทิพย์ ซึ่งเป็นถ้ำหนึ่งของเขาม้าร้อง อยู่ที่หมู่ที่ ๑ ตำบลพงศัประศาสน์ อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ตามถนนเพชรเกษมประมาณ ๑๐๐ กิโลเมตร มีลักษณะเฉพาะตรงที่เป็นแหล่งน้ำปรากฏขึ้นเองตามธรรมชาติ มีน้ำใสสะอาด บริสุทธิ์และรสจืดสนิท ล้อมรอบด้วยอ่างหินที่ได้รับการบรรจุแ่งปั้นขึ้นเองตามธรรมชาติ น้ำในแอ่งนี้จะมีปริมาณคงที่อยู่เกือบตลอดเวลา ตามหลักฐานที่ปรากฏสืบต่อกันมาในสมัยนั้น เจ้าเมืองกำเนิดนพคุณ ผู้ปกครองดูแลท้องที่นี้ ตลอดจนเจ้าเมืองเกาะหลักและเจ้าเมืองกุยบุรี ซึ่งมีอาณาเขตปกครองอยู่ในท้องที่ใกล้เคียง ได้เคยนำน้ำแหล่งน้ำจากแหล่งนี้ไปเป็นส่วนประกอบในพระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาอยู่เสมอมา

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้เคยนำน้ำจากบ่อน้ำทิพย์แห่งนี้ไปใช้ประกอบในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐

**สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
พระอุโบสถวัดเขาโบสถ์**

วัดเขาโบสถ์ เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ ตั้งอยู่เลขที่ ๒๗๔ หมู่ที่ ๑ ตำบลกำเนิดนพคุณ อำเภอ บางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดคณะสงฆ์ มหานิกาย วัดเขาโบสถ์เป็นวัดเก่าแก่ เดิมอำเภอ บางสะพานยังไม่ยกฐานะเป็นอำเภอ สมัยก่อนเรียกว่า เมืองกำเนิดนพคุณ ไม่ปรากฏหลักฐานผู้สร้าง ตั้งวัดเมื่อ พุทธศักราช ๒๔๔๐ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อ วันที่ ๑๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๒๒ และยกฐานะเป็น พระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๗

จังหวัดปราจีนบุรี

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
บ่อน้ำหน้ารอยพระพุทธบาทคู่

บ่อน้ำหน้ารอยพระพุทธบาทคู่ ตั้งอยู่ที่อำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี อยู่บนถนนทางเดินเชื่อมระหว่างปราสาทประธานกับลานประทักษิณรอบวิหารรอยพระพุทธบาท ลักษณะเป็นบ่อน้ำทรงกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๒๐ เมตร ลึกประมาณ ๑๐ เมตร ขอบบ่อกรุด้วยศิลาแลง รอยพระพุทธบาทคู่เป็นปูชนียสถานสำคัญที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทยเชื่อว่ามีความสัมพันธ์กับต้นพระศรีมหาโพธิ์ ซึ่งเป็นต้นโพธิ์เก่าแก่คู่บ้านคูเมืองของจังหวัดปราจีนบุรี และยังสัมพันธ์กับสระบัว ที่มีข้อความในตอนต้นของจารึกส่วนหนึ่งตรงกับเตลกฎหะคาถา หรือคาถากระเทน้ำมนต์ซึ่งเป็นคาถาอันเก่าแก่ของลังกาทวิป และจารึกยงระบุคักราชที่ตรงกับพุทธศักราช ๑๖๐๔ อันเป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงถึงการประดิษฐานพระพุทธศาสนาจากลังกาทวิปครั้งแรกในดินแดนประเทศไทยอีกด้วย

ขนาดพระบาทข้างซ้ายกว้าง ๑.๓๐ เมตร ยาว ๓.๕๐ เมตร ขนาดพระบาทขวากว้าง ๓.๓๐ เมตร ยาว ๓.๓๐ เมตร กลางฝ่าพระบาทแต่ละข้างแกะสลักเป็นรูปธรรมจักรขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๑๐ เมตร ระหว่างพระบาทเจาะหลุมกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๔๐ เซนติเมตร ความลึก

๑.๐๕ เมตร และแกะเซาะเป็นร่องรูปกากบาทคาคัดทับรอยพระพุทธรบาท โดยรอบรอยพระพุทธรบาทคู่แกะสลักเป็นรูปวงกลมล้อมรอบ สันนิษฐานว่า รอยพระพุทธรบาทนี้มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๔

บ่อน้ำหน้ารอยพระพุทธรบาทคู่เป็นบ่อน้ำประจำพุทธสถานแห่งนี้ ใช้สำหรับประกอบพิธีกรรม และถูกทิ้งร้างไปพร้อมกับรอยพระพุทธรบาทคู่ ได้รับการขุดลอกเมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๖ หลังจากนั้นเป็นต้นมาบ่อน้ำแห่งนี้มีน้ำตลอดทั้งปี ชาวปราจีนบุรีถือว่าเป็นบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์

สถานที่ประกอบพิธีเสกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ : วัดบางกระเบา

วัดบางกระเบา ตั้งอยู่บนถนนสายบ้านสร้าง - บางแตน เลขที่ ๓๖ บ้านบางกระเบา หมู่ที่ ๖ ตำบลบางกระเบา อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ห่างจากที่ว่าการอำเภอบ้านสร้างประมาณ ๖ กิโลเมตร สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ตั้งเมื่อพุทธศักราช ๒๔๓๔ เดิมชื่อวัดน้อยนางหงษ์ ไม่ปรากฏหลักฐานผู้สร้าง ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อพุทธศักราช ๒๔๔๓

จังหวัดปัตตานี

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ วัดมุจลินทวาปีวิหาร (วัดตุยง)

บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ วัดมุจลินทวาปีวิหาร (วัดตุยง) อำเภอนงจิก จังหวัดปัตตานี ห่างจากศาลากลางจังหวัดปัตตานีประมาณ ๘ กิโลเมตร บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์แห่งนี้เดิมเป็นบ่อน้ำตมน้ำใช้ธรรมดา ซึ่งหลวงปู่พรหมผู้สร้างวัดได้ขุดเพื่อพระภิกษุได้ตมและใช้ภายในวัดเท่านั้น และมีให้ปะปนกับชาวบ้าน บ่อน้ำแห่งนี้มีน้ำมาก ไม่เคยแห้งใสสะอาด จะตกเท่าไรก็ไม่แห้ง ไม่เหมือนกับบ่อน้ำของชาวบ้านแถบนี้ที่แห้งและไม่ค่อยมีน้ำ จึงเล่าลือกันว่าเป็นบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ ชาวนี้น้ำแพร่หลายไปยังประชาชนในหมู่บ้านใกล้เคียงและห่างไกล จนได้รับความเชื่อถือในความศักดิ์สิทธิ์เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

บ่อน้ำแห่งนี้มีการปรับปรุงหลายครั้ง เมื่อพุทธศักราช ๒๔๘๕ ได้ขุดลอกแล้วใช้อิฐดินเผา เรียกว่าอิฐหน้าวัว จัดซ้อนกันเป็นรูปวงกลมเหนือดินขึ้นมา ต่อมาในพุทธศักราช ๒๕๐๔ ได้ขุดลอกและปรับปรุงใหม่อีกครั้ง โดยใช้อิฐหน้าวัวออกใช้ท่อซีเมนต์แทน ทาด้วยสีทอง และ

ในปีพุทธศักราช ๒๕๓๗ ทางวัดได้สร้างวิหารยอดปกคลุม ซึ่งเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก หลังคายอดแหลมแปดเหลี่ยม ตัวอาคารกว้าง ๓.๕ เมตร สูง ๑๒ เมตร รั้วรอบแปดเหลี่ยมกว้าง ๗.๕ เมตร ซึ่งตั้งเด่นเป็นสง่าอยู่ที่บริเวณหน้าวัด น้ำในบ่อน้ำแห่งนี้ใช้ประกอบพิธีตักน้ำพระพิพัฒน์สัตยาของเมืองนงจิกมาโดยตลอด

**สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
พระอุโบสถวัดมุลินทวาปีวิหาร (วัดดุยง)**

วัดมุลินทวาปีวิหาร หรือวัดดุยง เป็นวัดเก่าแก่ ตั้งอยู่เลขที่ ๑๐ หมู่ ๑ ตำบลดุยง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ริมเส้นทางสายปัตตานี - โคกโพธิ์ พระยาเมืองหนองจิกสร้างขึ้นเมื่อประมาณพุทธศักราช ๒๓๘๘ สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์เพื่อเป็นวัดคู่บ้านคู่เมือง ปัจจุบันเป็นพระอารามหลวงและมีการบูรณะพระอุโบสถให้อยู่ในสภาพที่มั่นคงสวยงาม จุดเด่นของวัดคือ วิหารยอดหรือมณฑปเป็นศาลาจัตุรมุขจำลองแบบจากพระที่นั่งไอศวรรย์ทิพย์อาสน์ พระราชวังบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำนวยการสร้างโดยพระราชพุทธิรังษี (หลวงพ่อดำ) มอบหมายให้พระครูนิมมานกิกโกศลควบคุมการสร้างเมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๗ แทนหลังเก่าซึ่งเป็นพลับพลาที่ประทับพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ครั้งเสด็จประพาสแหลมมลายู ปัจจุบันเป็นที่ประดิษฐานรูปเหมือนหล่อโลหะของอดีตเจ้าอาวาส ๓ องค์ ซึ่งเป็นที่เคารพสักการะของพุทธศาสนิกชน

วัดมุลินทวาปีวิหาร (วัดดุยง) เป็นสถานที่ถือ น้ำพระพุทธมนต์สัตยาของเจ้าเมืองหนองจิกสมัยโบราณ ครั้งที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จ

ประพาสแหลมมลายูได้เสด็จมาประทับที่วัดนี้ เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๓๓ พระองค์ได้ทรงเปลี่ยนชื่อวัดนี้จากวัดดุยงเป็นวัดมุลินทวาปีวิหาร และได้พระราชทานเงิน ๒๐ ชั่งให้สร้างพระอุโบสถขึ้นใหม่ เป็นรูปทรงไทยสวยงาม และได้พระราชทานพระปรมาภิไธยย่อ จปร. ประดับไว้ที่หน้าบันพระอุโบสถ ยังปรากฏอยู่ถึงทุกวันนี้

ต่อมาสมเด็จพระเจ้า กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ประทานพระพุทธรูปสมัยเชียงแสน (สิงห์หนึ่ง) เนื้อสำริดอายุประมาณ ๘๐๐ ปี ให้เป็นพระประธานในพระอุโบสถหลังนี้

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรม :
น้ำในพระเศียรหลวงพ่อบุชสัมฤทธิ์ วัดตุม
บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ วัดตุม

น้ำในพระเศียรหลวงพ่อบุชสัมฤทธิ์ วัดตุม พระพุทธรูปสัมฤทธิ์ทรงเครื่องปางมารวิชัย นามเต็มของท่าน คือ “หลวงพ่อบุชสัมฤทธิ์” เรียกกันเป็นสามัญว่า หลวงพ่อบุช หน้าตักกว้าง ๘๗ เซนติเมตร จะสร้างในสมัยใดไม่มีตำนานปรากฏ เป็นพระพุทธรูปที่มีลักษณะงดงามองค์หนึ่ง ทรงเครื่องแบบมหาจักรพรรดิราชาอริวาส สวมมงกุฎมีกนกทนต์ทรวง สังวาลพาทูร์ประดับด้วยเนาวรัตน์ประดับนั้งขัดสมาธิ พระพุทธรูปองค์นี้มีลักษณะแปลกประหลาดกว่าพระพุทธรูปองค์อื่นๆ ในประเทศไทย คือ พระเศียรตอนเหนือพระนลาฎเปิดออกได้กับพระเศษมาลาที่ถอดได้ เมื่อปิดไว้ตามปกติแล้วจะแนบสนิทเกือบเป็นชิ้นส่วนเดียวกันไม่ปรากฏรอยเลยภายในพระเศียรเป็นบ่อ กว้างลึกลงไปเกือบถึงพระศอ มีน้ำไหลซึมออกมาตลอดเวลาเหมือนหยาดเหงื่อ เป็นน้ำใสเย็นบริสุทธิ์ปราศจากมลทิน สามารถรับประทานได้

ปราศจากอันตรายใดๆ และไม่แห้งขาดหาย ปรากฏเป็นอัศจรรย์อยู่เช่นนี้ตลอดมาเป็นเวลาหลายสิบปีแล้ว แม้จะตักออกมาแล้วใช้สำลีชุบหรือเช็ดให้แห้งหายไปสักก็ครั้งก็ตาม น้ำนั้นก็ยังคงกลับมีขึ้นใหม่อีก

ชาวบ้านต่างพากันเคารพนับถือว่าเป็นพระพุทธรูปที่ศักดิ์สิทธิ์ก่อปรด้วยอภินิหาร และนับถือน้ำในพระเศียรกันว่าเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ เกิดขึ้นด้วยอำนาจอภินิหารและบารมี สามารถบำบัดรักษาสรรพโรคร้ายไข้เจ็บและบรรเทาทุกข์ร้อน ให้ความสุขความร่มเย็นได้ ทำให้ท่านมีกิตติศัพท์เลื่องลือไปทั่วจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียงที่ชาวบ้านต่างพากันเดินทางมานมัสการขอน้ำมนต์และลาภสักการะกันมิได้ขาด

บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ วัดตุม อยู่บริเวณข้างพระอุโบสถ กล่าวกันว่าน้ำในบ่อเป็นน้ำสำหรับใช้ในการทำพิธีลงเครื่องพิชัยสงคราม เช่น ชุบพระแสงตลอดมา เมื่อครั้งพระบาท

สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีชูประแสงขรรค์ราชศาสตราวุธเมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๑ นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกอบพิธีลงอักขระผ้ายันต์สีขาวที่เย็บไว้ภายในผืนธงกระเป๋ารัฐ ธงประจำตำแหน่งจอมทัพไทยที่พระอุโบสถวัดตุมแห่งนี้ด้วย

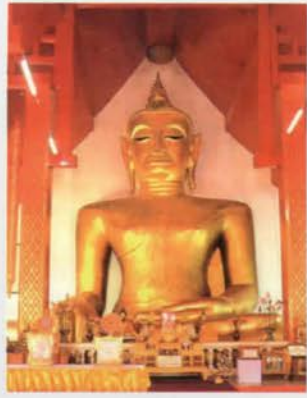
**สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
วิหารพระมงคลบพิตร**

วิหารพระมงคลบพิตร ตั้งอยู่บริเวณพระราชวังโบราณด้านทิศตะวันตก ตำบลประตูชัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นที่ประดิษฐานพระมงคลบพิตร เป็นพระพุทธรูปองค์ใหญ่ที่เก่าแก่มีมาแต่โบราณซึ่งชาวกรุงศรีอยุธยาถือว่าเป็นพระคู่บ้านคู่เมือง เป็นที่เคารพสักการบูชาของพุทธศาสนิกชนทั่วไปตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

พระมงคลบพิตร เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ครองจีวรห่มเฉียงเปิดพระอังสาขวา มีสังฆาฏิพาดเหนือพระอังสาซ้ายชายยาวลงมาจดพระนาภี องค์พระพุทธรูปก่ออิฐเป็นแกน บุด้วยทองสัมฤทธิ์ ขนาดหน้าตักกว้าง ๙ เมตร ๕๕ เซนติเมตร ส่วนสูงเฉพาะองค์พระไม่รวม

ฐานบัว ๑๒ เมตร ๔๕ เซนติเมตร พระมงคลบพิตรจะสร้างในอาณาจักรใด รัชกาลใด ไม่ปรากฏหลักฐานแน่นอน กรมศิลปากรประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานของชาติ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

จังหวัดพะเยา

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :

หาดสองแคว ต้นขุนแม่ปืม
น้ำตักน้ำคะ (ขุนน้ำคะ)

หาดสองแคว ต้นขุนแม่ปืม อยู่ที่หมู่ที่ ๕ ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ระยะทางอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอแม่ใจไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ ๒๖ กิโลเมตร เกิดจากการไหลมารวมตัวของลำน้ำ ๒ สาย ซึ่งไหลมาบรรจบกัน คือ ลำน้ำห้วยดอยหลวง เทือกเขาดอยหลวง และลำน้ำวังช้าง เทือกเขาดอยด้วน ซึ่งอยู่ในเขตตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา เมื่อลำน้ำทั้ง ๒ สายไหลมารวมกันที่บริเวณหาดสองแคว ต้นขุนแม่ปืมแล้วจะไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำแม่ปืม ไหลลงสู่หนองเล็งทราย อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ไหลลงสู่ลำน้ำแม่อิง และไหลลงสู่กว๊านพะเยา อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

ต้นขุนแม่ปืมที่หาดสองแควนับได้ว่า เป็นลำน้ำที่เปรียบเสมือนเส้นชีวิตที่สำคัญของราษฎรอำเภอแม่ใจ

และอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ที่ได้ใช้อุปโภคบริโภค ตั้งแต่อดีตกาลมาและราษฎรถือว่าเป็นลำน้ำที่สำคัญที่ผูกพันกับวิถีชีวิตการดำรงชีพของราษฎรมาจนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้

น้ำตักน้ำคะ (ขุนน้ำคะ) อยู่บริเวณน้ำตกชั้นที่ ๓ อยู่ที่บ้านน้ำคะ (บ้านบรือวาร์) หมู่ที่ ๖ ตำบลผาช้างน้อย อำเภอปง จังหวัดพะเยา เป็นขุนน้ำที่สูงที่สุดของจังหวัดพะเยา มีลักษณะเป็นแอ่งน้ำใสและเย็นมากตลอดทั้งปี มีความสะอาด บริสุทธิ์ มีความสงบ ร่มรื่น เป็นธรรมชาติที่ไม่มีสิ่งใดรบกวน

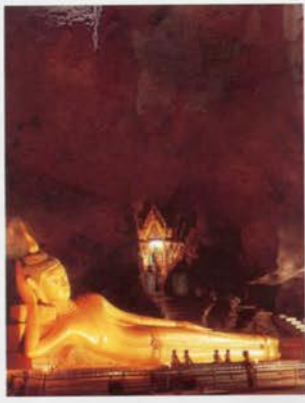

บ้านเมืองตกอยู่ในภาวะสงครามทำให้บ้านเมืองอยู่ไม่เป็นปกติสุขต้องอพยพโยกย้ายไปอยู่ตามหัวเมืองที่ปลอดภัยจากข้าศึก ทำให้บ้านเมือง วัดวาอารามรกร้างว่างเปล่าไป ต่อมาภายหลังได้สถาปนาเมืองพะเยาขึ้น บ้านเมืองก็ดี วัดวาอารามก็ได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์ขึ้นใหม่ตามลำดับ

วัดศรีโคมคำได้เริ่มก่อสร้างพระวิหารครั้งสุดท้ายเมื่อพุทธศักราช ๒๔๖๕ พระครูศรีวิราชวชิรปัญญา เจ้าคณะแขวง เมืองพะเยา เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ ทางฝ่ายบ้านเมืองคือ พระยาประเทศอุดรทิศ เจ้าผู้ครองเมืองพะเยา และหลวงสิทธิประศาสน์ (คล้าย บุษบรรณ) นายอำเภอเมืองพะเยา คนแรกร่วมกันไปอาราธนาท่านครูบาศรีวิชัย จากจังหวัดลำพูนมาเป็นประธาน โดยพระครูศรีวิราชวชิรปัญญา ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดศรีโคมคำเป็นองค์แรก ปัจจุบันพระธรรมวิมลโมลี (ปวง ธรรมปญโญ) ได้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส ตั้งแต่วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๑๑ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานยกฐานะขึ้นเป็นพระอารามหลวง เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๓

**สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
วัดศรีโคมคำ (วัดพระเจ้าตนหลวง)**

วัดศรีโคมคำ หรือวัดพระเจ้าตนหลวง ตั้งอยู่ริมถนนพหลโยธิน อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ สร้างมานานพร้อมกับการสร้างพระเจ้าตนหลวง เมื่อประมาณพุทธศักราช ๒๐๓๔ โดยอยู่ในความอุปถัมภ์ของพระเมืองแก้ว เจ้าผู้ครองเมืองเชียงใหม่ และพระยาเมืองตู เจ้าผู้ครองเมืองพะเยา ในสมัยนั้นเจ้าอาวาสองค์แรกที่ปรากฏในตำนาน คือ พระธรรมपाल ท่านผู้นี้ได้ทำประโยชน์อันยิ่งใหญ่คือได้เขียนตำนานพระเจ้าตนหลวงออกเผยแพร่แก่ประชาชน ต่อมาอีกประมาณ ๔๐๔ ปี จุลศักราช ๑๒๑๙ (พุทธศักราช ๒๔๐๐) พระกัปปินะ เป็นเจ้าอาวาสองค์หนึ่ง มีบันทึกหนังสือสมุดข่อยไว้ว่า แสนทักษณะเียนดวงชะตาพระเจ้าตนหลวง มีพระธรรมपालเขียนไว้มาให้ท่านได้รับทราบ ว่าวัดศรีโคมคำเป็นวัดมาแต่โบราณกาล แต่มาในยุคหลังๆ

จังหวัดพังงา

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
ถ้ำน้ำผุด

ถ้ำน้ำผุด ตั้งอยู่หมู่ที่ ๓ ตำบลถ้ำน้ำผุด อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา ห่างจากจังหวัดประมาณ ๔ กิโลเมตร ลักษณะทั่วไปเป็นถ้ำเล็กๆ ที่ลึกเข้าไปในโพรงหินในภูเขา บริเวณด้านหน้าของถ้ำน้ำผุดเป็นที่ตั้งของศาลเจ้าบูนเจ้าก่ง ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของประชาชน น้ำที่ผุดออกมาจากใต้พื้นดินภายในโพรงถ้ำ การผุดของน้ำจะผุดออกมาเป็นครั้งคราวไม่มีระยะเวลา ปริมาณ และลักษณะอากาศที่แน่นอน ในบางวันจะผุด ๒ - ๓ ครั้ง และอาจจะไม่ผุดให้เห็นเลยติดต่อกันหลายวัน

จังหวัดพังงาได้ใช้น้ำจากถ้ำน้ำผุดนี้ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ทูลเกล้าฯ ถวาย ในโอกาสพิธีมหามงคลรัชมิ่งคลาภิเษกรัชกาลที่ ๕ และพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
พระอุโบสถวัดประชุมโยธี

วัดประชุมโยธี เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ ตั้งอยู่เลขที่ ๒ ถนนเพชรเกษม ตำบลท้ายช้าง อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย เมื่อประมาณพุทธศักราช ๒๓๖๙ ไม่ปรากฏหลักฐานว่าสร้างเมื่อใด ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อพุทธศักราชเท่าไร ต่อมาได้มีการสร้างอุโบสถหลังใหม่ขึ้นแทนหลังเก่า

ถ้ำน้ำผุด เป็นสถานที่ที่ประชาชนในจังหวัดพังงา และจังหวัดอื่นๆ เชื่อว่าเป็นแหล่งน้ำที่ศักดิ์สิทธิ์ มีเทพารักษ์ที่ดูแลถ้ำดังกล่าว คือ เจ้าถ้ำ และบูนเจ้าก่ง นอกจากนี้ยังเชื่อกันว่า ผู้ที่มีโอกาสได้เห็นน้ำผุดจากถ้ำ ถือว่าเป็นผู้ที่มีบุญ เนื่องจากการผุดของน้ำไม่เป็นที่แน่นอนตามที่กล่าวแล้ว บางครั้งมีประชาชนมาท่องเที่ยวปรารภนาที่จะได้เห็นน้ำผุด ได้ส่งเสียงดังหรือจุดประทัด โดยหวังว่าเมื่อมีเสียงดังแล้วน้ำอาจจะผุดออกมาให้เห็น แต่ก็ไม่มีโอกาสเห็น

ที่ชำรุดทรุดโทรม และได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาครั้งหลังสุดเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๑ ได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นพระอารามหลวงเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๒๕

ประมาณพุทธศักราช ๒๓๙๒ ซึ่งเป็นปลายรัชสมัยรัชกาลที่ ๓ เจ้าจอมยี่สุน ฦ นคร ซึ่งเป็นธิดาคนโตของพระยาบริรักษ์ภูธร (แสง ฦ นคร) เจ้าเมืองพังงาในสมัยนั้น และเป็นพี่สาวของพระยาบริรักษ์ภูธร (ข้า ฦ นคร) เจ้าเมือง

พังงาคนต่อมา ได้ลาราชการจากเจ้าจอมในรัชกาลที่ ๓ ออกมาอยู่บ้านเดิมที่พังงา ได้มาที่สำนักสงฆ์แห่งนี้ ในสมัยพระใบฎีกาปิดเป็นเจ้าอาวาส เห็นว่าพระที่สำนักสงฆ์ปฏิบัติเคร่งครัด มีผู้คนเคารพนับถือมาก จึงเกิดศรัทธา รับเป็นผู้อุปถัมภ์บำรุงวัด โดยทำการก่อสร้างอุโบสถ กุฏิที่พักสงฆ์ ศาลาสำหรับบำเพ็ญกุศล และเสนาสนะอื่นๆ ที่จำเป็น โดยใช้เสาและโครงหลังคาเป็นไม้แก่นล้วน แต่หลังคามุงด้วยจาก ต่อมาวัดควนก็ได้รับการพัฒนาและบูรณะปฏิสังขรณ์ตามลำดับ

ประมาณพุทธศักราช ๒๔๔๔ สมัยพระปลัดหมุดเจ้าอาวาสรูปที่ ๓ ทางราชการได้มาจัดทำพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาขึ้นที่อุโบสถวัดนี้ และทำติดต่อกันมาหลายปี จนถึงสมัยการเปลี่ยนแปลงการปกครอง อาศัยเหตุที่ทหาร ตำรวจ ข้าราชการ ลูกเสือ มาประชุมกัน จึงได้เปลี่ยนชื่อของวัดใหม่ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่สถานที่ว่า “วัดประชุมโยธี” ตั้งแต่นั้นมา

จังหวัดพัทลุง

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ วัดเขียนบางแก้ว
สระน้ำวัดดอนศาลา
ถ้ำน้ำ

บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ วัดเขียนบางแก้ว ตั้งอยู่หมู่ที่ ๔ บ้านอาพัด ตำบลจองถนน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง ระยะห่างจากอำเภอ ๙ กิโลเมตร ระยะห่างจากจังหวัดพัทลุงประมาณ ๓๗ กิโลเมตร เป็นบ่อน้ำโบราณที่เชื่อกันว่าเคยใช้ทำน้ำพระพิพัฒน์สัตยาของข้าราชการเมืองพัทลุง

ในอดีต และทางราชการเคยนำน้ำจากบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ดังกล่าวเข้าร่วมพิธีในส่วนกลางหลายครั้ง สำหรับวัดเขียนบางแก้ว กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานแห่งชาติมาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๘๐

สระน้ำวัดดอนศาลา ตั้งอยู่หมู่ที่ ๘ บ้านดอนศาลา ตำบลมะกอกเหนือ อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง ระยะห่างจากอำเภอกวนขนุนประมาณ ๕ กิโลเมตร ระยะห่างจากจังหวัดพัทลุงประมาณ ๒๗ กิโลเมตร มีความสำคัญเนื่องจากสมัยอยุธยาเป็นบ่อน้ำที่ทางเมืองประเทศราชทางใต้ เช่นหัวเมืองไทรบุรี ยะลา รามัน ใช้เป็นแหล่งพักกองช้างม้าที่นำไปถวายราชสักการะแด่พระมหากษัตริย์ ซึ่งถือเอาสระน้ำเป็นแหล่งพิเศษที่ใช้สำหรับเจ้าเมืองประเทศราชใช้ในการถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาต่อกษัตริย์อยุธยา ดื่มน้ำและเสปียงระหว่างเดินทาง

ถ้ำน้ำ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ บ้านคอกวัว ตำบลชัยบุรี อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง ระยะห่างจากอำเภอเมืองพัทลุง ๘.๕๐ กิโลเมตร ระยะห่างจากจังหวัดพัทลุง ๙ กิโลเมตร

ถ้ำน้ำอยู่บนภูเขาที่สูงชันราว ๒๐๐ เมตร ภายในถ้ำมีน้ำใส สีเขียวราวมรกต ภายในมีหินงอกหินย้อยรูปดอกเห็ดโคนคว่ำ หรืออวัยวะเพศชายที่ชาวบ้านขนานนามว่า “หินย้อยคอยยาย” ภายในถ้ำแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ด้านนอกจะมีถ้ำ ๓ ถ้ำ แยกเป็นซ้าย ขวา และตรงกลางเป็นถ้ำที่มีน้ำอยู่ เมื่อลงน้ำไปก็จะพบถ้ำที่มีเนื้อที่ประมาณ ๒ งาน ขณะชม ต้องใช้เสื้อชูชีพลอยตัวไว้ตลอด อนุญาตให้เฉพาะผู้ชาย เท่านั้นที่ลงน้ำได้ ห้ามผู้หญิงลงน้ำเด็ดขาด เพราะถือว่า น้ำในถ้ำเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์

สถานที่ประกอบพิธีเสกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ : วัดคูหาสวรรค์

วัดคูหาสวรรค์ ตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาคูหาสวรรค์ อยู่ในเขตเทศบาลเมืองพัทลุง ห่างจากสถานีรถไฟพัทลุง ประมาณ ๔๐๐ เมตร สันนิษฐานว่าสร้างตั้งแต่สมัยต้นกรุงศรีอยุธยา วัดคูหาสวรรค์ชาวบ้านนิยมเรียกว่า “วัดคูหาสูง” หรือ “วัดสูง” เนื่องจากบริเวณวัดตั้งอยู่เชิงเขาเป็นที่สูง เป็นวัดโบราณที่ไม่มีหลักฐานยืนยันแน่นอนว่าสร้างขึ้นในสมัยใดแน่ แต่ตามตำนานนาง

เลือดขาวระบุว่า เมื่อตายายคือตาสามเฒ่ากับยายเพชร ถึงแก่อนิจกรรมแล้ว กุมารกับนางเลือดขาวได้นำอัฐิของท่านทั้งสองไปเก็บไว้ในถ้ำคูหาสวรรค์ ตามทำเนียบวัดในจังหวัดพัทลุงของพระครูอรุณสังวร (เอียด) ก็กล่าวว่า วัดคูหาสวรรค์สร้างขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๑๙๒๔ ปัจจุบันเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานแห่งชาติมาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๗๔

จังหวัดพิชิต

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :

แม่น้ำน่าน หน้าวัดท่าหลวง

แม่น้ำยม หน้าวัดทิริญญาราม

แม่น้ำน่าน หน้าวัดท่าหลวง แม่น้ำน่านเป็นแม่น้ำสายสำคัญของจังหวัดพิชิต และใช้เป็นเส้นทางคมนาคมมาแต่โบราณ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ โดยเรือพระที่นั่งไปสมโภชพระพุทธชินราชที่เมืองพิษณุโลกผ่านเมืองพิชิตไปตามแม่น้ำน่านเก่า ซึ่งปัจจุบันต้นเขินเปลี่ยนทางเดินไป เมื่อพุทธศักราช ๒๔๑๐ เส้นทางเดินปัจจุบันของแม่น้ำน่านเริ่มจากจังหวัดน่านผ่านจังหวัดอุตรดิตถ์ พิษณุโลก เข้าเขตจังหวัดพิชิตที่บ้านสนามคลี่ ตำบลย่านยาว อำเภอเมืองพิชิต ผ่านอำเภอตะพานหิน อำเภอบางมูลนาก ไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาที่ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ ความยาวที่ไหลผ่านจังหวัดพิชิตประมาณ ๙๗ กิโลเมตร

น้ำจากแม่น้ำน่านแห่งนี้ เคยใช้ทำน้ำศักดิ์สิทธิ์ทูลเกล้าฯ ถวายในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

แม่น้ำยม หน้าวัดทิริญญาราม วัดทิริญญาราม ตั้งอยู่เลขที่ ๗๑ บ้านวังตะโก หมู่ที่ ๕ ตำบลบางคลาน อำเภอโพทะเล จังหวัดพิชิต เดิมมีชื่อว่า “วัดวังตะโก” ตั้งอยู่ริมแม่น้ำน่านเก่า สร้างขึ้นประมาณพุทธศักราช ๒๓๗๐ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๔ โดยมีหลวงพ่ोजิน เป็นผู้ริเริ่มดำเนินการจัดสร้างวัด แต่ชาวบ้านนิยมเรียกว่า “วัดวังตะโก” ตามชื่อบ้าน และหลวงพ่ोजินเป็นพระเกจิอาจารย์ที่พุทธศาสนิกชนทั้งในจังหวัดพิชิตและต่างจังหวัดให้ความเคารพนับถือศรัทธาอย่างยิ่งจนถึงปัจจุบัน

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ : พระอุโบสถวัดท่าหลวง

วัดท่าหลวง เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๖๗๔ ถนนบุษบา เขตเทศบาล ตำบลในเมือง อำเภอเมืองพิชิต จังหวัดพิชิต สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย

วัดท่าหลวงไม่ปรากฏหลักฐานที่แน่ชัดว่าสร้างขึ้น ครั้งแรกนั้นเมื่อใด มีหลักฐานที่สืบได้ ในพุทธศักราช ๒๓๘๘ ในรัชสมัยของรัชกาลที่ ๓ ขณะนั้นมีฐานะเป็นวัดชนิด สำนักสงฆ์ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาครั้งหลังเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๙๒ เกี่ยวกับนามวัดมีเรียกกันหลายนามคือ เดิมเรียก “วัดราษฎร์ประดิษฐาราม”

ต่อมาเรียก “วัดราชดิฐาราม” และ “วัดท่าหลวง” ซึ่งเป็นชื่อหมู่บ้านเดิมที่วัดนี้ตั้งอยู่ เคยเป็นชื่อตำบลและอำเภอ มาก่อนด้วย ภายหลังเมื่อพุทธศักราช ๒๔๘๑ อำเภอท่าหลวงได้เปลี่ยนเป็นอำเภอเมืองพิบูลย์ ทางราชการได้เคยใช้สถานที่วัดนี้ประกอบพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาเป็นประจำ

จังหวัดยะลา

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
ถ้ำ ปปร. วัดคูหาภิมุข (วัดถ้ำ)

ถ้ำ ปปร. วัดคูหาภิมุข ตั้งอยู่เลขที่ ๑๓๖ หมู่ที่ ๑ ตำบลหน้าถ้ำ อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ห่างจากตัวเมืองประมาณ ๘ กิโลเมตร เดิมชื่อวัดหน้าถ้ำ ได้เปลี่ยนชื่อเป็นวัดคูหาภิมุขในสมัยจอมพล แปลก พิบูลสงคราม ด้วยต้องการให้ชื่อวัดทั่วไปเป็นราชาศัพท์หรือภาษาบาลี

วัดนี้เริ่มสร้างมาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๓๙๐ เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้ นายเมือง บุตรพระยาหริ่ง อำเภอยะหริ่ง มณฑลปัตตานี มาเป็นเจ้าเมืองยะลา มีราชทินนามว่าพระยาณรงค์ฤทธิ์ ศรีประเทศวิเศษวังษา ตั้งที่ว่าการอยู่ที่บ้านท่าสาป อำเภอเมืองยะลา บริเวณนี้เป็นแหล่งอุทมน้ำท่าเหมาะแก่การทำนา จึงมีราษฎรจำนวนหนึ่งอพยพตามมาอยู่ด้วย มีนายคงทอง เพชรกล้า เป็นหัวหน้า ชาวพุทธกลุ่มนี้เกิดความว่าเหว ประกอบกับได้พบพุทธไสยาสน์ในถ้ำเข้าด้วย จึงขออนุญาตต่อเจ้าเมืองสร้างวัดขึ้นเพื่อไว้ประกอบพิธีบำเพ็ญบุญกุศลในหมู่บ้านสืบไป เมื่อได้รับอนุญาตจาก

เจ้าเมืองยะลาแล้ว นายคงทอง เพชรกล้า และคณะจึงได้ประชุมตกลงกันว่าจะสร้างวัดเชิงเขาหน้าพระพุทธไสยาสน์ ในเนื้อที่กว้างประมาณ ๒๐ วา ยาว ๘๐ วา พื้นที่รูปชายธง

ในพุทธศักราช ๒๔๔๙ พระพิพิธภักดี (เพิ่ม เดชะคุปต์) เจ้าเมืองยะลาได้พิจารณาเห็นว่าบริเวณวัดเดิมคับแคบ สมควรขยายขยายไปจากเดิมที่ชายเขาให้ไปอยู่ริมฝั่งสระด้านนอก ชาวบ้านเห็นด้วยจึงช่วยกันบริจาคที่ดินประมาณ ๒๐ ไร่ เพื่อขยายวัดให้กว้างออก แล้ว

สร้างอุโบสถ ศาลาการเปรียญ กุฏิ และเสนาสนะเพิ่มเติม ต่อมาอุโบสถหลังเก่าทรุดโทรมมาก พระพุทธไสยาภิรักษ์ พร้อมกรรมการวัดจึงได้เริ่มก่อสร้างอุโบสถหลังใหม่แบบ จัตุรมุข แบบแปลนออกโดย กรมการศาสนา กระทรวง ศึกษาธิการ วางศิลาฤกษ์อุโบสถเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๙๙ และกราบบังคมทูลเชิญพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอทั้งสอง พระองค์ ทรงประกอบพิธียกช่อฟ้า เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๑๘

ถ้า ปปร. เคยเป็นที่ประทับแรมของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี เมื่อคราวเสด็จประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ พุทธศักราช ๒๔๗๒ ซึ่งยังปรากฏพระปรมาภิไธยย่อ ปปร. หน้าผาหินบริเวณถ้ำดังกล่าว

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ : พระอุโบสถวัดพุทธภูมิ

วัดพุทธภูมิ เป็นพระอารามหลวง ตั้งอยู่เลขที่ ๑๒๓ ถนนพิพิธภักดี ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา มีเนื้อที่ทั้งหมด ๓๐ ไร่ เริ่มก่อสร้างเมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๕ ผู้ริเริ่มคือขุนจรโจรสัยยง (หลวงอนุกุลประชากิจ) บริจาคเงินส่วนตัว ๒๐๐ บาท ซื่อที่ดิน ซึ่งต่อมาก็มีคนอื่นๆ ร่วมบริจาคเพิ่มเติม เดิมเป็นวัดราษฎร์ ผูกพัทธสีมา

เมื่อพุทธศักราช ๒๔๘๖ โดยสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (ปลด กิตฺติโสภณ) สมัยที่เป็น พระพรหมมุนี และได้รับการสถาปนาเป็นพระอารามหลวง ชั้นตรี ชนิดสามัญเมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๓

เมื่อตั้งวัดแล้วพระธรรมวโรดม (เซ่ง) วัดราชาธิวาสวิหาร กรุงเทพมหานคร สมัยดำรงตำแหน่งเป็น เจ้าคณะมณฑลภูเก็ตและนครศรีธรรมราชได้เป็นผู้นำนามว่า พุทธภูมิ เพื่อเป็นนิมิตแก่ชาวพุทธในหมู่บ้านนิบง อำเภอมือเืองยะลา เพราะหมู่บ้านอื่นๆ ส่วนมากเป็นคนที่นับถือศาสนาอิสลาม มีคนนับถือศาสนาพุทธไม่มากนัก

เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๒๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงประกอบพิธียกช่อฟ้า ทรงจารึกพระนามาภิไธยย่อ ปปร. ไว้ในพระอุโบสถด้วย

จังหวัดร้อยเอ็ด

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
สระชัยมงคล วัดบึงพระลานชัย

สระชัยมงคล วัดบึงพระลานชัย เป็นพระอารามหลวงชั้นตรีชนิดสามัญ ตั้งอยู่ที่ตำบลในเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด เป็นวัดเก่าแก่โบราณ มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และสังคม ปัจจุบันเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมของทางราชการทุกยุคทุกสมัย เป็นสถานที่ประกอบพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา มีสระชัยมงคลเป็นสระน้ำศักดิ์สิทธิ์ เป็นสระโบราณเก่าแก่มีมาคู่กับวัดบึงพระลานชัย มีเรื่องเล่าสืบกันมาว่า พระลานแห่งนี้เป็นที่ใช้ฉลองชัยชนะของกษัตริย์ในสมัยก่อน เมื่อไปทำศึกได้ชัยชนะจะมาล้างดาบและชำระร่างกายที่สระนี้ ก่อนที่จะทำการฉลองชัยชนะ นอกจากนั้น น้ำในสระแห่งนี้ยังใช้เป็นน้ำตักในพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาของผู้ครองเมืองและข้าราชการในสมัยก่อน ในปัจจุบันทางราชการและประชาชนทั่วไปเมื่อจะทำพิธีสำคัญต่างๆ ก็จะใช้ น้ำในสระนี้ไปทำพิธี เมื่อพุทธศักราช ๒๓๑๘ พระยาขัติยวงษา (ธน) เจ้าเมืองร้อยเอ็ดได้ชักชวนข้าราชการ พ่อค้า ประชาชนถากป่าดงพงหญ้า ซึ่งเต็มไปด้วยซากปรักหักพัง บูรณะปฏิสังขรณ์ขึ้นเป็นวัด และให้ชื่อว่า “วัดบึงพระลานชัย” แต่ชาวบ้านนิยมเรียกสั้นๆ ว่า “วัดบึง” พื้นที่ทั่วไปเป็นเนินสูงราบ มีสระน้ำ ๑ แห่ง มิไยยืนต้นร่มรื่น

ต่อมาพุทธศักราช ๒๔๓๐ หลวงสงกรานต์วิศิษฐ์ โดยการสนับสนุนของพระยาขัติยวงษา (เกา ธนสีลังกูร) ได้นำข้าราชการ ทหาร ตำรวจ พ่อค้า ประชาชน พันฟู บูรณะปฏิสังขรณ์ขึ้นเป็นวัดอีกครั้งหนึ่ง และให้ชื่อว่าวัดบึงพระลานชัยเหมือนเดิมเพราะถือว่าบริเวณนี้เป็นวัดโบราณ เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่เคารพนับถือและสักการบูชาของประชาชนชาวจังหวัดร้อยเอ็ดและพุทธศาสนิกชนทั่วไป

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์:
พระอุโบสถวัดบึงพระลานชัย

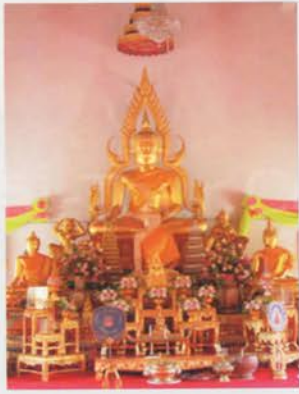
วัดบึงพระลานชัย เป็นพระอารามหลวงชั้นตรีชนิดสามัญ เป็นวัดเก่าแก่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เป็นสถานที่ประกอบพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา เมื่อพุทธศักราช ๒๓๑๘ พระยาขัติยวงษา (ธน) เจ้าเมืองร้อยเอ็ด ได้ชักชวนข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ถากถางป่าดงซึ่งเต็มไปด้วยซากปรักหักพัง บูรณะปฏิสังขรณ์ขึ้น

เป็นวัด ให้ชื่อว่า วัดบึงพระลานชัย ชาวบ้านนิยมเรียกว่า วัดบึง ต่อมาพุทธศักราช ๒๔๓๐ หลวงสงกรานต์วิศิษฐ์ ได้บูรณะปฏิสังขรณ์วัดอีกครั้งหนึ่ง ให้ชื่อว่า วัดบึงพระลานชัย เหมือนเดิม เพราะถือว่าบริเวณนี้เป็นวัดโบราณ เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพนับถือ และสักการบูชาของประชาชนชาวจังหวัดร้อยเอ็ด และพุทธศาสนิกชนทั่วไป อยู่ใกล้กับบึงพลาญชัย มีสระชัยมงคลซึ่งเป็นสระน้ำโบราณคู่บ้านคูเมืองอันศักดิ์สิทธิ์ และเป็นพื้นที่ประกอบพิธีกรรมฉลองชัยชนะจากข้าศึกสงครามของเจ้าเมืองสมัยโบราณ

จังหวัดระนอง

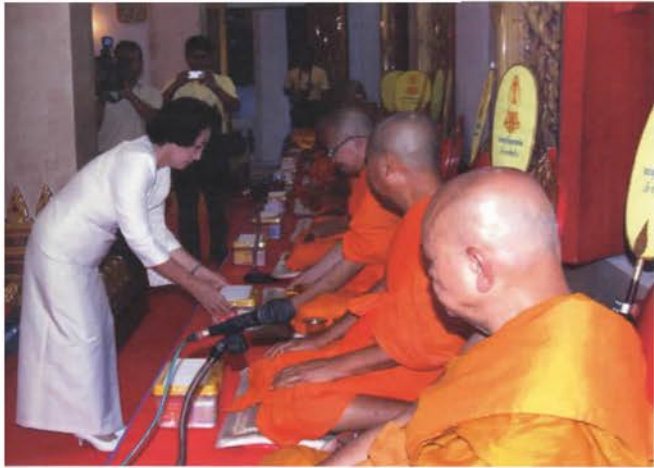
แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
บ่อน้ำพุร้อน

บ่อน้ำพุร้อน ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองระนอง ตำบลเขาหินเวศน์ บริเวณสถานที่ท่องเที่ยวสวนรักษะวาริน ติดกับวัดตโปทาราม (วัดบ่อน้ำร้อน) ตำบลหาดส้มแป้น อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง บ่อน้ำพุร้อนมีจำนวน ๓ บ่อ คือ บ่อพ่อ บ่อแม่ และบ่อลูกสาว ในแต่ละบ่อ จะมีอุณหภูมิที่ต่างกัน ปัจจุบันความร้อนบ่อน้ำพุบ่อพ่อ ความร้อนประมาณ ๖๕ องศาเซลเซียส ซึ่งใช้เป็นบ่อ ประกอบพิธีเสกทำน้ำศักดิ์สิทธิ์ บ่อน้ำพุร้อนทั้ง ๓ บ่อ ได้มีการตรวจสอบจากกรมวิทยาศาสตร์แล้ว พบว่ามีแร่ธาตุที่สำคัญและมีประโยชน์ต่อร่างกาย คือ เหล็ก สังกะสี มังกานีส ฟลูออไรด์ ไนเตรท ซึ่งสามารถใช้ดื่มได้ แม้จะมีกำมะถันอยู่บ้างก็ไม่ให้โทษ กลับให้คุณประโยชน์ในการช่วยรักษาโรคต่างๆ ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดระนอง มีความเชื่อเช่นนั้น สำหรับน้ำพุร้อน (บ่อพ่อ) ได้มีการประกอบพิธีเสกทำน้ำศักดิ์สิทธิ์ทุกปี และในพุทธศักราช ๒๕๔๙ จังหวัดระนองได้จัดทำโครงการสงกรานต์น้ำแร่

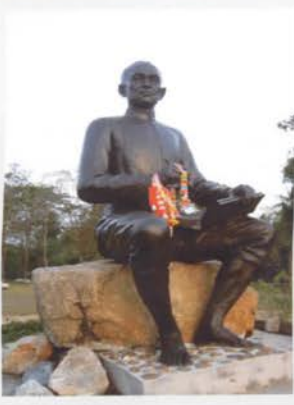
แช่น้ำศักดิ์สิทธิ์ขึ้น โดยประกอบพิธีสวดน้ำแร่ศักดิ์สิทธิ์ ๙ วัน ๙ ชั้น ในทุกวันพระ และในพุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ดำเนินการต่อเนื่องของทุกปี

**สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
วัดสุวรรณคีรีวิหาร (วัดหน้าเมือง)**

วัดสุวรรณคีรีวิหาร (วัดหน้าเมือง) เป็นวัดแห่งแรกของจังหวัดระนอง ตั้งอยู่ในเขตตำบลเขาหินเวศน์ อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ สร้างเมื่อพุทธศักราช ๒๔๓๓ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อคราวที่พระองค์เสด็จประพาสหัวเมืองชายทะเลฝั่งตะวันตก ทรงเห็นว่า วัดสุวรรณคีรีวิหารามประสพกับธรรมชาติ

และเป็นวัดร้าง จึงได้โปรดเกล้าฯ ให้พระยารัตนเศรษฐี ผู้ว่าราชการเมืองระนองดำเนินการสร้างวัดนี้มาแทน พร้อมกับพระราชทานนามว่า วัดสุวรรณคีรีวิหาร ชาวบ้านนิยมเรียกว่า วัดหน้าเมือง เพราะอยู่ใกล้กับจวนเจ้าเมืองระนอง ภายในพระอุโบสถประดิษฐานพระประธานเป็นพระพุทธรูปหินอ่อนทำองค์ และธรรมาสน์ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานไว้ และได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๓๗

จังหวัดระยอง

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
วังสามพญา

วังสามพญา ตั้งอยู่ในบริเวณด้านใต้ วัดละหารไร่ หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองระลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง แต่เดิมเป็นวังน้ำลึก

น้ำใส และมีความเย็นอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากบริเวณโดยรอบมีต้นไม้ใหญ่และเถาวัลย์ปกคลุมหนาแน่น มีปลานานาชนิดอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จากประวัติซึ่งเล่าสู่กันมาแต่โบราณได้กล่าวว่า เมื่อช่วงระยะปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ได้เดินทัพผ่านมาในบริเวณนี้ ซึ่งเรียกว่าทุ่งละหารใหญ่ และได้แวะพักทัพอันประกอบไปด้วยไพร่พล ช้าง ม้า ๓ บริเวณวัดละหารไร่ เพื่อให้ไพร่พลได้พักผ่อนก่อนจะยกทัพเข้าตีเมืองระยอง ในระหว่างนั้นบรรดาพลช้างได้นำช้างศึกลงอาบน้ำในบริเวณบึงใหญ่ ซึ่งมีน้ำใต้ดินไหลซึมอยู่ตลอดเวลา ภายหลังชาวบ้านได้พร้อมใจกันเรียกบึงใหญ่แห่งนี้ว่า “วังสามพญา” หมายถึง

วังน้ำที่ช้างศึกของพระเจ้าตากสินมหาราชใช้อาบน้ำให้ช้างศึก และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ บริเวณวังสามพญานี้ เป็นจุดที่รวมของลำคลอง ๕ สายไหลมาบรรจบกัน และไหลลงสู่แม่น้ำระยอง ซึ่งอาจจะถือได้ว่าบริเวณวังสามพญานี้เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำระยอง ลำคลอง ๕ สาย คือ คลองระเวียง คลองหนองมะปราง คลองดอกทราย คลองหนองกรับ และ คลองจำพัง

ปัจจุบันวัดละหารไร่ได้ปรับปรุงกันบริเวณวังสาม-
 พญาออกจากแม่น้ำระยองทำให้มีความสวยงามเป็นระเบียบ
 สวยงาม เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เพื่อบูรุษแหล่งน้ำ
 ศักดิ์สิทธิ์ของจังหวัดระยองให้ยืนยาวต่อไป และที่สำคัญ
 วังสามพญาเคยเป็นสถานที่ประกอบพิธีตักน้ำศักดิ์สิทธิ์
 เพื่อประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ในโอกาส
 พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ
 ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ : วัดละหารไร่

วัดละหารไร่ เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปว่า “วัดหลวงปู่
 ทิม” อยู่ในตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัด
 ระยอง ห่างจากถนนสายบ้านค่าย - บ้านบึงประมาณ
 ๑ กิโลเมตร และห่างจากที่ว่าการอำเภอบ้านค่ายประมาณ
 ๙ กิโลเมตร เป็นวัดเก่าแก่เป็นที่นับถือของบุคคลทั่วไปที่
 ศรัทธาในการปฏิบัติของหลวงปู่ทิม ก่อตั้งเมื่อประมาณ
 พุทธศักราช ๒๓๕๔ หรือประมาณ ๑๙๐ ปีมาแล้ว มีเนื้อที่
 ๔๗ ไร่ เกิดขึ้นโดยหลวงพ่อลังค์เฒ่า รองเจ้าอาวาสวัด
 ละหารไร่ ในสมัยนั้นเห็นว่าพื้นที่ทางฝั่งตรงข้ามทางด้าน

เหนือของวัดละหารใหญ่ มีทำเลดีเหมาะแก่การเพาะปลูก
 พืชผัก จึงได้เกณฑ์พวกลูกศิษย์ช่วยกันหักร้างถางพงใช้เป็น
 ที่ปลูกพืชผักไว้ขบฉันทินเป็นอาหารในฤดูแล้ง ในขั้นแรก
 ได้ทำการสร้างที่พักร่มเงาเอาไว้ เมื่อถึงเวลาเช้าพรรษา
 ก็จำพรรษาที่วัดละหารใหญ่ ต่อมาเมื่อผู้คนได้ไปทำไร่ในแถบ
 ไกลๆ ที่นั้นมากขึ้น และเห็นว่ามีพระสงฆ์อยู่ เมื่อถึงวันพระ
 ก็จัดทำภัตตาหารไปถวายเป็นประจำ และต่อๆ มาได้มี
 พระภิกษุไปอยู่เพิ่มมากขึ้นๆ จึงได้ก่อสร้างกุฏิวิหารขึ้น
 พระสงฆ์ก็จำพรรษาที่นั่นได้ แล้วตั้งชื่อว่าวัดละหารไร่ตั้งแต่นั้น
 มา มีหลวงพ่อลังค์เฒ่าเป็นเจ้าอาวาสองค์แรก

จังหวัดราชบุรี

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
สระน้ำโกสินารายณ์

สระน้ำโกสินารายณ์ เมืองโกสินารายณ์ตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำแม่กลอง ตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี นักโบราณคดีมีความเชื่อว่าเป็นเมือง “คัมภูกปฏกฐนะ” ที่ปรากฏชื่ออยู่ในจารึกปราสาทพระขรรค์ของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ซึ่งเป็นกษัตริย์เขมรที่ยิ่งใหญ่ ขึ้นครองราชย์เมื่อพุทธศักราช ๑๗๒๔

ภายในเมืองโกสินารายณ์มีสระน้ำขนาดใหญ่ ขนาดกว้างประมาณ ๒๐๐ เมตร ยาวประมาณ ๔๐๐ เมตร เรียกกันว่า “สระโกสินารายณ์” ซึ่งถือว่าเป็นสระน้ำศักดิ์สิทธิ์ สำหรับใช้เป็นที่ประกอบพิธีทางศาสนาและพิธีกรรมต่างๆ ของชาวเมืองมาตั้งแต่สมัยโบราณ จึงเป็นแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่ประชาชนเคารพเลื่อมใส และเป็นแหล่งน้ำสำคัญของอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

น้ำจากสระโกสินารายณ์เคยใช้ทำน้ำพระพุทธรมณต์ศักดิ์สิทธิ์ทุกเกล้าฯ ถวายในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

**สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
วัดมหาธาตุวรวิหาร**

วัดมหาธาตุวรวิหาร ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เป็นวัดเก่าแก่สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยขอมเรื่องอำนาจในแหลมสุวรรณภูมิ ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๖ ภายในวัดมีพระปรางค์เก่าแก่ที่สร้างด้วยอิฐฉาบปูนจำลองแบบมาจากนครวัด บริเวณรอบพระปรางค์มีเจดีย์ซุ้มทั้งสี่ด้าน มีวิหารคด มีพระพุทธรูปศิลาแลงสมัยทวาราวดี สมัยลพบุรี ประดิษฐานอยู่โดยรอบ กำแพงวัดสร้างด้วยศิลาแลง ทับหลัง กำแพงเป็นศิลาทรายแดงสลักภาพพระพุทธรูปนั่งปางสมาธิเรียงรายตลอดแนวกำแพง ซึ่งสันนิษฐานว่าขอมใช้เป็นที่ประกอบพิธีทางศาสนา

จังหวัดลพบุรี

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์วัดกวีศรารามราชวรวิหาร

บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์วัดกวีศรารามราชวรวิหาร อยู่ติดกับหอไตรหน้าพระอุโบสถวัดกวีศรารามราชวรวิหาร เป็นบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่เลื่องลือเล่าขานเป็นตำนานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในแต่ละวันจะมีผู้คนเข้าไปเยี่ยมชมเป็นจำนวนมาก ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ใกล้วัดจะเรียกว่า บ่อน้ำพิพัฒน์สัตยา ตำแหน่งที่ตั้งจะเพิ่มอานุภาพของความศักดิ์สิทธิ์ คือทิศตะวันออกหน้าพระอุโบสถ ซึ่งทุกเช้า - เย็น พระภิกษุสงฆ์ประกอบกิจวัตรของสงฆ์ คือทำวัตรเช้า - เย็น น้ำในบ่อจึงเป็นน้ำพระพุทธรมรด เป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ กษัตริย์ผู้สร้างเมืองลพบุรีทรงใช้น้ำศักดิ์สิทธิ์จากบ่อนี้ประกอบพิธีสำคัญๆ ในสมัยของพระองค์ จนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงบูรณะปฏิสังขรณ์วัดขวิด (วัดกวีศรารามราชวรวิหาร) และบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์นั้น ซึ่งในสมัยของพระองค์ก็ทรงนำน้ำจากบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ไปใช้ในการตักน้ำสาบานตนของข้าทาสบริวาร หากผิดคำสาบาน จะตายด้วยคมหอก คมดาบ และมีอันเป็นไปตลอดจนทหารจะออกรบก็นำน้ำศักดิ์สิทธิ์จากบ่อนี้ใช้ดื่มกิน

แม้ในปัจจุบันพิธีการที่สำคัญของจังหวัดลพบุรีจะนำน้ำจากบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ไปใช้เช่นกัน

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธรมรดศักดิ์สิทธิ์ :
วัดกวีศรารามราชวรวิหาร

วัดกวีศรารามราชวรวิหาร ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของพระนารายณ์ราชนิเวศน์ ถนนเพชรราชา ตำบลท่าหิน อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี เดิมชื่อวัดขวิด สันนิษฐาน

ว่าเป็นวัดสร้างสมัยอยุธยาและพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปฏิสังขรณ์ ประวัติเดิมมีความเป็นมาว่า ปลายรัชกาลของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชนั้น เกิดความวุ่นวายเกี่ยวกับการเมือง ขณะที่พระนารายณ์ทรงพระประชวรหนัก บรรดาข้าราชการบริพารผู้จงรักภักดีขออุปสมบทอุทิศถวายในพระองค์ท่าน สมเด็จพระนารายณ์ก็ทรงอนุญาตพระราชทานผ้าไตรจีวรอัฐบริวารพร้อมและได้อุปสมบทแก่ข้าราชการบริพารนั้นในพระราชวัง ได้ทรงถวายพระราชฐานพระองค์หนึ่งให้เป็นเขตวิสุงคามสีมา เพื่อทำการอุปสมบท หลังจากการบวชข้าราชการบริพารแล้วก็ไม่ได้มีการไถ่ถอนเขตวิสุงคามสีมา เลยกลายเป็นว่ามีวัดอยู่ในวัง กาลได้ล่วงเลยมาถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงดำริว่าวัดจะอยู่ในพระราชฐานนั้นมิสมควร จึงทรงไถ่ถอนเขตวิสุงคามสีมาออกจากพระราชวังและทรงเห็นว่าวัดขวิดอยู่ใกล้กับพระราชวัง จึงทรงบูรณะปฏิสังขรณ์ขึ้นแทนศิลปสถาปัตยกรรม วัดนี้มีสิ่ง

ที่น่าสนใจคือ พระอุโบสถมีรูปทรงงดงาม เป็นสถาปัตยกรรมสมัยอยุธยา เครื่องบนเป็นหลังคาหน้าจั่ว มีปีกนกโดยรอบสองชั้น มีมุขประเจิดทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมที่หาดูได้ยาก เป็นแบบเจาะ บานประตูเป็นภาพแกะไม้พระนารายณ์ทรงครุฑ มีภาพจิตรกรรมฝาผนังที่งดงามมาก

ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชพระอุโบสถของวัดแห่งนี้เคยใช้เป็นที่ถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาของข้าราชการ ปัจจุบันวัดกวีคารามราชวรวิหาร จัดเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี มีห้องสมุดพุทธวรรณญาณและพิพิธภัณฑ์พระพุทธรูปวรรณญาณให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้า

จังหวัดลำปาง

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
บ่อน้ำเลี้ยงหรือบ่อน้ำพระนางจามเทวี

บ่อน้ำเลี้ยงหรือบ่อน้ำพระนางจามเทวี เป็นบ่อน้ำโบราณตั้งอยู่กลางหมู่บ้านลำปางหลวง ใกล้วัดพระธาตุลำปางหลวง ตำบลลำปางหลวง อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ห่างจากจังหวัดประมาณ ๒๐ กิโลเมตร ชาวบ้านเรียกกันว่าบ่อน้ำเลี้ยงหรือบ่อน้ำพระนางจามเทวี ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ ตามตำนานพระธาตุลำปางหลวงกล่าวว่า เมื่อครั้งพระนางจามเทวีเสด็จกลับจากราชการทัพเมืองแม่สสิต ได้เดินทางผ่านมานมัสการพระบรมธาตุ มีชาวเมืองมาร้องทุกข์ว่าสถานที่แห่งนี้ขาดแคลนน้ำบริโภค พระนางจึงอธิษฐานเสี่ยงด้วยบุญบารมีของพระนาง เมื่อพระนางกลับจากวัดพระธาตุลำปางหลวงไปพักที่เมืองรมณีย์ (เมืองตาลระหว่างดอยขุนตาน) วันต่อมาจึงมีคนไปพบน้ำพุ ณ ที่ตั้งบ่อน้ำโบราณ

ปัจจุบันมีขนาดปากบ่อกว้าง ๕ คอก ลึก ๕ วา บ่อน้ำโบราณนี้พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ได้เคยเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตร เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินไปทรงนมัสการพระธาตุลำปางหลวง เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๗

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ : พระอุโบสถวัดบุญวาทย์วิหาร

วัดบุญวาทย์วิหาร ตั้งอยู่ตำบลหัวเวียง อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง มีเนื้อที่ ๒ ไร่ ๕ งาน ๓๔ ตารางวา เป็นวัดโบราณสร้างมาไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ปี เดิมเป็นวัดราษฎร์ ชื่อวัดสว่างเวียง

ต่อมาเมื่อพุทธศักราช ๒๓๔๗ เจ้าหลวงคำโสม เจ้าผู้ครองนครลำปางได้บูรณะปฏิสังขรณ์วัดแล้วเปลี่ยนชื่อใหม่ว่าวัดหลวงไชยสังฐาน ในพุทธศักราช ๒๔๕๕ เจ้าบุญวาทย์วงศ์มานิต เจ้าผู้ครองนครลำปาง ได้บูรณะปฏิสังขรณ์วัดและหล่อเจ้านตนหลวงพระประธาน และได้ขอเปลี่ยนชื่อเป็นวัดหลวงบุญวาทย์บำรุง เมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๗ ต่อมาพุทธศักราช ๒๔๕๘ พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับเป็นพระอารามหลวงและพระราชทานนามให้ใหม่ว่า “วัดบุญวาทย์วิหาร”

จังหวัดลำพูน

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
บ่อน้ำทิพย์ดอยชะม้อ

บ่อน้ำทิพย์ดอยชะม้อ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของเมืองลำพูนเป็นภูเขาสูงและชันมาก ลักษณะเหมือนหม้อคว่ำ แต่เดิมเรียกว่า “ดอยคว่ำหม้อ” ภายหลังเพี้ยนมาเป็นดอยชะม้อ และทุกวันนี้เรียกว่า “ดอยชะม้อ” ที่เรียกว่าดอยชะม้อบ่อน้ำทิพย์ก็เพราะบนยอดดอยสูงและชันมาก สูงจากพื้นดินเกือบ ๒,๐๐๐ เมตร แต่มีบ่อน้ำอยู่บนยอดดอย เป็นลักษณะบ่อที่เกิดกลางแผ่นดิน ถือกันมาแต่โบราณว่าเป็นบ่อน้ำทิพย์หรือบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ บนยอดดอยที่สภาพเป็นที่ราบเล็กๆ มีความกว้างประมาณ ๑๒ เมตร ยาว ๓๐ เมตร ปากบ่อน้ำกว้าง ๓๐ เมตร ยาว ๓ เมตร ดอยชะม้อสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ ๑,๖๕๐ เมตร

ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกรัชกาลที่ ๖ พุทธศักราช ๒๔๕๓ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการตั้งการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในพุทธศักราช ๒๔๕๔ มาตั้งทำน้ำพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ณ มหาเจดีย์บริเวณบ่อน้ำทิพย์ดอยชะม้อ

จัดทำพิธีตั้งน้ำมนต์ศักดิ์สิทธิ์ที่วัดพระธาตุหริภุชชัยอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ในพระราชพิธีพระบรมราชาภิเษกของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ก็ทรงใช้น้ำจากแหล่งน้ำอันศักดิ์สิทธิ์ดอยชะม้อนี้ในพิธีพระบรมราชาภิเษก และในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ ก็ได้ทรงใช้น้ำจากบ่อน้ำทิพย์ดอยชะม้อเข้าร่วมในพิธีพระบรมราชาภิเษกด้วยเช่นกัน

การจัดประเพณีสงฆ์น้ำพระบรมธาตุหริภุชชัยได้กำหนดจัดในเดือน ๘ เหนือ ขึ้น ๑๕ ค่ำ หรือเดือนแปดเบญจจังหวัดลำพูนก็ทำพิธีตักน้ำจากบ่อน้ำทิพย์แห่งนี้มาส่งพระธาตุหริภุชชัยทุกปี ส่วนประเพณีตักน้ำทิพย์จากดอยชะม้อนี้มีในเดือน ๘ เหนือ ขึ้น ๑๒ ค่ำก่อนสงฆ์น้ำพระบรมธาตุหริภุชชัย ๓ วันของทุกปี

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ : วัดพระธาตุหริภุญชัยวรมหาวิหาร

วัดพระธาตุหริภุญชัยวรมหาวิหาร ตั้งอยู่เลขที่ ๓๓๕ ถนนอินททยงยศ หมู่ที่ ๑ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย สร้างเมื่อ พุทธศักราช ๒๔๔๐ เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิด วรมหาวิหาร สร้างขึ้นสมัยพระเจ้าอาทิตยราชเป็น เจ้าครองนครลำพูน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ได้คัดเลือกให้เป็นวัดพัฒนาตัวอย่าง เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๖ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อพุทธศักราช ๒๕๕๔

วัดพระธาตุหริภุญชัยวรมหาวิหาร มีสิ่งก่อสร้างที่สำคัญที่สุด คือ พระธาตุหริภุญชัย มีตำนานเล่าว่า พระเจ้าอาทิตยราชผู้ครองนครหริภุญชัยโปรดให้สร้าง พระเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เมื่อพุทธศักราช ๑๕๘๖ เป็นเจดีย์ทรงปราสาทสูง ๓ วา ต่อมาได้มีการสร้างเสริม ขึ้นเรื่อยๆ ปัจจุบันสูง ๒๐ วา ๑ คอก มีฉัตรประดับยอด เจดีย์ ๙ ชั้น ทำด้วยทองคำหนัก ๔๓๓ บาท ๑ สลึง วัดพระธาตุหริภุญชัยวรมหาวิหารได้ใช้เป็นสถานที่เสกทำ น้ำอภิเษกในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกตั้งแต่รัชกาลที่ ๖ มาจนรัชกาลปัจจุบัน

จังหวัดเลย

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ วัดถ้ำผาปู่

แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ วัดถ้ำผาปู่ ตั้งอยู่เลขที่ ๑๔๖ บ้านนาอ้อ ถนนสายเลย - ทาลี่ หมู่ที่ ๙ ตำบลนาอ้อ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย สังกัดคณะสงฆ์ธรรมยุต ตั้งเมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๕ โดยมีหลวงพ่อจวงเป็นผู้นำสร้างวัดขึ้น ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๑

แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์วัดถ้ำผาปู่ เป็นลักษณะตม่น้ำเกิดจากการตกตะกอนของหินปูนที่ทับถมกันมาหลายพันปี ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เมื่อมีพิธีสำคัญจะนำน้ำจากแหล่งนี้มาประกอบพิธี เช่น พิธีฮอดสร่ง พิธีบรรพชาอุปสมบท พิธีทำน้ำพระพิพัฒน์สัตยา

ในพุทธศักราช ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗๒ พรรษา ชาวจังหวัดเลยได้พร้อมกันประกอบพิธีเจริญพระพุทธมนต์ โดยนิมนต์พระเถรในจังหวัดเลยมาประกอบพิธี ณ สถานที่

แห่งนี้ พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ถึงบทกรณียสูตร น้ำไหลพุ่งแรงเป็นอัศจรรย์ ประกอบกับน้ำในบ่อศักดิ์สิทธิ์นั้นมีสถานะเป็นกลาง

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ : วัดศรีสุทธาวาส

วัดศรีสุทธาวาส เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ตั้งอยู่ตำบลลุดป้อง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่ตั้งของวัดนี้อยู่บนเกาะซึ่งเรียกว่า ดอนเลยหลง เป็นดอนที่แม่น้ำเลยไหลอ้อมโค้ง ปัจจุบันแม่น้ำเปลี่ยนทาง จึงมีสภาพเป็นเกาะ และแม่น้ำเลยที่อ้อมโค้งอยู่รอบเกาะกลายเป็นแม่น้ำ

เลยหลง เมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๑ โดยพระธรรมวราลังกา (หลวงปู่ศรีจันทร์ วัณณาโก ป.ธ. ๖) ได้ย้ายวัดศรีสะอาด เนื่องจากวัดศรีสะอาดตั้งอยู่ในเมืองที่แออัด มีถนนบีบสองด้านอยู่ริมตลิ่งแม่น้ำเลย จึงถูกลำน้ำเลยกัดเซาะ ทำให้เนื้อที่บริเวณนั้นแคบลงทุกปี และเห็นว่าดอนเลยหลงเป็นสถานที่ที่เหมาะสม เพราะเป็นเกาะกลางน้ำมีน้ำล้อมรอบไม่ห่างจากที่สัญจรมากนัก มีความเงียบสงบ เหมาะสำหรับเป็นที่บำเพ็ญสมณกิจได้เป็นอย่างดี จึงขออนุญาตจากทางการดำเนินการย้ายวัดศรีสะอาดมาสร้างใหม่ โดยแต่แรกให้ชื่อว่า วัดมหาวิสุทธิเทพที่ป่าราม และต่อมาได้เปลี่ยนชื่อวัดเป็นวัดศรีสุทธาวาสจนถึงปัจจุบัน ประชาชนทั่วไปมักเรียกว่าวัดเลยหลง

จังหวัดศรีสะเกษ

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ :
ปราสาทสระกำแพงน้อย (วัดเทพปราสาท)

ปราสาทสระกำแพงน้อย (วัดเทพปราสาท) ตั้งอยู่ในบริเวณวัดเทพปราสาท ตำบลชะบุง อำเภอกุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ห่างจากจังหวัดศรีสะเกษ ๘ กิโลเมตร (ถนนหลวงสาย ๒๒๖)

ปราสาทสระกำแพงน้อยเป็นโบราณสถานที่สำคัญแห่งหนึ่งในจังหวัดศรีสะเกษ เป็นศิลปะเขมรแบบบายนสันนิษฐานว่าบริเวณนี้คงจะเป็นที่ตั้งชุมชนโบราณมาก่อนทับหลังบางชิ้นมีอายุในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๘ หรือในรัชสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ เป็นศาสนสถานในศาสนาฮินดู ลัทธิไศวนิกายและเป็นโอโรคยาศาลด้วยปราสาทสระกำแพงน้อยประกอบด้วย กำแพงแก้วล้อมรอบ องค์ปราสาท โคปุระหรือซุ้มประตู ซึ่งเป็นส่วนที่เชื่อมต่อกับแนวกำแพงอยู่ทางด้านตะวันออก กรอบประตูทำด้วยหินทราย ซุ้มประตูทำด้วยศิลาแลงวางซ้อนทับกันเป็นรูปหน้าจั่ว ด้านข้างมีหน้าต่างเตี้ยๆ กรอบและลูกกรงหน้าต่างทำด้วยหินทราย ซุ้มประตูทางเข้ามีขนาดกว้าง ๑๐ เมตร สูง ๑๒ เมตร ด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ห่างจากบริเวณประตูเล็กน้อย มีทับหลังจำหลักเป็นรูปพญานาคกำลังแผ่

พังพานแต่ลวดลายถูกทำลายไปอย่างน่าเสียดาย ปรากฏหรือองค์ปราสาทมีฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด ๔.๙๐ เมตร ก่อด้วยศิลาแลงย่อมุมสูง ๑๑ เมตร ประตูเข้าหันหน้าไปทางด้านทิศตะวันออก กรอบและเสาประตูทำด้วยหินทรายมีลักษณะเป็นรูปแปดเหลี่ยม เดิมทีประตูมีมุขยื่นออกมาประมาณ ๒.๗๐ เมตร (ปัจจุบันพังหมดแล้ว) ภายในองค์ปราสาทเป็นห้องแคบๆ เคยมีฐานศิลาแลงซึ่งเป็นที่ประดิษฐานคิวลิ่งค์ด้วย (ปัจจุบันได้หายไป) สำหรับด้านหลังองค์ปราสาททำเป็นประตูหลอก วิหารหรือบรรณาลัย ก่อด้วยศิลาแลง กว้าง ๓.๖๕ เมตร ยาว

๕.๘๐ เมตร อยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ขององค์ปราสาท (ติดกำแพง) มีประตูเข้าออกทางด้านทิศตะวันออก มีทับหลังจำหลักเป็นรูปพระวิรุณประทับบนแท่นมีหงส์แบกสามตัว และสระน้ำหรือบาราย เยื้องแนวกำแพงแก้วไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ ๕ เมตร กว้าง ๙ เมตร ยาว ๑๑ เมตร ลึกประมาณ ๓ เมตร ผนังขอบสระก่อด้วยศิลาแลงทอดเป็นชั้นๆ ลงไปถึงกันสระ สันนิษฐานว่าเป็นสระน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และอาจใช้ทั้งการบริโภคน้ำและอุปโภค ด้วยเพราะมีน้ำขังตลอดปี ห่างไปอีกประมาณ ๖๐ เมตร มีสระน้ำขนาดใหญ่ กว้างประมาณ ๘๐ เมตร ยาว ๑๕๐ เมตร ลึกประมาณ ๓ เมตร และรอบๆ คันขอบสระมีต้นไม้ขึ้นอย่างหนาแน่น ทำให้ภูมิทัศน์โดยทั่วไปดูร่มรื่น

สถานที่ประกอบพิธีเสกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ : พระวิหารหลวงพ่อโต วัดมหาพุทธาราม

วัดมหาพุทธาราม ตั้งอยู่ที่บ้านโนน ตำบลน้ำคำ อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ เดิมชื่อว่า วัดพระโต เนื่องจากเป็นวัดที่สร้างขึ้นในบริเวณที่มีผู้ไปพบพระพุทธรูปหินดำเกลี้ยง (หินเขียว) ปางมารวิชัย หน้าตักกว้าง ๒.๕๐ เมตร และชาวบ้านได้พร้อมใจสร้างกุฏิพระอุโบสถ และปลูกประรำครอบพระพุทธรูปองค์ใหญ่นี้

รวมทั้งนิมนต์พระจากเมืองขุขันธ์มาจำวัดเป็นครั้งแรก จำนวน ๒ รูป ครั้นถึงสมัยพระยาวิเศษภักดีเป็นเจ้าเมืองศรีสะเกษ ได้อุปถัมภ์และอำนวยการก่อสร้างเสนาสนะต่างๆ ภายในวัดเพิ่มเติม และทางราชการได้ใช้วัดนี้เป็นสถานที่ประกอบพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาของจังหวัดเป็นประจำทุกๆ ปีตลอดมา จนพิธีดังกล่าวได้ยกเลิกไปเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว

จังหวัดสกลนคร

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :

บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ถ้ำน้ำลอด

บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ในวัดป่าสุทธาวาส

บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ถ้ำน้ำลอด ตั้งอยู่ที่บริเวณวัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร ชุมชนธาตุเชิงชุม ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

จากจดหมายเหตุพระยาประจันตประเทศธานี ตามถ้อยคำของพระบรรเทาทุกขราษฎร์ กรรมการเมือง ชุขันธ์ เล่าว่า ผู้เฒ่า ผู้แก่ ปู่ ยา ตา ยาย ของตนเล่า ต่อๆ กันมาว่า บ่อน้ำ “ถ้ำน้ำลอด” ได้มีน้ำพุผุด นอกจากจะไหลผ่านสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาแล้ว “ถ้ำน้ำลอด” ก็ยังไหลผ่านศูนย์ราชการทางด้านทิศเหนือผ่านใจกลางเมืองข้ามวัดเหนือแล้วไหลมาผุดที่วัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร เกิดเป็นบ่อน้ำขึ้นมา เดิมเรียกว่า “ถ้ำน้ำชอด” ต่อมาเรียกว่า “ถ้ำน้ำลอด” แล้วไหลไปผุดขึ้นที่สระพังทอง ซึ่งเป็นสระน้ำโบราณตั้งแต่สมัยขอมปกครอง (สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี) เมื่อมีน้ำน้อยก็ซุดลงไปเรื่อยๆ จากนั้นน้ำไม่เนื้อแข็งมาเป็นผนังกันไม่ให้ดินพังลงไป มีเรื่องเล่าว่า เกิดปาฏิหาริย์ถ้าครูดักน้ำหลุดลงไปก็จะไปโผล่ที่สระพังทอง ในอดีตประชาชนจะนำน้ำที่นี่ไปทำนํ้ามนต์เพื่อใช้ในพิธีกรรมต่างๆ บางคนก็นำไปดื่มไปอาบ เพื่อ

รักษาโรคภัยไข้เจ็บก็ได้ผลดีจริงและได้มีการปรับปรุงบูรณะไว้เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองที่วัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร เพื่อให้เป็นมรดกของลูกหลานสืบไป

บ่อน้ำถ้ำน้ำลอด เป็นบ่อน้ำที่มีความเป็นมาพร้อมกับพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร ซึ่งเป็นโบราณสถานอันศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวจังหวัดสกลนคร เป็นที่สักการบูชาของชาวจังหวัดสกลนคร และจังหวัดใกล้เคียงตลอดมา นอกจากนี้แล้วทางราชการยังเห็นความสำคัญ จึงได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๔

บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ในวัดป่าสุทธาวาส บริเวณวัดป่าสุทธาวาส ชุมชนวัดป่าสุทธาวาส ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร เพื่อใช้ในวัดป่าสุทธาวาส มาตั้งแต่ยุคสมัยของหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต ซึ่งปัจจุบันยังรักษาไว้เพื่อให้ชนรุ่นหลังได้เห็น และใช้ในการทำน้ำพระพุทธรมนต์แต่เดิมวัดป่าสุทธาวาสตั้งอยู่บนเนินชายเมืองสกลนคร ทางทิศใต้ใกล้ทางหลวงสายสกลนคร - กาศสินธุ์ ห่างจากศูนย์ราชการจังหวัดสกลนครประมาณ

๒๐๐ เมตร เมื่อ ๔๐ ปีก่อนบริเวณที่ตั้งวัดป่าสุทธาวาส
 แห่งนี้เดิมมีสภาพเป็นป่าไม้ร่มเย็นและปัจจุบันกลายเป็นวัด
 ที่ตั้งอยู่กลางตัวเมือง เป็นวัดที่ประชาชนให้ความสนใจ
 เข้ามากราบไหว้บูชา และเป็นสถานที่ที่พระอาจารย์เสาร์
 กนตสีโล ใช้เป็นสถานที่อบรมธรรมปฏิบัติแก่พระภิกษุสงฆ์
 และฆราวาสที่มุ่งมั่นปฏิบัติธรรม ฉะนั้นสถานที่แห่งนี้จึง
 เป็นสถานที่ที่รู้จักกันดีในหมู่กรรมฐานสายพระอาจารย์เสาร์
 กนตสีโล พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต (ศิษย์พระอาจารย์เสาร์
 กนตสีโล) และญาติโยมผู้มีจิตศรัทธาในสมัยนั้น ระหว่าง
 ที่พระอาจารย์มั่นเดินธุดงค์ปฏิบัติธรรมผ่านไปผ่านมา
 ท่านได้มาพัก ณ สถานที่แห่งนี้ โดยใช้บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์แห่งนี้
 เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคและกิจของสงฆ์เป็นประจำ
 ตลอดจนบั้นปลายชีวิต

**สถานที่ประกอบพิธีเสกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
 วัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร**

วัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร เป็นพระอารามหลวง
 ชั้นโท ชนิดวรวิหาร ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองสกลนคร
 ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร
 เป็นวัดเก่าแก่ที่สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา
 เป็นราชธานี โดยอุปราชเมืองกาฬสินธุ์ชกชวณราชภู
 ที่ติดตามมาจากกาฬสินธุ์และตั้งบ้านเรือนบริเวณดังกล่าว
 ร่วมกันสร้างขึ้น ภายในวัดมีโบราณสถานที่สำคัญ คือ
 พระธาตุเชิงชุม เป็นเจดีย์ก่ออิฐถือปูน ฐานรูปสี่เหลี่ยม
 สูงประมาณ ๒๔ เมตร ยอดฉัตรทองคำเหนือองค์พระธาตุ
 เชิงชุมทำด้วยทองคำบริสุทธิ์มีน้ำหนัก ๒๔๗ บาท มี
 ชุ่มประตู่ ๔ ด้าน ข้างในทึบ สร้างครอบรอยพระพุทธบาท

ของพระพุทธเจ้าสี่พระองค์ ซึ่งหมายถึง พระกฤษณะ
 พระโกนาคมน พระกัสสะปะ และพระโคตม หรือพระศรี-
 อริยเมตไตรย (คือ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ชาวพุทธ
 ศาสนิกชนเคารพสักการบูชาอยู่ทุกวันนี้) สร้างขึ้นเมื่อใด
 ไม่ปรากฏหลักฐานชัด แต่นับเป็นปูชนียสถานสำคัญคู่บ้าน
 คู่เมืองสกลนครมาแต่โบราณ ภายในวิหารใกล้พระธาตุ
 เชิงชุม เป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่อก็คแสนอันศักดิ์สิทธิ์
 เป็นที่เคารพนับถือและเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชน
 ในจังหวัดสกลนคร ทุกวันพระในตอนค่ำจะมีประชาชนไป
 บูชากราบไหว้พระธาตุและหลวงพ่อก็คแสนเป็นจำนวนมาก

จังหวัดสงขลา

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์วัดแหลมบ่อท่อ

ตลอดปี ชาวบ้านในสมัยนั้นได้ใช้ท่อนไม้ใหญ่เป็นรูตรงกลาง
สวมทำเป็นขอบบ่อไว้เพื่อสะดวกในการใช้น้ำจึงเรียกว่า
“บ่อท่อ” ต่อมาได้บูรณะใหม่โดยใช้อิฐและปูนซีเมนต์ทำ
เป็นท่อขอบบ่อ จากหลักฐานจดหมายเหตุ เมื่อพระบาท
สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เสด็จ
ประพาสใต้ เมื่อจุลศักราช ๑๐๘ ประมาณพุทธศักราช
๒๔๓๒ (จากหลักจารึกหินหน้าถ้ำเทวดาบนเกาะสี เกาะห้า)
ในการเสด็จไปเกาะสี เกาะห้า ครั้งนั้น พระองค์ได้เสด็จมา
ที่บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์วัดแหลมบ่อท่อ และประทับใกล้บ่อน้ำ
แห่งนี้ด้วย

บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์วัดแหลมบ่อท่อ ตั้งอยู่บริเวณ
วัดแหลมบ่อท่อ ชาวบ้านมีความศรัทธา และเชื่อว่าใคร
เจ็บป่วยถ้าได้ตักน้ำจากบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ วัดแหลมบ่อท่อ
จะหายจากอาการเจ็บป่วย ซึ่งบ่อน้ำแห่งนี้เกิดขึ้นเมื่อใด
ไม่มีหลักฐานปรากฏ แต่จากการเล่าสืบต่อกันมาว่า
มีเศรษฐีผู้หนึ่งได้สร้างวัดแหลมบ่อท่อ พระสงฆ์และ
ชาวบ้านใกล้เคียงก็นำน้ำไปดื่มไปใช้ ซึ่งแต่ก่อนลักษณะ
ของบ่อเป็นบ่อน้ำพุเหนือระดับพื้นดิน เป็นน้ำใสสะอาด

เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑ ซึ่งเป็น
ปีที่ประชาชนชาวไทยทั่วประเทศได้จัดงานฉลองพระราชพิธี
รัชมังคลาภิเษกแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล
อดุลยเดชฯ รัชกาลที่ ๙ โดยนำน้ำจากแหล่งน้ำที่สำคัญและ
ศักดิ์สิทธิ์จังหวัดละ ๑ แห่งทั่วประเทศ เพื่อนำไปปลุกเสก
ในราชพิธีดังกล่าว จังหวัดสงขลาได้นำเอาน้ำจากบ่อน้ำ
ศักดิ์สิทธิ์วัดแหลมบ่อท่อไปร่วมในพระราชพิธีดังกล่าวด้วย

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ : วัดแหลมบ่อท่อ

วัดแหลมบ่อท่อ ตั้งอยู่ที่บ้านแหลมบ่อท่อ หมู่ที่ ๔ ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกะแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา สร้างเมื่อใดไม่ปรากฏหลักฐานการจารึกที่ชัดเจน เล่ากันต่อมาว่า เศรษฐีโลพันธ์เป็นผู้ก่อสร้างวัด ๓ วัด คือวัดบางแก้ว อำเภอลำดวน จังหวัดพัทลุง วัดแหลมบ่อท่อ อำเภอกะแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา ส่วนวัดที่ ๓ ไม่ปรากฏชื่อว่าเป็นวัดใด

วัดแหลมบ่อท่อมี่สิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เคารพบูชาของประชาชนทั่วไป คือ หลวงพ่อเต่าในโรงธรรม (ศาลาการเปรียญ) บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ และพระอาจารย์เที่ยง นิจโจ มีเรื่องเล่าว่า สมัยก่อนหน้าวัดแหลมบ่อท่อมจะมีทางเดินเรือยนต์จากบ้านคูซุด บ้านคลองรี บ้านศรีวิชัย บ้านโพใหม่ บ้านจาก บ้านท่าคุระ มาถึงหน้าวัดแหลมบ่อท่อ แล่นเรือไปถึงบ้านลำปา จังหวัดพัทลุง มีทางผ่านหน้าวัดสองทางคือทางบกและทางน้ำ มีประชาชนเดินทางผ่านไปมา บางครั้งมีคณะมนโรรักษ์หรือหนังตะลุงผ่านมา บางคณะจะหยุดแสดงที่หน้าวัดแหลมบ่อท่อ หรือไม่หยุดก็ตีกลองโหมโรงก่อนที่จะผ่านไปทุกครั้ง เพื่อแสดงการเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หากคณะไม่ปฏิบัติก็จะถูกอาเพศ มีเหตุต่างๆ นานา

จังหวัดสตูล

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
บ่อน้ำร้อน

บ่อน้ำร้อน ตั้งอยู่หมู่ที่ ๔ ตำบลทุ่งนุ้ย อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล อยู่ห่างจากถนนยนตรการกำธร ประมาณ ๕ กิโลเมตร รวมระยะทางห่างจากจังหวัด (ศาลากลางจังหวัดสตูล) ประมาณ ๔๐ กิโลเมตร เดิมที่บ้านน้ำร้อนเป็นหมู่บ้านเล็กๆ มีครัวเรือนประมาณ ๓๐ ครอบครั้ว มีชาวบ้านเข้าไปจับจองที่ดินเพื่อทำมาหากิน ในชีวิตประจำวัน ก็เลยไปพบบ่อน้ำร้อนลูกหนึ่ง ซึ่งห่างจากหมู่บ้านประมาณ ๓,๐๐๐ เมตร คนที่พบคนแรก ไม่สามารถทราบชื่อ เป็นประวัติเล่าขานกันมาประมาณ ๒๔๐ ปีมาแล้ว หลังจากนั้นชาวบ้านที่ทำสวนปลูกยาง บริเวณใกล้ๆ บ่อน้ำร้อนก็ได้หากุ้งในคลองที่อยู่ใกล้เอาไปใส่ในบ่อเพื่อพิสูจน์ว่ากุ้งจะสุกหรือไม่ ปรากฏว่ากุ้งที่แช่ไว้ในบ่อประมาณ ๑๕ - ๒๐ นาทีนั้นก็สุก นำมารับประทานได้ หลังจากนั้นชาวบ้านบางคนมีอาการคันตามผิวหนังก็เลยไปเอาน้ำจากบ่อน้ำร้อนมาอาบ ๒ - ๔ ครั้ง อาการเหล่านี้

ก็หายไป ก็เป็นความเชื่ออีกอย่างหนึ่ง จนถึงปัจจุบันมีการพัฒนาบ่อน้ำร้อนและบริเวณใกล้เคียง ขณะนี้มีผู้คนมาอาบน้ำ แช่น้ำเพื่อให้หายจากอาการปวดข้อ ปวดเมื่อยตามร่างกาย เพราะในบ่อน้ำพุร้อนมีแร่กำมะถันที่ช่วยทำให้คลายเส้น แก้ปวดเมื่อยได้

**สถานที่ประกอบพิธีเสกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
พระอุโบสถวัดราษฎร์ประดิษฐาราม (วัดทุ่งนุ้ย)**

วัดราษฎร์ประดิษฐาราม (วัดทุ่งนุ้ย) ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลทุ่งนุ้ย อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ระยะทางห่างจากจังหวัด (ศาลากลางจังหวัดสตูล) ประมาณ ๓๕ กิโลเมตร มีเนื้อที่ ๑๐ ไร่ ๒ งาน ที่ราชพัสดุ หมายเลข ๒๐๓๒๐ ยกให้ตามหนังสือที่ ก.ค. ๐๔๐๓๑๔๗๐๗ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ ซึ่งอนุญาตให้ใช้ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๑๗ โดยกระทรวง ศึกษาธิการได้ประกาศตั้งเป็นวัด เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๑๙ โดยให้ชื่อว่า วัดราษฎร์ประดิษฐาราม (วัดทุ่งนุ้ย) ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๐ เจ้าอาวาสรูปแรก พระอธิการ ล้น ศิริมังคะโล และปัจจุบันคือ พระประถม เทวธรรมโม

จังหวัดสมุทรปราการ

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
แม่น้ำเจ้าพระยาหน้าองค์พระสมุทรเจดีย์

แม่น้ำเจ้าพระยาหน้าองค์พระสมุทรเจดีย์ เมืองสมุทรปราการ เป็นเมืองหน้าด่านทางทะเลที่สำคัญ สร้างขึ้นสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ในรัชสมัยของพระเจ้าทรงธรรม พุทธศักราช ๒๑๗๘ เดิมตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาด้านตำบลบางปลาเกศ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ในปัจจุบัน ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเมืองขึ้นใหม่ในพุทธศักราช ๒๓๖๒ ตรงบริเวณบางกระเจ้าหรือตำบลปากน้ำในปัจจุบัน

พระสมุทรเจดีย์สร้างขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๒๓๗๐ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เดิมตั้งอยู่บนเกาะหาดทรายคอนไปทางฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยา แต่เดิมเรือสินค้าสามารถแล่นอ้อมตัวเกาะอันเป็นที่ตั้งองค์พระสมุทรเจดีย์ได้สะดวก จึงได้ชื่อว่า “พระเจดีย์กลางน้ำ” ตลอดมา ในภายหลังพื้นดินชายฝั่งของแม่น้ำได้ยื่นล้าออกมา กระแสน้ำในแม่น้ำเกิดเปลี่ยนทางเดินไหลห่างออกไป พัดเอาดิน กรวด ทราย ที่ไหลมากับกระแสน้ำจากทิศเหนือสะสมกันมากเข้า เมื่อเป็นเวลานานเป็นเหตุให้ฝั่งขวาของแม่น้ำบริเวณป้อมผีเสื้อสมุทรและพระสมุทรเจดีย์ตื้นเขิน ทำให้มองเห็นองค์พระสมุทรเจดีย์ตั้งอยู่บนฝั่งขวาของแม่น้ำตามที่ประจักษ์แก่สายตาเราในขณะนี้ ซึ่งตั้งอยู่ ณ ตำบลปากคลองปลาเกศ (เทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์) อำเภอพระสมุทรเจดีย์ ตรงข้ามกับศาลากลางจังหวัดในปัจจุบัน

พระสมุทรเจดีย์จึงเป็นปูชนียสถานสำคัญของชาติ และเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดสมุทรปราการ จึงได้เตรียมการที่จะใช้ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่กลางแม่น้ำบริเวณหน้าองค์พระสมุทรเจดีย์ในครั้งนี้ ประกอบกับแหล่งน้ำดังกล่าวจังหวัดได้เคยใช้ทำน้ำพระพุทธรูปนาคคีติสิทธิ์ทูลเกล้าฯ ถวายในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

**สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
พระอุโบสถวัดพิชัยสงคราม**

วัดพิชัยสงคราม ตั้งอยู่ที่ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองสมุทรปราการ และเป็นวัดเจ้าคณะจังหวัดในปัจจุบัน สร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย ในสมัยของพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระ เดิมชื่อวัดโพธิ์ ชาวบ้านเรียก “วัดนอก” เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๓๖๖ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเสด็จพระราชดำเนินไปทอดกฐินที่วัดนอก ตำบลบ้านฆ้อง แขวงเมืองสมุทรปราการ (ตำบลบ้านฆ้องได้เปลี่ยนชื่อเป็นตำบลปากน้ำในปัจจุบัน) จึงสันนิษฐานว่าในระหว่างนี้ได้มีการเปลี่ยนชื่อจากวัดโพธิ์เป็นชื่อวัดพิชัยสงครามตามชื่อของพระยาพิชัยสงคราม ที่พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า

นภลัยโปรดเกล้าฯ ให้มาบูรณะปฏิสังขรณ์เสนาสนะต่างๆ พระอุโบสถวัดพิชัยสงครามเป็นอาคารทรงไทย มีเจดีย์องค์ใหญ่ตั้งอยู่หน้าอุโบสถ ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย โดยรอบอุโบสถเป็นกำแพงแก้วและใบเสมา ซึ่งกรมศิลปากรขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๕

จังหวัดสมุทรสงคราม

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
คลองบริเวณหน้าพระอุโบสถวัดดาวดึงษ์

คลองบริเวณหน้าพระอุโบสถวัดดาวดึงษ์ วัดดาวดึงษ์เป็นวัดที่สร้างมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ตั้งอยู่เลขที่ ๓๗ หมู่ที่ ๖ ตำบลบางช้าง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ตั้งขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๒๑๒๔ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๔ วัดดาวดึงษ์เป็นวัดสำคัญวัดหนึ่งของจังหวัดสมุทรสงคราม กล่าวคือ คลองบริเวณหน้าพระอุโบสถวัดดาวดึงษ์เป็นแหล่งน้ำสำหรับประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำเพื่อนำไปประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ตามพระราชประเพณีไทยที่ได้ถือปฏิบัติมาแต่โบราณ พระมหากษัตริย์ซึ่งเสด็จผ่านพิภพต้องทำพระราชพิธีบรมราชาภิเษกก่อน จึงจะเป็นพระราชอาธิบดีโดยสมบูรณ์ต่อเมื่อได้ทรงมูรธาภิเษกทรงรับพระสุพรรณบัฏจารึกพระนามาภิไธย กับทั้งเครื่องราชกกุธภัณฑ์จากพระมหาราชครูพราหมณ์ผู้ทำพิธี

ราชาภิเษกแล้ว จึงเสด็จขึ้นเฉลิมพระราชมณเฑียรครองสิริราชสมบัติด้วยพระเกียรติยศแห่งพระมหากษัตริย์แต่นั้นไป

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพได้ทรงพบสำเนาท้องตราสั่งให้ตักน้ำจากแม่น้ำราชบุรี ที่ตำบลดาวดึงษ์ แขวงเมืองสมุทรสงคราม มาใช้ในพระราชพิธีสรกรมูรธาภิเษกสมัยรัชกาลที่ ๒

ตามประวัติศาสตร์ปรากฏว่า พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ แห่งราชวงศ์จักรีเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรวัดดาวดึงษ์ ๒ ครั้ง คือ เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๔๗ และเมื่อวันที่ ๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๕๒

**สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
พระอุโบสถวัดเพชรสมุทรวรวิหาร**

วัดเพชรสมุทรวรวิหาร เป็นพระอารามหลวง
ชั้นตรี ชนิดวรวิหาร ตั้งอยู่ในย่านชุมชนเขตเทศบาลเมือง
สมุทรสงคราม เป็นวัดโบราณมีมาตั้งแต่แผ่นดินพระเจ้า
ปราสาททอง ประมาณพุทธศักราช ๒๑๙๑ เดิมชื่อว่า
วัดศรีจำปา ตั้งอยู่ริมแม่น้ำแม่กลองฝั่งตะวันออก ต่อมา
เมื่อพุทธศักราช ๒๓๐๗ ชาวบ้านแหลมจังหวัดเพชรบุรี
ได้อพยพหนีภัยพม่ามาอยู่ที่ตำบลแม่กลอง ตรงปากคลอง
แม่กลองด้านทิศใต้มีอาณาเขตติดกับวัดศรีจำปา จึงได้ช่วย
กันบูรณะปฏิสังขรณ์วัดศรีจำปาขึ้นมาใหม่ และได้เปลี่ยน
ชื่อใหม่เป็นวัดบ้านแหลม และได้ขนานนามพระพุทธรูปปาง
อุ้มบาตรว่า หลวงพ่อวัดบ้านแหลม

จังหวัดสมุทรสาคร

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีกรรมตักน้ำ :
คลองดำเนินสะดวก หน้าวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร

คลองดำเนินสะดวก หน้าวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ได้ทรงพระราชดำริเมื่อพุทธศักราช ๒๔๐๙ (ร.ศ. ๘๙ ปีชวด อัฐศก ร.ศ. ๘๕ จ.ศ. ๑๒๒๘) เห็นว่าการคมนาคมที่ไปมาระหว่างกรุงเทพฯ กับสมุทรสาครมีคลองภาษีเจริญ ที่ทำการสัญจรไปมาได้สะดวกดี แต่ถ้ามมีคลองระหว่างกรุงเทพฯ สมุทรสงคราม และราชบุรีก็จะสะดวกขึ้นอีกเป็นอันมากโดยที่อาศัยแม่น้ำแม่กลองเป็นสื่อกลางเมื่อเป็นคลองได้ การไปมาหาสู่โดยทางน้ำก็จะมีความสะดวกตัวมากยิ่งขึ้น

ในพุทธศักราช ๒๔๐๙ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ที่พระสมุหกลาโหม เมื่อครั้งยังพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น พระปราสาทสิทธิ์ เป็นผู้อำนวยการขุดคลองที่เชื่อมจากแม่น้ำท่าจีนเริ่มจากปากคลองบางยาง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร กับแม่น้ำแม่กลอง ตำบลบางนกแขวก อำเภอบางคนที

จังหวัดสมุทรสงคราม โดยมีสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์เป็นผู้ควบคุมดูแลและใช้กำลังของทหาร ข้าราชการ ประชาชน ตลอดจนชาวจีนที่มาอาศัยอยู่ในเมืองไทยใหม่ๆ ร่วมกันขุด การขุดดินนี้ใช้กำลังแรงงานของคนล้วนๆ โดยที่ไม่ได้ใช้เครื่องจักรหรือเครื่องทุ่นแรงอย่างอื่นเลย พระราชทานนามคลองขุดใหม่นี้ว่า คลองดำเนินสะดวก

ประชาชนผู้สัญจรทางเรือในคลองดำเนินสะดวก เมื่อผ่านหน้าวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร หน้าวิหารของ

หลวงพ่อดโต ก็จะกล่าวขอพรและใช้มือวิกน้ำในลำคลอง ดำเนินสะดวกตรงหน้าองค์หลวงพ่อดโตประพรหมศีรชะ และลูบหน้าเพื่อความเป็นสิริมงคล ก็จะได้รับความสำเร็จ สมความปรารถนา บริเวณที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำอยู่ที่ หน้าวัดหลักสี่ราษฎร์โมสร

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ : พระอุโบสถวัดเจษฎาราม

วัดเจษฎาราม พระอารามหลวง ตั้งอยู่เลขที่ ๑๙๓ ถนนเจษฎาวิถี ตำบลมหาชัย อำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย วัดนี้สร้างมาประมาณ ๑๓๐ ปีเศษ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาแล้ว ได้รับพระราชทาน ยกฐานะขึ้นเป็นพระอารามหลวงเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๓๑ เดิมเป็นวัดร้างไม่มีพระสงฆ์จำพรรษา ต่อมาเมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๑ ได้เป็น วัดมีพระสงฆ์ถูกต้อง ตามกฎหมาย เรียกว่า “วัดธรรมสังเวช” ชาวบ้านเรียกว่า “วัดกระเจ็ด” ต่อมาในพุทธศักราช ๒๕๓๙ เจ้าจอมมารดา โทมด ในรัชกาลที่ ๕ ได้มาพักแรมอยู่ที่บริเวณวัดกระเจ็ด และขนานนามให้ใหม่ว่า “วัดเจษฎาราม”

จังหวัดสระแก้ว

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
สระแก้ว - สระขวัญ

สระแก้ว - สระขวัญ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๖ และหมู่ ๗ ตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว อยู่ทางทิศตะวันตกของตัวเมืองหรือก่อนเข้าตัวเมืองเล็กน้อย จะมีทางแยกขวามือซอยเทศบาล ๒ (อยู่ใกล้สำนักงานเทศบาลเมืองสระแก้ว) สระแก้ว - สระขวัญมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โดยในสมัยกรุงธนบุรีเมื่อพุทธศักราช ๒๓๒๓ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เมื่อครั้งดำรงพระยศเป็นเจ้าพระยาจักรีได้เป็นแม่ทัพยกทัพไปกัมพูชาได้มาพักอยู่บริเวณสระน้ำทั้งสองแห่งนี้ และกองทัพได้อาศัยน้ำในสระทั้งสองบริโภคและใช้สอย จึงได้พระราชทานนามสระทั้งสองนี้ว่า “สระแก้ว - สระขวัญ” หลังจากนั้นได้มีการนำน้ำจากสระทั้งสองมาใช้ในพระราชพิธี ถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา และในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ภายหลังได้นำไปใช้งานพระราชพิธีอีกหลายครั้ง

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์:
วัดสระแก้ว

วัดสระแก้ว เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ ตั้งอยู่เลขที่ ๑๒๒ ถนนสุวรรณศร ตำบลสระแก้ว อำเภอ สระแก้ว จังหวัดสระแก้ว เดิมชาวบ้านเรียกว่า วัด ห้วยหนองบัว วัดศาลานอกบัว วัดหนองไผ่บัว ต่อมาเมื่อ

พุทธศักราช ๒๕๖๖ หลวงพ่อพรหมา จนุทสโร พร้อมด้วยชาวบ้านได้ย้ายวัดหัวหนองมาอยู่ในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว ในปัจจุบัน วัดสระแก้วได้รับการประกาศเป็นวัดพัฒนาตัวอย่างจากกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ในพุทธศักราช ๒๕๑๓ และได้รับการประกาศเป็นวัดพัฒนาดีเด่นจากกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ในพุทธศักราช ๒๕๕๐

จังหวัดสระแก้วเป็นจังหวัดที่เพิ่งจะแยกตัวออกมาจากจังหวัดปราจีนบุรี จึงยังไม่มีพระอารามหลวง ดังนั้นในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ ที่ประชุมมหาเถรสมาคม มีมติเห็นชอบให้ขอพระราชทานยกวัดราษฎร์ขึ้นเป็นพระอารามหลวง ถวายเป็นพระราชกุศลเพื่อจะได้มีพระอารามหลวงครบทุกจังหวัดเป็นกรณีพิเศษ วัดสระแก้ว จึงได้รับการยกฐานะเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓ เป็นต้นมา

จังหวัดสระบุรี

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
แม่น้ำป่าสัก บ้านท่าราบ

แม่น้ำป่าสัก เป็นแม่น้ำเส้นชีพสำคัญของจังหวัด มีต้นน้ำที่จังหวัดเลย ไหลผ่านจังหวัดเพชรบูรณ์ ลพบุรี สระบุรี รวมกับแม่น้ำเจ้าพระยาที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริให้ กรมชลประทานศึกษาความเหมาะสมโครงการสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำแม่น้ำป่าสักเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งและอุทกภัย โดยผลรวมการศึกษาเห็นสมควรก่อสร้างเขื่อนที่ตำบลหัวหนอง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี และตำบลคำพราน อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี เริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๗ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานชื่อเขื่อนแห่งนี้ว่า “เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์” และได้เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นพระราชพิธีหนึ่งในการพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

บริเวณที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ ได้ตักจากแม่น้ำป่าสัก ณ บริเวณหาดบ้านท่าราบ หมู่ที่ ๖ ตำบลต้นตาล อำเภอเสาไห้ โดยที่หาดท่าราบนี้ มีประวัติว่าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ เคยเสด็จประพาสทางเรือเลียบลำน้ำป่าสัก โดยได้เสด็จเหยียบหาดทรายท่าราบและลงสรองน้ำที่หาดท่าราบเนื่องจากพื้นที่

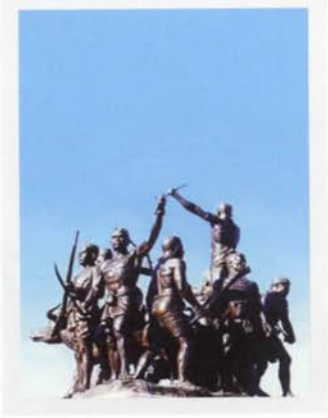

น้ำตรงทำราบนี้เป็น “วัง” น้ำนิ่งและลึก จึงใสเยนกว่า
 แห่งอื่น นับแต่นั้นมาจึงถือกันว่าน้ำทำราบเป็นน้ำมงคล
 หรือน้ำศักดิ์สิทธิ์ และได้้นำน้ำจากทำราบไปทำน้ำอภิเชก
 ในพิธีบรมราชาภิเชกตั้งแตรัชกาลที่ ๕ สิบมาจนถึงปัจจุบัน

**สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธรมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
 วัดพระพุทธรบาทราชวรมหาวิหาร**

วัดพระพุทธรบาทราชวรมหาวิหาร ตั้งอยู่ที่อำเภอ
 พระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี ตามพระราชพงศาวดาร
 กล่าวว่า มีพระภิกษุไทยคณะหนึ่งเดินทางไปยังลังกาทวีป
 เพื่อนมัสการรอยพระพุทธรบาท พระสงฆ์ลังกากล่าวว่า
 ประเทศไทยก็มีรอยพระพุทธรบาทอยู่แล้วที่เขาสุวรรณ-
 บรรพต จึงได้นำความกราบทูลสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม

ให้ทรงทราบ และได้สืบหาจนพบรอยพระพุทธรบาทเพื่อ
 เป็นที่สักการบูชา เป็นศูนย์รวมแห่งพลังศรัทธาอันยิ่งใหญ่
 พระพุทธรบาทสระบุรีเป็นพระอารามหลวงที่พระมหากษัตริย์
 แทบทุกพระองค์ทรงทำนุบำรุงและเสด็จฯ ไปนมัสการ
 ตลอดมา วัดพระพุทธรบาทราชวรมหาวิหาร มีปูชนียสถาน
 ที่สำคัญ คือ “รอยพระพุทธรบาท” ที่ประทับไว้บนแผ่นหิน
 เหนือไหล่เขาสุวรรณบรรพต • หรือเขาล้างพันธคีรี
 รอยพระบาทมีความกว้าง ๒๑ นิ้ว ยาว ๕ ฟุต ลึก ๑๑ นิ้ว
 ค้นพบในสมัยพระเจ้าทรงธรรม พระองค์ทรงเห็นว่าเป็น
 รอยพระบาทตามลักษณะ ๑๐๘ ประการ จึงโปรดฯ ให้
 สร้างมณฑปชั่วคราวครอบรอยพระบาทไว้ ต่อมาได้มีการ
 สร้างต่อเติมกันอีกหลายสมัย

จังหวัดสิงห์บุรี

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
สระน้ำศักดิ์สิทธิ์ วัดโพธิ์เก้าต้น

สระน้ำศักดิ์สิทธิ์ วัดโพธิ์เก้าต้น ชาวบ้านเรียกว่า “สระพระอาจารย์ธรรมโชติ” อยู่หน้าวิหารพระอาจารย์ธรรมโชติในบริเวณวัดโพธิ์เก้าต้น หรือวัดไม้แดง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๘ ตำบลบางระจัน อำเภอกำแพงบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี อยู่ห่างจากจังหวัดสิงห์บุรีไปทางทิศตะวันตกประมาณ ๑๔ กิโลเมตร วัดโพธิ์เก้าต้นเป็นวัดที่สร้างสมัยอยุธยา มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เนื่องจากในพุทธศักราช ๒๓๐๘ ชาวบ้านบริเวณนี้ได้รวมกำลังต่อสู้กับพม่า ซึ่งพระเจ้ามังระราชบุตร กษัตริย์พม่าแห่งกรุงอังวะได้ตั้งให้ เนเมียวสีหบดีเป็นแม่ทัพฝ่ายเหนือยกกองทัพมาทางด้านแม่ละเมาพร้อมแต่งตั้งให้สุรินทจอบชอง เป็นแม่ทัพถือพลพันเศษยกทัพมาตั้งค่ายอยู่ที่เมืองวิเศษไชยชาญเที่ยวออกปล้นสะดม ส่วนภายในกรุงศรีอยุธยา ก็ต่อสู้แย่งอำนาจเป็นใหญ่อยู่แต่ภายในกำแพงวัง ไม่มีใครจะอาสาออกศึกภายนอกกับพม่าทำให้พม่าเข้มเหงราษฎรตามความพอใจเป็นเหตุให้คนไทยเจ็บแค้นแสนสุดที่จะทนได้ จึงมีชาวบ้านรวมตัวกันแล้วขุดสระตรงหน้าวิหารเพื่อนำน้ำมาปลุกเสก

เดิมเป็นเครื่องรางของขลังเพื่อออกรบกับพม่าถึง ๘ ครั้ง
ชนะพม่า ๗ ครั้ง ครั้งที่ ๘ ค่ายบางระจันเสียแก่ข้าศึก
เมื่อวันจันทร์ เดือน ๘ แรม ๒ ค่ำ พุทธศักราช ๒๓๐๙
รวมเวลาดั้งค่ายสู้กับพม่าได้ ๕ เดือน เมื่อค่ายบางระจันแตก
วัดนี้ก็ถูกทิ้งร้างและทรุดโทรม จนกระทั่งถึงสมัยรัตนโกสินทร์
ประมาณพุทธศักราช ๒๔๘๔ มีประชาชนอพยพมา
ตั้งบ้านเรือนบริเวณนี้มากขึ้น วัดไม้แดงได้รับการบูรณะ
ปฏิสังขรณ์เรื่อยมา ในพุทธศักราช ๒๔๙๒ ได้มีการ
ขออนุญาตสร้างวัดขึ้นใหม่ จนถึงพุทธศักราช ๒๕๑๑ ด้รับการ
ยกฐานะให้เป็นวัดที่มีพระภิกษุจำพรรษา และมีชื่อ
เรียกว่า “วัดโพธิ์เก้าต้น”

สระน้ำศักดิ์สิทธิ์ วัดโพธิ์เก้าต้น เป็นแหล่งน้ำสำคัญ
ของจังหวัดสิงห์บุรีแห่งเดียวที่เคยใช้ทำน้ำพระพุทธรูป
ศักดิ์สิทธิ์ทูลเกล้าฯ ถวายในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิม-
พระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ : พระอุโบสถวัดพิบูลทอง

วัดพิบูลทอง วัดพิบูลทองเป็นพระอารามหลวง
ชั้นตรี ชนิดสามัญ สร้างตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๓๔ เดิมชื่อ
ว่า “วัดใหม่พิบูลทอง” ชาวบ้านมักเรียกกันว่า “วัดใหม่”
เพราะเป็นวัดที่สร้างขึ้นใหม่ในเขตนี้โดยมิได้เป็นวัดร้าง
มาก่อน ต่อมาเมื่อพุทธศักราช ๒๔๘๓ จึงได้เปลี่ยนมาเป็น
“วัดพิบูลทอง” ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาครั้งแรกเมื่อ

วันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๔๐ และได้รับพระราชทาน
วิสุงคามสีมาครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช
๒๕๑๕

ปูชนียวัตถุและถาวรวัตถุที่สำคัญ ได้แก่ พระอุโบสถ
กว้าง ๑๕.๕๙ เมตร ยาว ๒๕๓.๕๔ เมตร สร้างเมื่อ
พุทธศักราช ๒๕๑๕ มีลักษณะเป็นแบบอาคารทรงไทย
ประยุกต์ พระประธานในพระอุโบสถมีลักษณะเป็นเนื้อโลหะ
นามว่า “พระพุทธศรีวิริยโสภิต” ปางมารวิชัย

จังหวัดสุโขทัย

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพืชมงคลตักน้ำ :

บ่อแก้ว   **บ่อทอง**
ธารน้ำโชกชมพู่

บ่อแก้ว อยู่ในตำบลท่าชัย ลักษณะเป็นบ่อวงกลม ก่อด้วยศิลาแลง น้ำในบ่อนี้ใช้ทำน้ำมนต์ทุกๆ สมัย ได้ขึ้นทะเบียนโบราณสถานเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๐๐

บ่อทอง อยู่ในตำบลท่าชัย หมู่ ๑ อำเภอศรีสัชนาลัย เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า เป็นศิลาแลง น้ำในบ่อใช้ทำน้ำมนต์ทุกๆ สมัย ได้ขึ้นทะเบียนโบราณสถาน และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๗๔ ตอนที่ ๙๖ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๐๐

ธารน้ำโชกชมพู่ (วังน้ำทับเก่า) ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย คำว่า “โชก” เป็นสำเนียงพูดของชาวเมืองสุโขทัยที่ตกทอดมาแต่โบราณ หมายถึง คำว่า “ชอก” (คือชอกภูเขา) ในสมัยปัจจุบัน

สำหรับน้ำตักโชกชมพู่นี้ ในสมัยที่รัชกาลที่ ๔ (ก่อนเสวยราชย์ พุทธศักราช ๒๓๗๖) และในสมัยที่

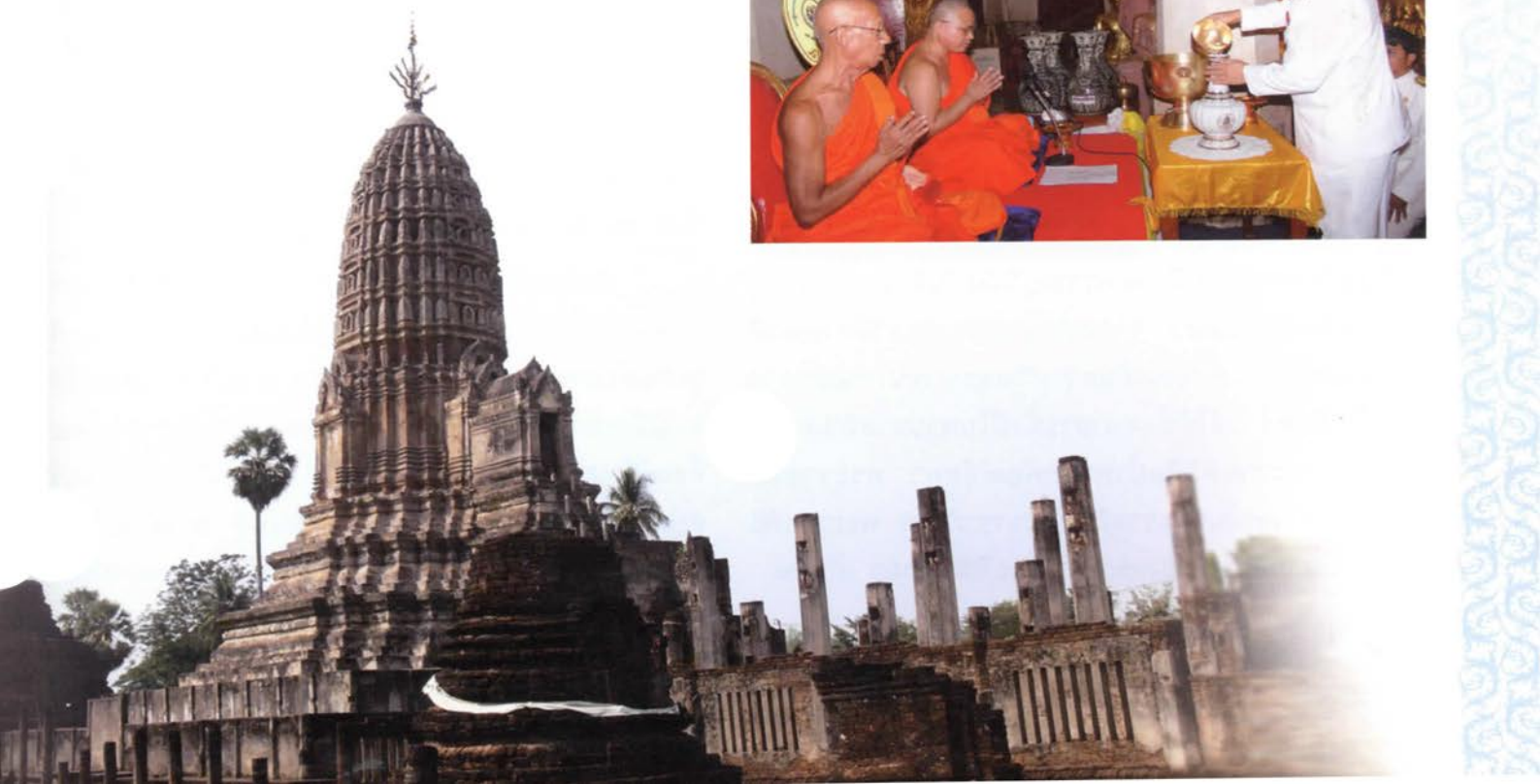
รัชกาลที่ ๖ (ก่อนเสวยราชย์ พุทธศักราช ๒๔๕๑) เสด็จประพาสไปถึงพบต้นชมพูป่าขึ้นอยู่เป็นอันมาก จึงได้ชื่อเรียกว่า “โชกชมพู” (ไม่รู้ว่าเป็นชื่อมาแต่ครั้งไหน) และที่เรียกว่า “วังน้ำทับเก่า” ก็เห็นจะเรียกว่าชื่อตาม “ทับ” (คือกระท่อม) ที่อาจจะเป็นพลับพลาปลูกไว้เป็นที่ประทับของรัชกาลที่ ๔ หรือรัชกาลที่ ๖ เมื่อครั้งเสด็จประพาส

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ เมื่อครั้งเสด็จประพาสโชกชมพู ทรงเป็นที่สำราญพระราชหฤทัยมาก จนภายหลังเมื่อเสด็จกลับพระมหานครแล้วต่อมายังได้โปรดเกล้าฯ ให้ตัดน้ำในลำธารโชกชมพูนี้ไปทูลเกล้าฯ ถวาย ด้วยทรงถือว่าเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์มงคล

สถานที่ประกอบพิธีเสกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ : พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนมหาธาตุราชวรวิหาร

วัดพระศรีรัตนมหาธาตุราชวรวิหาร ตั้งอยู่ที่ หมู่ ๖ ตำบลศรีสัชชนาลัย อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย สถานะของวัดในปัจจุบันเป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดราชวรวิหาร สังกัดธรรมยุติกนิกาย ไม่มีหลักฐานการสร้างที่แน่ชัด แต่ดูจากหลักฐานทางโบราณคดีแล้ว วัดนี้มีอายุตั้งแต่สมัยขอมเรืองอำนาจ คือประมาณ ๘๐๐ ปีมาแล้วเป็นอย่างต่ำ

วัดนี้เป็นวัดสำคัญของเมืองเซียง ปรากฏหลักฐานแน่ชัดในศิลาจารึกหลักที่ ๑ และในสมัยกรุงธนบุรี เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เสด็จไปปราบชุมนุมพระฝางเมืองสวางคบุรี แล้วได้เสด็จสมโภชพระบรมธาตุเมืองเซียงนี้ด้วย และวัดนี้ยังเป็นที่สร้างน้ำมูรธาภิเศกสำหรับพระเจ้าแผ่นดินใหม่ที่ขึ้นเสวยราชสมบัติมาแต่ครั้งโบราณกาล

จังหวัดสุพรรณบุรี

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :

สระแก้ว สระคา (สระคงคา) สระยมนา และสระเกศ (สระเกษ)

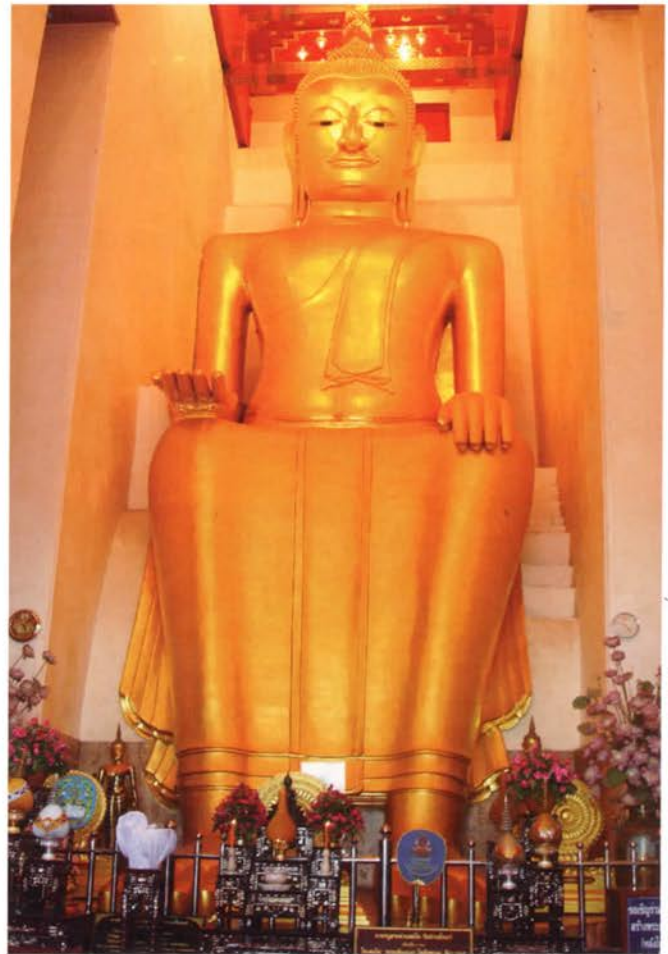

สระแก้ว สระคา (สระคงคา) สระยมนา และสระเกศ (สระเกษ) เป็นโบราณสถานที่สำคัญและสระน้ำศักดิ์สิทธิ์ อยู่ในท้องที่บ้านท่าเสด็จ ตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นโบราณสถานของขอมที่มีได้สร้างเป็นปราสาท แต่สร้างเป็นสระน้ำ เดิมขึ้นกับตำบลท่าว่า อำเภอท่าพี่เลี้ยง จังหวัดสุพรรณบุรี ต่อมาทางราชการเปลี่ยนชื่อตำบลเป็นตำบลสระแก้ว และเปลี่ยนชื่ออำเภอท่าพี่เลี้ยงเป็นอำเภอเมืองสุพรรณบุรี หมู่บ้านก็เปลี่ยนเป็นบ้านท่าเสด็จ เพราะพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเคยเสด็จประพาสที่สระเหล่านี้ เมื่อครั้งเสด็จประพาสเมืองสุพรรณบุรีเมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๕๑ จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญต่างๆ ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ได้ใช้น้ำจากสระทั้งสี่ในพระราชพิธีสำคัญ ได้แก่ พระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา พระราชพิธีสมโภชธาภิเษกในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา และพิธีอัฐวเมธ เป็นต้น

เนื่องจากสถานที่แห่งนี้มีความสำคัญ กรมศิลปากรขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานสำคัญของชาติ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙ กรมศิลปากรร่วมกับจังหวัดสุพรรณบุรีและเทศบาลตำบลท่าเสด็จได้ขุดลอกสระทั้งหมด เสริมขอบสระด้วยคานคอนกรีต และปรับสภาพภูมิทัศน์ทั่วทั้งบริเวณ เพื่ออนุรักษ์และพัฒนาให้สระศักดิ์สิทธิ์ทั้งสี่เป็นโบราณสถานสำคัญต่อไป

สถานที่ประกอบพิธีเสกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ : วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร

วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร เป็นวัดเก่าแก่ สร้างในสมัยที่เมืองสุพรรณบุรีรุ่งเรืองในพงศาวดารเหนือ กล่าวว่า พระเจ้ากาแตทรงให้มอญน้อยมาบูรณะวัดป่าเลไลยก์ภายหลังพุทธศักราช ๑๓๒๔ ตั้งอยู่ที่ถนนมาลัยแมน ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี อยู่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำสุพรรณบุรี ชาวบ้านทั่วไปเรียกว่า วัดป่า ภายในวิหารเป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่อด

ปางป่าเลไลยก์ เดิมหลวงพ่อดโตเป็นพระพุทธรูปปาง
ปฐมเทศนา ต่อมาได้มีการบูรณะและทำเป็นปางป่าเลไลยก์
ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

หน้าบันของวิหารวัดป่าเลไลยก์มีเครื่องหมาย
พระมหามงกุฎอยู่ระหว่างฉัตรคู่ พระบาทสมเด็จพระ
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จจุดธูปมาพบสมัยยังทรง
ผนวชอยู่ เมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์แล้วจึงทรงมาปฏิสังขรณ์

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
น้ำศักดิ์สิทธิ์ พระบรมธาตุไชยาราชวรวิหาร

บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ พระบรมธาตุไชยาราชวรวิหาร ตั้งอยู่ในบริเวณวัดพระบรมธาตุไชยาราชวรวิหาร พระบรมธาตุไชยา เป็นพุทธเจดีย์สมัยศรีวิชัย สร้างประมาณ พุทธศักราช ๑๒๐๐ - ๑๒๕๐ มีลักษณะเป็นรูปมณฑปยอด ทำเป็นยอดสถูปมีฉัตรทองคำ ฐานพระบรมธาตุจมลงไปในดินลึก ๑ เมตร เพราะพื้นดินสูงขึ้น จึงดูว่าองค์พระบรมธาตุต่ำลง รอบองค์พระธาตุเป็นคูน้ำกว้างประมาณ ๑ เมตร ทำให้มีน้ำล้อมรอบ และทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ขององค์พระธาตุ ภายในกำแพงแก้วมีบ่อน้ำโบราณกรุดด้วยอิฐมีน้ำตลอดปี เมืองไชยาได้ตักน้ำจากบ่อนี้เป็นน้ำสรองภิเษก ในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และในการพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ และในการพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา

๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ จังหวัดสุราษฎร์ธานีใช้น้ำจากบ่อนี้เสกทำน้ำพระพุทธศักดิ์สิทธิ์ทูลเกล้าฯ ถวายเป็นน้ำสรองภิเษก

**สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
วัดพระบรมธาตุไชยาราชวรวิหาร**

วัดพระบรมธาตุไชยาราชวรวิหาร เป็นอารามหลวงชั้นเอก ชนิดราชวรวิหาร ตั้งอยู่เลขที่ ๕๐ หมู่ที่ ๓ ตำบลเวียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เดิมเป็นวัดราษฎร์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้ยกฐานะขึ้นเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๙๑ มีนามว่า พระธาตุไชยา และต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรม

ราชานุญาตให้เลื่อนฐานะวัดพระธาตุไชยาขึ้นเป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดราชวรวิหาร และพระราชทานนามใหม่ว่าพระบรมธาตุไชยา เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๐๐ พระบรมธาตุไชยานี้ ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอไชยาประมาณ ๒ กิโลเมตร ตั้งอยู่ห่างจากสถานีรถไฟไชยาไปทางตะวันตกประมาณ ๑ กิโลเมตร และตั้งอยู่ห่างจากถนนทางหลวงแผ่นดินสายเอ ๔๑ ไปทางตะวันออกประมาณ ๒ กิโลเมตร

วัดพระบรมธาตุไชยาอยู่ที่พระบรมธาตุไชยาซึ่งบรรจุพระบรมสารีริกธาตุของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอันเป็นที่เคารพสักการะของพุทธศาสนิกชนทั่วไปและเป็นพุทธสถานเพียงแห่งเดียวในประเทศไทยที่ยังคงรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของช่างศิลปกรรมสมัยศรีวิชัยไว้ได้สมบูรณ์ วัดพระบรมธาตุไชยาจึงเป็นวัดที่มีความสำคัญคู่บ้านคู่เมืองของชาวไชยาและสุราษฎร์ธานีมานานนับแต่โบราณกาล

จังหวัดสุรินทร์

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
สระโบราณ บริเวณโรงพยาบาลสุรินทร์

สระโบราณ ตั้งอยู่ในบริเวณโรงพยาบาลสุรินทร์ อำเภอเมืองสุรินทร์ มีน้ำใสสะอาดตลอดปี เดิมสระโบราณนี้ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก ห่างจากตัวเมืองประมาณ ๑ กิโลเมตร มีลักษณะเป็นหนองน้ำขนาดใหญ่และลึกมาก มีต้นไม้ใหญ่ขึ้นล้อมฝั่งหนองน้ำแห่งนี้โดยรอบ เล่ากันว่าเคยมีช้างลงไปตักน้ำในสระแล้วขาดใจตาย และแม่แต่นกบินข้ามก็ตกลงมาตาย ในวันขึ้น ๘ ค่ำ ๑๔ ค่ำ และ ๑๕ ค่ำ จะได้ยินเสียงคล้ายมีหรีบี่พาทย์บรรเลงขับกล่อมโดยทั่วไป ต่อมาเมื่อตัวเมืองขยายไปบริเวณที่ดินโดยรอบหนองน้ำ

จึงได้ใช้เป็นสถานที่ตั้งโรงพยาบาลประจำจังหวัด ปัจจุบัน
หนองน้ำดังกล่าวโรงพยาบาลสุรินทร์ได้ปรับปรุงสอง
ดูแลรักษาแหล่งน้ำดังกล่าวให้อยู่ในสภาพที่สะอาด รวมทั้ง
จัดสภาพภูมิทัศน์โดยรอบแหล่งน้ำให้อยู่ในสภาพที่เป็น
ระเบียบ สวยงาม เพราะถือว่าเป็นสถานที่สำคัญในการ
ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ

**สถานที่ประกอบพิธีเสกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
พระอุโบสถวัดบูรพาราม**

วัดบูรพาราม ตั้งอยู่ที่ถนนกรุงศรีใน ตำบลในเมือง
อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

วัดบูรพาราม สร้างเมื่อประมาณพุทธศักราช ๒๓๐๐
- ๒๓๓๐ โดยประชาชนร่วมกันสร้างขึ้น เรียกชื่อว่า “วัดบูรพ์”
เดิมเป็นวัดมหานิกาย เป็นวัดเก่าแก่มิพัฒนาการที่ยาวนาน
ตามยุคตามสมัย ต่อมาในพุทธศักราช ๒๔๗๖ สมเด็จพระ
มหาธีรวงศา (ติสสะมหาเถร อ้วน) ดำรงตำแหน่ง
เจ้าคณะมณฑล ได้อนุมัติให้วัดบูรพ์เป็นวัดในสังกัดคณะ
ธรรมยุต และได้นิมนต์พระราชวุฒาจารย์ (ดูลย์ อดุล)

ซึ่งปฏิบัติถูกต้องกรรมฐานอยู่ ให้มาประจำอยู่ที่วัดบูรพาราม
ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส และร่วมเป็นคณะพระสังฆาธิการ
ท่านได้เริ่มบริหารวัดและคณะสงฆ์ ส่งเสริมการศึกษา
ปริยัติธรรม และเผยแพร่ข้อปฏิบัติทางกัมมัฏฐาน พร้อมกับ
ปรับปรุงพัฒนาสิ่งแวดล้อมและสิ่งก่อสร้างภายในวัด
อย่างต่อเนื่อง นับแต่นั้นมาแสงแห่งรัศมีของพระธรรม
ทั้งทางปริยัติและปฏิบัติก็เริ่มรุ่งเรืองโชติช่วงตลอดมา
โดยหลวงปู่ดูลย์รับภาระทั้งทางคันถธุระและวิปัสสนาธุระ
บริหารงานพระศาสนาอย่างเต็มความสามารถ มีการ
ก่อสร้างพระอุโบสถแบบหลังคาคอนกรีตและเสริมเหล็ก
เป็นครั้งแรก หล่อพระพุทธรูปชินราชจำลองประดิษฐาน
ในพระอุโบสถ บูรณะปฏิสังขรณ์พระวิหารหลวงพ่อพระชีว์
ซึ่งเป็นพระพุทธรูปสำคัญประจำเมืองสุรินทร์มาแต่โบราณ
ตลอดจนถึงก่อสร้างเสนาสนะ กุฏิวิหารแบบสมัยใหม่
หลายหลังเป็นการถาวร

วัดบูรพารามได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็น
พระอารามหลวงชั้นตรี เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช
๒๕๒๐

จังหวัดหนองคาย

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีปลีกรรมตักน้ำ :
สระมุจลินท์ (สระพญานาค) วัดพระธาตุบังพวน

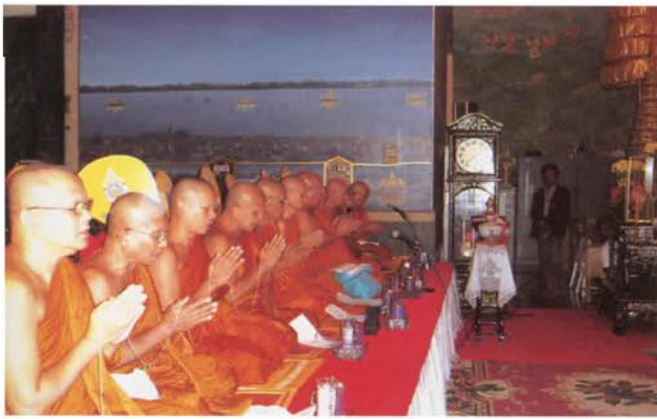

สระมุจลินท์ (สระพญานาค) อยู่ในบริเวณวัดพระธาตุบังพวน ใกล้ๆ องค์พระธาตุ ในสมัยโบราณเมื่อมีการแต่งตั้งเจ้าเมือง ก็จะทำน้ำจากสระนี้ไปสร่งเพื่อเป็นสิริมงคล ต่อมาได้มีการบูรณะสระพญานาคเพื่อใช้น้ำในสระนี้ไปประกอบพิธีมงคลต่างๆ ทุกปี ชาวหนองคายจะจัดงานนมัสการพระธาตุบังพวนในเดือนนี้ ขึ้น ๑๑ ค่ำพระธาตุบังพวนเดิมเป็นเจดีย์เก่าแก่ ซึ่งเป็นที่สักการะแก่ชาวจังหวัดหนองคายมาช้านาน ตามประวัติกล่าวว่าพระอรหันต์ทั้ง ๕ ได้นำเอาพระบรมสารีริกธาตุมาบรรจุไว้ที่ภูเขาหลวง ริมน้ำห้วยบังพวน วัดพระธาตุบังพวนนี้ได้มีการสร้างเสริมขึ้นในรัชสมัยพระไชยเชษฐาภษัตริย์ลาว ประกอบด้วยตัวองค์เจดีย์ แต่เนื่องจากฝนตกหนักทำให้ฐานทรุด จึงพังลงมาเมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๓ กรมศิลปากรจึงได้ทำการบูรณะใหม่จนเสร็จเรียบร้อย และสมเด็จพระสังฆราชได้เสด็จไปบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ :
วัดโพธิ์ชัย

วัดโพธิ์ชัย เป็นพระอารามหลวง ตั้งอยู่ที่ถนนโพธิ์ชัย เขตเทศบาลเมือง เป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่อบุญรอดพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านของชาวเมืองหนองคาย หลวงพ่อบุญรอดเป็นพระพุทธรูปขัดสมาธิราบ ปางมารวิชัย

หล่อด้วยทองสีสุก มีลักษณะงดงาม ตามตำนานเล่าว่า พระธิดา ๓ องค์ของกษัตริย์ล้านช้างได้หล่อพระพุทธรูปขึ้น ๓ องค์และขนานนามพระพุทธรูปตามพระนามของตนเอง คือ พระเสริมประจำพี่ใหญ่ พระสุกประจำคนกลางและ พระใสประจำน้องคนสุดท้อง เดิมประดิษฐานที่เวียงจันทน์ ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๓ ได้อัญเชิญพระพุทธรูปทั้งสาม ลงเรือข้ามฝั่งมายังเมืองหนองคาย แต่เกิดพายุกัดพระสุก จมน้ำหายไป ส่วนพระเสริมและพระใสได้ถูกอัญเชิญมา ประดิษฐานไว้ที่หนองคาย จนในสมัยรัชกาลที่ ๔ จึงได้อัญเชิญพระเสริมลงมาประดิษฐานที่กรุงเทพฯ ส่วนพระใส ยังคงประดิษฐานอยู่ที่วัดโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ทุกปี ในวันเพ็ญกลางเดือน ๗ ชาวเมืองหนองคายจะมีงาน ประเพณีบุญบั้งไฟบูชาพระใสที่วัดโพธิ์ชัยเป็นประจำ

จังหวัดหนองบัวลำภู

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ วัดศรีคุณเมือง

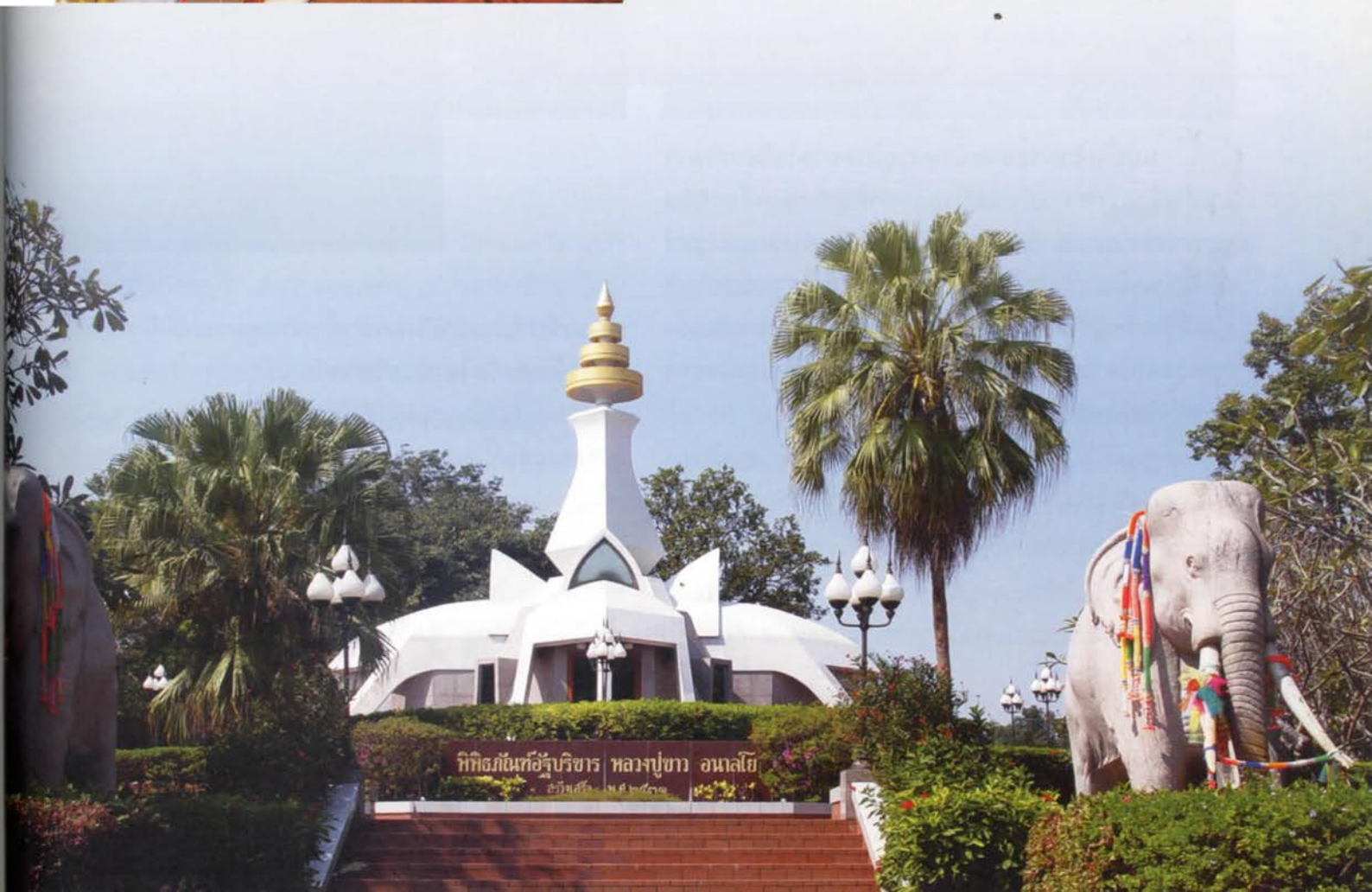
บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ วัดศรีคุณเมือง เป็นบ่อน้ำที่สร้างด้วยอิฐเผา อยู่ภายในวัดศรีคุณเมือง ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่คู่บ้านคูเมืองหนองบัวลำภู สร้างเมื่อพุทธศักราช ๒๓๑๐ วัดศรีคุณเมือง เดิมชื่อว่า วัดโน เพราะอยู่ในกำแพงเมือง เชื่อกันว่าเป็นบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งมีอยู่บ่อเดียวได้นำไปใช้ในการรักษาโรคภัยไข้เจ็บ บ่อน้ำแห่งนี้เป็นโบราณสถานที่สำคัญแห่งหนึ่ง มีขนาดความกว้างรวมในปากบ่อประมาณ ๒ เมตร ขนาดความลึกจากบ่อถึงกันบ่อประมาณ ๑๐ เมตร ชาวบ้านชาวเมืองในสมัยก่อนเรียกกันว่า “ล้างวัดโน” เพราะอยู่ในวัดและวัดก็อยู่ในกำแพงเมือง บ่อน้ำนี้มีคุณลักษณะพิเศษซึ่งจะแตกต่างจากแหล่งอื่นๆ คือไม่เฉพาะแต่อยู่ภายในวัดและในกำแพงเมืองเท่านั้น น้ำในบ่อแห่งนี้จะไหลอยู่ตลอดปีโดยที่ไม่มีการแห้งขอดเลย โดยจะมีการถ่ายเททำความสะอาดอยู่ในตัวเองตลอดเวลา และบ่อน้ำแห่งนี้เคยใช้น้ำนำพระพุทธรูปมรดกศักดิ์สิทธิ์ทูลเกล้าฯ ถวายในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ : วัดศรีคุณเมือง

วัดศรีคุณเมือง ตั้งอยู่ที่บ้านเหนือ ถนนวราชภักดี หมู่ที่ ๕ ตำบลลำภู อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู สังกัดคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย ที่ดินตั้งวัดเนื้อที่โดยประมาณ ๖ ไร่ ๒ งาน ๗ ตารางวา สร้างเมื่อพุทธศักราช ๒๓๑๐ เดิมเป็นวัดโบราณที่สร้างขึ้นในสมัยที่ดินแดนแถบนี้เป็นที่อยู่ของชนชาติขอม ละว้า และลาว ครั้งเมื่อพุทธศักราช ๒๑๑๕ พระไชยเชษฐาธิราชหนีทัพจากเมืองเวียงจันทน์มาพักทัพอยู่ในเขตนี้ จึงได้บูรณะวัดนี้ขึ้น ต่อมากลายเป็นวัดร้าง จนถึงพุทธศักราช ๒๓๑๐ ได้มีการบูรณะและสร้างวัดนี้ขึ้นมาใหม่ เดิมชื่อว่า วัดในเพราะอยู่ในกำแพงเมืองเก่าและวัดยังมีบ่อน้ำที่สร้างด้วยอิฐเผา มีบ่อน้ำไหลอยู่ตลอดปี เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “วัดน้ำออกบ่อศรีคุณเมือง” ประชาชนเรียกสั้นๆ ว่า วัดศรีคุณเมือง ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๒๔

พิพิธภัณฑ์เพื่ออุปัชฌาย์ หลวงปู่ขาว อนาลโย
สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๑

จังหวัดอ่างทอง

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
แม่น้ำเจ้าพระยาหน้าพระอุโบสถวัดไชโยวรวิหาร

แม่น้ำเจ้าพระยาหน้าพระอุโบสถวัดไชโยวรวิหาร
แม่น้ำเจ้าพระยา เป็นแม่น้ำสายสำคัญที่หล่อเลี้ยงชีวิต
ชาวอ่างทองมาแต่ครั้งอดีต และยังคงให้ความอุดมสมบูรณ์
จนถึงปัจจุบัน วัดไชโยวรวิหารเป็นแหล่งโบราณสถานที่
เป็นที่ประดิษฐานพระมหาพุทธพิมพ์ที่ชาวอ่างทองเรียกว่า
“หลวงพ่อดโตวัดไชโย” เป็นสถานที่หล่อหลอมจิตใจของ
ชาวอ่างทองและชาวไทยทั่วประเทศ

ด้วยความสำคัญเช่นนี้ จังหวัดอ่างทองจึงถือเอา
น้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณกลางแม่น้ำหน้าพระอุโบสถ
วัดไชโยวรวิหาร อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง เป็นแหล่งน้ำ
ศักดิ์สิทธิ์สำหรับใช้ประกอบพิธีกรรมต่างๆ เช่น พระราชพิธี
มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม
๒๕๔๒

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
พระอุโบสถวัดไชโยวรวิหาร

วัดไชโยวรวิหาร ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่ ชาวบ้านเรียกว่า
วัดไชโยหรือวัดเกศไชโย ตั้งอยู่บนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำ
เจ้าพระยาสุดเขตแดนเหนือของจังหวัดอ่างทอง ห่างจาก
อำเภอเมืองอ่างทองประมาณ ๑๘ กิโลเมตร เป็นวัด
พระอารามหลวงชั้นโท เดิมเป็นวัดราษฎร์สร้างมาแต่
ครั้งใดไม่ปรากฏ มีความสำคัญขึ้นมาในสมัยรัชกาลที่ ๔

เมื่อสมเด็จพระพุทธอาจารย์ (โต พรหมรังสี) แห่งวัดระฆังโฆสิตาราม ธนบุรี ได้สร้างพระพุทธรูปปางสมาธิองค์ใหญ่หรือหลวงพ่อดโต องค์เป็นปูนขาวไม่ปิดทองไว้กลางแจ้ง ณ วัดแห่งนี้ ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๕ ได้เสด็จฯ มานมัสการและโปรดเกล้าฯ ให้ปฏิสังขรณ์วัดไชโยขึ้นในพุทธศักราช ๒๔๓๐ แต่แรงสั่นสะเทือนระหว่างการลงรากพระวิหารทำให้องค์หลวงพ่อดโตพังลงมา จึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างหลวงพ่อดโตขึ้นใหม่ตามแบบหลวงพ่อดโต วัดกัลยาณมิตร มีขนาดหน้าตักกว้าง ๑๖.๑๐ เมตร สูง ๒๒.๖๕ เมตร และ

พระราชทานนามว่า “พระมหาพุทธพิมพ์” มีการจัดงานฉลองซึ่งนับเป็นงานใหญ่ที่สุดของจังหวัดอ่างทองในสมัยนั้น องค์หลวงพ่อดโตประดิษฐานอยู่ในพระวิหารที่มีความสูงใหญ่สง่างามแปลกตากว่าวิหารแห่งอื่นๆ พุทธศาสนิกชนจากที่ต่างๆ มานมัสการอย่างไม่ขาดสาย ติดกับด้านหน้าพระวิหาร มีพระอุโบสถก่อสร้างด้วยสถาปัตยกรรมไทยอันงดงามหันด้านหน้าออกสู่แม่น้ำเจ้าพระยา ภายในพระอุโบสถมีภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่องพุทธประวัติ ฝีมือช่างสมัยรัชกาลที่ ๕

จังหวัดอำนาจเจริญ

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
อ่างเก็บน้ำพุทธอุทยาน

อ่างเก็บน้ำพุทธอุทยาน ตั้งอยู่ที่บ้านพุทธอุทยาน ถนนชยางกูร ตำบลบุ่ง อำเภอมืองอำนาจเจริญ ในเขตเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ ตรงข้ามองค์พระมงคลมิ่งเมืองซึ่งเป็นพระพุทธรูปประจำจังหวัดและศูนย์ราชการจังหวัดอำนาจเจริญ ปัจจุบันอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ก่อสร้างเมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๐ - ๒๕๐๖ ปิดกั้นห้วยปลาแดก สาขาลำน้ำเซบาย เป็นทำนบดินยาว ๑,๓๐๐ เมตร สูง ๑๓.๕ เมตร ล้นเขื่อนกว้าง ๖ เมตร ปริมาณเก็บกักน้ำ ๑๕.๓๔ ล้านลูกบาศก์เมตร เป็นอ่างเก็บน้ำเพื่อการเกษตร ครอบคลุมพื้นที่ ๑๑,๐๑๔ ไร่ เพื่อการประปา โดยเป็นการสนับสนุนน้ำดิบให้การประปาส่วนภูมิภาคได้ถึง ๒,๔๐๐ ลูกบาศก์เมตร อีกทั้งยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแหล่งพักผ่อนหย่อนใจสำหรับประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะช่วงวันสงกรานต์ จะมีประชาชนชาวจังหวัดอำนาจเจริญและจังหวัดใกล้เคียงนิยมไปเล่นน้ำพักผ่อนและขอพรผู้ใหญ่

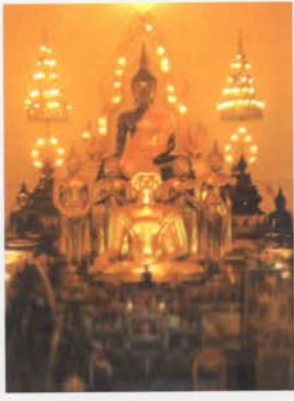
สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
วัดสำราญนิเวศ

วัดสำราญนิเวศ หรือวัดสำราญ เป็นพระอารามหลวง สังกัดคณะธรรมยุติกนิกาย ได้รับพระบรมราชานุญาตให้สร้างวัดตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองของสงฆ์ ร.ศ. ๑๒๑ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๔๒ ตั้งอยู่ในพื้นที่บ้านสุขสำราญ ตำบลบุ่ง อำเภอมืองอำนาจเจริญ ติดกับทางหลวงหมายเลข ๒๑๒ (ถนนชยางกูร สายอุบลราชธานี - นครพนม) เป็นที่ดินของขุนสกุล - คุณแม่บุญเือง สุวรรณภูมิ คุณแม่คำหยาด ระภาเพศ และกำนันนวน สุวรรณภูมิ โดยมีพระครูทัศนประกาศ (บุญนทสิริ) เป็นเจ้าอาวาสองค์แรก พระครูทัศนประกาศ พร้อมด้วยพระภิกษุสามเณร อุบาสก - อุบาสิกา ได้ดำเนินการก่อสร้างปรับปรุงศาสนสถาน ศาสนวัตถุ ศาสนบุคคล และศาสนธรรม ด้วยความวิริยอุตสาหะ วัดนี้เดิมเป็นวัดป่า มีต้นไม้ใหญ่ร่มรื่นสดเจียบ จึงเป็นสถานที่อันเหมาะสมใน

การเจริญสมณธรรมของพระกรรมฐานด้วยความศรัทธา และความเชื่อมั่นในพระรัตนตรัย อุบาสก - อุบาสิกาได้เกิด ศรัทธาในการปฏิบัติธรรม จึงได้ช่วยกันพัฒนาวัดมาอย่างต่อเนื่อง ครั้นกาลเวลาล่วงมาถึงพุทธศักราช ๒๔๘๕ เจ้าพระคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (ติสสมหาเถร อั่วน) ออกตรวจการพระศาสนาและตรวจการคณะสงฆ์ได้เดินทาง มาพักแรมที่วัดนี้ พิจารณาเห็นว่าที่นี่สมควรตั้งเป็นวัด ที่จะอำนวยประโยชน์สุขแก่พุทธศาสนิกชน จึงได้ตั้งชื่อว่า “วัดสำราญนิเวศ” ให้เป็นคู่กับวัดพรหมวิหาร อำเภอ เล็งนกทา จังหวัดอุบลราชธานี (ปัจจุบันขึ้นกับจังหวัด ยโสธร)

วัดสำราญนิเวศเป็นวัดที่พำนักของเจ้าคณะอำเภอ ตลอดมาไม่ขาดสาย จึงเป็นวัดที่พร้อมด้วยองค์การทั้ง ๔ คือ การปกครอง การศึกษา การเผยแผ่ และการ สาธารณูปการ ทั้งนี้อาศัยการปฏิบัติดีของพระภิกษุ สามเณรเป็นมูลฐาน อันเป็นเครื่องสร้างเสริมศรัทธาของ พระพุทธศาสนิกชนให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธา จนได้รับ ประกาศเกียรติคุณให้เป็นวัดพัฒนาตัวอย่างประจำปี ๒๕๒๑ ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อ พุทธศักราช ๒๕๔๓ วัดสำราญนิเวศ ได้รับการยกฐานะ จากวัดราษฎร์เป็นพระอารามหลวง

จังหวัดอุดรธานี

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์คำชะโนด

บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์คำชะโนด ตั้งอยู่ในท้องที่บ้านโนนเมือง หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี บ่อน้ำนี้อยู่กลางเกาะคำชะโนด ลักษณะพื้นที่โดยรอบเป็นเกาะ มีต้นชะโนดขึ้นรวมกันอยู่เป็นกลุ่มประมาณ ๒๐ ไร่ เป็นต้นไม้ชนิดที่หายากมากในประเทศไทย ประกอบด้วย ต้นมะพร้าว ต้นหมาก และต้นตาล รวมกันเป็นต้นชะโนด ภายในป่าชะโนดยังมีบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์อยู่ตรงกลางเกาะ เรียกว่า บ่อคำชะโนด เป็นน้ำใต้ดินที่พุ่งไหลซึมตลอดเวลา ทางจังหวัดได้เลือกน้ำจากบ่อแห่งนี้ไปร่วมในพิธีสำคัญๆ เสมอ นอกจากนี้ยังมีศาลเจ้าพ่อพระยาศรีสุทโธที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือในความศักดิ์สิทธิ์เป็นอย่างยิ่ง ตามเรื่องเล่าสืบต่อกันมาว่า พญานาคราชที่อาศัยอยู่ในเมืองบาดาลใช้เมืองคำชะโนดแห่งนี้เป็นที่ขึ้นลงติดต่อระหว่างเมืองบาดาลกับเมืองมนุษย์

ปัจจุบันนี้คำชะโนดเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์มีชื่อเสียงของจังหวัด เป็นสถานที่เคารพสักการะของชาวอำเภอบ้านดุงและจังหวัดอื่น น้ำจากบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์แห่งนี้เคยนำไปใช้ในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ : พระอุโบสถวัดโพธิสมภรณ์

วัดโพธิสมภรณ์ ตั้งอยู่เลขที่ ๒๒ ถนนเพาะนิยม ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมืองอุดรธานี มหาอำมาตย์ตรี พระยาศรีสุริยราชวรานุวัตร (โพ เนติโพธิ์) สร้างขึ้นเมื่อ พุทธศักราช ๒๔๙๙ ในสมัยปลายรัชกาลที่ ๕ โดยชาวบ้านเรียกว่า “วัดใหม่” ต่อมาสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ประทานนามว่า “วัดโพธิสมภรณ์” เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่ พระยาศรีสุริยราชวรานุวัตรผู้สร้าง วัดนี้ได้รับพระราชทาน วิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๖๖

พระอุโบสถของวัดสร้างโดยพระมหาเสวกโท เจ้าพระยามุขมนตรีศรีสมุหพระนครบาล (อวบ เปาโรหิตย์) ได้ใช้เป็นสถานที่ถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาประจำปีของ จังหวัด ปุชนิยวัตถุที่สำคัญภายในวัด คือ หลวงพ่อ พระพุทธรัศมี พระประธานในพระอุโบสถ เป็นพระพุทธรูป สำริดสมัยสุโขทัย ปางมารวิชัย อายุประมาณ ๖๐๐ ปีเศษ พระบรมธาตุบรรจุไว้ในพระเศียรพระประธานวัดโพธิ์สมภรณ์ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ยกฐานะเป็น พระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๐๗

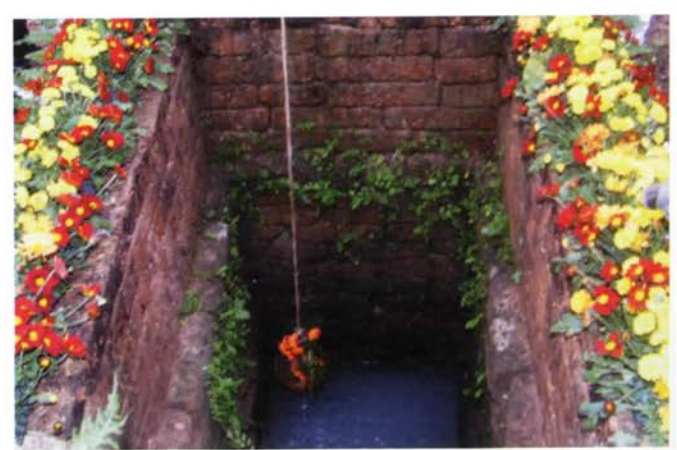

จังหวัดอุดรดิตถ์

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
บ่อน้ำทิพย์

บ่อน้ำทิพย์ตั้งอยู่ที่เวียงเจ้าเงาะ ตำบลทุ่งยั้ง อำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์ ห่างจากตัวเมืองอุดรดิตถ์ ประมาณ ๓ กิโลเมตร เวียงเจ้าเงาะตั้งช้อนอยู่ในเมืองทุ่งยั้ง เป็นโบราณสถานที่สำคัญของจังหวัดอุดรดิตถ์แห่งหนึ่ง จากตำนานเรื่องสังข์ทอง และชาวบ้านเล่าสืบต่อกันมา เวียงเจ้าเงาะเป็นเมืองของสังข์ทองกับนางรจนา ซึ่งถูกท้าวสามลเนรเทศมาจากเมืองทุ่งยั้ง และจากหลักฐานนักโบราณคดีของหน่วยศิลปากรสุโขทัยได้ให้ความเห็นวาระหว่างศตวรรษที่ ๑๘ ได้มีการสร้างเวียงเจ้าเงาะเป็นเมืองหน้าด่าน โดยขุดคันดินเป็นแนวกำแพง เวียงเจ้าเงาะตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเมืองทุ่งยั้ง มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒๙ ไร่ ภูมิประเทศเป็นที่ราบดินปนศิลาแลง บางตอนเป็นศิลาแลงล้วน ปัจจุบันยังเห็นสภาพคันคูเมือง ส่วนที่ขุดลงไปเป็นศิลาแลง และบ่อน้ำหลายแห่งบริเวณคันคูเมือง บ่อน้ำดังกล่าวมีการตักขึ้นและไม่มีน้ำแล้ว มีอยู่ ๑ บ่อที่มีน้ำตลอดปีคือ “บ่อน้ำทิพย์” ชาวบ้านเชื่อว่าเป็นบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์

บ่อน้ำทิพย์ตั้งอยู่บริเวณด้านใต้ ภายในร่องคูชั้นที่ ๒ ของคูเมืองเวียงเจ้าเงาะ มีลักษณะเป็นบ่อศิลาแลงธรรมชาติ โดยมีการนำศิลาแลงธรรมชาติทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้ามาก่อเป็นขอบบ่อ เป็นทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๘๗ เซนติเมตร ยาว ๑.๒๐ เมตร และเมื่อลึกลงไปบ่อมีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด ๘๗ เซนติเมตร วัดความลึกได้ ๔.๐๗ เมตร ภายในบ่อมีน้ำอยู่ตลอดปี เป็นแหล่งน้ำที่เคยใช้ทำน้ำ

พระพุทธรูปองค์ศักดิ์สิทธิ์จำนวน ๒ ครั้ง คือ น้ำพระพุทธรูปองค์ศักดิ์สิทธิ์ในพระราชพิธีรัชมง์คลาภิเษก เมื่อเดือนกรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑ และน้ำพระพุทธรูปองค์ศักดิ์สิทธิ์ในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

**สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธรูปองค์ศักดิ์สิทธิ์ :
วัดพระแท่นศิลาอาสน์**

วัดพระแท่นศิลาอาสน์ เป็นพระอารามหลวง ตั้งอยู่ที่ตำบลทุ่งยั้ง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ห่างจากตัวเมืองอุตรดิตถ์ประมาณ ๓ กิโลเมตรเศษ วัดพระแท่นศิลาอาสน์เป็นวัดที่ประชาชนได้ร่วมกันสร้าง ตั้งแต่ประมาณพุทธศักราช ๑๙๒๐ มักนิยมเรียกสั้นๆ ว่า “วัดพระแท่น” ตามชื่อหมู่บ้าน วัดพระแท่นศิลาอาสน์ มีลักษณะเด่นคือภายในวิหารมีพระแท่นศิลาอาสน์ซึ่งเป็นปูชนียสถาน พุทธอนุสรณ์อีกแห่งซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของชาวพุทธทั่วไป พระแท่นนี้เป็นศิลาแลงรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดกว้าง ๘ ฟุต ยาว ๙ ฟุต ๘ นิ้ว สูง ๓ ฟุต มีมณฑปครอบอยู่เบื้องบน ที่ฐานของพระแท่นโดยรอบประดับด้วยลายกลีบบัว

จังหวัดอุทัยธานี

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
แม่น้ำสะแกกรัง บริเวณปากคลองวัดชุมทรัพย์

แม่น้ำสะแกกรัง บริเวณปากคลองวัดชุมทรัพย์ เป็นแม่น้ำสายสำคัญของจังหวัดอุทัยธานี มีต้นน้ำมาจากภูเขาโมโกจู มีความยาวจากต้นน้ำถึงสุดปลายน้ำ ๑๐๘ กิโลเมตร มีชื่อเรียกต่างกันตามท้องที่ที่ไหลผ่าน เฉพาะส่วนที่เรียกแม่น้ำสะแกกรังนั้นมีความยาวประมาณ ๑๑ กิโลเมตร ตั้งแต่ปากคลองวัดชุมทรัพย์ผ่านตัวเมืองอุทัยธานี ไปบรรจบแม่น้ำเจ้าพระยาที่คู้งสำเภา อำเภอเมืองอุทัยธานี

สมัยกรุงศรีอยุธยาบ้านสะแกกรังเป็นหมู่บ้านใหญ่สำหรับขนถ่ายช้างศึก ม้าศึก เพื่อใช้ในราชการสงคราม มีแม่น้ำสะแกกรังเป็นเส้นทางสำคัญในการติดต่อคมนาคมและราชการกองทัพ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จฯ ทางแม่น้ำสะแกกรังเข้าตัวเมืองอุทัยธานี เมื่อครั้งเสด็จประพาสหัวเมืองฝ่ายเหนือ เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๔๔ และเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๔๙

อีกครั้งหนึ่งสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรสได้เสด็จตรวจการณ์คณะสงฆ์โดยเรือพระที่นั่งตามลำน้ำสะแกกรัง เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖ และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสหัวเมืองตามชายน้ำผ่านแม่น้ำสะแกกรัง เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๕๙ และประทับแรมอยู่ ณ พลับพลาริมแม่น้ำ

นอกจากนี้ แม่น้ำสะแกกรังยังเป็นสายน้ำที่เชิญพระพุทธรูปสำคัญ ๓ องค์ คือ พระพุทธมิ่งมงคลคีตีสีหิรี พระโพธิมิ่งมงคล และพระพุทธรูปวัดหนองแกมาจากสุโขทัย ในสมัยรัชกาลที่ ๑ ขึ้นที่ท่าใกล้ศาลากลางจังหวัด พระพุทธรูปทั้งสามองค์เป็นพระสำคัญประจำเมืองที่มีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นที่ยึดเหนี่ยวของชาวอุทัยธานี

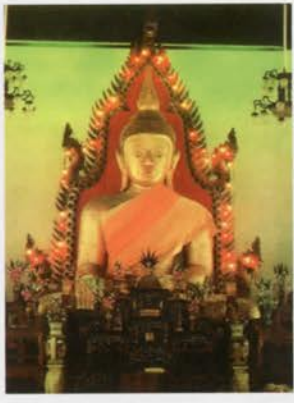
**สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
พระอุโบสถวัดมณีสถิตกปิฏฐาราม (วัดทุ่งแก้ว)**

วัดมณีสถิตกปิฏฐาราม (วัดทุ่งแก้ว) ตั้งอยู่เลขที่ ๔ ถนนสุนทรสถิตย์ ตำบลอุทัยใหม่ อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี เดิมชื่อวัดมณีธุดงค์สงฆ์มูลิกาวาส เริ่มก่อสร้างเมื่อพุทธศักราช ๒๔๓๑ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ได้พระราชทาน วิสุคามสีมาเมื่อพุทธศักราช ๒๔๓๔ ต่อมาสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ทรง เปลี่ยนชื่อจากวัดมณีธุดงค์สงฆ์มูลิกาวาสเป็นวัดทุ่งแก้ว และเปลี่ยนมาเป็นวัดมณีสถิตกปิฏฐารามเมื่อพุทธศักราช ๒๔๔๒

ปูชนียวัตถุที่สำคัญภายในวัดคือ พระประธาน ในพระอุโบสถ พระปรางค์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และ รูปหล่อหลวงพ่อยิ้มผู้สร้างวัดนี้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกฐานะวัดมณีสถิตกปิฏฐาราม เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๖

จังหวัดอุบลราชธานี

แหล่งน้ำและสถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ :
แหล่งน้ำโจ๊ก

แหล่งน้ำโจ๊ก เป็นน้ำตามธรรมชาติที่ไหลรินตลอดเวลา เกิดจากแหล่งน้ำใต้ดิน ณ บริเวณซึ่งเรียกว่า “ค่าน้ำแชบ” หมายความว่าน้ำชับน้ำซึม มีรสอร่อย ท้องถิ่นนี้จึงมีชื่อว่า “บ้านค่าน้ำแชบ” ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองวารินชำราบ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๓๐ ได้มีการบูรณะปรับปรุงใหม่เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ ทางราชการได้นำน้ำโจ๊กเข้าร่วมในพิธีกาญจนาภิเษกของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ต่อมาในพุทธศักราช ๒๕๔๒ จังหวัดอุบลราชธานีได้ใช้แหล่งน้ำจาก “น้ำโจ๊ก” แห่งนี้ทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ทูลเกล้าฯ ถวายในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

สถานที่ประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ :
วัดสุปฏิญนารามวรวิหาร

วัดสุปฏิญนารามวรวิหาร เป็นพระอารามหลวงสังกัดธรรมยุติกนิกายวัดแรกของภาคอีสาน สร้างในพุทธศักราช ๒๓๙๖ โดยพระพรหมราชวงศา (พระอุปราชา กุทอง) เป็นเจ้าเมืองอุบลราชธานี จัดสร้างโดยพระราชศรีทธาในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ โดยได้เริ่มสร้างวัดในพุทธศักราช ๒๓๙๖ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามว่า “วัดสุปฏิญนาราม อันหมายถึง วัดที่มีสถานที่ตั้งเหมาะสม เป็นท่าเรือที่ดี” ตัววัดตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำมูล เป็นพระอารามหลวงที่อยู่ในภูมิทัศน์ที่ร่มรื่นสวยงาม สิ่งสำคัญภายในวัดคือ พระอุโบสถ ขนาดกว้าง ๒๐ เมตร ยาว ๓๔ เมตร สูง ๒๒ เมตร เป็นศิลปะไทย - จีน - ยุโรป หน้าโบสถ์มีรูปสิงโตคล้ายของจริงสองตัว ภายในพระอุโบสถเป็นที่ประดิษฐานพระประธานของวัด คือพระสัมพันธัญญาเจ้า เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ขนาดหน้าตักกว้าง ๔ ศืบ เป็นพระพุทธรูปหล่อขัดเงาไม่ปิดทอง มีหอศิลปวัฒนธรรมเก็บรักษาโบราณวัตถุ เช่น เสมาทิน ศิลาจารึก และทับหลัง

โกนน้ำพระพุทธรูปมณฑลศักดิ์สิทธิ์
การรัฐพิธีแห่เชิญน้ำพระพุทธรูปมณฑลศักดิ์สิทธิ์
และพิธีเสกทำน้ำพระพุทธรูปมณฑลศักดิ์สิทธิ์
พระเต้าปทุมนิมิต

พระราชพิธีเสด็จออกมหาสมาคม รับการถวายพระพรชัยมงคล

โกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์

เนื่องจากเมื่อครั้งการจัดพิธีเสก
ทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์และการแห่
เชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์เข้าร่วมใน
พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา
ครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ นั้น
กระทรวงมหาดไทยซึ่งได้รับมอบหมายให้
รับผิดชอบการจัดพิธีทั้งในส่วนกลางและ
ส่วนภูมิภาค ได้มีการจัดทำพระเต้าประจำ
จังหวัดให้ทุกจังหวัด

ลักษณะของพระเต้าประจำจังหวัด
สำหรับบรรจุน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์

จัดทำขึ้นทั้งสิ้น ๗๖ พระเต้า มีลักษณะเป็นคนโทเซรามิก สีขาว รูปทรงสูงโซ่ทวย เดินขอบและลวดลายด้วยทองทั้งสิ้น
ส่วนที่จัดเป็นด้านหน้าของพระเต้าและฝาปิดด้านบนจะประดับตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ ส่วนด้านล่างสุดของฐาน
พระเต้าด้านหน้าจะมีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะคือตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดนั้นๆ อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าพระเต้า
ที่นำเข้าประกอบพิธีของแต่ละจังหวัด มีเพียงหนึ่งเดียว ส่วนที่จัดเป็นด้านหลังของตัวพระเต้าจะเขียนคำบาลีไว้ว่า “อนุญญาต
เม อุทกั วร อิทั ฯ” อันแปลความหมายได้ว่า “น้ำอันประเสริฐศักดิ์นี้เทพดาเจ้าประสิทธิประสาทแล้ว” ส่วนด้านล่างจะ
เป็นข้อความภายในกรอบว่า “จัดทำโดยคณะทำงานดำเนินงานพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์และการแห่เชิญน้ำ
พระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์เข้าร่วมในพระราชพิธีมหามงคลพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒” และจากมติที่
ประชุมคณะทำงานฝ่ายจัดเก็บรักษาโกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๒ ซึ่งมีรองปลัด
กระทรวงมหาดไทย ฝ่ายบริหาร (นายยงยุทธ วิชัยดิษฐ) เป็นประธาน เห็นชอบให้แต่ละจังหวัดจัดเก็บรักษาพระเต้าบรรจุ
น้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ที่ได้ผ่านการประกอบพิธีจัดทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์แล้ว เก็บไว้
ณ ศาลากลางจังหวัดของแต่ละจังหวัด เป็นที่ระลึกต่อไป

สำหรับในปี ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา
๘๐ พรรษา กระทรวงมหาดไทยได้รับหมายให้จัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์
เข้าร่วมในงานพระราชพิธีเสด็จออกมหาสมาคมรับการถวายพระพรชัยมงคล ในวันที่ ๕ ธันวาคม
๒๕๕๐ ดังนั้นเพื่อให้การจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายใน
พระราชพิธีดังกล่าวสมพระเกียรติและถูกต้องตามราชประเพณี คณะทำงานฝ่ายจัดทำและ
เก็บรักษาโกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งมีที่ปรึกษาด้านการบริหารงานจังหวัดแบบ
บูรณาการ เป็นประธาน ได้เห็นชอบให้จัดทำโกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ลักษณะเป็น
โกน้ำเซรามิก พื้นสีขาว ลายทอง ด้านหนึ่งมีตราสัญลักษณ์ ๘๐ พรรษา อีกด้านหนึ่ง
มีตราประจำจังหวัดทั้ง ๗๖ จังหวัด สูงจากฐานถึงยอดประมาณ ๔๕ เซนติเมตร ความ
กว้างเฉลี่ย ๒๐.๕ เซนติเมตร ตามรูปแบบของสำนักช่างสิบหมู่ กรมศิลปากร

การรัฐพิธีแห่เชิญน้ำพระพุทธรมนต์ศักดิ์สิทธิ์ จากกระทรวงมหาดไทยไปยังพระอุโบสถ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร และพิธีเสกน้ำพระพุทธรมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ณ พระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร วันจันทร์ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๐

พิธีแห่เชิญน้ำพระพุทธรมนต์ศักดิ์สิทธิ์จากกระทรวงมหาดไทยไปยังพระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร การดำเนินงานเริ่มดำเนินการตั้งแต่เช้าวันจันทร์ที่ ๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยการแห่เชิญน้ำพระพุทธรมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเก็บรักษาไว้ที่กระทรวงมหาดไทย ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

เวลา ๐๘.๓๐ น. ผู้เข้าร่วมขบวนพร้อมกันบนถนนอักษุวงศ์ บริเวณด้านหน้ากระทรวงมหาดไทย ประกอบด้วย รั้วขบวนตามลำดับ คือ รั้วขบวนธงชาติไทยและธงตราสัญลักษณ์ ๘๐ พรรษา รถเชิญน้ำพระพุทธรมนต์ศักดิ์สิทธิ์ และรั้วขบวนของข้าราชการกระทรวงมหาดไทย

เวลา ๐๙.๐๐ น. คณะผู้เชิญฯ เป็นข้าราชการระดับ ๖ ขึ้นไป แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว จำนวน ๗๖ คน ตั้งขบวนแถวตอนเรียง ๒ บริเวณหน้าห้องประชุม ๓ ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยคณะผู้เชิญน้ำพระพุทธรมนต์ศักดิ์สิทธิ์ เดินแถวตอนเรียงหนึ่ง เข้าไปเชิญโถน้ำพระพุทธรมนต์ศักดิ์สิทธิ์ แล้วออกมาตั้งแถวตอนเรียง ๒ ตามเดิม เรียบร้อยแล้ว ปลัดกระทรวงมหาดไทยและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ นำแถวเชิญโถน้ำพระพุทธรมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ลงจากศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทยทางบันไดหน้ามุข เพื่อไปร่วมพิธีถวายราชสักการะหน้าพระบรมฉายาลักษณ์ด้านหน้าประตูดำรงหน้ากระทรวงมหาดไทย

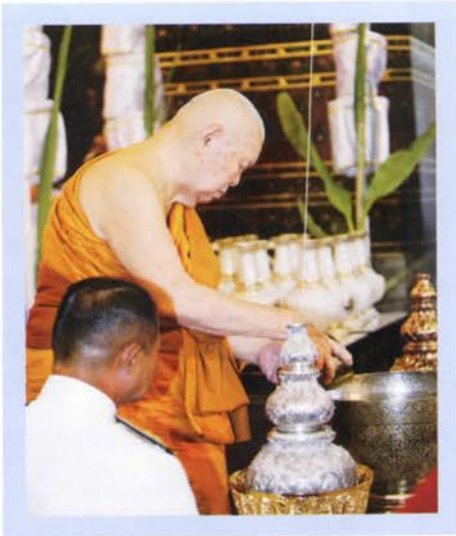
เวลา ๐๙.๓๐ น. นายพงศ์ไพรม วาศภูติ ปลัดกระทรวงมหาดไทยมาถึงบริเวณพิธีด้านหน้าพระบรมฉายาลักษณ์ถวายความเคารพ (ค่านับ) เปิดกรวยครอบกระทงดอกไม้ธูปเทียนแพถวายราชสักการะแล้วถวายความเคารพ (ค่านับ) พระบรมฉายาลักษณ์ คณะผู้เชิญน้ำพระพุทธรมรดกศักดิ์สิทธิ์เชิญโถน้ำพระพุทธรมรดกศักดิ์สิทธิ์ ไปวางบนรถที่ตั้งขบวนอยู่บนถนนอักษะทางค์ หน้ากระทรวงมหาดไทย

เวลา ๑๐.๐๐ น. รั้วขบวนเคลื่อนที่จากบริเวณหน้ากระทรวงมหาดไทย ไปตามถนนอักษะทางค์ เลี้ยวคลองหลอดผ่านวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร เลี้ยวขวาข้ามสะพานมอญเคลื่อนตรงไปตามถนนเจริญกรุงผ่านวังสราญรมย์ เลี้ยวซ้ายบริเวณหน้ากรมการรักษาดินแดนเข้าสู่ถนนสนามไชย ถึงบริเวณหน้าวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร แล้วหยุดขบวน คณะผู้เชิญโถน้ำพระพุทธรมรดกศักดิ์ทั้ง ๓๖ คน อัญเชิญโถน้ำพระพุทธรมรดกศักดิ์จากรถเข้าสู่พระอุโบสถ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามวรมหาวิหาร

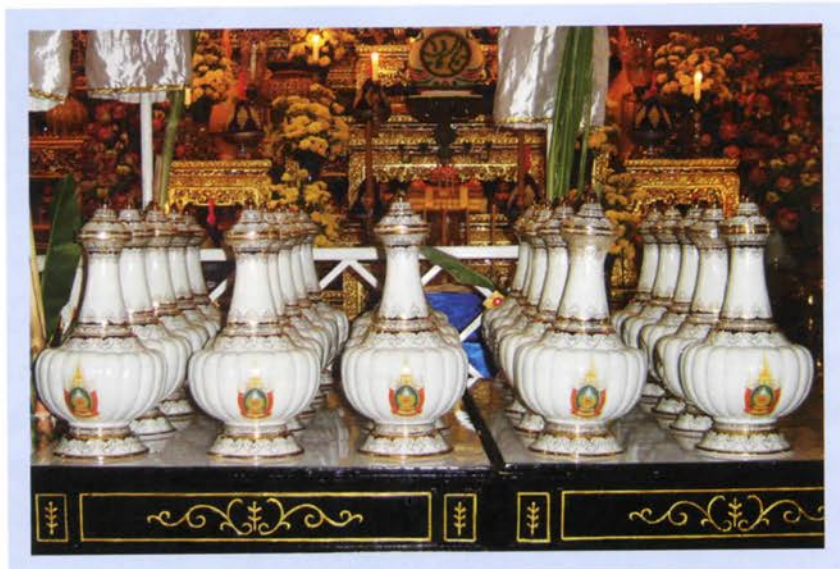

การแต่งกาย เครื่องแบบปกติขาว สวมหมวก

**พิธีเสกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ณ พระอุโบสถ
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามวรมหาวิหาร มีลำดับขั้นตอนดังนี้**

เวลา ๑๔.๐๐ น. คณะรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง คณะกรรมการ
อำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิม
พระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ คณะกรรมการฝ่ายพิธี
คณะอนุกรรมการฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์
คณะทำงานฝ่ายจัดกระบวนแห่อัญเชิญและเสกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์
ข้าราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทยและแขกผู้มีเกียรติที่ได้รับเชิญ มาถึง
บริเวณมณฑลพิธี

เวลา ๑๕.๓๐ น. พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี นายมีชัย ฤชุพันธ์ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
นายวิรัช ลิ้มวิชัย ประธานศาลฎีกา มาถึงพระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร พร้อมด้วยข้าราชการ
ทหาร พลเรือนและผู้มีเกียรติพร้อมในพิธี

เวลา ๑๖.๐๙ น. สมเด็จพระพุทธมาจารย์ ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราชมาถึงพระอุโบสถวัด
พระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร ไปนั่งยังอาสน์สงฆ์

เวลา ๑๖.๑๙ น. พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี นายมีชัย ฤชุพันธ์ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
นายวิรัช ลิ้มวิชัย ประธานศาลฎีกา เทน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่จังหวัดต่างๆ ที่วราชอาณาจักรส่งมาลงในขันพระสาครหมด
ทุกจังหวัดแล้ว นายกรัฐมนตรีจุดธูปเทียนที่เครื่องนมัสการหน้าพระพุทธเทวปฏิมากรกราบบูชาแล้ว เจ้าหน้าที่กรมการศาสนา

อาราธนาศีล สมเด็จพระพุฒาจารย์ ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราชให้ศีลจิบ พระราชครูวามเทพมุนี ประธานพรหมณ์ จุดธูปเทียนบูชาเทพเจ้าแล้ว พระราชครูวามเทพมุนี อ่านประกาศชุมนุมเทพเจ้า จบแล้ว เจ้าหน้าที่กรมการศาสนาอาราธนาพระปริตร พระสงฆ์ ๘๑ รูปเจริญพระพุทธมนต์ นายกรัฐมนตรีไปจุดเทียนที่ครอบสัมฤทธิ์ แล้วถวายสมเด็จพระพุฒาจารย์เสกทำน้ำพระพุทธมนต์ จบแล้ว สมเด็จพระพุฒาจารย์ ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราชไปหลั่งน้ำพระพุทธมนต์จากครอบสัมฤทธิ์ลงในขันพระสาครประมวลงร่วมกับน้ำศักดิ์สิทธิ์จากจังหวัดต่างๆ ขณะที่พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ชาวพนักงานประโคมฆ้องชัย บัณเฑาะว์ ลังข์ แตร ดุริยางค์ พระราชครูวามเทพมุนีหลั่งน้ำเทพมนต์ลงในขันพระสาครแล้ว นายกรัฐมนตรี ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประธานศาลฎีกา ไปตักน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์จากขันพระสาคร โดยใช้ถ้วยศิลาจารึกอักษรพุทธคาถารินลงในพระเต้าปทุมนิมิต ดังนี้

พระเต้าปทุมนิมิตทอง	ของ	นายกรัฐมนตรี
พระเต้าปทุมนิมิตนาก	ของ	ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
พระเต้าปทุมเงิน	ของ	ประธานศาลฎีกา

เมื่อรินน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ลงสู่พระเต้าปทุมนิมิตเสร็จแล้ว พระสงฆ์หยุดเจริญชัยมงคลคาถา นายกรัฐมนตรี ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประธานศาลฎีกา ถวายจตุปัจจัยไทยธรรม ยามปักตราสัญลักษณ์พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ เสร็จแล้ว นายกรัฐมนตรีกรวดน้ำ พระสงฆ์อนุโมทนา เสร็จพิธี

การแต่งกาย   ข้าราชการ : เครื่องแบบเต็มยศ
 ผู้มีเกียรติที่ได้รับเชิญ : ชุดสากล หรือชุดพระราชทาน

พระเต้าปทุมนิมิต

พระเต้าปทุมนิมิต เป็นเครื่องราชูปโภคประเภทหม้อมันต์ลักษณะกลมทรงเจดีย์ สลักลวดลายเป็นรูปดอกบัวสามดอกซ้อนกันจากดอกล่างสุดดอกบน มีฝาสำหรับเปิดออกจากกันได้ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชรัชกาลที่ ๑ โปรดให้สร้างเมื่อแรกสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ เพื่อประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกอย่างย่อ เมื่อเสด็จปราบดาภิเษกเถลิงถวัลยราชสมบัติในพุทธศักราช ๒๓๒๕ เป็นพระเต้าทำด้วยทอง นาก เงิน และสำริด ครั้นถึงพุทธศักราช ๒๓๒๘ เมื่อการก่อสร้างพระนครและพระบรมมหาราชวังเสร็จแล้ว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้จัดการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเดิมตามตำรับโบราณราชประเพณีใหม่เป็นครั้งที่ ๒ ครั้งนี้ได้ตั้งแต่งเพียงพระแท่นมณฑลพิธีด้วยการอัญเชิญพระเต้าทอง นาก เงิน ออกร่วมกับพระพุทธรูปปฏิมากรที่สำคัญ เครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ พระแสงราชศัสตราวุธ พระมหาสังข์ ประกอบพิธีในพระที่นั่งอินทราภิเษกมหาปราสาท

พระเต้าทอง นาก เงิน และสำริดในรัชกาลที่ ๑ คงใช้ในการพระราชพิธีต่อมา รัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ จะทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในพุทธศักราช ๒๓๕๒ ก็ได้นำพระเต้านี้ใส่น้ำเบญจสุทธคงคาเพื่อถวายสำหรับเป็นน้ำสรงมูรธาภิเษกด้วย

มูรธาภิเษก คือ การนำน้ำเบญจสุทธคงคาหรือน้ำพระพุทธมนต์รดพระเศียรในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกการรดน้ำสรงมูรธาภิเษก พระเจ้าอยู่หัวจะทรงเป็นผู้ยกพระเต้าน้ำสรงด้วยพระองค์เอง ในวันนี้จะได้นำลักษณะตั้งการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกครั้งนี้จากหนังสือพระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๒ มาแสดงไว้ดังนี้

“การจัดที่ทำพระราชพิธี ตั้งราชวัติ ฉัตรเบญจรงค์ รอบบริเวณพระที่นั่งทั้งหมดที่ท้องพระลานด้านตะวันออกระหว่างพระที่นั่งจักรพรรดิพิมานกับพระที่นั่งไพศาลทักษิณ ปลุกมณฑปพระกระยาसन หุ้มผ้าขาวแต่งด้วยเครื่องทอง บนเพดานพระมณฑปเป็นที่ขังน้ำเบญจสุทธคงคา มีหุ้ท่อก่อกบัวเงินที่เพดานสำหรับไขน้ำให้โปรยลงยังที่สรงมูรธาภิเษก ที่ฝักบัวนั้นห้อยพวงดอกจำปาทอง ที่พื้นภายในพระมณฑปตั้งเตียงเหลี่ยมหุ้มผ้าขาว บนเตียงตั้งถาดทอง ในถาดทองตั้งตั้งไม้มะเดื่อเป็นที่เสด็จประทับสรงมูรธาภิเษก ตรงที่วางพระบาทลาดใบไม้ข่มนามปูผ้าขาวทับรอบพระมณฑปตั้งราชวัติ ฉัตรทอง ฉัตรนาก ฉัตรเงิน ทั้ง ๔ ด้าน บนพระที่นั่งไพศาลทักษิณจัดเป็นที่ทำพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ตั้งพระแท่นแว่นฟ้ามีเพดานระบายตาตเป็นพระแท่นมณฑล ในพระแท่นมณฑลนั้นตั้งพระพุทธปฏิมาไชย พระสุพรรณบัฏ ดวงพระชันษา พระอุณาโลมท่าแห่ง พระมหามงกุฏ พระแสงขรรค์ไชยศรี ธารพระกร พัดวาลวิชนี ฉลองพระบาทพระนพ พระสังวาลพราหมณ์ พระสังวาลสร้อยอ่อน พระภูษารัตกัมพล พระชฎาเพชร พระอ้ามรงค์ พระมาลาเบี่ยง ฉลองพระองค์เกราะ ฉลองพระองค์นวม เครื่องพระพิไชยสงคราม เครื่องพระมนต์พิเศษ เครื่องมูรธาภิเษก พระมหาสังข์

ทักษิณาวัฏ พระมหาสังข์ทอง พระมหาสังข์เงิน พระเต้าเบญจคัพย์ พระเต้าปทุมนิมิตทอง พระเต้าปทุมนิมิตนาก พระเต้าปทุมนิมิตเงิน พระเต้าปทุมนิมิตลัมภุณี พระแสงดาบค่าย พระแสงดาบใจเพชร พระแสงทวน พระแสงง้าว แลพระแสงอัษฎาวุธ คือ พระแสงดาบเขลย พระแสงจักร พระแสงตรีศูล พระแสงธนู พระแสงดาบเขน พระแสงหอกชัย พระแสงปืนคาบชูด้ามแม่น้ำสโตง พระแสงขง้าว พระยาแสนพลพ่าย นอกจากนี้ยังมีพระแสงปืนคาบศิลาเคยทรง พระแสงขอดีข้างลัม พระแสงขอดีคร่ำ พระชนกัตัน พระเศวตฉัตร พระเสมาธิปัต พระฉัตรชัย พระเกวฬาย ธงชัยกระบี่ธูช ธงชัยครุฑพ่าห์ พระกลดพานพระขันหมาก พระเต้าพระสุธารส พระสุพรรณศรีบัวแฉก หน้าพระแท่นตั้งเครื่องมนัสการ ต่อพระแท่นมณฑลตั้งเทียนชัย ต่อไป ตั้งพระแท่นอัฐทิศทำด้วยไม้อุทุมพรลาดหญ้าคา มีผ้าคลุม แลกันด้วยพระบวรเศวตฉัตร ๗ ชั้น มีตั้งน้อยทำด้วยไม้ไผ่สีสุก ตั้งตรงที่ประทับทั้ง ๔ ทิศ เป็นที่ตั้งกลศแลเทวรูปประจำทิศทั้ง ๔ ฝ่าย ข้างตะวันตกตั้งพระที่นั่งภัทรบิฐทำด้วยไม้อุทุมพร กันด้วยพระบวรเศวตฉัตร ๗ ชั้น ลาดผ้า พราหมณ์ไปรยแปงสาสีวางแผ่นทองคำเขียนรูปราชสีห์ด้วยชาดหาคณ แล้ววางหญ้าคาแลปูผ้าคลุมข้างบนอีกชั้น ๑”

พระเต้า ทอง นาก เงิน สำริด ยังไม่มีนาม ครั้นเมื่อสรงมูรธาภิเศกในพระราชพิธีบรมราชาภิเศกครั้งนี้แล้วปรากฏว่า พระธรรมราชาแห่งวัดศาลาปูน เมืองกรุงเก่า คือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาปัจจุบันได้ถวายนามพระเต้าชุดนี้ว่า “พระเต้าปทุมนิมิต” จึงมีนามเรียกสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

พระเต้าปทุมนิมิตมีประวัติการเชิญออกมาใช้ในงานพระราชพิธีที่มีการสงรมุรธาภิเษกตลอดมาทั้งการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระราชพิธีอุปราชาภิเษก สถาปนาสมเด็จพระบรมราชเจ้าทุกรัชกาล และการพระราชพิธีแต่ละครั้ง การแต่งตั้งเครื่องบนพระแท่นมณฑลพิธีย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและพระราชนิยมในแต่ละรัชกาลเสมอ เช่น

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ พระราชพงศาวดารบันทึกว่า “เมื่อถึงวันพระราชพิธีได้พระฤกษ์สงมน้ำมุรธาภิเษกพระเต้าปทุมนิมิตแล้ว ผลัดเครื่องสีแดง เสด็จขึ้นประทับตั้งอัญมณี รับน้ำกลศ น้ำสังข์ ทั้ง ๘ ทิศ”

ในรัชกาลที่ ๔ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ในพุทธศักราช ๒๓๙๔ กล่าวว่า ในการประกอบพระราชพิธีก่อนจะสงรมุรธาภิเษก จะทรงสงรมุรธาภิเษก โดยไข่น้ำฝักบัวที่ท่อยู่ภายใต้เศวตฉัตรก่อนตามที่พรรณนาไว้ในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย แล้วจึงจะทูลเกล้าฯ ถวายน้ำสงรมุรธาภิเษก ได้กำหนดให้พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะเมื่อดำรงพระอิสริยยศเป็นสมเด็จพระอนุชาธิราช เจ้าฟ้ากรมขุนอิศเรศรังสรรค์ ถวายน้ำพระเต้าปทุมนิมิตทอง สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร ขณะดำรงพระอิสริยยศพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมขุนเดชอดิศรถวายพระเต้าปทุมนิมิตนาก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระรามอิศเรศ พระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ขณะยังดำรงพระอิสริยยศเป็นกรมขุนรามอิศเรศ ถวายน้ำพระเต้าปทุมนิมิตเงิน และพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระพิพิธโภคภูเบนทร์ ขณะดำรงตำแหน่งพระยศพระเจ้าพี่ยาเธอ กรมขุนพิพิธโภคภูเบนทร์ถวายน้ำพระเต้าปทุมนิมิตสำริด

ดังนั้น การพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในรัชกาลที่ ๕ รัชกาลที่ ๖ รัชกาลที่ ๗ และรัชกาลที่ ๙ จึงได้กำหนดเป็นพระราชประเพณีให้พระบรมวงศ์ผู้ใหญ่ฝ่ายหน้า เป็นผู้เชิญน้ำจากเต้าปทุมนิมิต ทอง นาก เงิน สำริด ทูลเกล้าฯ ถวายในการสงรมุรธาภิเษกตามแบบอย่างที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปฏิบัติไว้ตลอดมา

พระเต้าปทุมนิมิตจะมีโอกาสอัญเชิญมาบรรจุน้ำพระพุทธมนต์ในการพระราชพิธีที่มีการสงฆ์อภิเษกเสกสมมา เช่นในรัชกาลปัจจุบันที่รัฐบาลได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตจัดงานพระราชพิธีเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในมหามงคลที่ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบในพุทธศักราช ๒๕๓๐ และ ๖ รอบ ในพุทธศักราช ๒๕๔๒ โดยประยุกต์จากการถวายน้ำพระพุทธมนต์ในพระเต้าปทุมนิมิต ทอง นาก เงิน ซึ่งเดิมผู้อัญเชิญ น้ำพระพุทธมนต์ทูลเกล้าฯ คือ พระบรมวงศ์ผู้ใหญ่ ได้เปลี่ยนเป็นผู้นำของสถาบันหลักของประเทศในการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย คือนายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา และประธานศาลฎีกา เป็นผู้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายน้ำพระพุทธมนต์ คักดีสิทธิ์ซึ่งตักจากแหล่งน้ำสำคัญในท้องที่ต่างๆ ทั่วประเทศ มาประกอบพิธีให้บังเกิดสิริมงคล แทนน้ำจากเบญจสุทธ-คองคาเช่นในสมัยโบราณ

สำหรับในการพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ผู้เชิญพระเต้าปทุมนิมิต ทอง นาก เงิน คือ นายกรัฐมนตรี ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และประธานศาลฎีกา ตามลำดับ

ขบวนอิสริยยศแห่งเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ จากวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร เข้าสู่พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

ขบวนอิสริยยศแห่งเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ จากพระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร เข้าสู่พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง มีผู้เข้าร่วมขบวนทั้งสิ้น ๙๓๘ คน ริ้วขบวนแบ่งเป็น ๖ ตอนแถว มีรายละเอียดดังนี้

ตอนแถวที่ ๑ วงดุริยางค์กองทัพเรือ ประกอบด้วย ทหารเรือ ๕๒ นาย แต่งเครื่องแบบทหารเต็มยศ จำแนกเป็น ผู้ควบคุม ๑ นาย ผู้ถือคานำขบวน ๑ นาย และผู้ร่วมบรรเลงเพลง ๕๐ นาย

ตอนแถวที่ ๒ นักเรียนนายร้อยตำรวจอัญเชิญธงชาติ และธงตราสัญลักษณ์พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ประกอบด้วย นักเรียนนายร้อยตำรวจ ๘๑ นาย จำแนกเป็น ผู้ควบคุม ๑ นาย นักเรียนนายร้อยตำรวจอัญเชิญธงชาติ ๔๐ นาย และนักเรียนนายร้อยตำรวจ อัญเชิญธงตราสัญลักษณ์พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๔๐ นาย

ตอนแถวที่ ๓ ผู้อัญเชิญพระเต้าปทุมนิมิตทอง นาก เงิน ผู้อัญเชิญพานดอกไม้ธูปเทียนของนายกรัฐมนตรี ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประธานศาลฎีกา ผู้แทนนายกรัฐมนตรี ผู้แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ผู้แทนประธานศาลฎีกา จำนวน ๑๐ ท่าน จำแนกออกเป็น

ผู้อัญเชิญพระเต้าปทุมนิมิตทอง นายระพีพันธ์ สิริวัฒน์ ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้อัญเชิญพระเต้าปทุมนิมิตนาก นายวุฒิชัย วัชรรัตน์ รองเลขาธิการวุฒิสภา ผู้อัญเชิญพระเต้าปทุมนิมิตเงิน นายสันต์ชัย ล้อมมณีนพรัตน์ ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

ผู้อัญเชิญพานธูปเทียนแพของนายกรัฐมนตรี นายทินกร ภูวะปัจฉิม ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติ ผู้อัญเชิญธูปเทียนแพของประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ นายสิทธิพร สหพันธ์ ไตรภพ รองเลขาธิการวุฒิสภา ผู้อัญเชิญธูปเทียนแพของประธานศาลฎีกา นายสาคร ตั้งวรรณวิบูลย์ ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

ผู้แทนนายกรัฐมนตรี นายจาดูร อภิชาติบุตร รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ นายมนตรี รูปสุวรรณ ที่ปรึกษาด้านการเมืองการปกครองฯ ผู้แทนประธานศาลฎีกา นายบุญไทย อิศราประทีปรัตน์ ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

ผู้แทนสำรองของศาลฎีกา ๑ ท่าน คือ นายธนิต รัตนะผล ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

ตอนแถวที่ ๔ ผู้อัญเชิญพุ่มทอง พุ่มเงิน จำนวน ๒๒๘ คน จำแนกเป็น

แถวตอนที่ ๑ มี ๑๓ แถว ประกอบด้วย ๓๘ ชุด ในแต่ละชุดประกอบด้วย ๓ คน รวม ๑๑๔ คน

คนที่ ๑ ผู้แทนจังหวัด ข้าราชการระดับ ๙ อยู่ตรงกลาง

คนที่ ๒ ผู้อัญเชิญพุ่มทอง ข้าราชการระดับ ๕ ขึ้นไป อยู่ด้านซ้ายของผู้แทนจังหวัด

คนที่ ๓ ผู้อัญเชิญพุ่มเงิน ข้าราชการระดับ ๕ ขึ้นไป อยู่ด้านขวามือของผู้แทนจังหวัด

แถวตอนที่ ๒ มี ๑๓ แถว ประกอบด้วย ๓๘ ชุด ในแต่ละชุดประกอบด้วย ๓ คน รวม ๑๑๔ คน

คนที่ ๑ ผู้แทนจังหวัด ข้าราชการระดับ ๙ อยู่ตรงกลาง

คนที่ ๒ ผู้อัญเชิญพุ่มทอง ข้าราชการระดับ ๕ ขึ้นไป อยู่ด้านซ้ายของผู้แทนจังหวัด

คนที่ ๓ ผู้อัญเชิญพุ่มเงิน ข้าราชการระดับ ๕ ขึ้นไป อยู่ด้านขวามือของผู้แทนจังหวัด

ตอนแถวที่ ๕ วงดุริยางค์กองทัพอากาศ ประกอบด้วย ทหารอากาศ ๕๒ นาย แต่งเครื่องแบบทหารเต็มยศ
จำแนกเป็น ผู้ควบคุม ๑ นาย ผู้ถือคานำขบวน ๑ นาย ผู้บรรเลงเพลง ๕๐ นาย

ตอนแถวที่ ๖ ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ประกอบด้วย ข้าราชการ
ในสังกัดสำนักงานรัฐมนตรี ๑๐ คน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ๗๔ คน กรุงเทพมหานคร ๓๑ คน กรมที่ดิน ๕๒ คน
กรมโยธาธิการและผังเมือง ๕๐ คน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ๕๒ คน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ๕๒ คน
กรมการพัฒนาชุมชน ๔๙ คน การไฟฟ้านครหลวง ๑๗ คน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ๕ คน การประปานครหลวง ๓๐ คน
การประปาส่วนภูมิภาค ๒๓ คน และองค์การตลาด ๓๐ คน รวมทั้งสิ้น ๕๑๔ คน

การแต่งกาย เครื่องแบบเต็มยศ ช้างเผือก สวมหมวก

พระราชพิธีเสด็จออกมหาสมาคม รับการถวายพระพรชัยมงคล ณ มุขเด็จ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท วันพุธที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

เจ้าพนักงานเตรียมการตกแต่งพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ณ ท้องพระโรงกลาง เจ้าพนักงานเชิญพระมหาพิชัยมงกุฎ ประดิษฐาน ณ พระที่นั่งพุดตานถม พร้อมราชกกุธภัณฑ์ เครื่องขัตติยราชูปโภค แวดล้อมด้วยต้นไม้มงคล เงิน ที่มุขเด็จ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ทอดผ้าทิพย์ตราพระครุฑพ่าห์ เป็นที่สำหรับเสด็จออกมหาสมาคมเพื่อรับการถวายพระพรชัยมงคล ที่สนามหน้ามุขเด็จพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ตั้งแท่นพร้อมเสาบัววางพานดอกไม้ธูปเทียนแพสำหรับสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ทูลเกล้าฯ ถวาย และตั้งเสาบัววางพานดอกไม้ธูปเทียนแพ สำหรับนายกรัฐมนตรี ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประธานศาลฎีกา ทูลเกล้าฯ ถวาย ตามลำดับ ถัดมาด้านหลัง เป็นแถวคณะรัฐมนตรี คณะทูตานุทูต สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ข้าราชการตุลาการ ข้าราชการทหาร - พลเรือน ผู้แทนศาสนาอื่นๆ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทตามตำแหน่งหน้าที่ บริเวณด้านหน้าพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ๘ ตำรวจหลวงยืนเฝ้าฯ รักษาการณ์ และนายทหารราชองครักษ์ยืนเฝ้าฯ ตามหน้าที่ ส่วนที่สนามหน้าศาลาสหทัยสมาคมและท้องสนามหลวง ราษฎรทุกหมู่เหล่า เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทถวายพระพรชัยมงคล

เวลา ๐๘.๐๐ น. เจ้าหน้าที่ฝ่ายพิธีเชิญพระเต้าปทุม นิमितทอง นาก เงิน บรรจุน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งทุก จังหวัดทั่วราชอาณาจักรจัดทำแล้วส่งให้กระทรวงมหาดไทย ประมวลนำไปประกอบพิธีเสกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ที่ พระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้วนั้น ออกจาก พระอุโบสถ ตั้งขบวนอิสริยยศ มีผู้แทนปวงชนแต่ละจังหวัด รวม ๗๖ จังหวัด เชิญพานพุ่มดอกไม้ถวายราชสักการะไว้ พร้อมทั้งหน้าวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร ด้านถนนสนามไชย

เวลา ๐๙.๐๐ น. ขบวนแห่เชิญน้ำพระพุทธมนต์ ศักดิ์สิทธิ์ออกจากวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหา- วิหาร ไปตามถนนสนามไชย เลี้ยวซ้ายไปตามถนนหน้าพระลาน เข้าสู่พระบรมมหาราชวังทางประตูวิเศษไชยศรี ประตูพิมาน ไชยศรี ไปยังพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท เจ้าพนักงานเชิญน้ำ พระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ไปตั้งยังบุษบกและพานรูปเทียนแพ ตั้งที่เสาบัวกลุ่มหน้าที่ยืนเฝ้าฯ ของนายกรัชมุนตรี ประธาน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และประธานศาลฎีกา ส่วนพานพุ่ม ดอกไม้ของแต่ละจังหวัดนำไปตั้งถวายราชสักการะ ณ แทน ซึ่งจัดไว้ตามแนวรั้วพระบรมมหาราชวังด้านขวาและด้านซ้าย ของประตูวิเศษไชยศรี

เวลา ๐๙.๓๐ น. พระบรมวงศานุวงศ์ องคมนตรี คณะรัฐมนตรี คณะทูตานุทูต สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ข้าราชการทหาร - พลเรือน ผู้มีตำแหน่งเฝ้าทูลละอองธุลี พระบาทพร้อมในมณฑลพระราชพิธีพระที่นั่งจักรีมหา- ปราสาท

เวลา ๑๐.๐๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จ พระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งจากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต ไปยังพระบรมมหาราชวัง ทางประตู ศักดิ์ไชยสิทธิ์ ประตูราชสำราญ รถยนต์พระที่นั่งเทียบที่ อัมฉันทร์ทิศตะวันออก พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

เวลา ๑๐.๓๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จออกพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท พร้อมด้วย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออกมุขเด็จพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท พระบรมวงศานุวงศ์ องคมนตรี เลขาธิการพระราชวัง ราชเลขาธิการ สมาชิกราชสกุล และสตรีผู้มีบรรดาศักดิ์ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทที่ ท้องพระโรงหน้าพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท เมื่อ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงยืน

เฝ้าฯ ที่แท่นหน้ามุขเด็จ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท พร้อมด้วย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออกมุขเด็จ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ชาวพนักงานกระทัมโหระทึก ประโคมแตรฝรั่ง ทหารกองเกียรติยศ ๓ เหล่าทัพถวายความเคารพ แตรวง บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี ทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ และตำรวจ ยิงปืนใหญ่เฉลิมพระเกียรติฝ่ายละ ๒๑ นัด พระสงฆ์ทั่วราชอาณาจักรเจริญชัยมงคลคาถา ย่าม้องกลองระฆัง พร้อมกับการประกอบพิธีกรรมของศาสนาอื่นๆ

ครั้นสุดเสียงเพลงสรรเสริญพระบารมีแล้ว สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเปิดกรวยกระถางดอกไม้รูปเทียนแพ แล้วกราบบังคมทูลพระกรุณาถวายพระพรชัยมงคลแทนพระบรมวงศานุวงศ์ จบ เสด็จพระราชดำเนินไปเฝ้าฯ ณ ท้องพระโรงหน้าพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

นายกรัฐมนตรี เปิดกรวยกระทงดอกไม้ธูปเทียนแพ แล้วกราบบังคมทูลพระกรุณาถวายพระพรชัยมงคลแทนคณะรัฐมนตรี ข้าราชการทหาร - พลเรือน และราษฎรทุกหมู่เหล่า

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เปิดกรวยกระทงดอกไม้ธูปเทียนแพ แล้วกราบบังคมทูลพระกรุณาถวายพระพรชัยมงคลแทนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ประธานศาลฎีกา เปิดกรวยกระทงดอกไม้ธูปเทียนแพ แล้วกราบบังคมทูลพระกรุณาถวายพระพรชัยมงคลแทนข้าราชการตุลาการ จบ ทหารกองเกียรติยศ ๓ เหล่าทัพ ถวายความเคารพ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี จบ ผู้เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทในมหาสมาคมถวายความเคารพพร้อมกัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสตอบ จบแล้ว ผู้เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทในมหาสมาคมทั้งหมดถวายความเคารพ ชาวพนักงานกระทัมโหระทึก ประโคมแตรฝรั่ง ทหารกองเกียรติยศ ๓ เหล่าทัพถวายความเคารพ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินกลับ

แต่งกาย เครื่องแบบเต็มยศ สายสะพายมหาจักรี หรือสายสะพายช้างเผือก สายสร้อยจุลจอมเกล้า

การพัฒนาก

ที่ ๑๙/๒๕๕๐

หมายกำหนดการ

พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

วัน	เวลา	รายการ	ที่	แต่งกาย
อังคารที่ ๔ พฤษภาคมที่ ๖ พุธที่ ๕	๐๙.๐๐ น. ถึง ๑๓.๐๐ น. ๑๓.๐๐ น. ถึง ๑๗.๐๐ น.	ลงพระนาม และลงนามถวายพระพร และถวายบังคมสมเด็จพระบูรพ- มหากษัตริยาธิราช	ในพระบรมมหาราชวัง ปราสาทพระเทพบิดร	ปกติขาว หรือสุภาพ
พุธที่ ๕	๐๗.๓๐ น. ๑๐.๓๐ น.	แห่เชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ไปยัง พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท เสด็จออกมหาสมาคม รับการถวายพระพรชัยมงคล	พระอุโบสถวัดพระเชตุพน วิมลมังคลาราม มุขเด็จ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท	เต็มยศ ช้างเผือก เต็มยศ จักรี หรือ ช้างเผือก สายสร้อย จุลจอมเกล้า
	๑๖.๔๕ น.	บรรพชิตจีนและญวนถวายพระพร สวดนพเคราะห์ ผู้ได้รับพระราชทานราชสังคหวัตถุเฝ้าฯ	วัดพระศรีรัตนศาสดาราม	เต็มยศ จุลจอมเกล้า
	๑๗.๔๕ น.	ทรงตั้งสมณศักดิ์ ทรงตั้งพระครูพรหมมณ เจริญพระพุทธมนต์การพระราชพิธี เฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา	พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย	
พฤษภาคมที่ ๖	๑๐.๓๐ น.	เสด็จพระ เทศน์มงคลวิเศษ พระสงฆ์ถวายพระพร	พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย	เต็มยศ นพรัตน์ หรือช้างเผือก
เสาร์ที่ ๘	๑๗.๓๐ น.	คณะทูตเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล	ศาลาดุสิตาลัย สวนจิตรลดา	สากลสีเข้ม เจ้าหน้าที่ปกติขาว

ฝ่ายโทรพราหมณ์ กองพระราชพิธี
สำนักพระราชวัง

ที่ ๑๑๓/๒๕๕๐

๓ พฤษภาคม ๒๕๕๐

ขอประทานคำนวน ถกษัคมงคการพิธีตักน้ำ และปลุกเสกน้ำพระพุทธรมรด เพื่อเป็นน้ำสรง ถวายพระบาทสมเด็จพะเจ้าอยู่หัว กราบเรียนมาโดยทางสุริยคติกาล ตามคัมภีร์ฎีกาโหราศาสตร์นิยม

ถกษัตักน้ำ วันศุกร์ ที่ ๒ พฤคจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๐ เวลา ๑๕ นาฬิกา ๔๙ นาที เป็นประถมถกษั ไปจนถึงเวลา ๑๖ นาฬิกา ๑๙ นาที เป็นที่สุดแห่งถกษั

ถกษัเสกน้ำพระพุทธรมรด (ส่วนภูมิภาค) วันจันทร์ที่ ๒๖ พฤคจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๐ เวลา ๑๗ นาฬิกา ๓๙ นาที เป็นประถมถกษั ไปจนถึงเวลา ๑๘ นาฬิกา ๐๙ นาที เป็นที่สุดแห่งถกษั

ถกษัเสกน้ำพระพุทธรมรด วันจันทร์ที่ ๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐ เวลา ๑๖ นาฬิกา ๑๙ นาที เป็นประถมถกษั ไปจนถึงเวลา ๑๖ นาฬิกา ๔๙ นาที เป็นที่สุดแห่งถกษั

ในระหว่างเวลาฤดมมงคถกษัทั้งหมดนี้ จะได้ประกอบพิธีตักน้ำ และปลุกเสกน้ำพระพุทธรมรดฯ

ควรมิควรรแล้วแต่จะโปรด

(นายฉัตรชัย ปิ่นเงิน)

ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายโทรพราหมณ์

แนวทางและขั้นตอน
การประกอบพิธีปลีกรรมตักน้ำและเสกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์สำคัญของจังหวัด
เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ในงานพระราชพิธีเสด็จออกมหาสมาคมรับการถวายพระพรชัยมงคล
เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา
๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

พิธีปลีกรรมตักน้ำ

วันศุกร์ที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ระหว่างเวลา ๑๕.๔๙ น. ถึง ๑๖.๑๙ น.

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด (หรือผู้แทน) ประกอบพิธีปลีกรรมตักน้ำจากสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ประชาชนเคารพ เลื่อมใส หรือจากแหล่งน้ำที่สำคัญของจังหวัด หรือจากแหล่งน้ำที่เคยใช้ประกอบพิธีเสกน้ำศักดิ์สิทธิ์ ตามที่จังหวัดได้แจ้ง กระทรวงมหาดไทยทราบแล้ว โดยผู้ที่ประกอบพิธีปลีกรรมจะต้องแต่งกายนุ่งขาวห่มขาวนำดอกไม้ธูปเทียนไปจุดบูชา เทพยดาอารักษ์ ณ สถานที่ศักดิ์สิทธิ์หรือแหล่งน้ำแห่งนั้น ๆ และผู้ปลีกรรมตักน้ำจะต้องรับศีล ๕ ก่อน แล้วกล่าวคำ ปลีกรรมบูชา

คำกล่าวปลีกรรมบูชา
ในพิธีปลีกรรมตักน้ำจากสถานที่ศักดิ์สิทธิ์

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส (ว่า ๓ จบ)

	พุทฺธ	สรณ	คจฺฉามิ
	ธมฺม	สรณ	คจฺฉามิ
	สงฺฆ	สรณ	คจฺฉามิ
พุทฺธยมฺปิ	พุทฺธ	สรณ	คจฺฉามิ
พุทฺธยมฺปิ	ธมฺม	สรณ	คจฺฉามิ
พุทฺธยมฺปิ	สงฺฆ	สรณ	คจฺฉามิ
ตติยมฺปิ	พุทฺธ	สรณ	คจฺฉามิ
ตติยมฺปิ	ธมฺม	สรณ	คจฺฉามิ
ตติยมฺปิ	สงฺฆ	สรณ	คจฺฉามิ

จบแล้วว่า

ศิริโอตตปบสมปนนา
สนุ สปปุริสา โลเก
อายนตุ โภนุโต เทวสงมาโย

สุกกรมมสมาหิตา
เทวธมมาติ วุจจเร ฯ

ขออัญเชิญเทพดาเจ้าผู้เจริญทั้งหลาย ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายฉันทะจากผู้ว่าราชการจังหวัด.....
ให้มายังสถานที่นี้ เพื่อขออนุญาตอัญเชิญน้ำในสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์นี้นำไปประกอบพระราชพิธีถวายสวัสดิมงคลแด่
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ข้าพเจ้าจึงขออนุญาตเทพดาเจ้าผู้พิทักษ์รักษาได้โปรดประสิทธิ์ประสาท
แต่ข้าพเจ้า

อนุญาต เม อุทกั วรี อิทั ฯ

(น้ำอันประเสริฐศักดิ์สิทธิ์ เทพดาเจ้าได้ประสิทธิ์ประสาทแก่ข้าพเจ้าแล้ว)

จากนั้น จึงตักน้ำบรรจุลงในภาชนะปริมาณพอสมควรแล้วห่อด้วยผ้าขาว แล้วเชิญไปตั้งไว้ในพระอุโบสถ หรือ
ในพระวิหารวัดสำคัญของจังหวัด เพื่อจะได้ประกอบพิธีเสกทำน้ำศักดิ์สิทธิ์ต่อไป

พิธีเสกทำน้ำพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์

วันจันทร์ที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ระหว่างเวลา ๑๗.๓๙ น. ถึง ๑๘.๐๙ น.

- จัดและตกแต่งสถานที่ประกอบพิธีภายในพระอุโบสถพระอารามหลวง พระอุโบสถวัดสำคัญของจังหวัด
- ตั้งโต๊ะหมู่บูชา อัญเชิญพระพุทธรูปนวราชูปถัมภ์ตั้งบนโต๊ะหมู่บูชา แล้ววางสายสิญจน์ที่โต๊ะหมู่บูชาที่ตั้ง
พระพุทธรูปนวราชูปถัมภ์ (วางสายสิญจน์ใต้ฐานพระพุทธรูป) แล้วใส่พานวางไว้ข้างประธานสงฆ์เจริญ
พระพุทธรูป
- ตั้งชั้นน้ำสาคร (มีขนาดพอที่จะใส่น้ำศักดิ์สิทธิ์ได้หมด) เทน้ำศักดิ์สิทธิ์ใส่ชั้นแล้วนำไปตั้งที่หน้า
ประธานสงฆ์เจริญพระพุทธรูป

- เวลา ๑๗.๓๙ น. - ผู้ว่าราชการจังหวัดจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย
- เจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดอาราธนาศีล
  - ประธานสงฆ์ให้ศีล จบแล้ว
  - เจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดอาราธนาพระปริตร
  - พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์จำนวน ๑๐ รูป เจริญพระพุทธรูป (พระสูตรและปาฐะที่ใช้เจริญพระพุทธรูป
ควรที่จะใช้พระสูตรและปาฐะที่มหาเถรสมาคมกำหนดให้พระสงฆ์เจริญพระพุทธรูปถวายแด่
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว) จบแล้ว
  - ประธานในพิธีตักน้ำพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์จากชั้นน้ำสาคร บรรจุใส่ไห้พระพุทธรูป ในขณะที่
ประธานตักน้ำพระพุทธรูปบรรจุใส่ไห้ พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา เสร็จแล้ว
  - ประธานถวายเครื่องไทยธรรมแด่พระสงฆ์
  - พระสงฆ์ทั้งนั้นอนุโมทนา
  - ประธานกรวดน้ำ เสร็จพิธี

คาถาเสกน้ำ
สัจปานวิद्याนุรูปคาถา

สัจจํ เว อมตา วาจา
สัจเจ อตุเถ จ ฐมเม จ

เอส ฐมโธ สนนุตโน
อทุ สนุโต ปติภูฐิตา

สทุธิธ วิตุตํ ปุริสสุส เสฎฐํ
ฐมโธ สุจิณฺโณ สุขมาวหาติ
สัจจํ ทเว สาธตุรํ รธานี
ปญญาซีวีชีวิตมาทุ เสฎฐํ.

สทุทหาโน อรหตํ
สุสุสุสํ ลภเต ปญญํ
ปฏีรูปการี ฐุรวา
สัจเจน กิตติํ ปโปปติ
ยสุเสเต จตุโร ฐมมา
สัจจํ ฐมโธ ฐิติ จาโค
อิจฺฆ อญฺเฌปี ปุจฺฉสุสุ
ยทิ สจฺจา ทมา จาคา

ฐมมํ นิพฺพานปตฺติยา
อโปปมตฺโต วิจฺกฺขโณ
อุฏฺฐาตา วินฺทเต ฐนํ
ททํ มิตุตานี คนฺถติ
สทุฐสุส ฆรเมสิโน
ส เว เปจฺจ น โสจติ
ปฺปฺภู สมณพฺรธาทุเมณ
ชนฺตุยา ภียโยธ วิชฺชตีติ.

.....

สุขาภิยาจนคาถา

ยํ ยํ เทวมนุสฺसानํ
ตสุส ตสุสานุภาเวน
เย เย อารกฺขกา เทวา
อิมีนา ฐมฺมทาเนน
สทา ภทุรานี ปสฺสนตุ
อโปปมตฺตา จ อมฺเหสุ
ยญฺจ โน ภาสฺมาเนติ
ตฺนโน เทวานุโมทฺนตุ
เย วา ชลาพุชฺฌนฺทชา
อเวรา โทหนตุ สพุเพ เต
ปสฺสนตุ อนวชฺชานี
จิรํ ติฏฺฐตุ โลกสฺมี
ทสฺเสนตํ โสตฺวนฺตฺนํ
ยาว พุทุโรติ นามมฺปี
สมมาเทสิตฺฐมฺมสุส

มจฺจลตฺถาย ภาสิตํ
โหดุ ราชกุเล สุขํ
ตตฺถ ตตฺถาธิวาสิโน
สพุเพ อมฺเหติ ปุชฺชิตา
สุชิตา โทหนตุ นิพฺภยา
สพุเพ รกฺขนฺตุ โน สทา
กุสล์ ปสฺสตุ พหุํ
จิรํ ติฏฺฐนฺตุ สาตตํ
สํเสทฺโขปปาติกา
อนิฆา นิรุปรทุทวา
มา จ สาวชฺชมาคฺมา
สมมาสมพุทฺธสาสนํ
มคฺคํ สตฺตวิสุทฺธิยา
โลกเชฎฺฐสุส สตฺถโน
ปวตฺตติ มเหสิโน

ปสนุนา โทหนตุ สพเพปิ
สมมา ธารี ปเวจจนโต
วฑฺฒนิภาวาย สตุตตานี
มาตา ปิตา จ อตุรชฺ
เอวํ ธมฺเมน ราชานो

ปาณินอ พุทฺธสาสนเ
กาเล เทโว ปวสฺสตุ
สมิทฺธํ เนตุ เมทนี
นิจฺจํ รกฺขณฺติ ปุตุตฺถกํ
ปชฺชํ รกฺขณฺตุ สพฺพทา.

.....

- หมายเหตุ**
๑. การแต่งกาย **ข้าราชการ** แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว
ประชาชน แต่งกายสุภาพ
  ๒. พิธีตักน้ำศักดิ์สิทธิ์ ในวันศุกร์ที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ให้ใช้ภาชนะอื่นที่เหมาะสมในการบรรจุน้ำ สำหรับ
โถน้ำพระพุทธรมณต์ศักดิ์สิทธิ์ที่รับจากกระทรวงมหาดไทยให้ใช้บรรจุน้ำพระพุทธรมณต์ศักดิ์สิทธิ์หลังจาก
ประกอบพิธีเสกน้ำแล้ว
  ๓. การประกอบพิธีเสกน้ำพระพุทธรมณต์ศักดิ์สิทธิ์ ไม่มีการจุดเทียนทำน้ามนต์ เพราะพิธีเสกน้ำนี้ทำให้น้ำ
ศักดิ์สิทธิ์ไม่ใช่ทำน้ามนต์ และให้พระภิกษุสงฆ์ใช้พัดรองในการประกอบพิธี เนื่องจากไม่ใช่งานพระราชพิธี
และไม่มีการเสด็จพระราชดำเนิน
  ๔. น้ำพระพุทธรมณต์ส่วนที่เหลือจากการที่นำส่งกระทรวงมหาดไทย ไม่ควรนำไปแจกจ่ายให้กับผู้ใด เนื่องจาก
พิธีดังกล่าวจัดขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยเฉพาะ จึงไม่สมควรแจกจ่ายให้
ผู้อื่นหรือนำไปใช้ในการอื่นใด

บัญชีพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์
การรัฐพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์
ในการพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐
ณ พระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร
วันจันทร์ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๐

เวลา ๑๖.๐๐ น.

สมเด็จพระพุฒาจารย์	วัดสระเกศ	๑
สมเด็จพระมหาธีรจารย์	วัดชนะสงคราม	๑
สมเด็จพระมหาธีรราชสังฆคณาจารย์	วัดปากน้ำ	๑
สมเด็จพระพุฒาจารย์	วัดมกุฏกษัตริยาราม	๑
สมเด็จพระมหาธีรจารย์	วัดสัมพันธวงศาราม	๑
สมเด็จพระญาณวโรดม	วัดเทพศิรินทราวาส	๑
พระวิสุทธาธิบดี	วัดสุทัศน์เทพวราราม	๑
พระสาสนโสภณ	วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	๑
พระพรหมเมธี	วัดเทพศิรินทราวาส	๑
พระธรรมปัญญาบดี	วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม	๑
พระพรหมมุนี	วัดบวรนิเวศวิหาร	๑
พระพรหมเวที	วัดไตรมิตรวิทยาราม	๑
พระพรหมวชิรญาณ	วัดยานนาวา	๑
พระพรหมเมธาจารย์	วัดบูรณศิริมาตยาราม	๑
พระพรหมโมลี	วัดพิชยญาติการาม	๑
พระพรหมสุธี	วัดสระเกศ	๑
พระวิสุทธีวังศาจารย์	วัดปากน้ำ	๑
พระธรรมกิตติวงศ์	วัดราชโอรสาราม	๑
พระธรรมโสภณ	วัดสุทธจินดาราม / นครราชสีมา	๑
พระธรรมมหาธีรานุวัตร	วัดป่าเลไลยก์ / สุพรรณบุรี	๑
พระธรรมกิตติมุนี	วัดเฉลิมพระเกียรติ / นนทบุรี	๑
พระธรรมรัตนจักร	วัดกะพังสุรินทร์ / ตรัง	๑
พระธรรมกวี	วัดราชาธิวาส	๑
พระธรรมกิตติเมธี	วัดสัมพันธวงศาราม	๑
พระธรรมกิตติเวที	วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม	๑
พระธรรมวรเมธี	วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	๑
พระธรรมรัตนวิสุทธิ	วัดราชสิทธิาราม	๑

พระธรรมปริยัติโสภณ	วัดโมลีโลกยาราม	๑
พระธรรมราชานุวัตร	วัดพระแก้ว / เชียงราย	๑
พระธรรมเจดีย์	วัดกัลยาณมิตร	๑
พระธรรมวราลังการ	วัดเพชรวาราราม / เพชรบูรณ์	๑
พระธรรมปัญญาภรณ์	วัดปากน้ำ	๑
พระธรรมคุณาภรณ์	วัดสามพระยา	๑
พระธรรมศีลาจารย์	วัดหนึ่ง	๑
พระธรรมปริยัติเวที	วัดพระปฐมเจดีย์ / นครปฐม	๑
พระธรรมปิฎก	วัดพระพุทธบาท / สระบุรี	๑
พระธรรมโกศาจารย์	วัดประยุรวงศาวาส	๑
พระธรรมไตรโลกาจารย์	วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม	๑
พระธรรมสุธี	วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์	๑
พระธรรมสิทธินายก	วัดสระเกศ	๑
พระธรรมสิทธิมงคล	วัดเมืองยะลา / ยะลา	๑
พระเทพสุทธิเมธี	วัดระฆังโฆสิตาราม	๑
พระเทพญาณวิศิษฐ์	วัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก	๑
พระเทพญาณกวี	วัดพระศรีมหาธาตุ	๑
พระเทพปัญญามุนี	วัดปทุมวนาราม	๑
พระเทพโมลี	วัดราชผาติการาม	๑
พระเทพสังวรญาณ	วัดศรีธรรมาราม / ยโสธร	๑
พระเทพคุณาภรณ์	วัดสังเวชวิศยาราม	๑
พระเทพรัตนสุธี	วัดปทุมคงคา	๑
พระเทพปริยัติสุธี	วัดบพิตรพิมุข	๑
พระเทพปริยัติเมธี	วัดชลประทานรังสฤษฎิ์ / นนทบุรี	๑
พระเทพสารเวที	วัดบวรนิเวศวิหาร	๑
พระเทพเวที	วัดอนงคาราม	๑
พระเทพวิสุทธิคุณ	วัดบุพพาราม / เชียงใหม่	๑
พระเทพภาวนาวิกรม	วัดไตรมิตรวิทยาราม	๑
พระเทพปริยัติมุนี	วัดทองนพคุณ	๑
พระเทพสมุทรมอลี	วัดเพชรสมุทรวรวิหาร / สมุทรสงคราม	๑
พระเทพปัญญาเมธี	วัดปิตุลาธิราชรังสฤษฎิ์ / ฉะเชิงเทรา	๑
พระเทพวรเวที	วัดบรมวงศัศคราราม / พระนครศรีอยุธยา	๑
พระเทพเมธี	วัดอรุณราชวราราม	๑
พระราชสมุทรรังษี	วัดอัมพวันเจติยาราม / สมุทรสงคราม	๑
พระราชสิทธิมงคล	วัดศาลาปูน / พระนครศรีอยุธยา	๑
พระราชประสิทธิมงคล	วัดระฆังโฆสิตาราม	๑

พระราชธรรมสุธี	วัดมหาธาตุ* / นครศรีธรรมราช	๑
พระราชรัตนวราภรณ์	วัดพนัญเชิง / พระนครศรีอยุธยา	๑
พระราชวินัยสุนทร	วัดนิเวศธรรมประวัติ / พระนครศรีอยุธยา	๑
พระราชเวที	วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม	๑
พระสมุหวรคณิสสรสิทธิการ	วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม	๑
พระปราจีนมณี	วัดป่าทรงคุณ / ปราจีนบุรี	๑
พระโสภณธรรมเมธี	วัดสุวรรณคีรี	๑
พระปริยัติกิจวิธาน	วัดโสธรวราราม / ฉะเชิงเทรา	๑
พระพิพัฒน์วิริยาภรณ์	วัดไร่ขิง / นครปฐม	๑
พระสุทธิสารเมธี	วัดลัมพินฉวงศาราม	๑
พระพิศาลพัฒนาทร	วัดทุ่งเศรษฐี	๑
พระโสภณสมุทรคุณ	วัดคันลัด / สมุทรปราการ	๑
พระอุดมสารโสภณ	วัดโบสถ์ / ปทุมธานี	๑
พระนิภากรกิตติพิลาส	วัดตรีทศเทพ	๑
พระครูกิตติพัชรคุณ	วัดลาดแค / เพชรบูรณ์	๑
พระครูพิศาลชัยมงคล	วัดไชโย / อ่างทอง	๑
พระครูปลัดสรวรพินิจ	วัดห้วยมงคล / ประจวบคีรีขันธ์	๑
พระครูโสภิตปัญญากร	วัดป่าประดู่ / ระยอง	๑

รวม

๘๑ รูป

คำสั่งคณะกรรมการฝ่ายพิธี

ที่ ๒/๒๕๔๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์

ตามคำสั่งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสสมทวมงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ที่ ๑/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายพิธี โดยให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร นั้น

ดังนั้น เพื่อให้การจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและสมพระเกียรติ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	เลขาธิการพระราชวัง	ที่ปรึกษา
๑.๒	ราชเลขาธิการ	ที่ปรึกษา
๑.๓	ปลัดกระทรวงมหาดไทย	ประธานอนุกรรมการ
๑.๔	รองปลัดกระทรวงมหาดไทย (ที่ได้รับมอบหมาย)	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๕	ที่ปรึกษาด้านการบริหารงานจังหวัด แบบบูรณาการ	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๖	ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสุทัศน์ สุทัศน์ดิระ)	อนุกรรมการ
๑.๗	ที่ปรึกษาเลขาธิการพระราชวัง (นางสายไหม จบกมลศึก)	อนุกรรมการ
๑.๘	ผู้ช่วยราชเลขาธิการ (นายประสพโชค อ่อนกอ)	อนุกรรมการ
๑.๙	ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ	อนุกรรมการ
๑.๑๐	ผู้แทนสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑.๑๑	ผู้แทนกองบัญชาการทหารสูงสุด	อนุกรรมการ
๑.๑๒	ผู้แทนกองทัพบก	อนุกรรมการ
๑.๑๓	ผู้แทนกองทัพเรือ	อนุกรรมการ
๑.๑๔	ผู้แทนกองทัพอากาศ	อนุกรรมการ
๑.๑๕	ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑.๑๖	ผู้แทนกรมการปกครอง	อนุกรรมการ
๑.๑๗	ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง	อนุกรรมการ
๑.๑๘	ผู้แทนกรมการศาสนา	อนุกรรมการ

๑.๑๙	ผู้แทนกรมศิลปากร	อนุกรรมการ
๑.๒๐	ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์	อนุกรรมการ
๑.๒๑	ผู้แทนกรุงเทพมหานคร	อนุกรรมการ
๑.๒๒	ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	อนุกรรมการ
๑.๒๓	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	อนุกรรมการ
๑.๒๔	นายมานิต โตเมศรี หัวหน้าฝ่ายสนมพลเรือน สำนักพระราชวัง	อนุกรรมการ
๑.๒๕	นายธนากร พรวิฑูราภา เจ้าหน้าที่บริหารงานในพระองค์ สำนักพระราชวัง	อนุกรรมการ
๑.๒๖	ผู้อำนวยการกองกลาง สำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑.๒๗	ผู้อำนวยการกองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๒๘	ผู้อำนวยการกองสารนิเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ วางแผน อำนวยการ กำกับดูแล การจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์เข้าร่วมในงานพระราชพิธีเสด็จออกมหาสมาคมรับการถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ รวมทั้งประสานงานกับคณะอนุกรรมการฝ่ายจัดงานพระราชพิธีเสด็จออกมหาสมาคมรับการถวายพระพรชัยมงคล เพื่อให้การจัดพิธีฯ ดำเนินไปอย่างสมพระเกียรติและด้วยความเรียบร้อย

๒.๒ รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการฝ่ายพิธีเพื่อทราบและพิจารณา

๒.๓ ให้มีอำนาจแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร

๒.๔ ดำเนินงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ล้ง ณ วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการฝ่ายพิธี

คำสั่งคณะกรรมการฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์

ที่ ๑/๒๕๕๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายจัดกระบวนการอัญเชิญและเสกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์

ตามคำสั่งคณะกรรมการฝ่ายพิธี ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ที่ ๒/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ มีหน้าที่จัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์เข้าร่วมในงานพระราชพิธีเสด็จออกมหาสมาคมรับการถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ และให้มีอำนาจแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร นั้น

ดังนั้น เพื่อให้การจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายในพระราชพิธีดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สมพระเกียรติ และถูกต้องตามราชประเพณี จึงแต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายจัดกระบวนการอัญเชิญและเสกน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑ พระราชครูวามเทพมุนี	ที่ปรึกษา
๑.๒ อธิบดีกรมการปกครอง	ประธานคณะทำงาน
๑.๓ รองอธิบดีกรมการปกครอง (ที่ได้รับมอบหมาย)	รองประธานคณะทำงาน
๑.๔ รองปลัดกรุงเทพมหานคร (ที่ได้รับมอบหมาย)	คณะทำงาน
๑.๕ ผู้แทนกรมการศาสนา	คณะทำงาน
๑.๖ ผู้แทนกรมศิลปากร	คณะทำงาน
๑.๗ ผู้แทนสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	คณะทำงาน
๑.๘ ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง	คณะทำงาน
๑.๙ ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์	คณะทำงาน
๑.๑๐ ผู้แทนการไฟฟ้านครหลวง	คณะทำงาน
๑.๑๑ ผู้แทนการประปานครหลวง	คณะทำงาน
๑.๑๒ ที่ปรึกษาเลขาธิการพระราชวัง (นางสายไหม จบกมลศึก)	คณะทำงาน
๑.๑๓ ผู้แทนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	คณะทำงาน
๑.๑๔ ผู้แทนกองบัญชาการทหารสูงสุด	คณะทำงาน
๑.๑๕ ผู้แทนกองทัพอากาศที่ ๑	คณะทำงาน
๑.๑๖ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	คณะทำงาน
๑.๑๗ ผู้แทนผู้บัญชาการตำรวจนครบาล	คณะทำงาน
๑.๑๘ พราหมณ์ ปกรณ์ วุฒิปราหมณ์	คณะทำงาน
๑.๑๙ ผู้แทนกองพิธีการ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี	คณะทำงาน

๑.๒๐	ผู้แทนกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง	คณะทำงาน
๑.๒๑	ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	คณะทำงาน
๑.๒๒	ผู้อำนวยการกองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	คณะทำงาน
๑.๒๓	ผู้อำนวยการกองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	คณะทำงาน
๑.๒๔	ผู้อำนวยการกองสารนิเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	คณะทำงาน
๑.๒๕	เลขานุการกรมการปกครอง	คณะทำงานและเลขานุการ
๑.๒๖	เจ้าหน้าที่กรมการปกครอง (ที่ได้รับมอบหมาย)	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ วางแผน อำนวยการ ประสานงาน ดำเนินการ และกำกับดูแลการจัดพิธีการต่างๆ ในการจัดกระบวนแห่อัญเชิญน้ำพระพุทธรูปมรดกศักดิ์สิทธิ์ของทุกจังหวัดจากกระทรวงมหาดไทยไปยังวัดตามที่คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฯ กำหนด เพื่อประกอบพิธีเสกน้ำพระพุทธรูปมรดกศักดิ์สิทธิ์และจัดพิธีแห่อัญเชิญน้ำพระพุทธรูปมรดกศักดิ์สิทธิ์ เพื่อนำทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการเสด็จออกมหาสมาคมรับการถวายพระพรชัยมงคล ในวันพุธที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย สมพระเกียรติ และถูกต้องตามราชประเพณี

๒.๒ รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธรูปมรดกศักดิ์สิทธิ์ทราบเป็นระยะๆ

๒.๓ เสนอวงเงินงบประมาณดำเนินการต่อคณะกรรมการฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธรูปมรดกศักดิ์สิทธิ์เพื่อพิจารณา

๒.๔ ให้มีอำนาจแต่งตั้งคณะเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องได้ตามความจำเป็น

๒.๕ ดำเนินงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๐

(นายพงศ์ไพยม วาศภูติ)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ประธานคณะกรรมการ

ฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธรูปมรดกศักดิ์สิทธิ์

คำสั่งคณะกรรมการฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์
ที่ ๒/๒๕๕๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายจัดทำและเก็บรักษาโถน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์

ตามคำสั่งคณะกรรมการฝ่ายพิธี ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ที่ ๒/๒๕๔๙ ลงเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ มีหน้าที่จัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์เข้าร่วมในงานพระราชพิธีเสด็จออกมหาสมาคมรับการถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ และให้มีอำนาจแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร นั้น

ดังนั้น เพื่อให้การจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายในพระราชพิธีดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สมพระเกียรติ และถูกต้องตามราชประเพณี จึงแต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายจัดทำและเก็บรักษาโถน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	ปรึกษาด้านการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ	ประธานคณะทำงาน
๑.๒	ที่ปรึกษาเลขาธิการพระราชวัง (นางสายไหม จบกสิข)	คณะทำงาน
๑.๓	ผู้แทนสำนักช่างสิบหมู่ กรมศิลปากร	คณะทำงาน
๑.๔	ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง	คณะทำงาน
๑.๕	ผู้แทนกรุงเทพมหานคร	คณะทำงาน
๑.๖	ผู้แทนจังหวัดที่จัดทำโถน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์	คณะทำงาน
๑.๗	ผู้อำนวยการกองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	คณะทำงาน
๑.๘	ผู้อำนวยการกองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	คณะทำงานและเลขานุการ
๑.๙	หัวหน้าฝ่ายพัสดุ กองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

- ๒.๑ จัดทำภาชนะบรรจุน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ของทุกจังหวัด
- ๒.๒ รวบรวมน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์จากทุกจังหวัดให้ครบถ้วน
- ๒.๓ จัดเตรียมสถานที่เก็บรักษาน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ตกแต่งสถานที่ให้ถูกต้องสวยงาม
- ๒.๔ รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ทราบเป็นระยะๆ
- ๒.๕ เสนอวงเงินงบประมาณดำเนินการต่อคณะกรรมการฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์

ศักดิ์สิทธิ์ เพื่อพิจารณา

๒.๖ ให้มีอำนาจแต่งตั้งคณะเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องได้ตามความจำเป็น

๒.๗ ดำเนินงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๐

(นายพงษ์ไพยม วาศภูติ)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ประธานคณะกรรมการ

ฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธรมณต์ศักดิ์สิทธิ์

คำสั่งคณะกรรมการฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์

ที่ ๓/๒๕๕๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือที่ระลึก

ตามคำสั่งคณะกรรมการฝ่ายพิธี ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ที่ ๒/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ มีหน้าที่จัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์เข้าร่วมในงานพระราชพิธีเสด็จออกมหาสมาคมรับการถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ และให้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร นั้น

ดังนั้น เพื่อให้การจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายในพระราชพิธีดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สมพระเกียรติ และถูกต้องตามราชประเพณี จึงแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือที่ระลึก โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑. อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	ประธานคณะกรรมการ
๑.๒. รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ที่ได้รับมอบหมาย)	รองประธานคณะกรรมการ
๑.๓. ที่ปรึกษาเลขาธิการพระราชวัง (นางสายไหม จบกมลศึก)	คณะกรรมการ
๑.๔. ผู้แทนสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	คณะกรรมการ
๑.๕. ผู้แทนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	คณะกรรมการ
๑.๖. ผู้แทนกรมการปกครอง	คณะกรรมการ
๑.๗. ผู้แทนการประปานครหลวง	คณะกรรมการ
๑.๘. ผู้แทนการประปาสวนภูมิภาค	คณะกรรมการ
๑.๙. ผู้แทนการไฟฟ้านครหลวง	คณะกรรมการ
๑.๑๐. ผู้แทนการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	คณะกรรมการ
๑.๑๑. ผู้แทนสำนักพระราชวัง	คณะกรรมการ
๑.๑๒. ผู้แทนสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี	คณะกรรมการ
๑.๑๓. ผู้แทนกรมการศาสนา	คณะกรรมการ
๑.๑๔. ผู้แทนกรมศิลปากร	คณะกรรมการ
๑.๑๕. ผู้อำนวยการกองสารนิเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	คณะกรรมการ
๑.๑๖. ผู้อำนวยการกองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	คณะกรรมการ
๑.๑๗. ผู้อำนวยการกองคลัง	คณะกรรมการ

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

๑.๑๘ เลขานุการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

คณะทำงานและเลขานุการ

๑.๑๙ เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ที่ได้รับมอบหมาย)

คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ รวบรวมข้อมูลและจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึกการจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์

๒.๒ รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ทราบ
เป็นระยะ

๒.๓ เสนอวงเงินงบประมาณการดำเนินงานต่อคณะกรรมการฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์
ศักดิ์สิทธิ์เพื่อพิจารณา

๒.๔ ให้มีอำนาจแต่งตั้งคณะเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินงานในส่วนเกี่ยวข้องได้ตามความจำเป็น

๒.๕ ดำเนินงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๐

(นายพงค์ไพบม วาศูภูติ)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ประธานคณะกรรมการ

ฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์

คำสั่งคณะกรรมการฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ที่ ๔/๒๕๕๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายประชาสัมพันธ์

ตามคำสั่งคณะกรรมการฝ่ายพิธี ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสสมทวมงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ที่ ๒/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ มีหน้าที่จัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์เข้าร่วมในงานพระราชพิธีเสด็จออกมหาสมาคมรับการถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสสมทวมงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ และให้มีอำนาจแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร นั้น

ดังนั้น เพื่อให้การจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายในพระราชพิธีดังกล่าว เป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อย สมพระเกียรติ และถูกต้องตามราชประเพณี จึงแต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายประชาสัมพันธ์ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	โฆษกกระทรวงมหาดไทย	ประธานคณะทำงาน
๑.๒	ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์	คณะทำงาน
๑.๓	ผู้แทนกรุงเทพมหานคร	คณะทำงาน
๑.๔	ผู้แทนการไฟฟ้านครหลวง	คณะทำงาน
๑.๕	ผู้แทนการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	คณะทำงาน
๑.๖	ผู้แทนการประปานครหลวง	คณะทำงาน
๑.๗	ผู้แทนการประปาส่วนภูมิภาค	คณะทำงาน
๑.๘	ผู้แทนสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย	คณะทำงาน
๑.๙	ผู้แทนองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย	คณะทำงาน
๑.๑๐	ผู้แทนสถานีโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย	คณะทำงาน
๑.๑๑	ผู้แทนสถานีวิทยุและโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง ๓ อ.ส.ม.ท.	คณะทำงาน
๑.๑๒	ผู้แทนสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง ๕	คณะทำงาน
๑.๑๓	ผู้แทนสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง ๗	คณะทำงาน
๑.๑๔	ผู้แทนสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง ๙ อ.ส.ม.ท.	คณะทำงาน
๑.๑๕	ผู้แทนสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง ๑๑	คณะทำงาน
๑.๑๖	ผู้แทนสถานีโทรทัศน์ไอทีวี	คณะทำงาน
๑.๑๗	ผู้อำนวยการสถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	คณะทำงาน
๑.๑๘	ผู้อำนวยการกองสารนิเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	คณะทำงานและเลขานุการ

๑.๑๙ เจ้าหน้าที่กองสารนิเทศ

คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (ที่ได้รับมอบหมาย)

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การจัดพิธีเสกและพิธีแห่เชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ เข้าร่วมในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ โดยประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการประชาสัมพันธ์งานดังกล่าวผ่านสื่อทุกประเภทไปสู่ประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

๒.๒ ดำเนินการและประสานการถ่ายทอด การประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ และพิธีแห่เชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์

๒.๓ รายงานผลการดำเนินงานให้คณะอนุกรรมการฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ทราบเป็นระยะๆ

๒.๔ เสนอวงเงินงบประมาณการดำเนินงานต่อคณะอนุกรรมการฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ เพื่อพิจารณา

๒.๕ ให้มีอำนาจแต่งตั้งคณะเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องได้ตามความจำเป็น

๒.๖ ดำเนินงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๐

(นายพงศ์ไพยม วาภฤติ)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ประธานคณะอนุกรรมการ

ฝ่ายจัดพิธีเสกและอัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายพงศ์โพยม วาศภูติ
 นายสุรพล กาญจนะจิตรา
 นายสมพร ใ้บบางยาง
 นายวัลลภ พริ้งพงษ์
 นายวสันต์ วรรณวิโรทร
 นายจรินทร์ จักกะพาก
 นางสาวไหม จบกมลศึก

ปลัดกระทรวงมหาดไทย
 รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
 อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
 รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
 รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
 รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
 ที่ปรึกษาเลขาธิการพระราชวัง

เรียบเรียง

นายสิทธิชัย จินดาหลวง
 นายกัญเกียรติ นิ่มเนียม
 นางอมราภรณ์ ทรงอาวุธ

เลขานุการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
 หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขานุการกรม
 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖๖ สำนักงานเลขานุการกรม
 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ภาพประกอบ

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักพระราชวัง

ศิลปกรรม

นางสาวรุ่งนภา จิตจรวด

พิสูจน์อักษร

นางนิธิมา มุกตามณี

จัดทำโดย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
 สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย
 สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย
 และสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย

หมายเลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ 978-974-458-212-6

พิมพ์ที่

บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
 ๖๕/๑๖ ถนนชัยพฤกษ์ เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐
 โทร. ๐ ๒๘๘๒-๑๐๑๐, ๐ ๒๔๒๒-๙๐๐๐ โทรสาร ๐ ๒๔๓๓-๒๗๔๒, ๐ ๒๔๓๔-๑๓๘๕
 E-mail : info@amarin.co.th Homepage : http://www.amarin.com

จัดทำโดย

คณะอนุกรรมการฝ่ายจัดพิธีเสกและ อัญเชิญน้ำพระพุทธรณ์ศักดิ์สิทธิ์

ในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา

๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

ห้องสมุดกระทรวงมหาดไทย

053015

น้ำพระพุทธรณ์ศักดิ์สิทธิ์ ในพระราชพิธีมหา...